

PC toplama sanatı

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

CHIP OYUN ÖZEL

Sıcak yaz aylarında PC kullanıcılarının en büyük eğlencesi olan oyunlar, CHIP Oyun özel sayısı farkıyla karşınızda. 2004'ün en iyi oyunlarının tanıtıldığı bu özel sayımız ayrıca profesyonel

oyunculara yönelik donanım rehberi, 2004 oyun takvimi, modlar ve yamalar gibi özel dosyalar da içeriyor. Merkez bayilerde ve seçkin kitapçevlerinde satışa sunulan özel sayımızı tükenmeden alın.

CHIP'in Mayıs 2004 sayısı 68.700 adet satılmıştır. Bu rakama yaklaşık 5.500 abone dahildir. Kaynak: YAYSAT
CHIP'in okur katsayısı 2.40'tır.

Kişisel bilgisayarlar artık her evin demirbaşlarından biri oldu. Oturma odalarındaki televizyonun, mutfaktaki buzdolabının, banyodaki çamaşır makinesinin yanında PC'ler de artık vazgeçilmez birer ev aleti. Bunda en önemli etkenlerden biri hiç şüphesiz bilgisayarların son yıllarda sürekli olarak artan işlevselliği ve kullanım alanı. Bilgisayar kullanmayı bilmeyen ve interneti olmayan biri için hayat artık her açıdan çok daha zor. Mesela işyerinde internet bağlantımız kısa bir süreliğine de olsa kesilince veya aşırı yavaşlayınca hayat durmuş gibi hissediyoruz ve "internet olmadığı zaman biz nasıl dergi çıkarıyorduk?" diye kendi kendimize soruyoruz. Bilgisayarın ve internetin bu kadar kısa bir sürede hayatımızı bu kadar derinden etkilemesi gerçekten de şaşırtıcı ve bir o kadar da düşündürücü.

Bilgisayardan pek anlamayan, ancak bilgisayar ve internet dünyasıyla tanışmak için can atan PC acemileri bu yüzden bilgisayardan anlayan tanıdıklarına başvurmak zorunda kalıyorlar. Ben de bu bağlamda zaman zaman arkadaşlarımla bununla ilgili sorularıyla ve talepleriyle karşılaşıyorum. Bilgisayardan anlamayan biri için MHz, MB, GB, GeForce FX, DDR, S-ATA gibi terimler doğal olarak hiçbir şey ifade etmiyor. Tüm bunlara bir de marka ve model çeşitliliği eklenince acemilerin kafası daha da karışıyor ve işi ehline veya bilgisayar satıcısının insafına bırakmaktan başka çareleri kalmıyor.

Bu ay bir arkadaşım ve kendim için topladığım iki bilgisayardan sonra, sadece PC'ye yabancı kişilerin değil, satıcıların da çoğunlukla konu hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını, genelde kulaktan dolma bilgilerle ürün pazarladıklarını gördüm. Her kullanıcının kişisel bir bilgisayardan farklı talepleri var ve her talebe en iyi şekilde cevap verebilen bir bilgisayar konfigürasyonu maalesef yok. Bu yüzden herkesin kendi ideal PC'sini kendisi belirlemesi ve konfigürasyonunu belirlerken sistemin fiyat/performansına dikkat etmesi gerekiyor. Bu açıdan bakıldığında ideal PC konfigürasyonunun en uygun fiyata toplanması tam anlamıyla bir sanat. Bu ayki kapak konumuzda (36) ideal bir PC seçiminde dikkat edilmesi gerekenleri, 4 örnek konfigürasyon ışığında açıklıyoruz. Sizler için ayrıca her bir PC bileşenini en ucuza temin edebileceğiniz bilgisayar satıcılarını araştırdık ve fiyat karşılaştırması yapabileceğiniz internet sitelerine de PC satın alma rehberimizde yer verdik. Herkese sorunsuz ve eğlenceli PC toplamalar! ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

fonu dergilerinde gördüğüm telefonlara yer vermenizi istiyorum. Yazımı okuduğunuz için sizlere çok teşekkür eder, derginize başarılar dilerim.

Volkan Bey

PHP yazısı

Merhabalar, ben derginizi yaklaşık 1 yıldır takip ediyorum. Programlamaya yeni başlayan biri olarak Workshop ekinde verdiğiniz tüm örnekleri ve dersleri dikkatle takip ediyorum. Öncelikle böyle bir imkan sağladığınız için çok teşekkür ederim. Fakat temmuz ayı Workshop ekinde verilen PHP örneklerini çalıştıramadım.

Nedeninin ise bunu yapabilmem için bazı ayarlamalar yapmam gerekliliği olduğunu sonradan internetten öğrendim. Fakat bu konuyu anlatan arkadaş böyle bir şeyden hiç bahsetmemişti. Malum, bu dergiyi okuyan herkes profesyonel değil ve her şeyi bilmemiz beklenemez. Bu konularda biraz daha özen göstermenizi ve mümkünse bu kurum hakkında Workshop ekinde bilgi vermenizi rica ediyorum! Çok teşekkürler.

A.Çağatay Cura

CHIP: Söz konusu aksaklık için özür dileriz. PHP kurulumunu ve yapılandırılmasını anla-

ediyorum. Sizden isteğim, mavi perde arkasında çektiğim şeylerin mavi perde kısmına resim-video koyabileceğim, iki görüntüyü üst üste koyabileceğim güzel bir video işleme programının tam veya deneme sürümünü eCHIP'te vermeniz. Varsa lütfen CD'ye koyun.

Arşivde hata

Sayın yöneticiler, "CD Arşiv" uygulamanızı unuttuğunuz sanıyorum. Arada verseniz de lakaytlıktan dolayı 2004 ayına ait CD bilgilerini 2003 diye yazıyorsunuz. Eğer size zor geliyorsa bize programını verin, biz devam edelim. Örnek: Bize verdiğiniz Haziran 2004 ve Temmuz 2004 CD sine koyduğunuz "AR-SIV.XLS" dosyasında Ocak, Şubat, Mart ve Nisan 2003 yazılmış ama 2004 olacak. Aylar eksik, Yıllar yanlış ve hem de uyanıp düzeltme zahmetine giren kimse yok. Nisan 2004 CD'sine de konmuş ama açılmıyor "dosya biçimi tanınmıyor" diyor (Arkadaşın Office 2003 Excel programında bile denedik).

Ayrıca Şubat 2004 CD'sinde bahsedilen ve açıklamaları dahi olan, ama CD'ye koymayı unuttuğunuz Norton Ghost 2003 programını hatanızı telafi etmek için tekrar CD'ye koymayı düşünür müsünüz? Lütfen ilginizi

tan yazıyı bu ayki Workshop ekinde bulmanız mümkün.

Özel efektler

Merhaba; Yaklaşık 3 yıldır derginizi hiç kaçırmadan okuyorum. Ben film yapımıyla ilgileniyorum. Geçen Temmuz ayındaki özel efektlerle ilgili verdiğiniz yazı için teşekkür

bekliyorum. Eleştirilerime vereceğiniz en anlamlı cevap çıkaracağınız ilk sayıdan itibaren hataların düzeltilmesidir.

CHIP: CD'yi hazırlayan ilgili arkadaşlara bu konuda gerekli uyarılar yapıldı. Eylül sayısından itibaren bu bölümler güncellenmiş ve hatasız olacak.

CHIP'E ULAŞIN

Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
 Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
 İş Merkezi B Blok No: 6 34349
 Gayrettepe / İstanbul
 yorum@chip.com.tr

Teknik sorular
 yardım@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular
 dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve Özel Sayılar
 Tel: (212) 217 93 71
 Faks: (212) 217 94 23
 abone@vogel.com.tr
 http://abone.vogel.com.tr

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: 231.

Bilgisayar satın

Merhaba, ben 3 yıldır derginizi devamlı alanlardanım ve bir sorum var. Siz acaba bilgisayar ve bilgisayar parçaları satıyor musunuz? Satmıyorsanız bence bir düşünün. Çünkü sizden güvenerek alınır, müşteri memnuniyeti tam olur, garantisi düzgün olur... Şahsen sizden alırım eğer satıyorsanız. Çalışmalarınızın en az her zamanki gibi başarılı devam etmesi dileğiyle...

Derya Üçün

CHIP: Bir medya kuruluşu olarak sadece dergi yayıncılığı yapma yetkimiz var, bunun dışında herhangi bir ürünün ticari amaçlı olarak doğrudan satışını yapmamız mümkün değil.

Dergi yığını

Selam dostum CHIP; çıktığın günden beri seni sürekli alıyorum. Bilgisayara yaklaşıma bile korkan birisi iken şu anda teknik lise bilgisayar bölümünde okumaktayım ve harçlığımı derginizden edindiğim bilgilerle teknik destek vererek çıkarıyorum. Şu anda sadece geçen senenin dergileri olmasına rağmen odamda bir dergi kulesi var. Her ay 3-4 dergi aldığım için evi yakında belediye ekipleri çöp ev diye basacak. Sizden ricam beni ve benim gibileri hem bu yığından kurtarmanız. Hem de aradığımızı kolay bulmak için 100 sayınızı kaç CD'ye sığarsa sığsın, ücreti ne olursa olsun ödemek kaydıyla dijital ortama geçirip CD'lerde bir özel sayı yapmanızı rica ediyorum. Hem eski sayılara bakıp nostalji yaşamış ve evimizdeki dergi yığınınan kurtulmuş oluruz, hem de aradığımızı kolayca buluruz Saygılarımla...

Yılmaz Söyleyici ■

PC mimarisinde yepyeni bir dönem

Yeni PC devri

CHIP, Taiwan'da gerçekleşen Computex fuarından en yeni işlemci, ekran kartı, bellek modülü ve anakartları kendi test merkezine getirmeyi ve ilk performans ölçümlerini tamamlamayı başardı.

■ Dünyanın en büyük yonga üreticisi Intel, kendi işlemcilerini kullanan bilgisayarların altyapısını büyük ölçüde değiştirme yolunu seçti. Yeni nesil PC'lerde mimari daha yüksek performans ihtiyacı ve gelişen dijital iletişim standartları dikkate alınarak optimize edilmiş durumda. Değişikliklerin hedefinde öncelikle işlemciler var: En yeni Pentium 4'ler soket 775 uyumlu (Sağdaki resme bakınız). Intel bu soket için piyasaya yedi farklı işlemci sürdü. Yeni model numaralandırma politikasına göre Pentium 4'ler için 5xx kodu kullanılıyor. 2.8 GHz'de çalışan Pentium 4/520, kendi sınıfında en düşük saat hızına sahip olanı. Bu kodlamada onlar basamağındaki her bir artış, saat hızının 200 MHz arttığı anlamına geliyor. 5xx kodunu taşıyan beş işlemci içinde en yüksek performanslı olan, 3.6 GHz hızında. Intel'in diğer işlemcileri Celeron D-335 (2.8 GHz) ve Pentium 4 Extreme Edition (3.4 GHz).

Daha yüksek hız: Daha hızlı PC altyapısı

Intel'in de piyasaya girmesi nedeniyle üretim sayısının birkaç milyonu bulacağı tahmin edilen i915 (P/G/GV) ve i925X gibi, Soket 775 yonga setleri de birçok yenilik vaat ediyor. Daha fazla hız için yapılan en önemli değişiklikler şunlar:

► **Yüksek hızda grafik:** PCI Express x16 slotu grafik kartlarına daha fazla bant genişliği sağlıyor (8 GB/s; AGP8' de bu değer 4GB/s idi)

► **Yeni yuvalar:** PCI Express 1x yuvaları daha hızlı çalışan RAID ve LAN kartlarını destekleyecek (500MB/s bant genişliği).

► **Daha yüksek bellek performansı:** Daha yüksek sistem performansı için DDR2-400 ya da DDR2 533 modüllerle uyum.

► **Ofis sistemleri için daha yüksek 3B performansı:** 915G'ye entegre edilen "Graphics Media Accelerator 900" DirectX9 desteği ve 333 MHz çekirdek hızıyla ofis bilgisayarlarına da 3B gücü kazandırıyor.

Oturma odası sistemleri: Artırılmış ses kalitesi ve W-LAN

Intel yeni platformda kullanıcıların ev eğlence sistemine olan ilgisindeki artışı da hesaba katıyor.

► **Daha yüksek ses kalitesi:** "High Definition Audio" 7.1 kanal desteği ve daha yüksek ses kalitesi (24 bitte 192 KHz örnekleme oranı) sayesinde müzik keyfini artırıyor. Dolby Digital, THX ve DTS gibi ses standartları da destekleniyor.

► **Daha esnek sabit disk kullanımı:** "Matrix Storage" RAID yalnızca iki sabit diskle aynı anda RAID 0 hızı ve RAID 1 güvenliğinden yararlanmayı sağlıyor.

► **Herkes için kablosuz ağ:** i915/i925 anakartlar seçime bağlı olarak entegre kablosuz ağ erişim noktasıyla birlikte geliyor (802.11b/g).

TEST: İLK PCI-EXPRESS EKRAN KARTI

Daha fazla 3B grafik:

Yüksek çözünürlüklerde Nvidia'nın PCI Express destekli grafik işlemcisini (NV45) taşıyan ilk GeForce 6800 GT ekran kartı aynı saat hızında, ancak AGP8x destekli benzerinin çok az farkla da olsa önünde.

Oyun Benchmark'ı UT2004

(1.280 x 1.024 Pixel, 32 Bit, 4x AA, 8x AF)

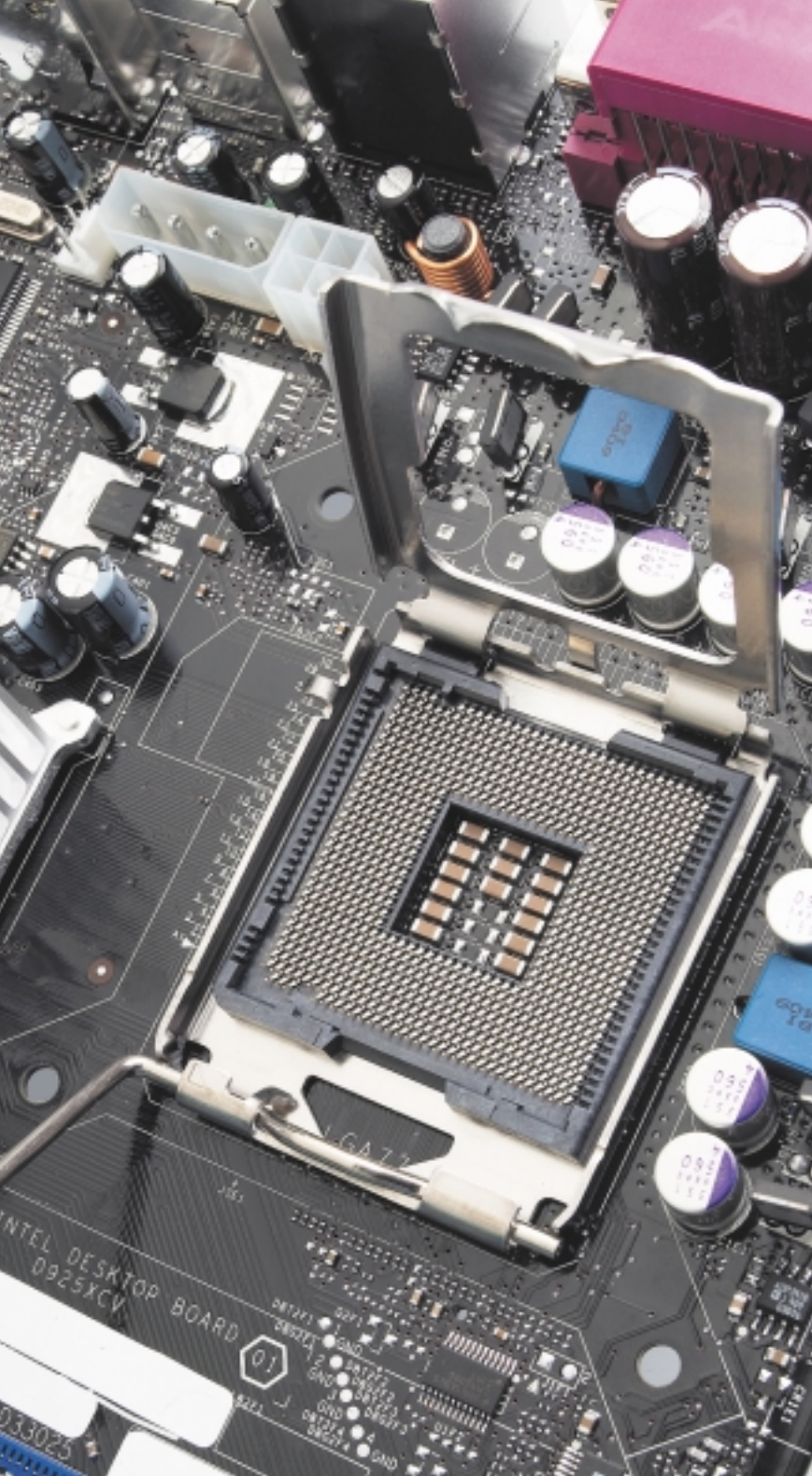
75,1 fps

Nvidia GeForce 6800 GT, PCI Express x16

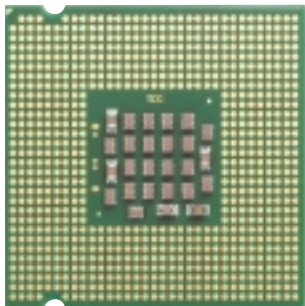
73,5 fps

Nvidia GeForce 6800 GT, AGP 8x

GÜNCEL

TEST: PENTIUM 4/560 (3,6 GHZ, SOKET 775)

Soket 775'de önceleri CPU üzerindeki bacaklar (pin) anakart üzerine taşınmış. Yeni işlemcilerin üzerinde yalnızca temas plakaları bulunuyor. (Sol resim) Yeni CPU'larla birlikte Intel resmi olarak saat hızı yerine model numarası sistemine geçti. 3,6 GHz saat hızındaki işlemci Prescott'larla aynı işlemci çekirdeğini taşısa da Pentium 4/3,6GHz yerine Pentium 4/560 adıyla anılıyor. İlk benchmark'ın sonuçları oldukça şaşırtıcı: DDR2-533 modülleri ve 925X anakart (Intel D925XCV) sayesinde, bu yeni işlemci bir önceki en hızlı modeli, yani Soket 478 uyumlu Pentium 4/3,4 GHz'i yüzde 13 geride bırakıyor.

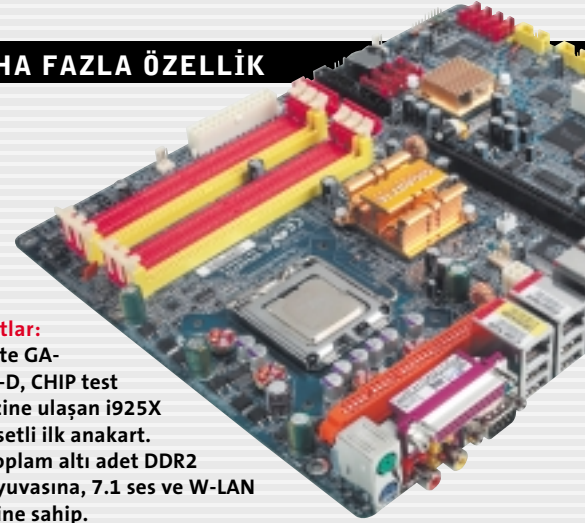
DAHA FAZLA BANT GENİŞLİĞİ

DDR2-533-RAM:

Corsair'ın yeni XMS2 modülleri, PC2-4200 adı verilen DDR2-533 standardında. Bant genişliği her bir modül için 4,2 GB/s.

DAHA FAZLA ÖZELLİK

i925X

anakartlar:

Gigabyte GA-8ANXP-D, CHIP test merkezine ulaşan i925X yonga setli ilk anakart. Ürün toplam altı adet DDR2 bellek yuvasına, 7.1 ses ve W-LAN desteğine sahip.

DAHA FAZLA SERİN HAVA

Soket 775 soğutucu:

Bu soket 775 soğutucunun tasarımı Tayvanlı üretici AVC'ye ait. Ürün, enerji gereksinimi 125 Watt'a ulaşan yüksek performanslı Soket 775 işlemciler için yeterli soğutma gücüne sahip.

CPU Benchmark SuperPi*

Pi'nin virgülden sonra sekiz milyon basamağa kadar hesaplanması

Pentium 4/560 (Socket 775, DDR2-533)	6:58 dak.
Pentium 4/3,4 GHz (Socket 478, DDR1-400)	8:02 dak.

* Düşük değerler daha yüksek performansı ifade ediyor.

Reklam e-postalarıyla mücadele

FBI sürü postalarla savaşıyor

■ Tek bir e-posta adresine aynı günde ulaşan sürü e-posta sayısı göz önüne alındığında mevcut durumdan yazılımlarla kurtulmak mümkün olmayacak gibi görünüyor. Sürü posta göndericileri, reklam içeren mesajları e-posta adreslerine göndermek için sürekli yeni yöntemler buluyor. En etkin yollardan biri e-postaları "Zombi PC" üzerinden göndermek. Sandvine adlı Kanadalı bilişim teknolojisi firmasının trend analizine göre Truva atı bu- laşmış bu bilgisayarlar, toplam sürü posta trafiğinin yüzde seksenine aracılık ediyor. Microsoft gibi firmalar ve FBI gibi örgütler için en iyi çare, geleneksel metotlardan yararlanmak. Amerikan Direct Marketing Association ve FBI, sanal mücadele araçları yerine "etten ve kemikten" detektiflerle "Ope-

ration Slam Spam" adı verilen bir proje grubunu hayata geçirdi. Sürü kaynaklarının belirlenmesi için 15 detektif görevlendirildi. Grup; göndericilerin gerçek ad, adres ve telefon numaralarını bulmaya çalışıyor. Detektifler, çalışmaların bir diğer ayağında sürü postacıların eski iş ortaklarını kendi saflarına çekme ve banka hesap dökümlerine ulaşma amacıyla. Gelen sürü postalara yanıt vermek ve tanıtımı yapılan ürünlerin satıcılarına ulaşmak için alıcı kılığına girmek bir diğer çalışma yöntemi. Detektifler şimdiden sürekli sürü posta üreten 100 ismi kendi veritabanında topladı. Bunlardan ellisi yakında mahkeme koridorlarını arşınlayacak..
Bilgi için: www.fbi.gov, www.the-dma.org

Dijital İngilizce öğretmeni

Kelimeler dilinizin ucundayken

■ ENGTRON dijital sözlük, İngilizce ile Türkçe arasında sesli çeviri yapabilen dijital bir asistan. ENGTRON İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce sözlük her türlü tercüme işlemini kapsamlı ve pratik bir şekilde yapmak için tasarlanmış, ancak ayrıca dijital bir asistan olarak da kullanılıyor. Adresi, telefon defteri, ajanda ve alarm işlevleri sayesinde yurtdışı gezilerinde sahibine kolaylık sağlama hedefini taşıyor.

Bilgi için: www.mersanet.com

READ.ME

MAHMUT KARŞLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Gez, gör ama bir şey getirme!

■ Zaman zaman hepimiz yoğun iş temposundan ve şehrin stresinden kaçıp güzel bir tatil yapmak için çeşitli planlar yaparız. Bunu gerçekleştirme imkanı bulanlar ise kendilerini imkanlar dahilinde çeşitli turizm merkezlerine atarlar. Yurtiçini tercih edenler için deniz, kum en önemli tercih sebepleri arasında yer alırken, yurtdışında bir tatil düşünenlerin planları içinde ise her zaman alışveriş ayrılmış bir zaman dilimi vardır. Ekonomik alışveriş imkanı, çoğu zaman yurt dışı tatil tercihlerini doğrudan etkiler. Hatta belki alışveriş turizmi adı altında sadece alışveriş için ülkeler arası seyahat etmeyi; bir ürüne ülkemizde ancak sahip olabileceğiniz fiyata, seyahati de bedavaya getirebileceğiniz bir turizm şeklini de tercih edebilirsiniz. Çok cazip, öyle değil mi?

Anlattıklarım belki size avantajlı bir tatil tavsiye eden bir köşe yazısının girişi gibi gelmiş olabilir. Ancak asıl üzerinde durmak istediğim bu ve bunun gibi satırları başka bir yerde okumuş ya da yakınlarından duymuş herkes için ilk bakışta oldukça cazip görünen bu şekilde bir tatil alışverişinin tatil rehabetiyle düşünülmemeyen bir başka boyutu olduğunu da hatırlatmak. Üstelik alışveriş listeniz içinde elektronik ürünler de yer alıyorsa, bu boyutun hiç tahmin edemeyeceğiniz bir şekilde tatsızlaşacağına da şahit olabilirsiniz. Bu yüzden ister gidip kendiniz alın, ister de internetten sipariş verin, elektronik cihazlar konusunda birazdan bahsedeceğim birkaç küçük ama önemli noktaya mutlaka dikkat edin.

Herhalde hepimizin tahmin edebileceği gibi bunlardan ilki, alacağınız ürünün mutlaka uluslararası bir markaya sahip olması ve daha da önemlisi mutlaka ülkemizde de bulunması. Bu şekilde en azından bir sorun yaşadığınızda başvurabileceğiniz bir nokta olacaktır. Ancak bazı durumlarda bunu sağlamış olmanızın bile işe yaramayabileceğini de unutmayın. Çünkü destek alabilmek için çoğu zaman sadece aynı markanın ülkemizde bulunması da yeterli olmuyor. Bu yüzden mutlaka dışarıdan almış olduğunuz ürün modelinin ülkemizde de bulunup bulunmadığını önceden araştırın. Böylelikle bazı firmaların tıpatıp aynı ürünü farklı ülkelerde farklı model numaraları ile satışa sunması nedeniyle bir sorun durumunda bürokrasiye takılıp cihazınızı tamir ettirememeye durumuna düşmemiş olursunuz.

Oldu ki böyle bir şey başınıza geldi. Bu durumda ise maalesef tek yapabileceğiniz gittiğiniz ülkeye bir seyahat daha yapmak ya da üründen tamamen vazgeçmek. Bu konuda bazı firmaların "uluslararası" garantisini de iyi değerlendirmeniz gerekiyor. Çünkü bazen "uluslararası" garanti her nasılsa sadece ürünün satıldığı ülkede geçerli olabiliyor. Dolayısıyla siz siz olun, mutlaka yurt dışından elektronik bir ürün alırken, bunun garantisinin Türkiye'de de geçerli olup olmadığını sorun. Ya da ürünün her bozuluşunda bir yurt dışı seyahati yapmayı göze alın. Aslında bana sorarsanız, siz en iyisi gezin, görün ama oralardan bir şey almayın. İyi tatiller.

Reklam e-postalarıyla mücadele

FBI sürü postalarla savaşıyor

■ Tek bir e-posta adresine aynı günde ulaşan sürü e-posta sayısı göz önüne alındığında mevcut durumdan yazılımlarla kurtulmak mümkün olmayacak gibi görünüyor. Sürü posta göndericileri, reklam içeren mesajları e-posta adreslerine göndermek için sürekli yeni yöntemler buluyor. En etkin yollardan biri e-postaları "Zombi PC" üzerinden göndermek. Sandvine adlı Kanadalı bilişim teknolojisi firmasının trend analizine göre Truva atı bu laşmış bu bilgisayarlar, toplam sürü posta trafiğinin yüzde seksenine aracılık ediyor. Microsoft gibi firmalar ve FBI gibi örgütler için en iyi çare, geleneksel metotlardan yararlanmak. Amerikan Direct Marketing Association ve FBI, sanal mücadele araçları yerine "etten ve kemikten" detektiflerle "Ope-

ration Slam Spam" adı verilen bir proje grubunu hayata geçirdi. Sürü kaynaklarının belirlenmesi için 15 detektif görevlendirildi. Grup; göndericilerin gerçek ad, adres ve telefon numaralarını bulmaya çalışıyor. Detektifler, çalışmaların bir diğer ayağında sürü postacıların eski iş ortaklarını kendi saflarına çekme ve banka hesap dökümlerine ulaşma amacıyla. Gelen sürü postalara yanıt vermek ve tanıtımı yapılan ürünlerin satıcılarına ulaşmak için alıcı kılığına girmek bir diğer çalışma yöntemi. Detektifler şimdiden sürekli sürü posta üreten 100 ismi kendi veritabanında topladı. Bunlardan ellisi yakında mahkeme koridorlarını arşınlayacak..
Bilgi için: www.fbi.gov, www.the-dma.org

Dijital İngilizce öğretmeni

Kelimeler dilinizin ucundayken

■ ENGTRON dijital sözlük, İngilizce ile Türkçe arasında sesli çeviri yapabilen dijital bir asistan. ENGTRON İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce sözlük her türlü tercüme işlemini kapsamlı ve pratik bir şekilde yapmak için tasarlanmış, ancak ayrıca dijital bir asistan olarak da kullanılıyor. Adresi, telefon defteri, ajanda ve alarm işlevleri sayesinde yurtdışı gezilerinde sahibine kolaylık sağlama hedefini taşıyor.

Bilgi için: www.mersanet.com

READ.ME

MAHMUT KARSLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Alaylı mısınız, mektepli mi?

■ Her şeyden biraz anlamak ülkemiz insanının en büyük meziyetlerinden biridir. Bu genellikle çevredeki insanlar tarafından, örneğin mühendisiz her türlü teknik konudan anlayabileceğiniz, doktoranız her türlü hastalığı iyileştirebileceğiniz şeklinde de yorumlanabilir. Bir diploma ya da sertifika sahibi olsun ya da olmasın, hemen herkes her konuda fikir yürütebilir ve konusunda çok fazla bilgisi olmadığı bir iş koluna başvurma cesaretini bile gösterebilir.

"Çalışırken öğrenirim" düşünce yapısına sahip bu tip insanlar aslında çok da fazla haksız sayılmazlar. Çünkü var olan çalışma şartlarına adapte olmak zorundadırlar. Ülkemizde, çok farklı konularda temel bilgiye sahip bu tarzda insanlar, çoğu durumda konusunda uzman birine tercih edilecektir. Başta ekonomik faktörler ve çok daha fazla işi daha az insana yaptırma bilinci, ne yazık ki amatörlik olarak da nitelendirebileceğimiz bu sorunu yaratan etkenlerin başında gelir.

Belki hiçbir ideali ve yükselme hırsı olmayan kişi ve dünyaya açılmayı düşünmeyen kuruluşlar için bu çalışma düzeni belli bir süre daha geçerliliğini sürdürecektir. Ancak işini profesyonel olarak yürütmek, kişisel olarak kendini ispat etmek, kurumsal olarak da sektörünün lideri olmak isteyenlerin, iletişim ve ticaret konusunda sınırların kalktığı, hızla gelişen bu bilgi çağında, herhangi bir konuda yetene-

ğini ve başarılarını belgelemesinin gerekliliği de artık su götürmez bir gerçek.

Bugün, küreselleşmenin giderek yaygınlaşması ile sadece 3. dünya ülkelerine has alaylı olmanın geçerliliği yavaş yavaş etkisini kaybediyor. Bundan sonra, herhangi bir konuda uzman olduğunuzu herhangi bir belge ile kanıtlamadığınız takdirde profesyonel olarak çalışma şansınız pek de fazla olmayacak. Bu olayda sevindirici olan taraf ise ülkemizde bu bilincin hızla yerleşmesi. Son yıllarda, özellikle bilişim konusunda dünya çapında geçerli bu türden sertifikalara olan ilginin ülkemizde hızla artması bunun en büyük örneği. Bu noktada yaşı 20'den küçük, kendisine ait bir web sayfası bulunan ve zaten bilgisayar "canavarı" olan genç nüfusumuzun büyük bir kesiminin bilgisayar bilgisi eğer belgelendirilmediyse, bundaki tek neden de eminim ekonomik şartlardır.

İşte bu yüzden CHIP olarak Eylül ayından itibaren bu işe gönül veren tüm okurlarımıza mektepli olma şansı tanıyoruz ve dünyaca kabul edilen MCP sertifikasına sahip olabilmemiz için 6 ay sürecek eğitim startını veriyoruz. Microsoft sertifikalı uzmanlar olabilmek artık hayal değil. Bu konu hakkında detaylı bilgiye 208. sayfamızdan ulaşabilirsiniz. Türkiye bilişim konusunda ikinci bir "Hindistan" olmak için yeterli potansiyele sahip. Biz kendi üzerimize düşeni gelecek aydan itibaren yapmaya başlıyoruz. Gerisi size kalmış.

Test: Benq DW1600A Multi yazıcı

16x hızla DVD yazma

■ Benq DW1600A, CHIP test merkezine ulaşan ilk 16x DVD yazıcılardan biri, bu nedenle performans konusundaki beklentilerimizi yüksek tuttuk. DVD+R, DVD+RW, CD-R ve CD-RW için sırasıyla 16x, 4x, 40x, 24x yazma hızları oldukça iyi değerler. Çift katmanlı DVD'lerde hız 2,4x'e düşüyor.

Performans: Üreticiye göre en düşük yazma süresi 5:54 dakika. Bu süre, DVD'de ortalama 11,32x hıza denk geliyor. Ürün, testteki en iyi değerleri elde edemediyse de DVD+R'de yeni bir rekor kırmayı başardı: DW1600A, bir DVD+R için yalnızca 6:22 dakika harcıyor. An-

cak yine de Plextor'un 12x yazıcısı PX-712A'dan yalnızca 7 saniye daha hızlı. 12x DVD yazıcısıyla karşılaştırıldığında kazanılan zaman göz ardı edilebilecek kadar küçük.

Yazma kalitesi: Benq DW1600A'nın DVD'ye yazma hızı 5x ile 15x arasında dalgalandı. Hız değişimlerinin nedeni yazma hızı ve lazer gücünü dinamik olarak ayarlayarak en iyi sonuca ulaşan WOPC teknolojisi (Walking Optimum Power Calibration) "KProbe" adlı analiz aracı tarafından sağlanan düzeltilebilir PI ve düzeltilemeyen PO-SUM8 hataları, yazma kalitesi hakkında önemli ipuçları veri-

yor. DW1600A'yla elde ettiğimiz 0,970 PI ve 0,020 PO-SUM8 ortalama hata puanı değerleri, ürünün neredeyse kusursuz olduğu anlamında.

Sonuç: Benq, şu an için en hızlı DVD+R yazıcı. Aynı zamanda çift katman desteğine sahip olması kullanıcı için büyük bir avantaj. Beklenen hız avantajını yakalayamadık; ancak Kprobe'daki değerler onu daha şimdiden önerilebilecek ürünler listesine ekliyor. Ağustos ayı içerisinde önceden duyurulan firmware güncellemesi hazır hale geldiğinde DVD yazıcının hiçbir eksiği kalmayacak.

Bilgi: www.benq.com

Seri üretim öncesi: Test merkezimize prototipi ulaşan Benq DW1600A, logoları eklenmemiş halde bu şekilde görünüyor.

Ortalama yazma süreleri

(4,7 GB veri ile tek katmanlı DVD)

16x-DVD yazıcı	6:11
12x-DVD yazıcı	6:18
8x-DVD yazıcı	8:45
4x-DVD yazıcı	14:45

dakika cinsinden

Burun farkıyla: 12x ve 16x yazıcı arasında yalnızca birkaç saniye fark var.

Memura taksitle bilgisayar

Ayda 62 milyona multimedya PC

■ Türkiye Kamu-Sen'in, Vakıfbank ve Borusan Bilişim işbirliği ile üyeleri için düzenlediği kampanya kamu çalışanlarına bilgisayar sahibi olma yolunu açıyor. Bu kampanya sayesinde, kamu çalışanları 24 ay vadeli kredi alacaklar ve ayda sadece 62 milyon TL + KDV ödeyerek tam donanımlı bilgisayar sahibi olacaklar.

Borusan Bilişim tarafından sağlanan bilgisayarlar iki yıl garantili ve Pentium Celeron 2.8 GHz işlemci, 256 MB RAM, 40 GB sabit disk kapasitesi, 17 inç monitör ve Windows HP Home Türkçe işletim sistemi özelliklerini taşıyor. İstendiği takdirde belli bir fiyat farkı ödenerek işlemcinin Pentium 4 Prescott'a, sabit disk kapasitesinin ise 80 GB'a çıkması mümkün olabilecek. Bilgisayarların adrese teslimi ve kurulumları Borusan Bilişim tarafından gerçekleştirilecek. Kampanya 1 yıl boyunca devam edecek.

Bilgi için: www.borusanbilisim.com

Sinemayı eve taşıyın

İnfronic'ten ev sineması için yeni projektör

■ BenQ PE7800 model projeksiyon cihazı, tamamen ev kullanımı düşünülerek geliştirilmiş bir ev sineması çözümü. 800 ANSI lümen parlaklığa ve 1.024 x 576 WXGA çözünürlüğe sahip olan PE7800'ün doğal çözünürlüğü 16:9. Böylece tüm görüntüler otomatik olarak 16:9 geniş ekran formatında izlenebiliyor. İstendiğinde normal TV formatı

olan 4:3 formatına çevrilebilen cihaz 2.000:1 gibi yüksek bir kontrast oranı sunuyor. HDTV, EDTV ve SDTV uyumlu olan cihaz, PAL, SECAM, NTSC standartlarını destekliyor. Ekonomik mod özelliği sayesinde daha az enerji tüketen ürünün, resim içinde resim açma (Picture in Picture) özelliği de bulunuyor. 300Hz video görüntü tazeleme hızına sahip olan

cihaz, her tür video ve DVI'a bağlanabiliyor. Daha keskin ve temiz görüntü için P-Scan (resim arama) özelliği bulunan ve 32 db sınırının altında ses üreten PE7800, zengin renk seçeneği sunuyor

Fiyat: 3.600 USD+KDV

Bilgi için:

www.infronic.com

Her yerde iPod

iPod'un hızı kesilmiyor

■ iPod müzik çaları ile dijital müzik alanında devrim yaratan Apple'da iPod ile ilgili çalışmalar durmuyor. CHIP yayına hazırlanırken bile dünyanın her yerinden iPod ile ilgili haberler yağmaya devam ediyordu. Apple iPod'un önceki modellere göre daha ucuz olan bir modelini daha tanıttı. Yeni iPod'ların 20 GB'lık modeli için 300 dolar, 40 GB'lık modeli için ise 400 dolar fiyat belirlendi. Bu arada Amerika'da yıllık ücreti 40 bin dolar olan Duke Üniversitesi öğrencilerine iPod dağıtmaya başladı. Üniversiteden yapılan açıklamaya göre, iPod'larda derslerle ilgili dijital kayıtlar, sesli anlatımlar, görsel materyaller ve sınav tarihleri gibi bilgiler bulunuyor. Ayrıca Üniversitede iTunes gibi, ders notlarının, problem çözümlerinin, soru bankalarının paylaşılıp iPod'lara indirilebildiği bir paylaşım sitesi açılmış ve yarım milyon dolarlık proje kapsamında kampüste öğretmen ve öğrencilerden oluşan 1.800 kişiye iPod dağıtılmış.

Ayın 100 doları

BenQ Joybee 110

BenQ Joybee 110 modeli dijital müzik çalarını piyasaya sürdü. Cihazın ince, mavi renkli kasası plastikten yapılmış. Kasanın üzerinde ise dört düğme kullanıcının cihazı kontrol etmesini sağlıyor. 128 MB Flash hafızalı modelin fiyatı yaklaşık 120 dolar. Cihaz, MP3, WAV ve TVF biçimindeki müzik dosyalarını çalabiliyor. Ayrıca sahip olduğu "Zaman Büyütücü" fonksiyonu oldukça ilginç. Bu sayede kaydedilen sesleri ve müziği yavaşlatarak çalabilen cihaz, zaman büyütücü ile yabancı dil öğrenmek isteyenlerin telaffuzları daha iyi dinlemelerine yardımcı oluyor. Bilgi için: www.infronic.com

DVD yazıcılar popülerleşiyor

Plextor'dan 12x DVD yazıcı

■ Plextor, 12 hızlı DVD yazıcısını piyasaya sundu. Hem +, hem de - medyaları destekleyen 12x DVD+/-RW yazıcı PX-712SA DVD±R/RW ile kullanıcılar, 16,5 MB/sn'lik hızla bir DVD'yi 6 dakikadan daha kısa bir sürede kaydedebilecekler. Böylece DVD'ler her zamankinden de hızlı yaratılıp düzenlenebilecek ya da paylaşılabilirler.

PX-712SA, 12x DVD+R ve 8x DVD-R DVD yazma, 4X DVD+RW ve 4X DVD-RW yeniden yazma, ve 16x DVD-ROM okuma hızlarını ve aynı zamanda yüksek hızlı 48x CD-R yazma, 24x CD-RW yeniden yazma ve 48x CD-ROM okuma hızlarını destekliyor. PX-712A'da tampon bellek hatalarının önüne geçmek üzere CD için Buffer Underrun Proof, DVD+R/RW için Lossless Linking ve DVD+R/RW için Zero Link gibi birçok teknoloji kullanılmış. Sürücü aynı zamanda "Background Formatting" (arka plan formatlama) işleviyle, yazarken formatlama özelliğine de sa-

hip. Plextor bu üründe, optimal bir hızla en yüksek yazma kalitesi için yüksek hızda yazım hatalarından kaçınmaya yardımcı olan PowerRec (Plextor Optimised Writing Error Reduction Control) teknolojisini kullanmış. Plextor'un müzikseverler için tasarladığı ve PX-712A'da kullandığı VariRec (Variable Recording) teknolojisi, kullanıcının 8 farklı ayar ile oynayarak sesin tonu ve kalitesi üzerinde zevkine en uygununu seçmesini sağlıyor.

Bilgi: www.sky.com.tr/plextor

Athlon dizüstü bilgisayarlarla daha uzun mobil yaşam

Bedavaya iki kat batarya ömrü

CHIP, Athlon XP işlemcili dizüstülerin batarya ömrünün neredeyse yüzde yüz artırılabilmesini ortaya çıkardı ve bunun ne şekilde yapıldığını açıklıyor.

■ Athlon XP dizüstü bilgisayarınız iki buçuk saat çalışmanın ardından yine mi pes etti? Oysa bu süre zarfında tek yaptığınız, bilgisayarınızı elektronik daktilo olarak kullanıp yazı yazmaktı. Batarya ömrünün kısalmasındaki ana etken, Athlon XP dizüstü PC'lerin çoğunda etkin olan "Power Now" güç tasarruf teknolojisinin üretici tarafından gerektiği gibi optimize edilmemesi. Bunun sebebiyse dizüstü bilgisayar piyasasının üreticiler üzerinde oluşturduğu zaman ve fiyat baskısı. Bu nedenle, özellikle ofis uygulamalarında büyük güç kaybı yaşanıyor.

Yöntem şu: Güç tüketimi optimizasyonu

1. <http://crystalmark.info> adresinden CrystalCPUID dosyasını masaüstüne kopyalayın. Simgesine iki kez tıklayarak uygulamayı çalıştırın. Öncelikle *File* menüsünden *Multiplier Management Settings*'e girmeniz gerekiyor.
2. *Maximum* alanından CPU çarpanını 3'e indirin. Gerilim değerini 1,100V (Volt) olarak belirleyin. Diğer değerleri değiştirmeniz gerekmiyor.
3. *Function*'dan *Multiplier Management*'a tıklayarak *Multiplier Management Setting* ayarlarını etkinleştirin.
4. İşlemci için belirlediğiniz yeni saat hızı ve gerilim değerlerini korumak için birkaç değişiklik yapmanız gerekiyor. *Denetim Masası / Görünüm*'den *Ekran Koruyucu* sekmesine

geçin. İletişim penceresinin alt kısmında *Güç* düğmesine tıklayın. *Güç Düzenleri*'nden *Her zaman açık*'ı seçin. *Tamam*'a tıklayarak değişikliklere geçerlilik kazandırın. Athlon dizüstü bilgisayarınız artık CPU frekans ve gerilimini dinamik olarak belirleyecek ve toplam pil gücünün daha uzun süre kullanılmasını sağlayacak. Dikkat: Sisteminiz bu CPU ayarıyla stabilite kaybına uğruyorsa, minimum gerilim değerini artırın.

Athlon 64 dizüstü için

Aynı ayarlarla Athlon 64 dizüstü bilgisayarlarda da batarya ömrünü arttırabilirsiniz. Çarpan için minimum 4x, gerilim içinse 0,900 V değerlerini girin. "Cool'n Quiet". Ath-

lon 64'te etkin güç tasarrufu sağladığından artış daha kısıtlı. Yine de CHIP test merkezinde batarya ömrünü yüzde 20 arttırabildik. CHIP, Intel işlemcilerde de özel araçlarla aynı sonucu mümkün olup olmadığını test ediyor.

Crystal CPUID: Multiplier Management Setting ile mobil Athlon işlemcisinin frekansını ve voltajını düşürebilirsiniz.

Telif sahipleri haklarını kaptırmadı

iMesh müzik endüstrisine boyun eğdi

■ iMesh sonunda mahkeme dışında telif sahipleriyle anlaşma yoluna gitti ve telifli eserlerin paylaşımını durduracağını açıkladı. Aynı zamanda 4,1 milyon dolar tazminat ödemeyi de kabul eden iMesh, KaZaa kadar popüler olmasa da, şirket merkezini

ve sunucularını Amerikan yasalarının geçerli olduğu bir bölgede tuttuğu için hakkında dava açılabilmişti. Diğer servisler ise merkezlerini okyanuslardaki adı sanı duyulmamış adalara veya kullanılmayan eski petrol platformlarının üzerine taşıyarak

yasalardan kaçmaya çalışıyorlar. Bu sitele dokunamayan eğlence endüstrisi ise iTunes gibi ücretli paylaşım sitelerini destekleyerek kullanıcıların, bu sitelere yönelmesini istiyor.

Bilgi için: www.imesh.com

Fare tasarımında yeni arayışlar

Microsoft'tan yumurta gibi fare

Microsoft, tasarımcı Philippe Starck ile beraber yumurta biçiminde bir kasaya sahip olan bilgisayar faresi geliştirdi. "Optical Mouse by Starck" hem sol hem sağ el için uygun. Kasanın yarısı boyunca uzanan tuşlar, el yüzeyinde kullanım kolaylığı sağlıyor. Starck imzalı farenin gümüş rengindeki kasasını, ortasından geçen mavi veya turuncu renkle ışıklandırılmış bir köprü ayırıyor ve kaydırma tekerleği de burada bulunuyor. Microsoft'un açıklamasına göre kablolu farenin sahip olduğu tekerlek aynı zamanda üçüncü düğme olarak da kullanılabilir. Microsoft, Starck farenin yanında sınırlı sayıda üreteceği iki tane kablosuz bilgisayar faresi daha duyurdu.

Bilgi için: www.microsoft.com

Windows Media Player Version 10 Beta

Ücretli servisler geliyor

Microsoft ilk kez, Windows'un yeni nesil çoklu ortam merkezine göz atmamıza izin verdi. Yeni Dijital Hak Yönetimi: Microsoft, Media Player ile kendi dijital hak yönetimi sisteminin yeni sürümünü de kullanmaya başlıyor. Bu sistem "Windows Media DRM 10" olarak adlandırılmış. Yeni hak yönetimi; kullanım başına ücretlendirme, dosya yükleme ya da kiralama hizmetleri gibi birden fazla ticari özelliği destekliyor.

Daha kolay senkronizasyon: Mobil oynatıcılarla senkronize edilebilme uzun süredir beklenen bir özellikti. Media Player nihayet, harici ses oynatıcıların otomatik olarak tanınmasını ve PC üzerindeki Ortam Kitaplığıyla eşitlenebilmesini sağlayan Multimedia Transfer Protokol (MTP) desteğinden faydalanmaya başlıyor.

Geliştirilmiş kullanıcı arayüzü: En önemli öğeler üstteki menü çubuğuna taşındığından, bazı özelliklere daha hızlı erişilebiliyor. 10. sürüm, ücretli

servislerle daha iyi bağlantı kurabiliyor. Artık, Napster veya CinemaNow gibi hizmetlerden yararlanmak için sağ üstteki düğmeye tıklamak yeterli.

Bilgi: www.microsoft.com

Yeni arayüz: CD'ye yazma (Burn) ya da senkronizasyon (Sync) komutları menü çubuğuna taşınmış.

TEKNO

medya market

100 CD **0.65** \$
200 CD **0.60** \$
300 CD **0.50** \$
400 CD **0.45** \$

video kasetten
DVD ye **5** \$
DVD dahil

DVD çoğaltım
2 \$ (50 adet ve
üzeri için)

Çalışmanızı adresinizden
teslim alıyor, ürünlerinizi adresinize
ücretsiz teslim ediyoruz.

100 CD üzeri
çoğaltımlarda fiyata
renkli sticker
baskı dahildir.

Hasfırın Cad. Sinanpaşa İş Merkezi No:67/249 Beşiktaş İstanbul
Tel : 0212 2275915 Fax : 0212 259 70 11

CD çoğaltım:
1000 CD ve üzeri için,
5 renk serigraf (direkt CD üzerine)
baskı dahil

0.39 \$

3000 CD ye kadar
1 günde teslim,
fiyatlara CD dahildir.
Fiyatlara kdv dahil değildir

GÜNCEL TEKNOLOJİ

İkinci katman

Bazen tek bir yazılabilir DVD dahi yetersiz kalabilir. Özellikle yüksek miktarda depolama alanına gereksinen video uygulamaları için tek bir diskten daha fazlası şart. Çözüm "double layer", yani çift katman kullanmak. Bu yeni teknoloji hakkındaki tüm detaylar bu yazıda.

■ Kısa bir süre önce ilk çift katmanlı yazıcılar raflardaki yerini almaya başladı ve artık zor da olsa bu formata uygun yazılabilir DVD'leri bulmak mümkün. DVD+R9 formatındaki, yani çift katmanlı yazılabilir DVD'ler şimdilik yaklaşık 20 dolar karşılığında satılmakta. Bu fiyat yaklaşık yarı kapasitedeki normal DVD'lerin 15 katından fazla. Elbette yeni formatla uyumlu DVD yazıcıların fiyatı da tek katmanlılardan biraz daha yüksek.

"Çift Katman"ı destekleyen firmalar

Philips, çift katmanlı yazılabilir DVD standardını destekleyen en büyük itici güç. Hollandalılar Mitsubishi Kagaku Media'yla (Verbatim) birleşerek tek taraflı ancak çift katmanlı diskler için DVD artı standardında yeni bir teknoloji, yani DVD+R DL'yi geliştirdi. Yeni teknolojilerin en büyük avantajı dosyaların iki katman halinde yazılması ve ilk katmanın ardından diski sürücüden çıkarıp döndürmenin gerekmemesi. Bu sayede tek bir DVD'nin maksimum depolama kapasitesi yüzde 80 artırılabilir. Ne var ki Philips, DL özellikli ilk DVD yazıcısını piyasaya sürme konusunda Sony'nin gerisinde kaldı. DRU70-0A daha haziran ayında bazı ülkelerde raflarda boy göstermeyi başardı.

Kimlerin "Çift Katman"a ihtiyacı var?

Çift katmanlı medyalar yaklaşık olarak 8,5 GB veri saklayabiliyor. Bu değer tek katmanlı disklerin 2; CD'lerin 13 katına yakın. DL(Çift katmanlı) medyalar aslında depolama alanı gereksinimi yüksek video ve arşiv dosyaları için gerekli. Yeni diskler sayesinde 4,8Mbit/s bit oranıyla 4 saatlik MPEG2 vide-

oyu tek bir diske sığdırabilirsiniz. Bu durum özellikle film DVD'lerini güvenlik amacıyla kopyalamak isteyen, ancak kalite kaybına tahammülü olmayan kullanıcıları memnun ediyor.

Kişisel fotoğraf ve müzik koleksiyonunu MP3 yada JPG formatında yedeklemek isteyenler çift katmanlı DVD üzerine 2.000 MP3 şarkısı ya da 17.000 resim (her biri 0,5 MB boyutunda) saklayabilir. Video kameralarla görüntü yakalayan kullanıcılar kendi DV kayıtlarını daha kolay arşivleyebilirler. Artık tek bir DVD üzerinde 25 yerine 45 dakikalık DV görüntüsü sığdırılabilir. Yazma konu-

Yepyeni: Çift katmanlı (Double Layer) medyaları temin etmek hala zor. CHIP bu ürünleri ilk test etmeyi başaranlardan biri.

sunda herhangi bir engel yok ve veri kaydı katman değişimiyle bölünmüyor. Katman değişimi yalnızca Video DVD'lerde sahne (VOB) sonuna denk getiriliyor. Bu sayede film keyfi kesintiye uğramıyor.

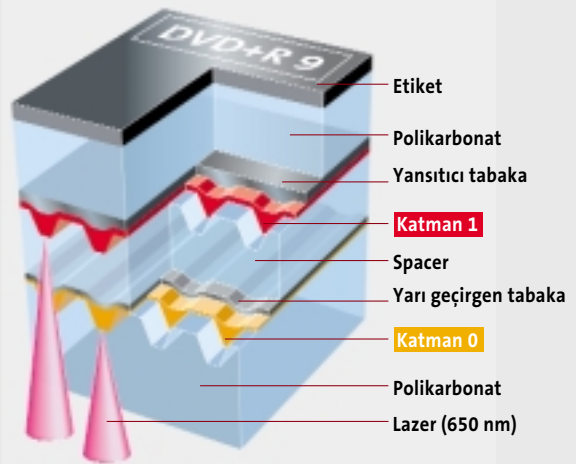
Teknolojik gereksinimler

Tek katmanlı DVD'de bile veri yazma ileri teknoloji gerektiren bir işlem. Lazer 16X DVD hızında, 0.133mm büyüklüğündeki çukurlara maksimum 200km/h çizgisel hızda veri kopyalıyor. Çift katmanlı DVD'lerdeyse kelimenin tam anlamıyla üçüncü boyuta geçiliyor. İki katman arasındaki mesafe yalnız-

ÇİFT KATMAN DETAYLARI

Modelleme: Yandaki model tek yüzlü çift katmanlı yazılabilir DVD'lerin temel yapısı hakkında bir fikir uyandırmayı amaçlıyor. Gerçekte polikarbonat katmanlar, veri katmanlarından çok daha güçlü.

Günümüz teknolojisi en fazla Katman 0'daki yarı geçirgen yansıma tabakasında zorlanıyor. Zaten bu disklerin geliştirilmesinin uzun sürmesinin nedeni de aynı. Buraya Katman 1'in hem yazılmasını hem de okunmasını sağlayacak güçte lazer gelmeli. Ancak yüksek enerjili lazer yazma sırasında Katman 0'a zarar vermemeli. Yarı geçirgen tabaka ise

okuma lazerini en az yüzde 18 güçle geri yansıtmalı. Katman 0'daki verilere güvenli yoldan ancak bu şekilde ulaşılabilir.

İkinci katman

ca 0.55 mm uzaklıkta. Yani lazer bir katmandan diğerine geçerken odak noktasını yalnızca 0,55mm öteliyor. Aralık, lazerin ikinci katmana (Katman 1) odaklanabilmesi için ışınların tam olarak ilk katmandaki (Katman 0) boşluklardan geçmesi gerekiyor. Bu yolla kırılma ve yansımaları engellemek mümkün. Aynı anda lazer spotun etkisi Düzlem 0'da herhangi bir termik tepkimeye yol açmayacak kadar güçsüz olmalı.

Büyük problemlerden biri lazerin performansı. Bir saniye içerisinde 26 milyondan fazla çukuru dolduracak gücün, DVD'nin aşırı ısınmasını önleyecek şekilde sınırlandırılması gerekiyor. Isı, materyalin genleşmesine neden oluyor. Lazer materyal içerisinde öngörülen boyutta bir delik oluşturuyor. Bazı durumlarda bu kısım soğuduğunda, küçülme, sınır değerleri aşabiliyor.

Tam tersi bir tehlike de söz konusu. Polikarbonat yazma öncesinde aşırı ısınır, lazer veri katmanında büyük bir delik yaratabilir. Bu kontrolsüz oluşum sonrasında deliğin hacmindeki küçülme istenenin altında kalabilir. Her iki durumda da veri güvenliği tehlikede.

Lazerin gücünü ayarlayabilmek

TBW, güvenlik problemlerinin çoğunu ortadan kaldıran Thermally Balanced Writing teknolojisinin kısa adı. Lazer performansı her bir çukura veri aktarılması sırasında dahi değişiyor. Lazerin enerji seviyesinde-

ki dalgalanmaların görünümlü bir kalenin burçlarını andırıyor. Bu nedenle grafiğe "castle shape laser pulse" adı dahi verilmiş. Teknoloji tek katmanlı DVD'lerde sorunu çözse de çift katmandaki yansıma sorunu ortadan kaldırılabilmemiş değil. DVD9'un ilk katmanı Katman 0, ikincisi Katman 1 olarak tanımlanmış. Her iki katmandaki verilerin doğru okunması için arkalarına yansıtıcı özellikte bir tabaka konmalı. Lazere daha uzak Katman 1'e ışınların erişmesi için bu tabaka lazeri yüzde 100'ünü yansıtırmalı ve yarısının geçişine izin vermeli. Aynı zamanda minimum yüzde 18'lik yansımaya DVD'deki veriler okunabilmeli (Bkz. kutu 24).

Gelişim safhasında en büyük problem Katman 0 ile 1 arasındaki yarı geçirgen yansıtıcı tabakada yaşandı. Çözüm ilk olarak Mitsubishi Kagaku Media tarafından bulundu. Japonların geliştirdiği özel gümüş alaşım tüm teknolojik gereksinimleri karşılıyordu.

Philips çift katmanla eş zamanlı olarak DVD yazmayı daha güvenli hale getiren iki yeni teknolojiyi kullanmaya başladı. Ancak bu teknoloji, üretimi, yazılabilir DVD9 fiyat-

Dinamik hız belirleme: Yeşil ve sarı grafikler yazma sırasında medyanın dönüş hızını görselleştiriyor. Yavaş olanların düzeltme aşamaları olduğu açık.

larının 20 dolar düzeyinde seyretmesine neden olacak kadar maliyetli hale getirdi.

Tilt Correction ile lazer yazma sırasında açığı sürücüdeki diskin konumuna göre ayarlayabiliyor. Bu sayede ışınların yazılabilir disk üzerine dik olarak gelmesi garanti altına alınıyor. Walking OPC II'de sürücü sürekli olarak yazma işleminin sonucunu kontrol ediyor ve enerji seviyesini gerektiği gibi düzenleyebiliyor. Her iki teknoloji de Dynamic Calibration sisteminin bir parçası olarak gösteriliyor.

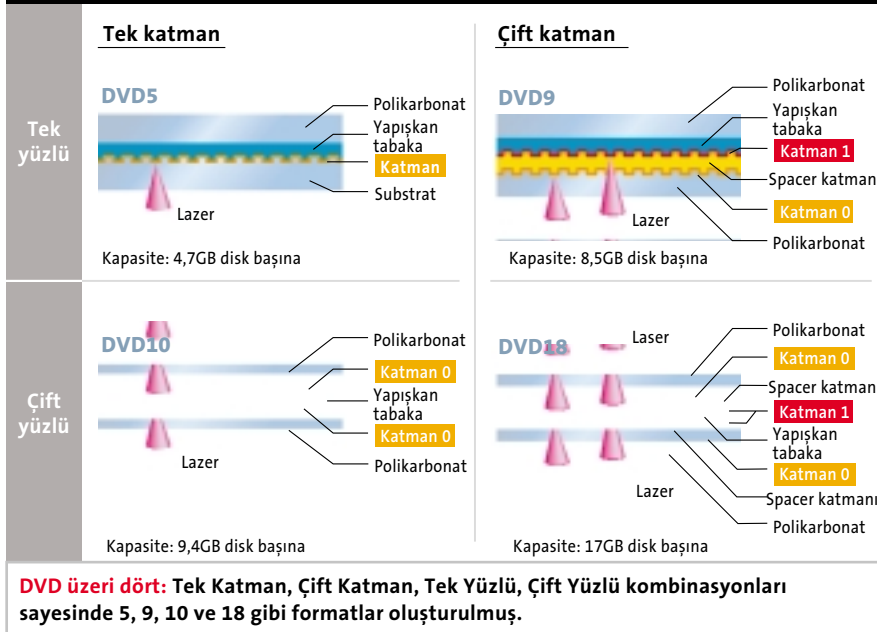
Yazma sırasında oluşan etkiyi Ahead Nero CD-DVD Speed'yle ölçtük (Bkz. Üst Resim) Test ettiğimiz bu teknolojiyle uyumlu DVD yazıcılarda diğerlerinden daha az hatayla karşılaştık.

Yön belirleme: PTP mi yoksa OTP mi?

DVD+R DL Version 1.0, veri kopyalama için OTP yöntemi kullanıyor. OTP, uzun adıyla Opposite Track Path, yönteminde Katman 0 içten dışa, Katman 1 ise dıştan içe doğru kullanılıyor. Dolayısıyla Lead Out, Katman 0 yerine Katman 1'in sonunda, yani diskin en iç kısmında oluşturuluyor. DVD9 formatında (Çift katmanlı DVD) veri kopyalama için teoride ikinci bir yol daha var: Track Path'te (PTP) her iki katmanda da dosya aktarımına spiral en iç noktadan başlanıyor. Her iki katmanın da Lead In bölgeleri içte, Lead Out'larsa en dışta oluşturuluyor. Lazer, bir katmandan diğerine geçerken görece uzun bir yol kat ettiğinden bu metod video kaydı için en iyi yol değil. Katman değişimi kayıta takılmaya neden oluyor.

GT, Ozan Ali Dönmez ozand@chip.com.tr

DVD STANDARTLARI HAKKINDA

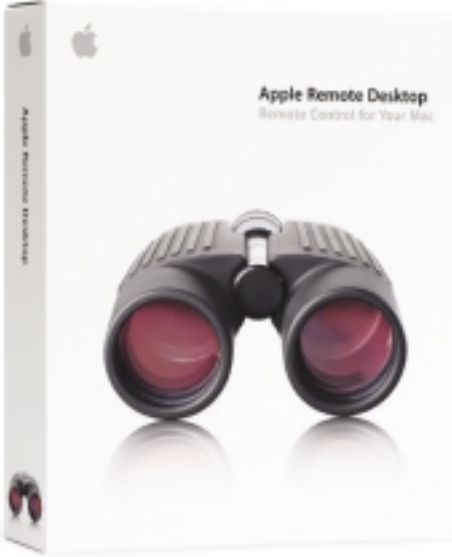

GÜNCEL APPLE

Mac'lere uzaktan erişim

Uzaktan yönetim yazılımı

■ Apple ikinci nesil masaüstü uzaktan yönetim programı olan Apple Remote Desktop yazılımını duyurdu.

Remote Desktop: Uzaktan yönetim, kullanıcılara esnek ve konforlu bir çalışma hayatı sağlıyor.

Apple Remote Desktop 2 yazılımı ile istenilen dosya ya da yazılım eş zamanlı olarak belirtilen tarih ve saatte merkezi bir noktadan intranet veya internetteki bir ya da daha fazla bilgisayara otomatik olarak gönderilebiliyor veya kurulabiliyor. Donanımsal ve yazılımsal envanter; sürüm, model, kart adı ve kullanım yüzdesi gibi 200'ün üzerinde özellik doğrultusunda raporlanabiliyor. Yeni nesil uzaktan yönetim yazılımı ile istenilen bilgisayarın ekran görüntüsü istenilen kullanıcılar ile paylaşarak merkezi eğitimler düzenlenebiliyor ya da kullanıcı ekran görüntüleri çağırılarak uzaktan eş zamanlı destek verilebiliyor.

Apple Remote Desktop 2 ile bilgisayar ve kullanıcı yönetimi de uzaktan yapılabiliyor. Apple Remote Desktop 2'nin yeni özellikleri arasında ön plana çıkanlardan bazıları şöyle: Tüm UNIX komutlarını çalıştırabilme, rutin sistem bakımlarını yapabilme, bilgisayar hakkında anlık uygulama ve depolama bilgilerini toplayabilme ve istenilen dosya ya da uygulamayı onlarca kriter belirterek ağ üzerindeki kullanıcıların depolama birimleri üzerinde aratabilme.

Bilgi için: www.apple.com.tr

KISA... KISA...

► Airport artık W-LAN üzerinden de müzik yayınlıyor

Apple, 802.11g standardındaki (54 MBit/s) yeni bir W-LAN bağdaştırıcısını tanıttı. Ürünün özelliği, bağdaştırıcının dahili bir güç kaynağına ve Ethernet ve USB bağlantısına yanında ses çıkışına da sahip olması. Cihazın fiyatı yaklaşık 150 Euro.

Bilgi için: www.apple.com

► 60 GB kapasiteli yeni iPod'lar

İnternetteki dedikodulara kulak verilirse Apple yakında 60 GB sabit diskli yeni bir iPod duyurmaya hazırlanıyor. Apple'ın sabit disk sağlayıcısı Toshiba, iPod'lara uygun bir 60 GB sabit disk duyurduğu için devasa kapasiteli müzik çalarların üretimi mümkün olabilir. Söylentiler doğruysa, Apple yeni model için sipariş vermiş bile.

Bilgi için: www.toshiba.com

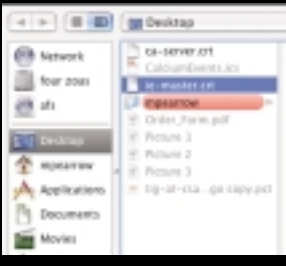
► Entourage verilerini PDA ve cepten eşitleme

Microsoft'un Entourage'ı (Outlook'un Mac sürümü) ile PDA ve akıllı telefonlar gibi mobil cihazlar arasında veri senkronizasyonu artık mümkün. Mac fanatikleri şimdiye kadar verilerini sadece iCal'den ve adres defterlerini Apple'ın iSync'i ile eşitleyebiliyorlardı. GoBetween bir eklenti olarak iSynchron'e kendini entegre ediyor ve Entourage'den gelen verileri iletiyor. Yeni aracın fiyatı 25 dolar. Geliştiriciler maalesef programın deneme sürümünü sunmuyorlar.

Bilgi için: www.pocketmac.net

APPLE İPUCU

Bazı MacOS kullanıcıları, yazılım güncellemesinin veya Safari web tarayıcısının birden bire çalışmaz hale gelmesinden şikayet ediyorlar. Sorunun nedeni, sistemde çok fazla aktif yazılımın bulunması. Sorunu çözmek için "Applications" dizinine girin ve "Font Collection"u çalıştırın. Şimdi bazı yazı tiplerini devre dışı bırakın, artık yazılım güncellemesini tekrar çalıştırabileceksiniz.

Yeni Power Mac'ler

İlk su soğutmalı G5

■ Apple, Power Mac ürün serisini yeniledi: En üst model şimdi 2,5 GHz'lik iki G5 CPU ile çalışıyor. Bu üst uç konfigürasyonun fiyatı 3.239 Euro. Bu modelin en ilginç özelliği, her iki 64 bit işlemcinin de aşırı ısınmaya karşı su soğutma sistemiyle korunması. Bilgisayarın ısınması sorunu sadece PC'lere yönelik bir dert değil. Yüksek akımlı işlemci gücünün olduğu her yere ısı sorunu da beraber geliyor. Ancak su soğutma sistemi Apple'ın kasaına profesyonelce yerleştirilmiş.

Orta sınıfta ise 2 GHz (2.699 euro) ve 1,8 GHz'lik çift işlemcili sistemler (2.159 dolar) yer alıyor. Apple, tek işlemcili bir giriş seviyesi modeli artık sun-

Yeni modeller: Yeni G5 Power Mac'ler 2,5 GHz işlemci ve su soğutmaya sahip.

muyor. Her üç model de 8 hızlı DVD yazıcıya sahip. 2,5 ve 2 GHz'lik Mac'ler 512 MB RAM'le gelirken, 1,8 GHz'lik modelse sadece 256 MB ana belleğe sahip.

Bilgi için: www.apple.com

GÜNCEL LINUX

Knoppix 3.4

Knoppix Centrino

Doğrudan CD'den çalıştırılabilen ve PC'lerin şifrelerini kırarak açabilen Linux dağıtımı Knoppix, cepte taşınabilir Linux ve acil durum işletim sistemi olarak kullanıcılar-
dan giderek daha fazla ilgi görüyor. Güncel sürümünde özellikle donanım algılamada bazı gelişmeler söz konusu. Yeni sürücüler hem Bluetooth'u, hem de Centrino dizüstü bilgisayarlarıdaki W-LAN bağdaştırıcılarını destekliyorlar (bunlar için şimdiye kadar sadece emüle edilmiş Windows sürücüleri mevcuttu).

Knoppix bu sayede artık Atheros ve Prism yonga setini temel alan hemen hemen tüm kablosuz ağ kartlarını tanıyor.

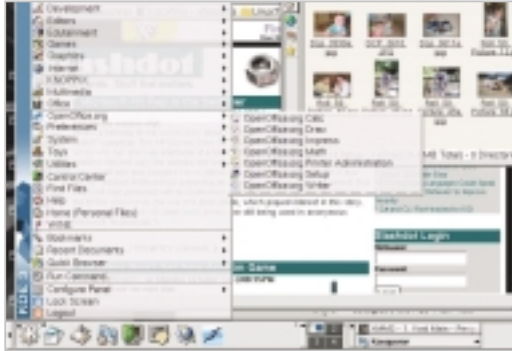
Diğer yenilikler ise şöyle: "Knoppix Cheatcodes" (boot seçenekleri) üzerinden 3.4 sürümü yeni 2.6.5 kernel sürümüyle başlatılabilir, ancak

standart olarak daha eski 2.4.26 kernel'iyle çalıştırılıyor. Yeni "bootfrom" boot seçeneği sabit disk üzerinde kayıtlı bir Knoppix ISO-Image'den yüklemeye yapılabilmesini sağlıyor. Artık olgunlaşmış Captive NTFS sürücüsü, kullanıcının NTFS disk bölümlerine de yazabilmesine olanak tanıyor, örneğin kişisel ayarları kalıcı bir dizinde saklamak için.

Elden geçirilmiş Knoppix kurulum programı sayesinde, sistemi hala birkaç fare tıklamasıyla PC'nize kurabiliyorsunuz. Live CD üzerindeki yaklaşık 2 GB büyüklüğündeki yazılım paketi, yepyeni KDE Desktop 3.2.2'yi, OpenOffice 1.1.1 ofis paketini ve yeni sürüm Gimp 2.0 resim işleme yazılımını da içeriyor.

Fiyatı: ücretsiz

Bilgi için: www.knoppix.org

Desktop: Knoppix, KDE grafiksel kullanıcı arayüzüyle birlikte geliyor ve Windows arayüzünü pek aratmıyor.

KISA... KISA...

► Yeni Fedora

RedHat takipçisinin yeni sürümü, çok tutulan Fedora Core 2 dağıtımını indirilmeye hazır ve X.org'un güncel grafik sistemiyle donatılmış olarak sunuluyor.

Bilgi için:

<http://fedora.redhat.com>

► Lindows, Linspire oldu

Microsoft'un Lindows'a açtığı davada, Lindows isim değiştirmeyi kabul etti. Microsoft da 20 milyon dolar ödeyerek Lindows'un işlettiği tüm web sitelerini satın almaya karar verdi.

Bilgi için: www.lindows.com

► Gelecek Bireysel Linux

Gelecek Linux'un yeni Türkçe Linux paketi Gelecek Bireysel Linux ile bireysel ve masaüstü kullanımı için hem Türkçe hem de Türkiye şartlarına uygun bir dağıtım oluşturulması hedeflenmiş.

Bilgi için:

www.geleceklinux.com

LINUX İPUCU

HTML yardım sayfaları

Linux kullanıcıları değişik shell komutları veya programlar hakkında yardım dosyalarını ve bilgi görüntülemek için, komut satırından ilgili "man" sayfalarını çağırırlar. Bu şekilde "man komutadı" veya "info komutadı" komutları ilgili yardım sayfasını ekranda görüntüler. Gösterişsiz, siyah beyaz ekran çıktısının daha etkileyici görünmesi için en iyisi Konqueror dosya yöneticisini kullanın. Bunun en büyük avantajı yardım sayfalarını renkli ve çok daha kolay okunur ve anlaşılır şekilde HTML formatında göstermesi. Baş-

ka komutlara yapılan atıflar hyperlinklerle bu sayede kolayca erişilebiliyor. Mesela List komutu "ls" için Man sayfasını Konqueror'da görüntülemek için, KDEDesktop üzerinde istediğiniz bir dizin penceresini açın ve adres satırına şu komutu girin:

```
"man:ls".
```

Sisteminizde bulunan tüm yardım sayfaları hakkında ayrıntılı bilgi almak için şu komutları girebilirsiniz:

```
"man:/" veya  
"info:/"
```

Helix 1.0

Açık kaynak kodlu oynatıcı

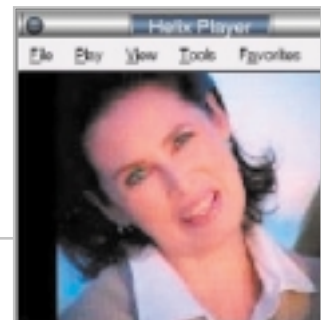
Helix medya oynatıcısı, RealPlayer'in açık kaynak kodlu (open source) sürümünü ve RealNetworks tarafından platformdan bağımsız streaming yazılımların geliştirilmesi için kurulan online projeyi temel alıyor. Helix'in en yeni Alpha sürümü, serbest ses ve video formatları Ogg Vorbis, Ogg-Theora ve SMIL 2.0 (Synchronized Multimedia Integration Language)'i destekliyor. SMIL 2.0 ile etkileşimli animasyonlar ve sunumlar hazırlanabiliyor. RealNetworks codec'lerini (mesela Real Audio veya Real Video) entegre etmek

isteyen Helix kullanıcıları bunun için yine aynı şekilde yeni çıkan Real Player 10'un ön sürümünün codec'lerini kullanabilirler. Ancak RealNetworks codec'lerini halen ticari lisans altında tutmaya devam ediyor.

Fiyat: ücretsiz

Bilgi için:

www.helixcommunity.org

Video yayını: Helix'le Real Player'in akrabalığı göze çarpıyor.

e-CHIP içeriği

Ağustos 2004

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

TAM SÜRÜM Dexter

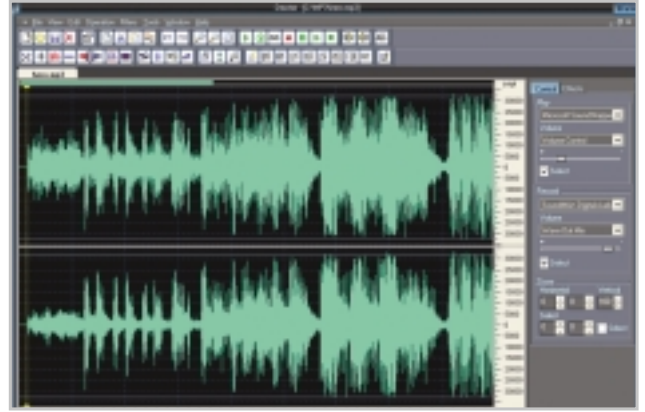
Çok sayıda ses biçimini destekleyen profesyonel bir müzik düzenleme yazılımı. Kolay anlaşılır arayüzü sayesinde, sık kullanılan silme, kesme, yapıştırma, mix, phaser ve reverse gibi komutları hızla uygulayabilirsiniz.

Mikrofon ile kaydettiğiniz sesleri birçok filtreden geçirebilir, çeşitli müzik formatlarında kaydedebilirsiniz.

► **iVideoMAX 2.8:** Video dosya formatlarını birbirlerine çevirmekte oldukça başarılı olan bir program. Aynı zamanda program ile yeni video dosyaları yaratabilir, mevcut video dosyalarını kesebilir ve birleştirebilirsiniz.

► **Softvid Audio Converter:** Hemen hemen tüm müzik dosya biçimlerini

birbirlerine dönüştürebilen bir araç. CD track'lerini MP3 ve WAV formatına çevirebilen program; şarkı ismi, artist adı ve albüm bilgilerini içeren ID3 desteği de veriyor.

MACROMEDIA vs. ADOBE İki dev karşı karşıya

Grafik işleme programlarında başa baş giden yazılım firmaları Adobe ve Macromedia'nın en son sürüm programları.

► **Macromedia Dreamweaver MX:** WYSIWYG arabirimi ile kolayca web siteleri ve CD-ROM arabirimleri tasarlayabileceğiniz HTML editörü.

► **Macromedia Fireworks MX:** Macromedia'nın Adobe Photoshop'a rakip, daha çok web sitesi tasarımı için kullanışlı araçları bünyesinde barındıran resim işleme programı.

► **Macromedia Flash MX:** Dinamik web siteleri ve web animasyonları yapabileceğiniz en profesyonel Flash yazılımı.

► **Adobe Photoshop CS:** Dijital fotoğraflarınızı ve grafiklerinizi düzenleyebileceğiniz piyasadaki en profesyonel resim düzenleme yazılımı.

► **Adobe Illustrator CS:** Genelde masaüstü yayıncılıkta kullanılan vektörel tabanlı grafikleri düzenleyebileceğiniz yazılım.

► **Adobe In Design CS:** Adobe Photoshop ve Illustrator ile birlikte çalışan bu sayfa tasarımı yazılımı, QuarkXPress dosyalarını da açabiliyor.

► **Adobe GoLive CS:** Adobe'un web sitesi tasarımı programı. Diğer HTML editörlerinden farklı olarak görselliğe daha çok önem verenler için ideal.

ECHIP'TE YENİLİKLER!

Artık daha renkli!
Yenilenen arabirimiyle daha kullanışlı bir hal alan eCHIP'te programlar yanında eğlenceli bölümler de yer alacak.

► **Flash oyunlar:**
Bilgisayarınızla çalışırken birkaç dakikalık molalarınızda sizi eğlendirebilecek minik oyunlar artık her ay eCHIP'te yer alacak.

► **Film fragmanları:**
Gösterime girecek olan filmlerin yüksek kalitedeki fragmanlarını eCHIP arabiriminden izleyebilir veya bilgisayarınıza kopyalayarak arşivleyebilirsiniz.

► **PCONLINE:** Web sitesi tanıtımları, Studio Web+, Elektronik sözlük

DİKKAT!

Çizik, kırık veya başka nedenlerden dolayı çalışmayan CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip.com.tr adresine adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

SYS MECHANIC Her eve lazım

Bilgisayarınızın daha hızlı çalışmasını istiyor ve siz de daha güvenli bir PC'ye kavuşmak istiyorsanız mutlaka denemelisiniz.

Program kurulum sırasında Panda Platinum 7.0'ı da kuruyor. Eğer başka bir antivirüs yazılımı kullanıyorsanız ve Panda Platinum kurmak istemiyorsanız, bunu kurulumda seçebilirsiniz. System Mechanic, sisteminizin güvenliğini artırıyor ve daha fazla verim almanızı sağlıyor. Bunun için yazılımın içerisinde çeşitli araçlar mevcut. Örneğin sabit diskinizi Windows altındakinden daha becerikli bir araç kullanarak defrag edebilirsiniz. Bellek defrag işlemi ise çeşitli uygulamalarla uzun süre çalışanların çok işine yarayacaktır. Web'deki rahatsız edici pop-up'ları önleyen System Mechanic, reklam yazılımlarının yararlandığı izleri ortadan kaldırabiliyor ve gereksiz dosyalardan sistemi arındırıyor.

SOUND FORGE 7 Ses düzenleme

Çeşitli sebeplerle kişisel bilgisayarınızda ses kayıt ve düzenleme yapıyorsanız gerçekten amacınıza uygun ve çok işlevli bir yazılım bulmanız zor. Kişisel kullanıcılara hitap eden yazılımlar genelde yetersiz kalıyor, profesyonellerin tercih ettiği yazılımlarsa cep yapıyor. Sound Forge her iki kullanıcı kesimi için de yeterli özelliklere sahip bir yazılım. En başarılı bulduğumuz özelliklerinden birisi, yazılımın kilitlese bile dosyanın son işlem yapılan halini kurtarabilmesi oldu. Özellikle düzenleme kısmı oldukça güçlü.

Fare ile tam kontrol: Fareyi kullanarak kolayca kes - yapıştır yapılabiliyor. Belirli aralıklara çeşitli efektler eklenebiliyor, master denilen son ve en önemli aşama için ise birçok eklentiden yararlanılabiliyor. İsterseniz sonradan farklı eklentiler ekleyerek yazılımı daha yetenekli bir hale getirmek mümkün.

TİMBUKTU PRO Uzaktan erişim

Bilgisayarınıza çeşitli yollarla uzaktan erişebilirsiniz, ancak çoğu yazılım tam kontrol sağlamakta yetersiz kalıyor. Timbuktu Pro, farklı yöntemlerle ve güvenli bir şekilde uzaktan erişim kurmanızı sağlıyor. Örneğin sadece dosya göndermek, çeşitli özellikleri incelemek ve biraz şaşırtıcı olsa da, sadece ses göndermek için uzakta-

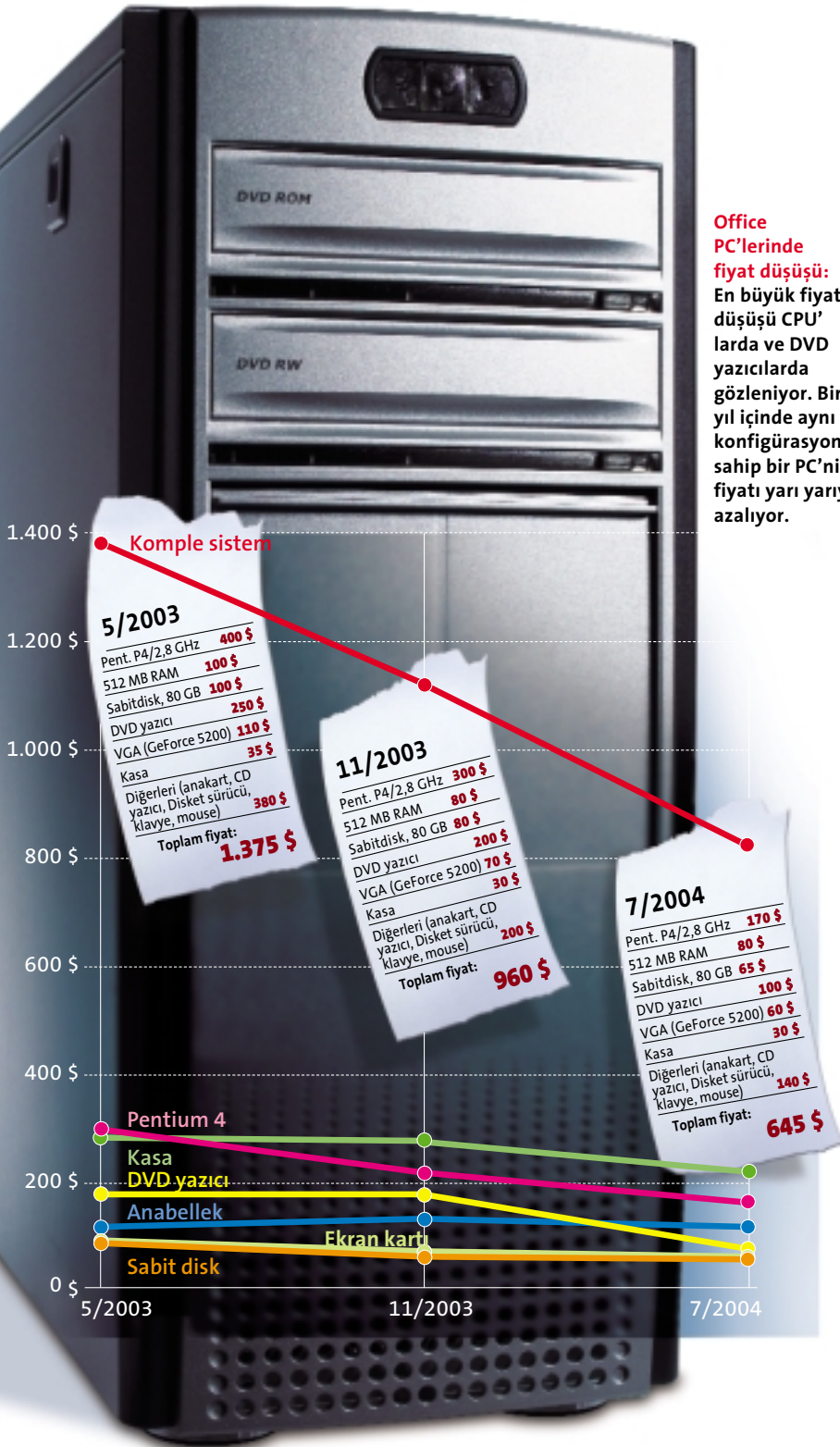
ki bilgisayara bağlanabilmenizi sağlıyor. Sadece IP adresini bilmenin bağlanmak için yeterli olduğu programda tam masaüstü kontrolü de mevcut. Güvenlik ise ister tek şifreyle ister NT kullanıcı adı ve şifresi ile sağlanabiliyor. Adres defteri bulunması da artı bir özellik.

PC satın alma danışmanı

Yeni PC'ler çok hesaplı!

PC fiyatları oldukça düştü, ancak ucuz bir fiyat her zaman hesaplı demek değil. Bu yüzden yeni bir bilgisayar almayı düşünüyorsanız, özellikle en uygun bileşenleri seçmeye dikkat etmelisiniz. CHIP, farklı ihtiyaçlara cevap veren dört farklı PC konfigüre ediyor ve fiyat gelişimlerini sunuyor.

Her uygulamanın üstesinden mükemmel bir şekilde gelebilen bir bilgisayar maalesef yok: Filmle-rini evdeki bilgisayarında düzenlemek zo-runda olan video fanatikleri, profesyonel oyuncuların ihtiyaç duyduklarından çok daha farklı bir sisteme gereksinim duyar-lar. Ve mesela ofis işleri için kullanılacak bir bilgisayarın hız canavarı, gürültücü bir makine olmasına hiç gerek yoktur. CHIP, bu yüzden ofis, multimedya, oyun ve vi-deo montaj kullanım alanları için dört op-timal PC sistemi konfigüre etti ve bu sis-temler için en uygun kasa, anakart, işlem-ci, bellek, sabit disk, sürücü ve giriş aygıt-larını internette en hesaplı olarak nerede bulabileceğinizi araştırdı.

Bilgisayar parçalarının dışında her bil-gisayarın olmazsa olmazı olarak görülen Windows XP işletim sistemi ve Office pa-ketini de daha ucuza temin etmeniz mümkün. Bunun için OEM sürümlerini ve öğrenci veya öğretim görevlisiyeniz akademik sürümleri tercih edebilirsiniz.

LN / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

PC BİLEŞEN FİYATLARI

Yazıda verilen fiyatlar 20.07.2004 tari-hinde, ilgili sitelerin internet sayfala-rından alınmıştır ve yaklaşık fiyatları ifade eder. Online fiyat karşılaştırması yapabileceğiniz, en geniş ürün yelpaze-sine sahip internet sitelerini alttaki tabloda bulabilirsiniz.

www.andromeda.com.tr
www.bascuda.com
www.bogazici.com.tr
www.data.com.tr
www.dijitalcenter.com
www.eksenbilgisayar.com
www.estore.com.tr
www.goldpc.com.tr
www.hepsiburada.com
www.hizlisistem.com.tr
www.ideefixe.com.tr
www.karizmashop.com
www.markom.com.tr
www.mavibilgisayar.com
www.mavidonanim.com
www.transdata.com.tr
www.veribilisim.com.tr
www.yonsis.com.tr

CHIP Office Pro

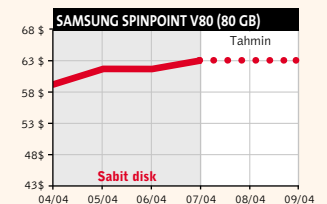
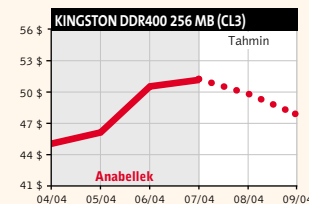
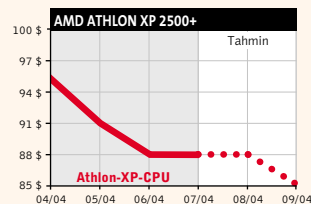
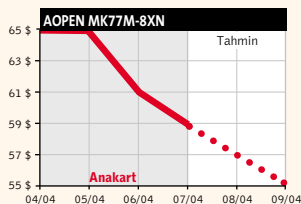

Fiyatı: 360 dolardan başlıyor (yazılımsız)

- ▶ sessiz
- ▶ kompakt
- ▶ stabil

Bileşenler	CHIP'in tavsiyesi	Bunlara dikkat edin
Kasa	250 ila 300 Watt arasında standart güç kaynağına sahip Mini-Tower veya desktop kasa	Codegen MS31CA kasa 32 dolar (www.goldpc.com.tr), opsiyonel olarak Vantec Stealth Çift Bilyalı Sessiz Kasa fanı - 120mm 30 dolar
Anakart	Micro-ATX anakart , VIA UniChrome (Athlon-CPU) veya i865GV yonga setli (Pentium-CPU); VGA, ağ, ses ve USB anakart üzerinde (onboard)	Asrock P4I65GV , Pentium 4 3.400 MHz'e kadar, Celeron 2.800 MHz'e kadar, 60 dolar, www.goldpc.com.tr. Aopen MK77M-8XN , AMD Athlon XP 3000+'a kadar, AMD Duron 1.800 MHz'e kadar, 59 dolar, www.mavibilgisayar.com
İşlemci	Athlon XP 2500+ ve üzeri veya Celeron 2,6 GHz ve üzeri	Athlon XP 2500+ , 89 dolar (boxed), www.markom.com.tr Celeron/2,6 GHz , 94 dolar (boxed), www.markom.com.tr
Anabellek	RAM , 512 MB kapasite, DDR333/PC2700 ve üzeri	Kingston DDR400 , 256 MB, 51 dolar, www.goldpc.com.tr Twinmos DDR400 , 256 MB, 45 dolar, www.andromeda.com.tr
Sabit disk	80 GB paralel ATA sabit disk , 5.400 rpm, S-ATA'ya gerek yok	Samsung Spinpoint SV0802N , 80 GB, 5.400 rpm, çok sessiz, 63 dolar, www.markom.com.tr WD Caviar WD1200BB , 120 GB, 7.200 rpm, 99 dolar, www.goldpc.com.tr
Sürücü	4 hızlı veya 8 hızlı DVD yazıcı veya Combo sürücü ya da 16 hızlı DVD-ROM sürücü	Asus 52x32x52 , yaklaşık 33 dolar, www.mavibilgisayar.com
Giriş aygıtları	Kablolu klavye ve optik, kablolu, scroll tekerli fare	Logitech Internet Navigator Klavye II , 26 dolar, www.hizlisistem.com.tr Logitech Optical Mouse B58 , 15 dolar, www.hizlisistem.com.tr
Uygulamalar	İşletim sistemi: Windows XP Home Yazılım: Office 2003 Basic	Windows XP Home (OEM) , 87 dolar, www.markom.com.tr Office 2003 Basic (OEM) , 187 dolar, www.markom.com.tr

CHIP'İN FİYAT TAHMİNLERİ: OFİS PC'Sİ İÇİN ÖNEMLİ BİLEŞENLER

CHIP Media Pro

Fiyatı: 1.280 dolardan başlıyor (yazılımsız)

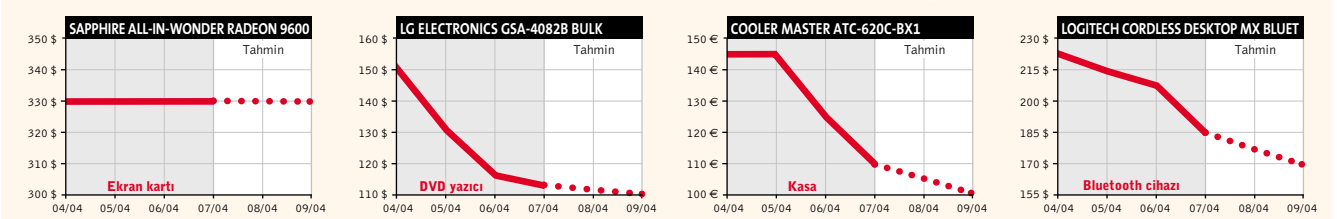
► aşırı sessiz

► şık kasa

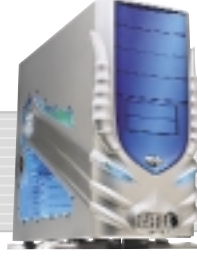
► oturma odasına uygun tasarım

Bileşenler	CHIP'in Tavsiyesi	Bunlara dikkat edin	
Kasa	Micro-ATX kasa, 300 watt güç kaynağına ve ses yalıtımına sahip	Coolermaster ATC 620 BX1, 110 euro; ses yalıtımı 50 euro; güç kaynağı Power NT 300 Watt (120 mm fanlı) 60 dolar veya SilverStone SST-LC02B kasa, 180 euro, www.ichbinleise.de	Kasa mutlaka oturma odası dizaynı taleplerine cevap vermeli ve müzik setine/videoya uymalı. Güç kaynağının gürültüsü 2 sone'yi geçmemeli.
Anakart	Micro-ATX anakart, Nvidia nForce3 veya Intel i865G yonga setli	Biostar K8NHA-M, 100 dolar, www.hepsiburada.com.tr; Aopen MX45G-N, 120 dolar, www.hepsiburada.com.tr	Micro-ATX anakart satın alın, böylece müzik setinin bir parçasıymış gibi görünen kasa tasarımına uyacaktır. Tavsiye edilen yuvalar: 1 x AGP, 3 x PCI
İşlemci	Athlon 64, 2800+ ile 3200+ arası veya Pentium 4, 2,8 ile 3 GHz arası	Athlon 64 2800+, 238 dolar veya Athlon 64 3200+, 348 dolar, www.andromeda.com.tr; Pentium 4/2,8 GHz, 188 dolar veya Pentium 4/3,2 GHz, 307 dolar, www.markom.com.tr	Normal kullanıcı: Athlon 64 2800+ veya Pentium 4/2,4 GHz fazlasıyla yeterli. Power-User: Athlon 64 3200+ veya Pentium 4/3,2 GHz
Anabellek	RAM, 1.024 MB kapasite, DDR400/PC3200	Kingston DDR400, 1.024 MB (2 x 512 MB), 192 dolar, www.markom.com.tr; OCZ DDR400, 1.024 MB, 299 dolar, www.dijitalcenter.com.tr	Kingston RAM'ler çok stabil çalışıyorlar; iki 512-MB bellek modülü tek bir 1024 MB'lık bellek modülünden daha ucuz; OCZ RAM performans fanatikleri için ideal.
Ekran kartı	GeForce FX5200 veya Radeon 9600 ekran kartı, MPEG2 oynatma ve sıkıştırma, Video-In/-Out özelliğine sahip, opsiyonel olarak TV/radyo kartı	Asus V9520 Magic/T, 77 dolar, www.goldpc.com.tr; Radeon 9600 all in Wonder Ultimate, 330 dolar, www.hepsiburada.com.tr	Pasif soğutmalı ekran kartı kullanın, böylece PC daha sessiz çalışacaktır. TV Tuner'lı ve uzaktan kumandalı ekran kartı tercih edin, böylece tuner'ı fairesiz kumanda edebilirsiniz.
Sabit disk	200 GB sabit disk, S-ATA arabirimli, 7.200 rpm	Western Digital WD2000JD, 153 dolar, www.goldpc.com.tr	2 sone'den daha az gürültü üreten çok sessiz bir sabit disk monte edin.
Sürücü	16 hızlı DVD-Combo sürücü ve 8 hızlı DVD yazıcı	Liteon LTD-163, 31 dolar, www.markom.com.tr; LG GSA-4082B, 114 dolar, www.goldpc.com.tr	DVD+R(W), DVD-R(W) ve DVD-RAM medyaları için DVD yazıcı. DVD-ROM sürücüsü videoların kopyalanmasını kolaylaştıracaktır.
Giriş aygıtları	Programlanabilir fonksiyon tuşlarına sahip kablosuz klavye, scroll tekerli kablosuz optik fare, multimedya uzaktan kumanda (bakınız ekran kartı)	Logitech Cordless Desktop MX Bluetooth (klavye, fare ve Bluetooth-Hub), 184 dolar, www.hizlisistem.com.tr	Bluetooth teknolojisi, cep telefonu ve PDA gibi taşınabilir cihazların multimedya PC ile problemsiz bir şekilde iletişim kurabilmesi avantajına sahip.
Uygulamalar	İşletim sistemi: Windows XP Home Yazılım: Office 2003 Basic veya StarOffice, Yazma programı: Nero 6.x	Windows XP Home (OEM), 87 dolar, www.markom.com.tr Office 2003 Basic (OEM), 187 dolar, www.markom.com.tr StarOffice 7.0 (tam sürüm), 90 dolar, www.staroffice.com	ADSL bağlantı videoların download edilmesi için tavsiye edilir. Projektör filmler ve videolar için idealdir, veya büyük ekranlı (76 ekrandan itibaren) 100-Hz televizyon ve/veya 19 inç TFT ekran.

CHIP'İN FİYAT TAHMİNLERİ: MULTİMEDYA PC'Sİ İÇİN ÖNEMLİ BİLEŞENLER

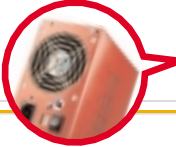
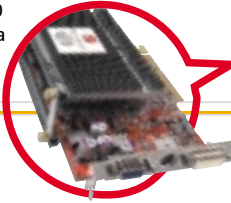
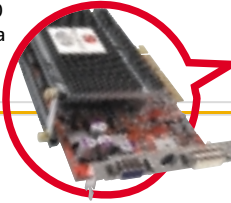

CHIP Game Pro

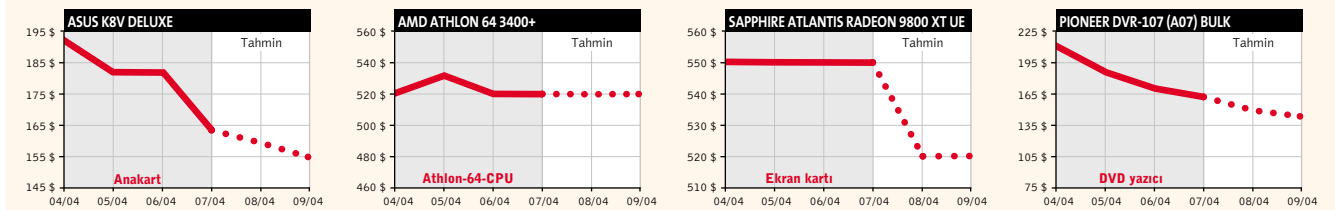

Fiyatı: 2.000 dolardan başlıyor (yazılımsız)

- çok yüksek CPU ve grafik performansı
- etkileyici donanım ve tasarım
- LAN oyun partilerine uyumlu

Bileşenler	CHIP'in Tavsiyesi	Bunlara dikkat edin
Kasa Taşınabilir Midi-Tower kasa, yüksek kaliteli, 400-500 watt güç kaynaklı 	Thermaltake VA1000 Alüminyum Lanparty Tower kasa, 149 dolar, Thermaltake 560Watt Pure Power Aktif PFC SATA Destekli Güç Kaynağı, 130 dolar, www.dijitalcenter.com	Elektrige aç CPU ve ekran kartı için güçlü bir güç kaynağı kullanın 120 mm kasa fanı monte edin, 80 mm fanlar düşük hava akımı sağlıyorlar.
Anakart ATX anakart, VIA K8T800 veya Nvidia nForce3 250GB veya Intel i875P yonga setli, USB 2.0, LAN ve Firewire özelliklerine sahip	Asus K8V Deluxe , 165 dolar, www.mavibilgisayar.com, MSI K8T Neo FIS2R , 180 dolar, www.andromeda.com.tr, Gigabyte GA-8KNXP i875 , 218 dolar	LAN onboard veya PCI Ethernet kartı, GigaBit-LAN daha avantajlı S-ATA/RAID-Controller onboard tavsiye edilir, 5.1 ses (veya daha üstü) mevcut olmalı.
İşlemci Athlon 64 FX53 (2,4 GHz) veya Pentium 4 (3,4 GHz), Prescott-CPU veya Pentium 4 (3,4 GHz), Extreme-Edition	Athlon 64 3400+ , 522 dolar, www.mavibilgisayar.com, Athlon 64 FX53 , 973 dolar, www.bogazici.com.tr, Pentium 4/3,4 GHz , 477 dolar, www.hizlisistem.com.tr	En iyi fiyat/performans oranı Athlon 64 XP 3200+ ile Pentium 4 EE oyunlarda Hyperthreading ile avantaj sağlıyor, ancak Athlon 64 XP3200+'tan iki kat daha pahalı.
Anabellek RAM , en azından 1.024 MB kapasite, DDR400/PC3200 tavsiye edilir	Kingston DDR400 , 1.024 MB (2 x 512 MB), 192 dolar, www.markom.com.tr, OCZ DDR400 , 1.024 MB, 299 dolar	İki 512 MB bellek modülü 1024 MB'lık bir modüle göre daha ucuz. OCZ RAM overclocking meraklıları için ideal. Mutlaka markalı bellekler kullanın.
Ekran kartı Grafik işlemcili üst uç ekran kartları Radeon X800 XT/Pro veya Nvidia GeForce 6800 Ultra/GT veya Radeon 9800XT 	Asus AX 800Pro/TD , 600 dolar, www.asus.com, Sparkle GeForce 6800 Ultra , 669 dolar, www.hizlisistem.com.tr Sapphire Radeon 9800XT Ultimate Edition , 549 dolar, www.mavibilgisayar.com	Radeon kartlar günümüzde eşdeğer hızdaki GeForce ekran kartlarına göre biraz daha hesaplılar.
Sabit disk 120 GB GB 5.400 veya 7.200 rpm 	Samsung Spinpoint SP1604N , 98 dolar, www.mavibilgisayar.com Seagate Barracuda 7200.7 Plus , 101 dolar, www.markom.com.tr	Hızlı S-ATA veya P-ATA sabit diskler kullanın. Geniş sabit disk önbelleğiyle (günümüzde 8 MB) opsiyonel RAID bağlantısı da iyi olacaktır.
Sürücü Multi DVD yazıcı , 4 veya 8 hızlı	LG GSA-4082B , 114 dolar, www.gold-pc.com.tr, Pioneer DVR-A07XLA , 163 dolar, www.goldpc.com.tr	DVD yazıcı DVD+/- medyalara yazabilmeli. DVD-ROM sürücü oyunların kopyalanması için gerekli.
Giriş aygıtları Kablolu, aydınlatmalı klavye ve kablolu, kısa tepki sürelili ve yüksek çözünürlüklü optik fare.	Zboard-Standart tuş takımlı başlangıç seti, 40 dolar, www.dijitalcenter.com.tr, Logitech Mouse MX510 Performance , 59 dolar, www.hizlisistem.com.tr	Kablolu giriş aygıtları kullanın , kablolu fareler daha yavaş tepki veriyorlar ve optimal bir hareket keskinliğine sahip değiller.
Uygulamalar İşletim sistemi: Windows XP Home Yazılım: CPU ve ekran kartının over-clock edilmesi için araçlar, mesela "Crystal CPUID" ve "PowerStrip", Yazma programı: Nero 6.x	Windows XP Home (OEM) , 87 dolar, www.markom.com.tr, Crystal CPUID (Freeware) http://crystalmark.info, PowerStrip , lisansı 30 dolar, www.entechtaiwan.net	DirectX9 olmazsa olmaz (çoğu oyunla zaten birlikte geliyor) Online oyunlar için de ADSL erişimi mutlaka gerekli.

CHIP'İN FİYAT TAHMİNLERİ: OYUN PC'Sİ İÇİN ÖNEMLİ BİLEŞENLER

CHIP Edit Pro

Fiyatı: 2.500 dolardan itibaren (yazılımsız)

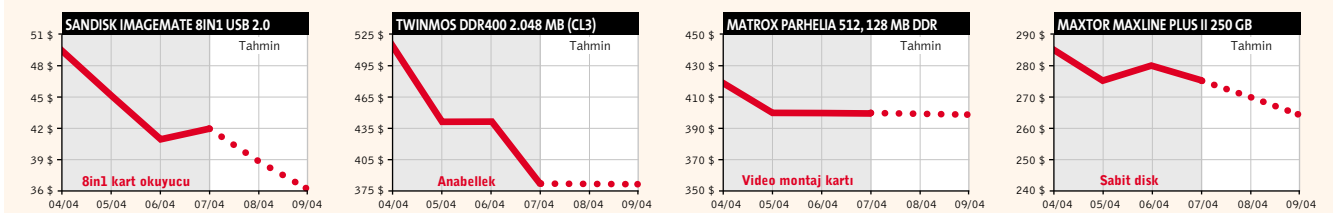
► hızlı CPU ve büyük sabit disk

► gerçek zamanlı video montaj mümkün

► kaliteli TV-Out arabirimi

Bileşenler	CHIP'in Tavsiyesi	Bunlara dikkat edin	
Kasa	Big-Tower kasa, 350 Watt güç kaynaklı (veya daha yüksek) 8in1-Multicard-Reader/Writer, USB 2.0, dahili veya harici	Aopen H700A 400 Watt güç kaynaklı, 136 dolar, www.mavibilgisayar.com Sandisk Cardreader Image Mate 8in1, 42 dolar, www.data.com.tr	Çok sayıda sürücü yuvası, mesela 5 x 3,5 inç ve 6 x 5,25 inç.
Anakart	Pentium 4 veya Dual-Xeon anakart, her ikisi de Intel i875P yonga setli, USB 2.0, LAN, Firewire ve S-ATA-RAID	Gigabyte GA-8KNXP, 218 dolar, www.mavibilgisayar.com Asus PC-DL Deluxe, Dual-Xeon, 247 dolar, www.data.com.tr	Çok sayıda arabirim desteği, mesela harici çevrebirimler için 4 x USB 2.0, 2 x Firewire ve Gigabit Ethernet; onboard RAID sistemi.
İşlemci	Pentium 4/3,4 GHz veya 2 x Xeon/3.06 GHz	Pentium 4/3,4 GHz, 477 dolar, www.hizlisistem.com.tr veya 2 x Xeon/3,06 GHz, 1085 dolar	Boxed işlemci alın, zira işlemci ve fan bu sayede en uyumlu şekilde çalışırlar.
Anabellek	RAM, en azından 2 GB kapasite, DDR400	Twinmos DDR400, 4 x 512 MB, 380 dolar, www.mavibilgisayar.com. Kingston DDR400, 4 x 512 MB, 384 dolar, www.markom.com.tr	Sadece markalı RAM'ler kullanın. Dört adet 512-MB'lık bellek modülü iki adet 1.024 MB'lık modülden daha ucuz. DDR400/PC3200 bellek tavsiye edilir.
Ekran kartı	Videoların sayısallaştırılması için kaliteli Video-In/Out'a sahip ekran kartı ve en azından 128 MB grafik belleği	Matrox Parhelia-512, 128 MB DDR, 400 dolar, www.turanli.com.tr	2B/3B grafik desteği olmaz olmaz. Ekran kartının çok sayıda analog ve dijital arabirime sahip olması gerekir.
Sabit disk	2 x 250 GB'lı RAID sistemi, 7.200 rpm	2 x Maxtor 7Y250MO Maxline Plus II (250 GB), 554 dolar	P-ATA veya S-ATA-RAID sistemi, iki veya dört sabit diskli.
Sürücü	16 hızlı DVD-ROM sürücü, 8 hızlı DVD yazıcı	Pioneer DVD-120S, 40 dolar, www.mavibilgisayar.com LG GSA-4082B, 114 dolar, www.goldpc.com.tr	DVD-ROM sürücüyü ayrıca monte edin, böylece videoların kopyalanması daha kolay olacaktır.
Giriş aygıtları	Programlanabilir fonksiyon tuşlu, kablolu video montaj klavyesi, Kablolu optik fare, scroll tekerli, montaj ve pozisyonlama işlemleri için JogShuttle'lı	Adobe Premiere Pro klavye (kablolu, fare ile birlikte), 150 Euro, www.planetdv.com, JogShuttle canopus JD1, 250 dolar, www.aefreemart.com/store/ jogshut- tle.html	Kablolu giriş aygıtları kullanın. Aydınlatmalı (kablolu) klavye, karanlık odalar için idealdir.
Uygulamalar	İşletim sistemi: Windows XP Home Yazılım: Adobe Premiere Pro, Pinnacle Studio 9 veya Magix Video Deluxe gibi video düzenleme yazılımları, Yazma programı: Nero 6.x	Windows XP Home (OEM), 87 dolar, www.markom.com.tr Adobe Premiere Pro 7.0, 700 dolar, www.adobe.com Adobe Video Collection 2.5 Standard, 800 dolar, www.adobe.com Pinnacle Studio 9, 85 euro, www.pinnaclesys.com	Windows XP Service Pack 1'i, MovieMaker 2 ve DV-AVI yamaları için mutlaka kurun. Adobe Premiere Pro: Bu yazılım için özel klavyeler mevcut (bakınız giriş aygıtları).

CHIP'İN FİYAT TAHMİNLERİ: VIDEO MONTAJ PC'Sİ İÇİN ÖNEMLİ BİLEŞENLER

İÇİNDEKİLER

- 52 **2005 model PC**
Computex 2004 fuarı
- 62 **Donanım inceleme**
Yeni donanımlar testte
- 80 **Test: TV kartları**
En yeni kartlar incelemede
- 94 **Donanım günlüğü**
Donanım dünyasında bu ay
- 98 **CHIP TOP 10**
En iyi donanımlar

Eğilim: PC teknolojili taşınabilir oyun konsolları

Yeni oyuncaklarımız

Gameboy geri döndü. Sony, Nintendo ve diğer firmaların yeni taşınabilir oyun konsolları sabit diskler, aktif ekranlar ve W-LAN'la donanmış olarak geliyor.

■ MP3 çalar, oyun cihazı, PDA, bellek kartı derken mobil dünyaya ayak uydurmaya çalışan insanların ceplerinde yer kalmıyor. Mobil oyun konsollarının bir sonraki kuşağı ise bu handikapı gözeterek geliyor. Sony'nin taşınabilir Playstation'ı PSP, Nintendo'nun katlanabilir konsolu DS ve VIA'nın Eve'i ekrana yalnızca oyunlardan fazlasını getirebiliyor. Bu cihazlar, "hepsi bir arada" felsefesi ile üretilecekler ve birer multimedya merkezi olarak pazarlanacaklar.

Sony'nin PSP'si ve Nintendo'nun DS'i

Sony PSP'nin görülebilir ekranı 16:9 oranında ve 480 x 272 pixel boyutlarında. Ekranın 4,5 inçlik boyutu mobil oyun konsolları alanında bir rekor. Stereo ses ve grafik sunumu da Playstation 2'den aşağı kalır değil. Cihazın gücünü 333 MHz'lik PSP işlemcisi ve genişletilmiş bir 3B grafik motoru sağlıyor. Oyunlar, müzik, yazılım ve filmler, UMD'ler (Universal Media Disc, 60 mm, 1,8 GB kapasite) üzerinden yükleniyor. USB 2.0 ya da W-LAN (802.11b) üzerinden diğer PSP kullanıcılarına bağlantı olanağı mevcut.

Buna karşılık Nintendo'nun DS'si 128 MB belleğe, iki CPU'ya (ARM7, ARM9) ve ayrı iki tane 3 inçlik ekrana sahip. Böylece ekranlardan biri kahramanın taşıdıklarını gösterirken, diğerinden ise oyuncu, karakterini yönetebiliyor. İkinci ekran aynı zamanda dokunmatik

özelligi ile veri girişini de sağlıyor. W-LAN ya da Bluetooth üzerinden bir oyuna 16 kişiye kadar oyuncu katılabilir.

Her iki aygıt da 2005'te piyasada olacak. PSP yaklaşık 350 Euro'ya satılacakken Nintendo'nun konsolu yaklaşık 170 Euro ile daha hesaplı olacak gibi görünüyor..

Eve: Dik açıda Windows XP

VIA'nın Eve'i aslında konsol formatında bir PC. Aygıtta piyasada bulunan PC oyunlarını (tüm oyunlar) canlandıracak ve çokluortam platformu olarak hizmet verecek şekilde düzenlenmiş bir Windows XP yer alıyor. Eve x86 mimarisine üzerine kurulmuş ve güç tasarruf moduna sahip bir Eden-N-CPU (533 MHz) ile 128 MB RAM'den güç alıyor. Yazılım ve dosyalar 20 GB'lık sabit diskte saklanıyor. Eve dış dünyayla kontağı USB 2.0, W-LAN ya da PCMCIA yuvası üzerinden kuruyor. 4 inçlik ekranı ve 5.1 formatında ses desteği bulunan cep bilgisayarının fiyatının ise 400 Euro'dan ucuz olması beklenmiyor. İşlev çeşitliliğine istinaden Sony'nin PSP'sinin ve Nintendo'nun DS'inin piyasayı bir çırpıda ele geçirmesi ve halihazırda piyasada bulunan diğer avuçlu oyun cihazlarını alaşağı etmesi büyük bir ihtimal. Eve denemesinde de bu başarının mümkün olup olmayacağı, tüm PC oyunlarının iddia edildiği gibi bu yeni katlanabilir PC üzerinde çalışıp çalışmayacağına bağlı.

Xerox Phaser 7750

Yazıcıların efendisi

Dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Xerox, sınıfının en hızlı A3 renkli lazer yazıcısı Pha-

ser 7750'yi kullanıcılarının beğenisine sundu. Yüksek baskı kalitesi arayanlar için tasarlanmış yeni Phaser 7750, dakikada 35 sayfalık renkli çıkış hızı ile sınıfının en hızlı A3 lazer yazıcısı. Phaser 7750, ağ bağlantılı modellerinde yer alan 20 GB'lık dahili sabit disk ile yüksek yoğunluklu resim ve grafik uygulamalarını rahatlıkla basabiliyor.

Bilgi için: www.xerox.com.tr

5GB Compact Flash

Seagate yeniliğe doymadı

Seagate taşınabilir uygulamalar için dünyanın ilk 5GB'lık 1 inç boyutlu sabit disk; DVR ve konut eğlence sistemleri için yeni 400 GB sabit disk ve dijital kameralar için tüketicilere 5.000 MB'a kadar depolama imkanı sunan dünyanın ilk 5 GB'lık 1 inçlik Compact Flash harici sabit disk ile, tüketici elektroniği sabit disk ürün yelpazesini büyüttüğünü açıkladı.

Sektörün 2.5 GB ve 5 GB kapasiteler sunan ilk 1 inç sabit disk olan yeni Seagate ST1 Serisi, tüketicilerin daha yüksek miktar ve kalitede müzik kütüphanelerini cep müzik çalarlarına indirmelerine olanak tanıyor. Seaga-

te'in yeni ve özel RunOn Teknolojisi koşarken veya yürürken müzikte oluşan atlamaları ortadan kaldırıyor. RunOn Teknolojisi hareketli ortamları algılıyor ve sabit diskin aradığı müziği bulmasına olanak tanıyarak kesintisiz müzik imkanı sunuyor.

Bilgi için: <http://specials.seagate.com/spectrum>

Sony Vaio PCG-TR5MP

Geniş ekranlı mobil büro

Sony'nin yeni küçük dizüstü bilgisayarı aynı zamanda yolda DVD seyretme imkanı da veren bir mobil ofis. Güç tasarrufu sağlayan Pentium M işlemci (1,1 GHz) ile çalışıyor. Dahili DVD yazıcı boş DVD (+)'lara 4x, DVD (-)'lere ise 2x hızla yazıyor. Yaklaşık 1,4 kilo ağırlığındaki aygıtta 10,6 inçlik bir geniş ekran (1.280 x 768 piksel) monte edilmiş. Ekranın üst çerçevesinde ise bir VGA kamera ve hoparlörler saklı. Kablosuz ağ bağlantısı üzerinden internet erişimi Intel'in 802.11g bağdaştırıcısı sayesinde gerçekleşiyor. Bellek olarak 512 MB DDR-SDRAM, depolama ünitesi olaraksa 40 GB kapasiteli bir sabit disk hizmet veriyor.

Fiyatı: Yaklaşık 2.600 Euro

Bilgi için: www.sony.com

LG GSA-4120B

12x çift katmanlı DVD yazıcı

Elektronik firması LG, GSA-4120B ile tüm normal DVD formatlarını ve yeni çift katman ortamlarını yazabilen 12 hızlı bir yazıcının müjdesini verdi. İki katmanlı DVD+R'ler 2,4x hızda dört saate kadar DVD kalitesinde film depolayabilecek. Öncülü gibi GSA-4120B de DVD-RAM'lere yazabiliyor. DVD yazıcı 2 MB veri depolayıcı ve tampon bellek yetersizliği hatalarını önleyen bir koruma işleviyle donatılmış. LG, yakın gelecekte GSA-4120B'nin harici bir modelini piyasaya sürülecek.

Fiyatı: Yaklaşık 150 Euro

Bilgi için: www.lge.com

KISA... KISA...

VIA'dan dizüstünde ses devrimi

VIA yeni ses denetçisi Vinyi Envy24MT'yi tanıttı. Bu yonga düşük profilli tasarım ve düşük güç gereksinimi ile kendini gösteriyor. Birçok PC arabirimi desteklediği için ses yongaları PC anakartları, Mini PCI ve PCMCIA kartları üzerine entegre edilebiliyor.

Bilgi için: www.viaarena.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Cem Şancı,
Haber Müdürü

Hafızanızı tazeleyin

Çoğu bilgisayar kullanıcısı için hız ölçütü işlemcinin gücüdür. Yeni bilgisayar alınırken, mümkün olan en yüksek işlem gücü için bütçe ayrılırken diğer bileşenler ikinci planda bırakılabilir. Oysa bilgisayarın çalışma hızını etkileyen diğer bir önemli etken hafızadır. Sistemdeki hafızanın boyutu ve hızı, bazen dakikalarca kapanmayan pencerelerin, atlayarak çalışan video görüntülerinin, en son model grafik kartlarına rağmen takılan oyunların çözümü olabilir. İmkânınız varsa, arkadaşlarınızdan, tanıdıklarınızdan RAM modülleri bulabiliyorsanız ve kasanızın içine müdahale edecek bilginiz de varsa, sisteminizde "lütfen" çalışan bir uygulamayı bir de hafıza miktarını iki katına çıkartarak çalıştırmayı deneyin. Belki yeni bir bilgisayar almadan veya daha pahalı yenilemeler yapmak için yüzlerce dolar harcamadan önce sisteminize sadece RAM ekleyerek sorununuzu çözebileceğinizi fark edeceksiniz.

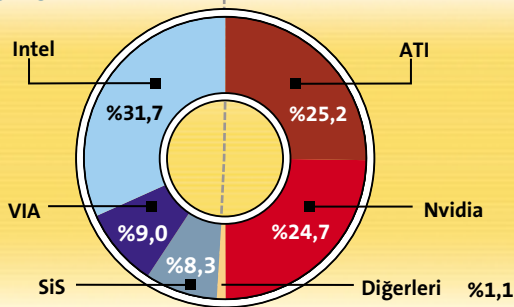

GRAFİK YONGA ÜRETİCİLERİ

2003'ün 4.çeyreğinde pazar payları (yüzde)

Entegre grafik modülleri

Grafik kartları

Bölünmüş pazar: Intel, VIA ve Sis entegre yonga setli grafik modülleri üretiyor. Buna karşılık ATI, Nvidia ve ötekiler grafik kartlarında yer bulan grafik işlemcileriyle ayrı kartlar üretiyor.

Kaynak: Jon Peddie Research

KISA... KISA...

► Dizüstü PC'ler için PCI Express grafik çözümü

ATI, dizüstü PC'ler için Radeon X600 modeli bir grafik yongası tanıttı. Güç tasarruf teknolojisi PowerPlay 5.0 sayesinde ekran aydırlığını dinamik olarak ayarlamak mümkün oluyor. Ek olarak LRTC tekniği daha yüksek bir görüntü kalitesi sağlayacak.

Bilgi için: www.ati.com

► Buz gibi Asus i915 anakart

P5GDC modelinde alt tarafta ısı ileten bir metal disk yerleştirilmiş, bu sayede ısı geniş bir alana yayılarak daha kolay soğuyacak ve gürültülü aktif bir soğutma gerektirmeden etkin bir soğutma sağlanacak. Böylelikle yapıtaşlarının daha uzun yaşaması da hedeflenmiş.

Bilgi için: www.asus.com

► Iomega'nın çift katmanlı DVD yazıcısı

Iomega harici bir DVD yazıcıydurdu. Sürücü, DVD+R/+RW ve DVD-R/-RW'lara ve çift katmanlı ortamlara yazabiliyor. R- ortamlarına yazma sırasında 12x, RW disklerde 4x hıza ulaşıyor.

Bilgi için: www.iomega.com

► HP, projektörlerin çözünürlüğünü artırıyor

HP, dijital projektörlerin çözünürlüğünü hiçbir ek maliyete gerek kalmadan iki katına çıkartabilecek. "Wobulation" teknolojisi yardımıyla veri çok sayıda resim parçasına bölünecek ve bir mercek, yansıtılan her bir parça resmin görüntüsünü bir piksel etrafında taşıyacak. Aynı anda üst üste yerleştirilen görüntü ise daha yüksek resim tazeleme oranı oluşturacak.

Bilgi için: www.hp.com.tr

Samsung D410

Binlerce renk ve sürgülü kapak

■ D410 ile kullanıcıların karşısına ilk kez sürgülü kapaklı bir cep telefonu çıkan Samsung, D410'un doğanın tüm renklerini görüntüleyebilen ekranını da Deniz Akkaya'nın fotoğraflarıyla tanıtıyor.

262 bin 144 renkli LCD ekrana sahip yeni D410 kameralı cep telefonu 2 inçlik ekranı, tasarımı ve küçük bir bilgisayarı andıran özellikleriyle bir cep telefonundan fazlasını sunma iddiasını taşıyor. 180 derece dönebilen dijital kamerasıyla kullanıcının kendi fotoğrafını çekebilmesini de sağlayan D410, 176X220 piksel çözünürlüklü ekranıyla diğer cep telefonlarına oranla daha fazla parlaklık ve netlik sunuyor. Türkiye'de 64 polifonik zil tonlarına sahip ilk ve tek aygıt olan D410, hareketli JPEG formatı sayesinde sesleri de kaydederek 120 saniyeye kadar video çekimi yapabiliyor. D410, 1 MB saklama kapasiteli e-posta istemcisi, Voice Memo, yapılacaklar listesi gibi özellikler eklenen kişisel ajandası ve 1.000 isim hafızalı telefon defteriyle aynı zamanda kişisel bir iş asistanı. D410'un 300.000 piksel seviyesindeki yüksek çözünürlüklü kamerasıyla arka arkaya 15 fotoğraf çekebilme, fotoğraflara efektler ekleme, MMS ve Java oyunları gibi özellikleri de bulunuyor.

Bilgi için: www.samsung.com

Fujitsu Siemens'ten Pocket LOOX 400 Avucunuzdaki internet

Bilişim sektörünün önde gelen firmalarından Fujitsu Siemens Computers, giriş seviyesindeki kullanıcılar için Pocket LOOX 410'u ve profesyoneller için de Pocket LOOX 420'yi piyasaya çıkardı. Oldukça küçük ve sadece 125 gr ağırlığında ağırlı-

ğında olan Pocket Loox 400 serisinin işletim sistemi olarak Microsoft Windows Mobile™ 2003 kullanıyor.

Her iki Pocket LOOX modeli de (410 ve 420), SD I/O kart yuvasının yanı sıra entegre Bluetooth ve kızılötesi arabirimlerine de sahip. Pocket LOOX 420 ayrıca kablosuz LAN kullanımını da sağlıyor. Yani, Pocket LOOX kullanıcıları bütün bu fonksiyonlarla, rahat bir şekilde e-postalarını gönderip alabiliyor, günlük planlarını ve ilişkilerini yönetebiliyor, ayrıca bilgilere online olarak da erişebiliyorlar.

Pocket LOOX 400 Serisi, 300 MHz ve 400 MHz Intel® XScale PXA 255 işlemcileri ile birlikte geliyor.

Bilgi için: www.fujitsu-siemens.com.tr

Kablosuz mouse Dizüstü fareleri de artık kuyruksuz

Halen satılan Creative dizüstü faresinin yeni modeli kablosuz çalışıyor. Bu yeni fare ile 1,8 metreye kadar kablosuz bağlantı kurulabilirken, beraberinde gelen taşıma kılıfı ürünü kolayca taşımamızı sağlıyor. 2 adet AAA alkalın pil ile çalışan fare, kullanılmadığı zamanlarda on/off düğmesiyle pil tasarrufu için kapatılabiliyor. 800 dpi çözünürlükteki optik algılayıcı, farenin oldukça performanslı bir şekilde kullanımına olanak sağlıyor.

Bilgi için: www.creative.com

KISA KISA...

► Intel 64 bit işlemcilerini geliştiriyor

Güncel "Prescott" çekirdekli Pentium 4 modelleri ile yakından akraba olan yeni iş istasyonu işlemcileri, ilk olarak AMD'den bilinen 64 bit gelişmelerini (AMD64) sunuyor. Xeon işlemcileri AMD'nin Opteron'larında olduğu gibi 64 bit kodları da, işletim sistemi tarafından desteklendiği sürece işleyebiliyor.

Bilgi için: www.intel.com.tr

► Ev sineması ve bilgisayar

HP ev bilgisayarı sistemlerini piyasaya sundu. Sistemde Creative Megaworks THX 550 5.1 hoparlör kullanılıyor. Bu hoparlörlerle ev sineması kalitesinde ses çıkışı almak, bilgisayar karşısında sinema keyfi yaşamak mümkün. HP Ev Bilgisayar Sistemleri, ATI Radeon kartlarını kullanıyor.

Bilgi için: www.hp.com.tr

► HP, RAM hatasını açıkladı

HP, bellek modüllerinde tasarım hatası tespit etti ve kullanıcılarını uyardı. Arızalı RAM'ler, zaman zaman bilgisayarın kilitlenmesine ya da belleğin çökmesine neden olabiliyor. HP, arızalı RAM'leri 31 Aralık'a kadar değiştirecek.

Bilgi için: www.hp.com.tr

► Hazır lisanslar dağıtılmışken...

Siemens Mobile'ın kablosuz DECT telefonu Gigaset C200, çarpıcı tasarımının yanı sıra eller serbest görüşme yapabilme, babyphone, walkie talkie, VIP numara kaydı ve farklı melodi atama, alarm, ajanda gibi özellikleri ile hayatınızı kolaylaştırıyor.

Fiyatı: 114 Euro + KDV

Bilgi için: www.siemens-mobile.com

"EDGE" telefonlar kapımıza dayandı

Sony Ericsson'un yenileri!

■ Cep telefonu üreticisi Sony Ericsson, kablosuz veri, içerik, mesajlaşma ve etkileşimli online oyunlara hızlı erişim sağlayan EDGE teknolojisinin avantajlarını kullanan iki yeni kameralı telefonunu tüm dünyaya duyurdu. S710a, megapikselli kamerası ve dönen ekran tasarımıyla, Z500 de, resim ve hareketli görüntü çekmenin yanı sıra sunduğu gelişmiş oyun ve iletişim olanaklarıyla ilgi çeken telefonlar. S710a Amerika kıtasında, Z500 ise Avrupa ve Asya'da piyasaya sürülecek.

Her ikisi de Sınıf 10 EDGE özellikli olan telefonlar, 240 Kbps veri alma ve 120 Kbps hızda veri gönderme yetenekleriyle e-posta, oyunlar ve bilgiye erişimde EDGE şebekelerindeki en son gelişmelerin avantajlarını sonuna kadar kullanıyor. EDGE ya da tam ifadesiyle Enhanced Data Rates for Global Evolution (Global Evrim için Geliştirilmiş Veri Hızları) mobil cihazlar için geniş bantta yakın veri hızları sağlayan bir 3G teknolojisi olma özelliği taşıyor.

Sony-Ericsson'un yeni telefonu Z500i, kolay kullanımıyla katlanabilir kapaklı şık bir telefon. Kullanıcılar, bu yenilikçi cihazda, ürünün dahili VGA kamerasıyla görüntü ve video klipleri kaydederken, QuickShare™ sayesinde de görüntü, ses/video alma, gönderme ve paylaşmada benzersiz Sony Ericsson kullanım kolaylığını yaşayabiliyorlar.

Z500i aynı zamanda, mobil telefonların iki yönlü telsiz işlevi görmesini sağlayarak maliyetleri

düşüren Hücresel Bas-Konuş (Push to Talk over Cellular - PoC) teknolojisine sahip ilk Sony Ericsson telefonu olma özelliğini taşıyor. Telefon kapalı olduğunda, kapakta bulunan 4.096 renkli harici ekranı kullanıcılara vizör işleviyle fotoğraf çekmek, arayan kişinin resmini ve kimliğini görme ve telefonu açmak zorunda kalmadan mesajları okuyabilme olanağı sağlıyor.

Bilgi için: www.sonyericsson.com.tr

BMW İpod'la geliyor "embedded" MP3 çalar

Apple ve BMW bir işbirliğine imza atarak iPod'ları bazı BMW modellerine entegre edecek "BMW iPod Adaptörü"nü geliştirdi. İlk etapta ABD'de kullanılmaya başlanacak bu adaptör sayesinde iPod; BMW'nin 3 Serisi, Z4 Roadster, X3 ve X5 SAV (Sports Activity Vehicles) modelleriyle yine BMW tarafından üretilen efsanevi Mini Cooper'ın MINI modelinde müzik sistemine dahil edilebiliyor.

Bilgi: www.ipodyourbmw.com

Genius Wireless Netscroll+Superior Programlanabilir fare

Çevreirimleri üreticisi Genius yeni optik fare "Netscroll+Superior" modelini on adet serbestçe programlanabilir tuşla donatmış. İnternet gezintisi ve e-posta alışverişi için sıkça kullanılan işlevler önceden programlanmış. Farenin çözünürlüğü 800 dpi civarında. Ürünün yanında bir fare

altlığının yanı sıra bir de alıcısı geliyor. Alıcı, fare ile verilen dört adet (AA boyutunda) pilin şarj edilmesi görevini de üstleniyor.

Fiyatı: Yaklaşık 50 Euro

Bilgi için: www.genius-europe.com

Mühendis adaylarının dikkatine Mobil iş istasyonu

HP Compaq mobil iş istasyonu nw8000, hayatı yollarda geçen mühendislere, kapsamlı donanımıyla ideal bir çözüm sunuyor. ISV iş istasyonları sertifikasıyla güvenliği garanti eden nw8000, ATI Mobility Fire GL T2 sayesinde birinci sınıf grafik kabiliyetine

sahip bulunuyor. Beş saate varan uzun pil ömrü sayesinde aralıksız çalışma olanağı sunan nw8000, Bluetooth ve kablosuz LAN seçenekleriyle de kesintisiz internet ve iletişim ağı bağlantısı sağlıyor.

Bilgi için: www.hp.com.tr

Computex 2004: 2005 için bilgisayar eğilimleri

2005 için mükemmel PC: Hepsi bir arada

Bilgisayar donanım fuarı Computex'in bu yılki sloganı "Future Perfect!" oldu. Taipei'de yeni PC'lerde yer alacak her şey sıcaklığı gösterildi. CHIP olay yerindeydi ve yarının PC'lerindeki en önemli eğilimleri sizler için inceleyerek teknolojinin nabzını tuttu.

Yeni anakartlar, hızlı PCI Express grafik kartları ve yüksek performanslı DDR2 bellekler. Bilgisayar sektörünün önde gelen fuarlarından Computex'te geleceğin en önemli eğilimleri tanıtıldı. CHIP, Computex'te yıldızı parlayan tüm yenilikleri, gelecek yıl PC'lerde, Barebone PC'lerde ve dizüstü bilgisayarlarda hayat bulacak gelişmeleri özetliyor.

AMD ve Intel işlemciler için yüksek hızlı anakartlar

AMD'nin Socket 939 Athlon'ları ve Intel'in 775 pinli Pentium 4'leri için hazırlanmış ürünler neredeyse tüm anakart

üreticilerinin reyonlarında mevcuttu. Bu anakartlar PCI Express ve DDR2 bellek gibi yeni teknolojilerle donatılmıştı.

Intel, yeni Pentium 4 işlemcisi (Socket 775 uyumlu Prescott) için Grantsdale (i915P/G) ve Alderwood (i925X) yonga setlerini kullanıma sunuyor. Taipei'de her şey daha şimdiden ortadaydı. i915P genel kullanım için tasarlanmışken, uygun hesaplı G modeli (entegre grafik birimine sahip) yeni başlayanlara hitap ediyor. Her iki model de grafik kartı için PCI Express arabirimi içeriyor ve yeni DDR 400 ana belleklere destek sunuyor. Intel HDA (High Definition Audio) teknolojisiyle, 7.1 formatında ses bağlantısını ilk kez

anakartlara entegre etmiş. Performansı daha yüksek olan i925X, i915'in tüm özelliklerini bünyesinde barındırmakla birlikte, daha önceden de tanıdığımız ve ana bellek ile P4 işlemci arasındaki veri akta-

Asus: Performanslı anakart (i925X yonga seti, Alderwood).

FIC anakart: VIA yonga seti sayesinde AGP 8x ve PCI Express'e uygun.

Gigabyte GA-K8NENX: Athlon 64 de PCI Express kullanıyor.

Aopen: Nvidia'nın NV35 kartının prototipi sergilenenler arasındaydı.

rımını hızlandıran PAT teknolojisinin yeni sürümünü de içeriyor.

Intel'in rakibi VIA da Socket 775 Prescott için gayet ilginç şeyler sunuyor. PT890 yonga setiyle uyumlu anakartlar hem AGP 8x hem de PCI Express grafik kartlarını bir arada bulundurabiliyorlar. Bunun yanı sıra, FIC gibi üreticiler Intel'in yeni P4 işlemcisi için standart DDR-I (DDR400) ile çalışan anakartlarını da tanıttılar. Athlon 64 anakartlarına gelince, özellikle Gigabyte'ın standında merak uyandırıcı ürünler mevcuttu. PCI Express yuvasına sahip, nForce 3 yonga setli bir Athlon 64 anakartı (GA-K8NENX) modeli görücüye çıkmıştı. Nvidia'nın yonga seti (kod adı CK8) çift kanal modunda çalışıyor ve DDR400 modülleri kullanıldığına kuramsal olarak saniyede 6,4 GB (2x200 MHz x 128 bit bellek arabirimi) bellek bant genişliği elde edilebiliyor.

Bize ulaşan bilgilere göre Nvidia'nın daha gizli yonga seti gelecekteki Athlon 64 işlemcileriyle ve uygun bellek denetçisi sayesinde hızlı DDR2 belleklerle de başa çıkabilecek.

Entegre güvenlik duvarı ve Gigabit LAN:

CK8 yonga seti bunların dışında entegre bir donanımsal güvenlik duvarına da sahip. Bu sayede virüs saldırılarına da karşı koyabiliyor. Öne çıkan bir diğer özellik de

Nvidia'nın tek yonga çözümünün hem seri hem de paralel ATA sabit diskleri 0, 1, 0+1 ve JBOD RAID modlarında çalıştırabilmesi. LAN cepesinde ise CK8, 1 Giga-bit bağlantı imkanı sunuyor.

ATI ve Nvidia PCI Express grafik kartları

Intel'in yeni Prescott işlemcisi için anakartların yanı sıra PCI Express de CompuTex'in ilgi odaklarından biriydi. ATI daha fuar sırasında altı adet yeni PCI Express Radeon modelini birden duyurdu.

ATI'nin yeni amiral gemisi, tıpkı AGP-8x karşılığı gibi 520/560 MHz'lik yonga/bellek saat frekanslarıyla çalışan PCI Express Radeon X800 XT Platinum Edition. Aynı teknik özelliklere sahip olan PCI-Express XT modeli daha küçük saat frekansı oranlarıyla (500/500 MHz) su-

nuyor. Ayrıca ATI'nin yeni Radeon X600 ve X300 yongalarını içeren dört yeni çeşit yeni eklenmiş bulunuyor. X600 (XT ve Pro sürümleri) ve X300 grafik kartları dört adet piksel pipeline ve 128 bit genişliğinde bir bellek arabirimi ile donatılmışken, bellek arabirimi X300-SE modelinde 64 bite indirilmiş; ancak pipeline'ların sayısı dörtte kalmış. Tanıtılan tüm PCI Express kartlarında ATI native PCI Express bağlantısı kullanıyor. Aşağıdaki tabloda tüm modeller ve spesifikasyonları bulabilirsiniz.

ATI'nin ezeli rakibi Nvidia da PCI Express modellerini duyuruyor. GeForce PCX 5950, PCX 5750, PCX 5300 ve PCX 4300 adlı dört model, GeForce5-FX ya da daha da eski olan GeForce4 üretim serisine aittir. Grafik yongası ile PCI Express yuvası arasındaki bağlantıda Nvidia, PCI Exp- →

MSI'nin tercihi
ATI: PCI Express arabirimli Radeon X800 XT.

ATI'İN PCI EXPRESS GRAFİK KARTLARI

Yonga	Radeon X800 XT PE	Radeon X800 XT	Radeon X600 XT	Radeon X600 Pro	Radeon X300	Radeon X300 SE
Süreci (Mikron)	0,13	0,13	0,13	0,13	0,11	0,11
Yonga saat frekansı: (MHz)	520	500	500	500	325	325
Bellek saat frekansı: (MHz)	560	500	370	300	200	200
DirectX sürümü	9	9	9	9	9	9
Bellek büyüklüğü (MB)	256	256	128/256	128/256	64/128/256	64/128
Bellek tipi	GDDR3	GDDR3	DDR	DDR	DDR	DDR
Bellek arabirimi	256 bit	256 bit	128 bit	128 bit	128 bit	64 bit
Piksel Pipeline'ları	16	12	4	4	4	4

NVIDIA'NIN PCI-EXPRESS GRAFİK KARTLARI

Grafik yongası	yonga mimarisi	yonga/bellek frk.	bellek arabirimi	API uyumu
GeForcePCX 6850*	1x16 Pxl Pipeline	450 /550 MHz*	256 bit	DirectX 9
GeForcePCX 5950	2x4 Pxl Pipeline	475 /475 MHz	256 bit	DirectX 9
GeForcePCX 5750	2x4 Pxl Pipelines	475 /450 MHz	128 bit	DirectX 9
GeForcePCX 5300	2x2 Pxl Pipeline	250 /200 MHz	128 bit	DirectX 9
GeForcePCX 4300	2x2 Pxl Pipeline	175 /200 MHz	128 bit	DirectX 8

*henüz resmen duyurulmadı, tahmine dayalı

ress standardının gerektirdiği sinyalleri hazırlamak için HIS köprüsü (High Speed Interconnect) kullanıyor. Aopen'ın standında gözlenen Nvidia'nın yepyeni yongası NV45 ise Nvidia'nın ilk safkan PCI-Express yongası. Bu kart, ek HIS yongası olmaksızın da çalışabiliyor. Buna tekabül eden grafik kartlarının özellikleri bir GeForce-6800 Ultra kartının AGP-8x modelininkiyle aynı.

Tam yolları: Daha hızlı PC'ler için DDR2-RAM

DDR-RAM, PC pazarında yerleşik ana bellek standardı. Ancak saniyede 3,2 GB'ı aşan aktarım hızlarında bu bellek teknolojisi sınırlarına dayanıyor. Yeni DDR2 bellekler ise söz konusu sınırları yeni PC'leri kanatlandıracaklar.

Computex'te DDR2 modülü üreticileri arasında bu konuda uzmanlaşmış firmalarla birlikte AData, Corsair, GeIL ve TwinMos da yer aldı. Dört üretici de 266 MHz saat frekansına sahip ve 1 GB'a kadar kapasiteli çalışabilir DDR2-533 belleklerini tanıttılar.

DDR2'de teknik özellikler: Yeni DDR2 belleğin püf noktası: Belleğin dahili çekirdek saat frekansı düşürülse bile, bellek hücrelerine dört kat hızlı erişildiği için bu tip modüllerin teorik bant genişliği DDR1'in iki katı oluyor ("Prefetch of 2").

Latency sorunlarıyla DDR2 daha başlangıçta

frenleniyor: Oysa DDR2'nin gizli bir eksisi mevcut: Bant genişliğinin ikiye katlanması yalnızca ideal durumlarda geçerli, çünkü gerçekten ulaşılan bant genişliği, çekirdeğin saf saat frekansının yanı sıra, gecikme zamanına da bağımlı: "Latency" denilen gecikme zamanı, verileri hazırlamak için gereken saat frekanslarının sayısını veriyor. DDR2 modüllerinin I/O

EZ-Buddie II: DVD keyfi ilk kez bu kadar hızlı bir şekilde karşınızda.

tampon belleğinin erişimlerde her zaman tüm dört pipeline üzerinden beslenmesi olasılığı iki pipeline'lı DDR-RAM'dekinden daha düşük olduğu için de DDR2'nin verimliliği biraz düşüyor.

Bu yüzden DDR modülleri (DDR2-533/PC2-4300 tipindeki) benchmark'larda tamı tamına DDR-400 modelleri kadar hızlı çalışıyor. Ancak bu dezavantaj kısa vadede çok önemli değil, zira DDR2 çekirdek saat frekansı hızla yükselecek.

DDR2: Şu an yalnızca Pentium 4 anakartları için önem taşıyor: Modüllerin kullanım alanı bu yılın sonuna kadar Intel, VIA, SiS yonga setleri temelli Pentium 4 anakartlarla sınırlı. AMD'nin Athlon işlemcileri için üretilmiş anakartlar en erken 2005'te DDR2'ye geçecek.

Çoklu ortam: Yarının barebone'ları ve dizüstü bilgisayarları

Barebone tasarımları ve Mini PC'ler oturma odalarını fethediyorlar. Bunun yanı sıra dizüstü bilgisayarlar da taşınabilirlik, W-LAN işlevi ve yüksek performans sayesinde masaüstü sistemlerine gitgide daha fazla kafa tutuyorlar. CHIP, fuardaki en ilgi çekici modelleri tanıtıyor.

PC Barebone'lar ya da Slim Line PC'ler gibi gitgide küçülen yapı biçimleri sayesinde multimedya dünyası salonlara taşındı. Bu tarz PC tabanlı çözümlerin artık HiFi aygıtları karşısında ezilmesi söz konusu olmadığından, Computex'te sayısız multimedya çözümüne rastlamak mümkündür. Örneğin Elitegroup'un tanıttığı yeni Barebone sürümü EZ-Buddie 2, tıpkı öncülü EZ-Buddie gibi bir çoklu ortam aygıtı olarak tasarlanmış. Entegre radyosu, bilgisayarı çalıştırmadan da işlev görüyor. Müzik ve MP3 CD'leri de yine aynı şekilde ön panelden kolayca çalıştırılabilir. Saat frekansını rahatça artırmayı sağlayan döner düğme bu modelde de mevcut.

Artık DVD çalar özelliği de var: Ürüne yeni eklenen özelliklerin başındaysa entegre DVD çalar işlevi geliyor. EZ-Buddie 2, DVD çalar yazılımını içeren bir gömülü Linux sürümü sayesinde sadece birkaç saniye içinde çalışır hale gelebiliyor. Tıpkı radyoda olduğu gibi, DVD gösterim özelliği de kızılötesi uzaktan kumanda aygıtıyla kontrol edilebiliyor. Elitegroup'un →

Yüksek hız: Corsair 266 MHz'lik saat frekansına sahip DDR2 modülleri üretiyor.

Geil: Yüksek hızlı DDR2-533 bellekler bellek üreticisi Geil'in portföyünde hazır.

EZ-Buddie 2 ürününün iki sürümü var: D21 I4-3 Intel'in entegre grafikli güncel i865G yonga setini temel alıyor; D21 S4-5'te ise ortak bellek kullanımlı grafik çözümü var. Her ikisi de 3,2 GHz'e kadar Northwood çekirdekli P4'leri destekliyor.

Tayvanlı anakart üreticisi FIC, BTX bileşenleriyle GhettoBlaster biçiminde komple bir PC tanıttı. FIC'in "Piston" olarak nitelediği Mini PC'nin kalbi, Intel'in yeni Grantsdale yonga seti i915G ile desteklenmiş, Pico formundaki (203 x 267 milimetre) anakart.

Ürün, bir PCI Express ve bir de Mini PCI yuvasına sahip. FIC, Pentium 4 işlemci kullanılmasını öngörüyor. Piston PC 3,8 GHz'e kadar işlemci frekanslarını destekleyecek. FIC ayrıca 2.1 ses sistemine bir de subwoofer entegre ediyor. Piston'da işletim sistemi olarak Windows XP Home kullanılıyor. FIC hala bir son kullanıcı fiyatı duyurmuş değil.

Asus'tan 10 yeni dizüstü PC: 10 yeni dizüstü bir arada. Değerli magnezyum tasarımlardan tutun da tüy kadar hafif modeller kadar Asus standında birçok yeni ürün tanıtıldı. S300N modeli özellikle ilginçti. Asus, 1.280 gramlık ağırlığıyla S300N'i "geniş ekranlı dizüstü PC'lerin en hafifi" olarak niteliyor. S300N 8,9 inçlik bir likit kristal ekrana sahip, 1 GB'a kadar DDR333 bellekle ve seçime göre bir DVD-/RW-Combo sürücü ya da bir çoklu format DVD yazıcı ile donatılabilir. Asus, dizüstü PC'de 54 MBit/s'ye kadar bant genişlikleriyle W-LAN (G standardı) sunan Intel 855MGE yonga setini kullanıyor. İşlemci olarak ise 2 GHz'e varan hızlarda Pentium M'den faydalanılıyor.

PC için: BTX kasalar, güç kaynakları ve CPU soğutucular

Fuarda halledilmesi en zor konu olan BTX idi. Birçok üretici bu tip kasaları üretim programına almış da olsa, BTX'in çıkarılması için üreticiler en erken 2005 yılı sonunu gösteriyorlar.

"BTX önemli ve muhakkak başarılı olacak" diyor kasa uzmanı CHENBRO'dan David M. Stellmack fuarda. "Oysa Intel'in akım canavarı Pentium 4 işlemci planlarını rafa kaldırdığı düşünülürse, BTX'in şu sıralar pek de anlamlı değil." Bu görüşe fuarda birçok kasa üreticisi katıldı. Bir gerekçe: Kritik olmayan AMD sistem-

BTX fanatikleri için: Piston etkileyici bir görünüme sahip, mobil ve üstelik hızlı.

leri. Bunların halen emektar ATX dizaynına bel bağlayacağı iddia ediliyor.

BTX: Fuarda sadece güç kaynakları ilgi gördü: BTX'in çok yavaş yol alacağına dair başka bir işaret, tüm Computex'te yalnızca güç kaynağı üreticisi FSP'nin en yeni BTX spesifikasyonu 2.0 ile uyumlu bir güç kaynağı tanıtılmış olmasıydı. Güç kaynağı üreticilerinin (Chieftec, AcBel, vs.) şimdiden yeni Grantsdale (Intel 915P/G yonga seti) ve Alderwood yonga setiyle uyumlu ATX güç kaynaklarını sergilediğini görmekse sevindiriciydi. Bunların güncel ATX güç kaynaklarından en büyük farkı anakartlar üzerindeki ana akım bağlantısı için yeni 24 pinli bağlantı. Oysa günümüzdeki güç kaynaklarında 24 yerine 20 pin kullanılıyor.

Bilgisayar kurtlarına Star Ice Asus soğutucular: Intel'in yeni anakartlarıyla birlikte yeni soğutucu modeller boy gösterdi. Asus yeni soğutucusu ile "Star Ice" ile gurubun en iyisiydi. Soğutma sistemi Socket 478, Socket 775 ve tüm K7 - K8 sistemleri

S300N: Dünyanın en hafif 16:9 ekran formatlı dizüstü PC'si.

için uygun. Ancak üreticiye göre tek önkoşul anakart üzerinde Star Ice'in takılabileceği kadar yer bulunması. Star Ice toplam üç ısı tahliye kanalına ve bir fan yöneticisine sahip. İşlemci sıcaklığı daha iyi emebilmek içinse alt tarafında saf bakırdan bir kısım var.

Marifetli ufaklıklar: Hep yanınızda, hep hazır

Küçük aygıtların da hatırı sayılır bir eğlence keyfi sunduğu Computex'te bir kez daha bariz bir biçimde ortaya çıktı. Yıldızı en çok parlayanlar öncelikle USB-2.0

web kameraları, Mini MP3 çalarlar ve taşınabilir TV alıcıları oldu.

Eğlence elektroniği devi Tatung Taipei'de fotoğraf görüntüleyebilen bir taşınabilir MP3 çalar prototipini tanıttı. "elio Photo Jukebox" üretici verilerine göre 5.000 şarkı ya da JPEG formatında 7.000 resim depolayabilen 20 GB büyüklüğünde bir sabit diske sahip. Dijital fotoğraflar 2,2 inçlik renkli bir ekran üzerinde gösterilebiliyor. Taşınabilir aygıtın radyosu da var. Kayıt işlevi, radyo yayınlarını doğrudan sabit disk üzerine kaydetme olanağı sunuyor. Tatung'un açıklamasına göre ürünün fiyatı yaklaşık 350 Euro civarında olacak.

Genius: VideoCam Slim USB2: Çevre birimleri üreticisi Genius, VideoCam Slim USB2 adında, taşınabilir bir dijital kamera duyurdu. Saniyede azami 480 MBit'lik aktarım oranına sahip USB2 bağlantı noktasından bağlanan kamera, 640 x 480 çözünürlükte saniyede 24 kareyi akıcı bir şekilde sunabiliyor. VideoCam SlimView yazılımı tarafından 1,3 Megapiksele kadar →

BTX: Kasa form faktörü ATX'e karşı ancak 2005 sonunda başarı kazanabilecek.

büyütülebilen 300.000 piksellik bir resim algılayıcısıyla donatılmış. Yaklaşık bir sigara kutusu büyüklüğündeki aygıt doğrudan USB 2.0 portundan besleniyor, farklı kamera değişik bakış açıları için iki yana eğilebiliyor ve doğrudan objektife eklenmiş bir döner çark sayesinde yakın ve manzara çekimleri arasında değiştirilebilir bir zoom işlevi sağlayabiliyor.

Compro: VideoMate Tiny: TV Tuner uzmanı Compro Technology bu yılki donanım fuarında dikkatleri üzerinde toplayan bir ürün sundu: VideoMate Tiny adlı aygıt dünyanın en küçük stereo ses çıkışlı TV Tuner Box'ı. Beslenme gerilimini USB-2.0 arabirimi üzerinden alan Mini-TV alıcısı hem masaüstü hem de dizüstü pazarı için tasarlanmış. Aygıtla AVI, VCD ve MPEG-2 video verileri kaydedilebiliyor; hatta VideoMate bir MPEG-4 eklentisi aracılığıyla Tiny DivX ile kodlanmış filmleri de başka aygıtlardan kaydetme olanağına sahip. Mini TV Box ile bir de uzaktan kumanda cihazı geliyor.

Mükemmel PC 2005: En iyi bileşenler

Hızlı anakartlar, hızlı PCI Express grafik kartları ve hızlı DDR2 bellek. Yüksek hızlı birçok yeni bileşen PC dünyasına ilk adımını atmanın eşliğinde. CHIP, bu teknolojik gelişimlere dair yargısını belirtiyor.

İşlemci piyasası lideri Intel, Socket 775 uyumlu yeni Pentium 4 işlemcilerini 19 Haziran'da duyurdu. Bu lansmana Intel

elio Photo Jukebox: 20 GB sabit disk ve renkli ekran.

Yalnızca bir prototip: Geliştirilmiş BTX standardına uygun güç kaynağı.

yonga setleri Grantsdale (i915P/G, G entegre bir grafik birimi için kullanılıyor) ve performans bakımından daha güçlü Alderwood (i925X) modeli anakartlar da dahil. Bu anakartları satın alanlar için Socket 775 işlemci ve PCI Express grafik kartı için yüksek maliyetli iki yatırım gündeme geliyor. Yine de birçok şey yeni PC platformundan yana: High Definition Audio (Dolby kalitesinde 7.1 ses), entegre W-LAN (tüm yonga setlerinde) ve iki seri sabit disk için RAID modları 0 ve 1'i sunan Matrix RAID. Bunun dışında (en azından Grantsdale anakartlarında) DDR1 bellek kullanılmaya devam edilecek. Bu yüzden CHIP yeni anakartlara olumlu gözle bakıyor.

DDR2 bellek: Henüz yeterince güçlü değil: DDR2 belleğin kendini kabul ettireceği su götürmez bir gerçek. Yeni bellek teknolojisi sayesinde bariz bir biçimde daha yüksek saat frekansı oranlarına ulaşılabilecek. Oysa belirleyici olan şey DDR2 modüllerinin fiyatı ve hızı. Üreticiler son kullanıcı için DDR1'e kıyasla yüzde 30 fiyat yükselişi hesap ediyor.

Buna karşılık performans, düş görenlerin ayağına yere bastırıyor: Daha kullanıma sunulmadan önce ortalıkta DDR2 533 MHz belleğin ancak DDR1-400 belleğin performans seviyesine ulaşacağı söylentileri dolaşiyor. Ama bu performans, büyük fiyat yükselişini haklı çıkarmak için çok yetersiz. Durumu son kertede DDR2 belleğin lehine çevirecek olan ise daha hızlı çalışan DDR2 667 MHz yongalarının duyurulması.

PCI Express grafik kartları: Video düzenleme ve HDTV için: PCI Express x16 ile yüksek hız grafik kartları için görünür avantajlar şimdiye kadar sadece video düzenleme ve HDTV'den kayıta yaşanan performans artışıyla sınırlı. PCI-Express,

Hava atmayı sevenlere: Asus, Star-Ice soğutucuları duyurdu.

grafik kartlarının artan bant genişliğinden de yararlanabilecek

Serious Sam II ya da yeni Half Life gibi, 3B grafiklerde daha fazla ayrıntı vaat eden bu yüksek hız arabiriminden faydalanacak ilk oyunlar, ancak 2004 sonu/2005 başında piyasaya çıkacaklar. Bu tip oyunlar satışa sunulmadan önce standart AGP-8x kartlarının tüm talepleri karşılaması gerekiyor.

BTX: 2005 sonundan önce ortada görünmeyecek: Yeni kasa form faktörü BTX'e dair yargımız olumsuz. Nedeniyse şu: Intel geçenlerde, güç sarfiyatı yüksek Pentium

VideoCam Slim USB2: Mini formatta USB-2.0 kamera

4'ler için geliştirme çalışmalarını rafa kaldıracığını ve ileride daha verimli, yani akımdan tasarruf ederek çalışan CPU'lara öncelik tanıyacağını bildirdi. Oysa BTX spesifikasyonu öncelikle güncel CPU'ların muazzam artık ısısını (kayıp performans) önlemeye yönelik tasarlandığından BTX anlamını yitiriyor. Computex'teki hemen hemen tüm kasa üreticileri BTX'in ancak 2005 sonunda ciddiye alınacak bir konu olacağı görüşündeler. O zamana kadar kasa üreticileri hemfikir: ATX spesifikasyonu yetiyor da artıyor bile. ■

DB / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

63

Ekran kartı
Asus AX800 Pro
Anakart
Gigabyte GA-8IG1000 Pro-G
Dijital fotoğraf makinesi
Fuji Finepix F610

64

Dizüstü PC
Asus M5N
Kombo sürücü
Addonics MFR
DVD yazıcı
NEC ND-2510A

66

Tarayıcı
Epson Perfection
4870 Photo
Anakart
Abit AA8-DuraMAX
MP3 çalar
Creative MuVo TX

68

İşlemci
AMD Athlon 64 FX-53
ADSL modem
Linksys
DVD yazıcı
Plextor PX-712SA

70

Mini PC
Shuttle ST61G4
Kulaklık
Zalman ZM-RS6F
DVD yazıcı
Ricoh MP5308D

72

Dijital fotoğraf makinesi
Minton MDC1850
Web kamerası
Orite Ram Cam
Hoparlör seti
Jazz J-1321

74

Çok amaçlı baskı ünitesi
Epson Stylus Photo RX600

76

Dijital fotoğraf makinesi
Fuji Finepix S5000

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ nVidia ile ATI arasındaki en performanslı grafik işlemciyi üretme savaşı iyiden iyiye kızışmış durumda. ATI, nVidia'nın GeForce6 serisine X800 Pro ve X800 Ultra ürünleri ile karşılık verdi. Bu ürünlerden X800 Pro, Asus imzası ile test merkezimize ulaştı. Yaptığımız denemelerde Asus AX800'ün son derece iyi bir performans değerine sahip olduğunu gördük. Bizi şaşırtan bir nokta, zengin yazılım desteğinin yanı sıra ürünle birlikte bir de web kamerasının verilmesi oldu. Benzer bir savaş da AMD ve Intel işlemciler arasında cereyan ediyor. AMD masaüstü sistemlerinde 64 bite geçerek iyi bir avantaj yakaladı ve Intel'in buna yanıtı Extreme Edition ve Prescott işlemciler oldu. Boş durmayan AMD, ikinci atakta Athlon FX-51'i Athlon FX-53 ile güçlendirdi. AMD'nin yeni işlemcisi FX-53, sağladığı büyük perfor-

mans artışının yanı sıra "Buffer Overrun" ve "Buffer Overflow" tipi saldırılara karşı donanımsal bir çözüm sağlamasıyla da bizleri etkiledi. Aynı ürünlerinde ise ilk sırayı Fuji'nin Finepix S5000 ürünü yer aldı. Dış yapıyla SLR kameraları andıran Finepix S5000'in, Fuji'nin SuperCCD teknolojisi ve yüksek optik zum özelliğini birleştirmesi yetersiz ışık koşullarında bile başarılı ve net sonuçlar elde etmenizi sağlıyor. Aynı ikinci ürünü ise Epson'un çok işlevli baskı çözümü olan RX600. Epson RX600, fotoğraf baskısı ve bilgisayardan bağımsız çalışma sırasında sunduğu özelliklerle kendini benzer ürünlerden ayırt etmeyi başarıyor. Profesyonel ve komple bir çözüm arayan kişiler için oldukça başarılı bir seçim.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

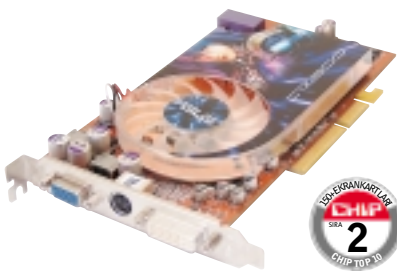
TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Ekran kartı

ASUS AX800 PRO

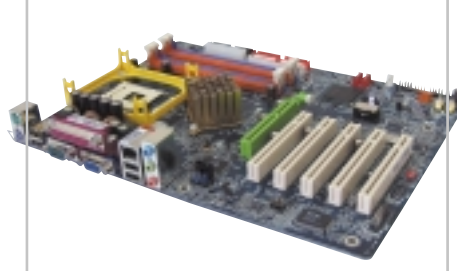
CHIP PUANI FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Boğaziçi, Çizgi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(212) 356 70 70
FİYAT 479 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	ATI Radeon X800 PRO
Bellek	256 MB GDDR3
GPU frekansı	475MHz
Bellek frekansı	900 MHz
Veriyolu	AGP 2X/4X/8X
Diğer	S-Video ve DVI çıkışı var

Anakart

GIGABYTE GA-8IG1000 PRO-G

CHIP PUANI FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Kont, Koyuncu
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71,
(216) 499 62 99, (216) 522 99 00
FİYAT 141 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	i865G
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	800 Mhz
Bellek yuvası	4 x DDR DIMM
Yuva sayısı	1 AGP, 5 PCI

Dijital fotoğraf makinesi

FUJI FINEPIX F610

CHIP PUANI FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Fujifilm Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 696 50 90
WEB www.fujifilm.com
FİYAT 532 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı	6,63 MP SuperCCD HR
Çözünürlük	4.048x3.040 (kaydedilen), 2.848x2.136
Bağlantılar	USB 1.1, DC-In, AV-Out
Bellek	16MB xD-Picture Card
Güç kaynağı	NP-40 Li-Io batarya

X800 PRO, GEFORCE6'YA KARŞI: Asus AX800 Pro olarak adlandırılan ve 12 pip'e sahip olan bu yeni ürünün, göz alıcı 3B grafik performansı sayesinde nVidia'nın 12 pip'li GeForce 6 serisini oldukça zorda bırakacağı kesin. Testlerimizde bu kartın Geforce 6 serisine zaman zaman üstünlük sağladığını, kimi zaman da başa baş bir mücadele sergilediğini belirtmeliyiz. Ama bu kartın özelliği sadece performansı değil: Asus AX800 Pro'yu daha ilgi çekici hale getirmek için yazılım desteğine oldukça önem vermiş, öyle ki AX800 Pro paketinde birçok yazılımın yanı sıra bir o kadar da oyun yer alıyor. Daha da şaşırtıcı olan, kartla birlikte bir de web kamerasının gelmesi. Bu donanımın pakete dahil edilmesindeki amaç CounterStrike tarzı oyunlarda oyuncuların birbirleriyle görüntülü sohbet yapmalarına imkan tanımak. VideoSecurity Online yazılımı ile de güvenlik amaçlı video sistemi oluşturmak mümkün.

SONUÇ: AX800 Pro oldukça performanslı ve rakibini zorda bırakmasını bilen, başarılı bir ürün. Yalnız renkli yazılım ve oyun desteği ile birlikte web kamerasının maliyeti de fiyata yansıtılmış durumda.

- + Overclock'ta bile stabil çalışma
- + Zengin oyun ve yazılım desteği
- + Web kamerası ile sohbet imkanı

i865G YONGA SETİNE M.I.B VE C.I.A DESTEĞİ: Bu ay incelediğimiz Gigabyte GA-8IG1000 Pro-G, birçok entegre bileşene sahip bir anakart çözümü. Görünürde i865G yonga setine sahip diğer ürünlerle aynı özellikleri (Örneğin Intel Extreme Graphics Engine 2 entegre grafik, S/PDIF-IN/OUT'lu 8 kanal ses ve Gigabit ethernet ile SATA, USB 2.0 ve Firewire bağlantıları) barındıran anakart, C.I.A ve M.I.B teknolojilerine sunduğu destekle diğerlerinden ayrılıyor. Merak ettirmeden söyleyelim: C.I.A (CPU Intelligent Accelerator) işlemcinin iş gücünü ölçen ve çalıştırılan uygulamalara göre işlemciye daha çok güç gitmesini sağlayan bir teknoloji. Bunun anlamı 3B oyunlarda veya video işleme uygulamalarında işlem performansının artması. MIB (Memory Intelligent Booster) ise C.I.A'ye ek olarak bellek performansını artırıyor ve bant genişliğini %10 civarında yükseltiyor.

SONUÇ: Donanım bileşenlerinin seçimi ve sözünü ettiğimiz iki yeni teknoloji sayesinde oldukça iyi bir performans yakalayan GA-8IG1000 Pro-G, i865G yonga setli ürünler arasında kendisini farklılaştırmasını biliyor.

- + Stabil çalışmada yüksek performans
- + Donanım bileşenlerinin başarılı seçimi
- + 8 kanal ses desteği

HER ŞEYDEN İKİ TANE VAR: Fuji kendi algılayıcı teknolojisine verdiği önemi gide rek artırıyor. Her diyetinde bir yerine iki fotoğraf algılayıcısı bulunan SuperCCD HR ile küçük boyutlardaki kameralarda yüksek çözünürlük elde etmeyi hedefleyen Fuji, Finepix F610'a iki adet de LCD ekran yerleştirmiş. Büyük ekrandan fotoğraf karesi, küçük gösterge ekranından da seçenekler görülebiliyor. Dikey olarak kullanılan kamera ile çekilen fotoğraflar, alındık kameralar kadar canlı renklerde sonuçlar vermiyor. Ancak her ışıkta dengeli bir pozlama ile kaliteli sonuçlar elde ediyor. Finepix F610'da dikkatimizi çeken ilk şey elbette ki yaklaşık 1 saniyede açılıp fotoğraf çekmeye hazır hale gelmesi oldu. Gece, Portre, Spor ve Manzara hazır modları kullanılabileceği gibi, makine elle ayarlanabilen enstantane ve diyafram değerleriyle de çekim yapabiliyor. 3X optik, 3.2X dijital zuma sahip ürün, gün ışığında gayet net sonuçlar vermesine rağmen gece çekimlerinde yetersiz kaldı.

SONUÇ: Yeni algılayıcı teknolojisi ve çift LCD ekran sahibi olmasının yanında, çok kısa bir sürede fotoğraf çekmeye hazır hale gelmesiyle rakiplerine fark atıyor.

- + SuperCCD HR ile dengeli sonuçlar
- + Düşük açılış süresi ve çift LCD ekran
- Beraberindeki bellek kartı yetersiz kalıyor

Dizüstü PC

ASUS M5N

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Boğaziçi, Çizgi, Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
212) 356 70 70, (212) 671 03 51
FİYAT 1.659 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Centrino 1.5 GHz
Bellek	256 MB DDR
Sabit disk	40 GB
Ekran	12,1 inç XGA TFT LCD (1.024 x 768)
Boyut	275 x 223 x 17-25 mm
Ağırlık	1,55 kg

Kombo sürücü

ADDONICS MFR

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Trend
BİLGİ İÇİN (212) 266 87 70
WEB www.dijitaltrend.com.tr
FİYAT 349 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ara birim	USB 2.0
CD-R/RW	24X/24X
CD-ROM	24X
DVD-ROM	8X
Boyut	208x138x35 mm
Ağırlık	670 gr

DVD yazıcı

NEC ND-2510A

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA SKY
BİLGİ İÇİN (216) 422 75 05
WEB www.sky.com.tr
FİYAT 155 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATA/IDE
DVD+R/RW	8X/4X
DVD-R/RW	8X/4X
DVD+R9	2.4X
CD-R/RW	32 /16X
DVD-ROM/CD-ROM	12X/40X

MAKSİMUM PİL ÖMRÜ SİZİ YARI YOLDA BIRAKMAYACAK: Asus'un M5N ürünü, Centrino konseptini benimseyen ve özellikle pil ömrü ile göze çarpan bir dizüstü bilgisayar sistemi. İki adet Li-Ion pil ile gelen bu sistem, Asus tarafından geliştirilen ve sekiz farklı çalışma kademesinden oluşan, SpeedStep benzeri bir teknoloji sayesinde pil ömründen yakınan kullanıcılar için ideal bir seçenek. Böylelikle pil ömrü 7,5 saate kadar da çıkabiliyor. Oldukça ince yapılı ve hafif olan M5N, 12,1 inçlik görüntü alanı ile 1.024 x 768 piksel çözünürlüğünde görüntü sunuyor. Bu ilk başta küçük gelebilir ama ürünün boyut değerlerine bakıldığında ekranın hiç de küçük olmadığını söylemek mümkün. Üründe gözümüze çarpan bir diğer özellik de oldukça başarılı bir ergonomisi. Karbon fiber kasa yapısı sayesinde Asus M5N'yi her yere güvenle ve rahatça taşıyıp çalıştırmak mümkün. Karbon fiberin benzer dizüstü sistemlerde kullanılan malzemelerden 120% daha sert ve 30% daha hafif olması büyük bir avantaj.

SONUÇ: Pil süresi önemli olan kişiler için rahatlıkla taşınabilen ve Centrino konseptini benimseyen etkileyici bir çözüm.

- + Yüksek performansta stabil çalışma
- + İki pil ile birlikte geliyor
- + İnce ve sağlam yapı, kart okuyucusu var

HER İHTİYACA UYGUN: 24X hızında CD yazabilen ve 8X hızında DVD okuyabilen Addonics, USB 2.0 arayüzünden bağlanan harici bir kombo sürücüsü. Buraya kadar her şey normal. Normal olmayan ise, bu ürünün aynı zamanda bir kart okuyucusu olması. Evet, yanlış duymadınız: Addonics aynı zamanda SM, SD, MMC, MS, MS Pro, CF 1/2 ve MD bellek kartlarını okuyabiliyor. Sahip olduğu harici pil yuvası ile bilgisayardan da bağımsız çalışabilen Addonics, istenildiğinde bir CD ya da DVD çalara dönüşebiliyor. Birlikte verilen kumanda ile müzik setine bağlanarak ses CD'lerini çalabildiği gibi, televizyona bağlanarak da videoları gösterebiliyor. Buna ek olarak bağımsız çalışmada da bir MP3 çalıcısına da dönüşebiliyor. Üzerinde bulunan tuş takımı ile kontrol rahatlıkla sağlanabiliyor. Bizim beğendiğimiz özellik ise tüm bunlara ek olarak küçük bir LCD bilgi ekranının dahil edilmesi. Bu Addonics'i benzer ürünlerden farklılaştırmak için yeterli.

SONUÇ: Kombo sürücüsüne ek olarak bellek kart okuyucu özelliğine sahip. En büyük avantajı ise PC'den bağımsız da çalışması.

- + PC sisteminden bağımsız da çalışabiliyor
- + Uzaktan kumanda cihazına sahip
- + Geniş yazılım desteği zayıf

9'U BİR ARADA: DVD yazıcılar bu sene en çok değişim gösteren ürünler arasında. Örneğin NEC'in ND-2510A modeli: Ürün Double-Layer (çift katman) teknolojisinin entegrasyonu ile 9 işlevi bir arada topluyor. Eklenen çift katman teknolojisi, DVD medyanın her iki yüzeyine de veri yazılmasını sağlıyor. Bunun avantajı, tek taraflı bir DVD'de maksimum 4.7 GB olan kapasitenin bu sayede 8.5 GB'a kadar çıkması. Bu tür medya DVD+R9 olarak adlandırılıyor ve adından da anlaşılacağı gibi, Video DVD'lerde kullanılan DVD-9 medyalarla benzer teknik özellikler gösteriyor.

DVD+R9 medyalarına 2.4X hızında yazma işlemi gerçekleştiren NEC, normal DVD+R medyalarında bu hız değerini 8X'e çıkartabiliyor. DVD-R için yine 8X kullanması, piyasada bulunan Multi DVD yazıcılardan geride kalmadığını gösteriyor. Zaten testlerimizde bu üründen iyi bir performans elde ettiğimizi, gerek CD gerekse de DVD alanında oldukça başarılı sonuçlar aldığımızı belirtmeliyiz.

SONUÇ: Çift katman teknolojisi sayesinde veri yedekleme kapasitesi 8.5 GB'a kadar yükselmiş durumda.

- + Çift katman ile 8.5 GB'a kadar kopyalama
- + Birçok standardı aynı anda destekliyor
- + Başarılı CD ve DVD yazma performansı

Tarayıcı

**EPSON PERFECTION
4870 PHOTO**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■
FİRMA Epson
BİLGİ İÇİN (212) 336 03 03
WEB www.epson.com.tr
FİYAT 458 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0, Firewire
Algılayıcı	6 satır CCD
Optik çözünürlük	4.800 x 9.600 dpi
Renk derinliği	48 bit
Boyut	304x476x134 mm
Ağırlık	6,7 kg

Anakart

ABIT AA8-DURAMAX
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■
FİRMA Escort, EMS Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 340 60 00,
 (232) 489 42 02
FİYAT 190 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel 925X
İşlemci yuvası	LGA775
FSB hızı	800 MHz
Bellek yuvası	4 x 240 pin DDR2
Yuva sayısı	1 PCI Exp. x16, 3 PCI Exp. x1, 2 PCI

MP3 çalar

CREATIVE MUVO TX
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■
FİRMA Multimedia
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedia.com
FİYAT 135 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Belleği	256 MB
ID3 etiketi	Şarkıcı adı, şarkı adı, şarkı uzunluğu
Arabirim	USB 2.0
Boyut	16x74x37 mm
Ağırlık	43 gram

PROFESYONEL İHTİYAÇLARIN TARAMA ÇİHAZI: Uygun fiyatlı tarayıcılar oldukça yüksek kalitede iş çıkartabilmelerine karşın dia taramada oldukça zayıf kalabiliyorlar. Dia taramada profesyonel sonuçlar elde etmek isteyen kullanıcılar bu yüzden fazladan bir dia tarayıcısı almak zorunda kalıyorlar. Epson, Perfection 4870 Photo ile buna bir son vermeye kararlı. Nasıl mı? Bir geçişte 4.800 dpi çözünürlüğünde tam 24 adet 35 mm'lik filmi tarama hızı ve kalitesi ile. USB 2.0 arayüzü sayesinde PC ile hızlı bağlantı kuran 4870 Photo, ek olarak Firewire arayüzüne sahip.

3.8 Dmax'lık yoğunluk değeri kaliteli görüntüler elde edeceğinizin garantisidir. Profesyonel kullanıcılar bilirler ki, kaliteli bir tarayıcıda yüksek çözünürlükten çok yüksek bir yoğunluk değeri aranır. Epson, 3.8 Dmax sayesinde en karanlık noktaları bile gün ışığına çıkartmayı başarıyor. Buna ek olarak sahip olduğu DigitalICE teknolojisi sayesinde resimler taranırken toz ve çizikler otomatik olarak belirlenip kaliteyi artıran resim düzeltme işlemi başlatılıyor.

SONUÇ: Yüksek kalitede resimleri arşivlemek için mükemmel bir çözüm sunuyor

- ⊕ USB 2.0 ve Firewire destekli
- ⊕ Yüksek tarama hızı, kaliteli sonuçlar
- ⊕ Resim düzeltme özelliği

KÖKLÜ DEĞİŞİMİN İLK TEMSİLCİSİ: Intel yine yapacağını yaptı ve anakarttan tutun da işlemciye varıncaya değin tüm konsepti değiştirdi. Bu değişimin ilk temsilcisi de i925 yonga setiyle karşımıza çıkan Abit AA8-DuraMAX anakartı. Saniyede 8.5GB'lık bir bant genişliği sağlayan DDR2 bellek modülleri ile çalışan bu yeni anakart, 90nm Prescott LGA775 işlemciler için tasarlanmış bir ürün. LGA775, Intel'in yeni standardı ve 478 pinden 775 pine geçişi ifade ediyor. Ayrıca pinlerin işlemcinin değil de anakartın üzerinde bulunması diğer bir değişiklik. AGP yerine PCI Express x16 grafik portuna sahip olan AA8-DuraMAX, bu sayede 2.1 GB/saniyelik veri aktarım hızını 8 GB/saniyeye yükseltiyor. Buna ek olarak PCI'ların yanında PCI Express x1 portları da yer alıyor. Anakartlarda alıştığımız SATA RAID teknolojisi daha yüksek performans ve güvenlik sağlayan SATA Matrix RAID ile güçlendirilmiş ve sinema kalitesinde ses sunan 7.1 kanal Intel High Definition Audio ses sistemi entegre edilmiş.

SONUÇ: Abit'in bu yeni anakartı günümüzün teknolojilerinin en üst standartlarını temsil ediyor.

- ⊕ En güncel teknolojilere sahip
- ⊕ Yüksek performans sunuyor
- ⊖ Eski birçok teknoloji ile uyumsuz

GÖMLEK CEBİNİZDEKİ MÜZİK ŞÖLENİ: USB 2.0 arayüzünü destekleyen MuVo 256 MB'lık kapasiteyi kullanıcıyı hiç bekletmeden, çabucak doldurabiliyor. Depolama kapasitesi sayesinde 4 saatlik MP3 veya 8 saatlik WMA müzik keyfini kullanıcılarına yaşatmasını bilen MuVo, ince pili ile de müzik keyfini 15 saate kadar çıkarabiliyor. Veri aktarımının ekstra bir kablo ile değil de ürünün üzerinde bulunan USB girişi ile yapılması MuVo'da beğendiğimiz bir özellik. Creative MediaSource yazılım desteğinin ürünün kullanımını kolaylaştırması da diğer bir avantaj. MuVo'nun dahili mikrofon ile 16 saate kadar ses kaydı da yapabildiği unutulmamalı. Gömlek cebinize sığacak kadar küçük ve hafif olan aletin ergonomisini de katabilirseniz ortaya başarılı bir sonuç çıkıyor. MuVo iki parçadan oluşuyor: Bunlardan ilki pilin bulunduğu bölüm. İkincisi ise LCD ekranın ve kulaklık girişlerinin bulunduğu kısım. Bu ikili yapı MuVo'yu aynı zamanda bir USB bellek olarak da kullanabilmenize olanak tanıyor.

SONUÇ: Gerek USB bellek gerekse de MP3 player olarak oldukça küçük boyutlu, hafif ve kaliteli bir seçenek

- ⊕ USB 2.0 portu ile yüksek veri transfer hızı
- ⊕ Başarılı ergonomi ve ses kalitesi
- ⊖ Radyo özelliği yok

İşlemci

AMD ATHLON 64 FX-53

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Arena, Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 364 64 64
(212) 217 29 29
FİYAT 973 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci frekansı	2400 Mhz
Socket	Socket-939
İşlemci teknolojisi	130nm
L1 bellek	128 Kbyte
L2 bellek	1.024 KByte
Komut setleri	3DNow!, SSE2

ADSL modem

LINKSYS

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Armada
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80
WEB www.armada.com.tr
FİYAT 149 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	4 Port Ethernet, 802.11b
Standart	ANSI T1.413 ve ITU-T G.992.1/992.2
Download hızı	8 Mbps
Upload hızı	1 Mbps
Boyut	186x48x188 mm
Ağırlık	480 gr

DVD yazıcı

PLEXTOR PX-712SA

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Microbeta, SKY
BİLGİ İÇİN (312) 467 75 04,
(212) 225 68 08
FİYAT 245 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Seri ATA
DVD+R/RW	12/4X
DVD-R/RW	8X/4X
CD-R/RW	48 /24X
DVD-ROM/CD-ROM	16X/48X
Önbellek	8 MB

YÜKSEK PERFORMANS ARAYANLARA
ATHLON 64 FX: AMD piyasaya sürdüğü Athlon 64 FX-53 ürünü ile yine dengeleri alt üst ediyor. Nasıl mı? FX-53'te çalışma frekansı FX-51'e kıyasla 2,2 GHz'den 2,4 GHz'e yükseltilmiş ve işlemci yuvasının yapısı da socket 940'tan socket 939'a geçirilmiş. 6,4 GB/sn'lik HyperTransport değeri de 8,0 GB/sn değerine kadar artırılmış. Bunun sonucunda toplamda 12 GB/sn'den 14,4 GB/sn'lik bir toplam bant genişliğine ulaşılmış. L1 ve L2 belleklerde, 130 nm teknolojisinde ve işlemcide bulunan 105,9 milyon transistör sayısında ise bir değişiklik göze çarpmıyor. Tüm bu değişikliklerin sonucunda FX-53'ün performans artışı yaşadığını ve bu bakımdan da yüksek performans arayan kullanıcıları tatmin edebileceğini söylemeliyiz. Bununla birlikte, güvenliğe önem veren kullanıcılar da ihmal edilmemiş: Enhanced Virus Protection özelliği sayesinde Buffer Overrun ve Buffer Overflow saldırılarına karşı daha güvenciler.

SONUÇ: Yüksek performansın yanı sıra güvenliğe de önem veren FX-53 masaüstünde en iyisini arayan kişiler için başarılı bir seçenek.

- + Yüksek performans, 64 bit desteği
- + Cool 'n' Quiet ile daha etkili ve sessiz
- Belleklerde çok seçici davranıyor

ADSL İÇİN KABLOLU VE KABLOSUZ ÇÖZÜM: WAG54G olarak adlandırılan bu yeni ürün, adından da anlaşılacağı gibi 54 MBit/saniye hızına sahip, yani 802.11G standardını destekleyen bir ürün. ADSL bağlantılar için düşünülmüş olan ürün kablosuz haberleşmenin yanı sıra 4 portlu Ethernet girişi ile kablolu sistemlerinin de bu bağlantıdan faydalanmasını sağlaması ile ilgi çekiyor. Burada hatırlatmak istediğimiz bir nokta, Linksys'in 802.11b ve 802.11g desteği harici değil, tam aksine dahili bir çözüm olduğu. Bu, kablosuz haberleşme desteğinin daha profesyonel yapılmasının yanı sıra daha geniş bir kontrole de sahip olunması anlamına geliyor. Böylece birçok kaynağı bu ürün üzerinden bağlamak mümkün. Ürünün bir avantajı da 4 port Ethernet ile çeşitli hub ve switch'ler bağlanarak daha büyük ağlar oluşturulabilmesi. Kablosuz haberleşme standardında toplam 32 cihaz Linksys üzerinden internete çıkabiliyor. Web tarayıcısı yardımı ile tüm ayarların yapılabilir olması da büyük bir artı.

SONUÇ: Cisco güvencesinde ev kullanıcılarının bile sahip olabileceği oldukça etkili kablolu ve kablosuz ADSL çözümü.

- + Yüksek performans
- + Kablolu ve kablosuz standart desteği
- + Çeşitli ağ yapılarına uyumlu

SATA İLE DVD YAZMA: Ürünün çarpıcı özelliğini hemen belirtelim: Seri ATA arabirimini kullanması neticesinde diğer DVD yazıcılara göre çok daha hızlı çalışıyor. Ne de olsa teorik olarak SATA arayüzü saniyede 150 MB'a kadar veri aktarım hızına ulaşabiliyor. Ayrıca bağlantı kablolarının inceliği sayesinde sistem içinde havalandırmanın daha başarılı yapılmasını sağlıyor ve bundan dolayı da ısı yayılmasını önüyor. Tabii ürünün avantajları bununla sınırlı değil.

Plextor PX-712SA hem DVD+R/RW hem de DVD-R/RW formatlarını aynı anda destekleyebiliyor ve DVD+R ortamlara tam 12X hızında yazarak büyük beğeni topluyor. Günümüzde çoğu DVD yazıcının 8X hızında gezindiğini dikkate alırsak bunun oldukça avantajlı olduğunu söylemeliyiz. PX-712SA'ya güç katan diğer özellikler ise, CD ve DVD medya kalitelerini denetleyen ve bu sayede yazma hızını belirleyen Powerec ve sürücünün yazma yoğunluğunu artırabilen Gigarec teknolojileri.

SONUÇ: Tüm DVD yazma formatlarıyla uyumlu, yüksek performanslı, başarılı bir ürün.

- + Hızlı DVD yazma, 8 MB önbellek
- + Tüm DVD standartlarını destekliyor
- Ses çıkışı yok

Mini PC

SHUTTLE ST61G4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 389 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci desteği Intel® Pentium® 4 / Celeron (Prescott)
Bellek desteği Dual Channel DDR (400/333/266MHz)
Grafik arabirimi Tümüleşik ATI Radeon 9100
Anakart yonga seti ATI RS300 / IXP150

Kulaklık

ZALMAN ZM-RS6F

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 59 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Frekans Aralığı 50Hz ~ 20KHz
Empedans 16 Ohm/1KHz
Maximum Güç 0.15W
Ağırlık 317gr
Kablo 300cm
Girişler Ön, arka, orta jakı

DVD yazıcı

RICOH MP5308D

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Multimedia
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedia.com
FİYAT 116 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim IDE
DVD+R/RW 8/4X
DVD-R/RW 8X/4X
CD-R/RW 32 /16X
DVD-ROM/CD-ROM 12X/40X
Önbellek 2 MB

ATI YONGA SETLİ Mini PC: MiniPC pazarına ATI da el attı. ATI bu günlerde yeni yonga setiyle oldukça başarılı bir grafik çiziyor. Durum böyle olunca Shuttle gibi üreticiler bu yeni yonga setini anakartlarında kullanmakta gecikmediler. Shuttle'ın ST61G4 olarak adlandırılan, ATI yonga setli MiniPC modeli, ilk olarak başarılı ergonomisi ile ilgimizi çekti. 300 x 200 x 185 mm boyut değerlerine sahip olan bu ürün oldukça sağlam bir yapının yanı sıra üzerinde 6in1 kart okuyucu ile dikkatleri üzerine topluyor. Kullanılan anakart, Shuttle'ın ATI RS300 / IXP150 yonga setli FT61 modeli. Bu anakartın özelliği üzerinde ATI Extreme Graphics yongasını barındırması. Testlerimizde, kullanılan yonga setinin gayet başarılı sonuçlar verdiğini söylemeliyiz. Bellek yuvalarının Dual Channel DDR teknolojisini desteklemesi ve ekstradan 1 AGP, 1 PCI, 2 Serial ATA, 4 USB 2.0, 6 kanal ses, Ethernet ve Firewire gibi bağlantılar sayesinde bu sistemin birçok isteği rahatlıkla karşılayabildiğini söylemeliyiz.

SONUÇ: Her türlü ihtiyacı karşılamak için tasarlanmış bir PC sistemi, belirlediğiniz konfigürasyona göre de oluşturulabilir.

- + Başarılı ergonomik yapı
- + Prescott desteği ile geniş terfi imkanı
- + Etkili ve sessiz soğutma sistemi

EN KÜÇÜK SURROUND SİSTEM: Zalman, özellikle soğutucular ve overclock severlere hitap eden ürünleriyle bilinen bir firma. Zalman Theatre 6 elimize ulaşana kadar böyle olduğunu düşünüyorduk. Ancak bu kulaklık Surround, yani 5.1 ses çıkışı veriyor. Bu da yüksek ses seven kullanıcıları birçok bakımdan memnun edecek bir özellik. Kulaklık kullanarak bilgisayar başında ister oyun oynayın, ister iş yapın; dış dünyadan kopmanızı ve yaptığınız işe daha fazla konsantre olmanızı da sağlıyor. Özellikle oyunlarda bu etki daha da belirgin oluyor. Ön, arka ve merkezi ses çıkışlarına sahip olan üründen faydalanabilmek için 5.1 destekleyen bir ses kartı kullanmak gerekiyor. Katlanabilir yapıyla yanınızda taşıyabileceğiniz ideal boyutlara gelen Zalman Theatre 6'da kulaklığı kaplayan yuvarlak ve deri kısmın hemen arkasında ön ve arka sesleri duyabilmeniz için ek bir parça bulunuyor.

SONUÇ: Bu ürün kablosuz olarak da üretilmiş olsa çok daha başarılı olabilirdi, ancak bunun yerine kablo uzun tutulmuş. Ayrıca üzerinde bir ses kontrol düğmesinin eksikliği hissediliyor. Dış yapı kalitesi da ses kalitesi gibi yüksek.

- + 5.1 ses çıkışı ve başarılı ses kalitesi
- + Sağlam dış yapısı ve katlanabilir olması
- Ses kontrol düğmesi yok

RICOH DA ÇOKLU FORMAT DVD KERVANINA KATILDI: DVD yazıcıların gelişimi sırasındaki mücadeleyi hatırlayanlarınız çıkacaktır. Bazı üreticiler sadece DVD+R, bazılarıysa sadece DVD-R standartlarını destekleyip ürünlerinde tek bir standart kullanıyorlardı. Bu savaşı her iki standartı destekleyen ürünler kazandı. Ardından bu ürünlerin performans değerleri oldukça hızlı bir şekilde arttırıldı. Bu sayede 2X yazmadan 8X yazma değerlerine kadar çıkmış oldu. Uzun süre tek bir standardı destekleyen Ricoh firmasının MP5308D ürünü de sözünü ettiğimiz, her tür DVD'yi yazıp okuyabilen ürünlerden. DVD+R ve DVD-R medyaları 8X hızında yazabilen MP5308D tekrardan yazmayı her iki standart için 4X hızında gerçekleştiriyor. Bu, bir DVD medyayı 8X hızında yaklaşık 10 dakikada yazabileceğiniz anlamına geliyor. Buna ek olarak VR işlevini destekleyen bu ürün bu sayede DVD Video oynatıcı ve DVD ROM sürücülerine tam uyumluluk sağlayabiliyor.

SONUÇ: Multi DVD standardına oldukça geç geçen Ricoh, rakiplerine karşın pek bir yenilik sunmamasına karşın oldukça stabil bir çalışma sergilemeyi başarıyor.

- + 8X hızında DVD+R ve DVD-R desteği
- + DVD oynatıcılarla tam uyumluluk
- Bazı medyalarda seçici davranıyor

Dijital fotoğraf makinesi

MINTON MDC1850

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Minton
BİLGİ İÇİN (212) 519 72 87
WEB www.minton.com.tr
FİYAT 160 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 4 Megapiksel CCD
Çözünürlük 2.272 x 1.704
Zum 3X Optik, 4X Digital
Bellek yuvası SD Card
Boyut 98x72x52 mm
Ağırlık 215 gr

Web kamerası

ORITE RAM CAM

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Beyaz Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (216) 449 38 25
WEB www.beyazbilgisayar.com.tr
FİYAT 82 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 350 Kpiksel CMOS
Çözünürlük 640x480
Bellek 128MB NAND-Flash
İşletim Sistemi Windows 98SE/2000/ME/XP
Arabirim USB 1.1
Desteklediği formatlar 8 bit JPEG, AVI

Hoparlör seti

JAZZ J-1321

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedya.com
FİYAT 16 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör 2 uydu
Empedans 4 ohms
Uydu çıkışı 1W
RMS çıkışı 4W x 2
Frekans aralığı 100 Hz – 20 KHz
Boyut 130x103x80 mm

TAM TEŞEKÜLLÜ, UYGUN FİYATLI: Geçen ay sizler için beklentileri büyük olmayan kullanıcılar için tasarlanmış Minton MDC1500 dijital kamerayı incelemiştik. Bu ay yine bir Minton dijital kamera ile karşı karşıyayız. MDC 1850 olarak adlandırılan bu yeni kamera bir önceki modelde olduğu gibi temel işlevleriyle gözde olduğu gibi temel işlevleriyle gözde çarpıyor. 4 Megapiksel'lik bir CCD algılayıcısına sahip olan MDC1850 16 MB dahili hafıza ile 2.272 x 1.704 piksel çözünürlüğünde görüntüler kayıt edebiliyor. SD kart yuvası sayesinde hafızası yükseltilebilen MDC 1850 çekilen resimleri 1,6 inç büyüklüğündeki TFT ekranında gösterebiliyor. Kamerada beğendiğimiz bir özellik bellek miktarı kadar sesli video kayıt yapabilmesi. Buna ek olarak ürünün kullanımı oldukça basit. Ayrıca ergonomisi de beğendiğimiz özellikler arasında. MDC 1850 ile çektiğimiz resimlerin hiç ummadığımız kadar iyi olduğunu söylemeliyiz. Toplam 12X zum ürüne iyi bir artı sağlıyor. Gereken enerjiyi 2 adet kalem pilden sağlaması da artı özellikte.

SONUÇ: Bir kamerada aranan temel özelliklerin çoğuna sahip. Ayrıca kaliteli çekimler yapıyor ve gayet hoş görünümlü.

- ⊕ Yüksek çözünürlükte kaliteli çekimler
- ⊕ Toplam 12X zum, hoş görünüm
- ⊖ Gece çekimi zayıf, pil tüketimi fazla

WEB KAMERASI VE USB BELLEK: Orite'nin Ram Cam adlı ürünü iki farklı fonksiyonu bir araya getiriyor. 350 Kpiksel çözünürlükte bir web kamerası olarak kullanılabilirliği gibi, 128 MB belleği sayesinde flash disk işlevine de sahip. Böylece hem önemli verileri yanınızda taşıyabilmeniz hem de internette canlı sohbet yapabilmemiz mümkün oluyor. İki işlev arasında geçiş yapabilmek oldukça kolay. Ram Cam bilgisayarınıza takılıken üzerindeki tuşa basarak işlevi değiştirilebiliyor. Web kamerası olarak kullanıldığında 160x120, 320x240 ve 640x480 çözünürlüklerde çalışabiliyor.

Aynı çözünürlüklerde fotoğraf çekmek ve AVI formatında video kaydedebilmek de mümkün. Ancak çekilen fotoğraflar 8 bit renk derinliğine sahip olduğu için çok kaliteli olmayacaktır. Ram Cam web kamerası fonksiyonundayken netlik ayarı elle yapılabiliyor. Sesli sohbet yapmak isteyenler de unutulmamış. Ram Cam üzerinde dahili mikrofon mevcut.

SONUÇ: Düşük bir çözünürlüğe sahip olmasına rağmen, işlevlerini tam olarak yerine getiriyor ve kurulumda zorlanmadan kolayca kullanılabilir.

- ⊕ Kolay kurulum ve başarılı ergonomi
- ⊕ Mikrofon ile sesli sohbet olanağı
- ⊖ Düşük çözünürlük ve renk kalitesi

SES KARTINA GEREK DUYMAYAN HOPARLÖR: Ses kartı olmadan da müzik dinleyip video izlemeniz mümkün. Nasıl mı? Jazz firmasının yeni ürünü olan ve ses kartından bağımsız çalışan hoparlör sistemi ile. PC ile USB 1.1 ve 2.0 arayüzünden bağlantı kuran ve J-1321 kodu taşıyan bu hoparlör sistemi, dijital olarak aktarılan ses verilerinin analog bilgilere dönüştürülmesi tekniği ile çalışıyor. Bu sayede iki hoparlör üzerinden altı kanal performans alabiliyor, çoklu kanal ses sistemi ile değişik bir tat elde ediliyor. J-1321, Xear 3D teknolojisi sayesinde EAX ve A3D efektlerini destekleyebiliyor. Buna ek olarak 5.1 Virtual Speaker Shifter fonksiyonu ile çoklu kanal ses sistemine dinamik olarak uyum göstermesi de oldukça başarılı. Ayrıca 24 ortam efekti, 3 ortam boyutu ve 10 band ön tanımlı ekolayzır özelliği dinleyiciye geniş bir seçenek sunuyor. USB bağlantısı ile bilgisayar sistemine kolayca bağlanabilmesi ve başarılı bir ergonomi sunması da ürünün genel puanını artırıyor.

SONUÇ: Düşük maliyetli PC sistemleri için gözden kaçırılmaması gereken bir alternatif.

- ⊕ Ses kartı olmadan çalışıyor
- ⊕ 2 hoparlör ile 6 kanal performansı
- ⊖ Ses çıkış gücü zayıf kalabiliyor

Çok amaçlı baskı ünitesi

EPSON STYLUS PHOTO RX600

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

- + Bluetooth desteği
- + Kart okuyucu ünitesi
- + Bağımsız çalışma, fotoğraf baskısı

FİRMA Epson Erişim Hattı
BİLGİ İÇİN (212) 336 03 03
WEB www.epson.com
FİYAT 352 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0
Baskı çözünürlüğü	Maks. 5.760 x 1.440 dpi
Baskı hızı (renkli)	16 sayfa/dak
Tarama çözünürlüğü	2.400 x 4.800 dpi
Boyut	456 x 439 x 256mm
Ağırlık	10 kg

Çok amaçlı baskı ünitesi

Profesyonel hepsi bir arada çözümü

ÜSTÜN BASKI VE ÇOK YÖNLÜ TARAMA:

Çok işlevli yazıcılar tarama, kopyalama, faks ve baskı ünitelerini tek bir cihazda bulunduran ürünler. Eskiden bu ürünlere pek sıcak bakılmıyordu. Nedeni, bu ürünlerinin birçok işi tek bir üniteye yapılması ve ortaya çıkan işlerin orta kaliteyi geçmemesi idi. Daha profesyonel ihtiyaçlara yönelmek isteyen kullanıcılar doğaldır ki bu ürünlerde aradıklarını bulamıyorlardı. Oysa günümüzde bu durum değişti, çünkü üreticiler tekli cihazlardaki kalite ve performans değerlerini çok işlevli ürünlerle birleştirmeyi başarmış durumdadır. Tıpkı bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz Epson Stylus Photo RX600 ürünü olduğu gibi. Dilerseniz lafı daha fazla uzatmadan bu ürünün özelliklerine geçelim.

6 kartuş ile mükemmel baskı

Daha önce Epson'un RX500 ürününü incelediğimizi hatırlayanlar çıkacaktır. Filmleri, slaytları ve negatifleri 2400 dpi' çözünürlükte taranabilen ve kopyalama işlemini tek bir tuşla gerçekleştirebilen

RX500, her şeyin en iyisini isteyen fotoğraf tutkunlarına kullandığı altı adet renk kartuşu ile 5.760 x 1.440 dpi çözünürlüğünde baskılar sağlayarak fotoğraf kalitesinde çıktılar verebilmesi ile beğenimizi kazanmıştı. RX600'de de durum pek farklı değil.

Ürünün tarama ve baskı çözünürlüğü RX500 ile aynı. Ayrıca 3 pikolitrelük mürekkep damlacıkları oluşturan Micro Piezo baskı teknolojisi de mevcut. Farkı ise 2.5 inçlik renkli önizleme ekranının ve

Dahili bellek kartı okuyucusu: Piyasada bulunan birçok bellek kartını okutup baskı almak mümkün.

kumanda panelinin yanı sıra, Bluetooth teknolojisini (opsiyonel olarak) desteklemesi.

RX600 sahip olduğu USB 2.0 arayüzü sayesinde yüksek bir baskı ve tarama hızı sağlıyor. Bunun anlamı ürünün renklide dakikada 16 sayfa, siyah beyaz baskıda da dakikada 17 sayfa hızında çıktılar vermesi. Tarama işlemi ise 2.400 x 4.800dpi çözünürlük ve 48 bit renk derinliğinde 4.8 ms/çizgi hızında gerçekleşiyor. Bu değer birçok tarayıcı ürün ile aynı özellikte. Yalnız RX600'un tarayıcı özelliğinin bununla sınırlı olmadığını söylemeliyiz. Çünkü 35 mm film ve slayt da tarayabilen bu ürün eski fotoğrafları ve negatifleri dijital ortama aktarıp yeniden yaşama döndürebilmesiyle de ilgi çekiyor.

PC'den bağımsız çalışma

Ürünün diğer bir özelliği ise hepsi bir arada çözüm sayesinden yalnızca yerden tasarruf etmekle kalmayıp aynı zamanda bir bilgisayar kullanmaya gerek olmadan da fotoğraf basabilmesi. Bunu da sahip olduğu ve dijital fotoğraf makinelerin hafıza kartlarındaki fotoğrafları doğrudan basabilen dahili hafıza kartı okuyucusu (CompactFlash I&II, xD-Picture Card™, SmartMedia™, SD Memory Card, Multi-MediaCard, Magic Gate Memory stick, Memory Stick, Memory Stick PRO™, IBM Microdrive™. Mini SD Card, RS-MMC ve Memory Stick Duo) ve görüntüleri önizleme ile seçme işlemlerini yapabildiği LCD ekran ile gerçekleştiriyor. Buna ek olarak PictBridge ve USB direct-print desteği sayesinde birçok dijital kameralardan doğrudan çıktı alınabiliyor ve uyumlu CD-R ve Zip sürücülere yedekleme işlemini yapabiliyor. Ayrıca isteğe bağlı olarak Bluetooth adaptörü ile dijital kameralar, dizüstü bilgisayarlar ve mobil telefonlardan da doğrudan baskı almanın keyfini yaşıyor.

Işık, ozon ve su gibi gündelik yaşamda sık sık karşılaştığımız maddelere karşı daha dayanıklı gelişmiş bir mürekkep teknolojisi sunan RX600, bu sayede oldukça kaliteli baskılar verebiliyor. Buna ek olarak gerek baskı gerekse de tarama hızı konusunda da oldukça başarılı olduğunu söylemek mümkün. En güçlü yanları ise fotoğraf baskı kalitesi ve hemen hemen tüm harici veri üniteleri ile bilgisayardan bağımsız çalışabilmesi.

SONUÇ: Profesyonel bir komple çözüm arayan kişiler için oldukça başarılı bir seçenek.

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
08/2004

Dijital fotoğraf makinesi

FUJIFINEPIX S5000

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

- + Yüksek optik zum değeri
- + Kaliteli dış yapısına oranla hafif
- Çekilen resimler LCD'ye sığmıyor

FİRMA Fujifilm Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 696 50 90
WEB www.fujifilm.com
FİYAT 409 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 3.14 MP Super CCD
(3.1 MP etkin çözünürlük)
Çözünürlük 2.816x2.120 (interpolasyonla),
2048x1536
Bağlantılar USB 1.1, AV-Out, DC-In
Bellek 16MB xD-Picture Card

Dijital fotoğraf makinesi

Super CCD ile profesyonel çözüm

SLR BENZERİ TASARIM: Dış yapısıyla SLR kameraları andıran Finepix S5000, Fuji'nin SuperCCD teknolojisi ve yüksek optik zum özelliğini bünyesinde birleştiriyor. Görüntü ve malzeme olarak SLR kameralardan farkı yok, ancak SLR kameralara nazaran daha hafif ve küçük. Bu da kameranın taşınabilmesini kolaylaştırıyor.

Siyah renkteki sağlam kasası ile Finepix S5000, profesyonel bir görünüme sahip. Ön kısımdaki çıkıntı ise kameranın ele oturmasını sağlıyor ve böylece tek elle bile makineyi itmeden çekim yapılabilir. Dolayısıyla net sonuçlar elde etmek kolaylaşıyor.

Kameranın gözünden görün

SLR kamera kullananların dijital kameralara soğuk bakmasının bir sebebi, vizörden görülen ile kameranın çektiğinin farklı olması. LCD ekranlar sonucu anında görebilmenizi sağlıyor olsalar da, büyük bir enerji kaybına sebep olurlar. Finepix S5000'de de bulunan EVF teknolojisi ise hem vizörden bakıp sonu-

cu görmek, hem de daha uzun pil ömrüne sahip olmak isteyenler için önemli bir gelişme. Tek bir tuşa basarak LCD ve EVF arası geçişi yapabilmek mümkün. Bu hem SLR kameralara alışık olan fotoğraf tutkunlarını hem de kısa sürede pillerin bitmesinden şikayetçi olanları tatmin edecek bir çözüm. Burada karşılaştığımız bir so-

LCD yanılıyor: Çekilen görüntünün tamamı LCD ekranında tam olarak yer almıyor.

run ise çekilecek karenin tam olarak görülemediği. LCD ve EVF ekranın yakalanacak karenin kenarlarından küçük bir kısım keserek kalanı kullanıcıya göstermesi, çekecekleri fotoğraf karesinde fazlalıklar konusunda hassas olan birçok kullanıcıyı rahatsız edecektir.

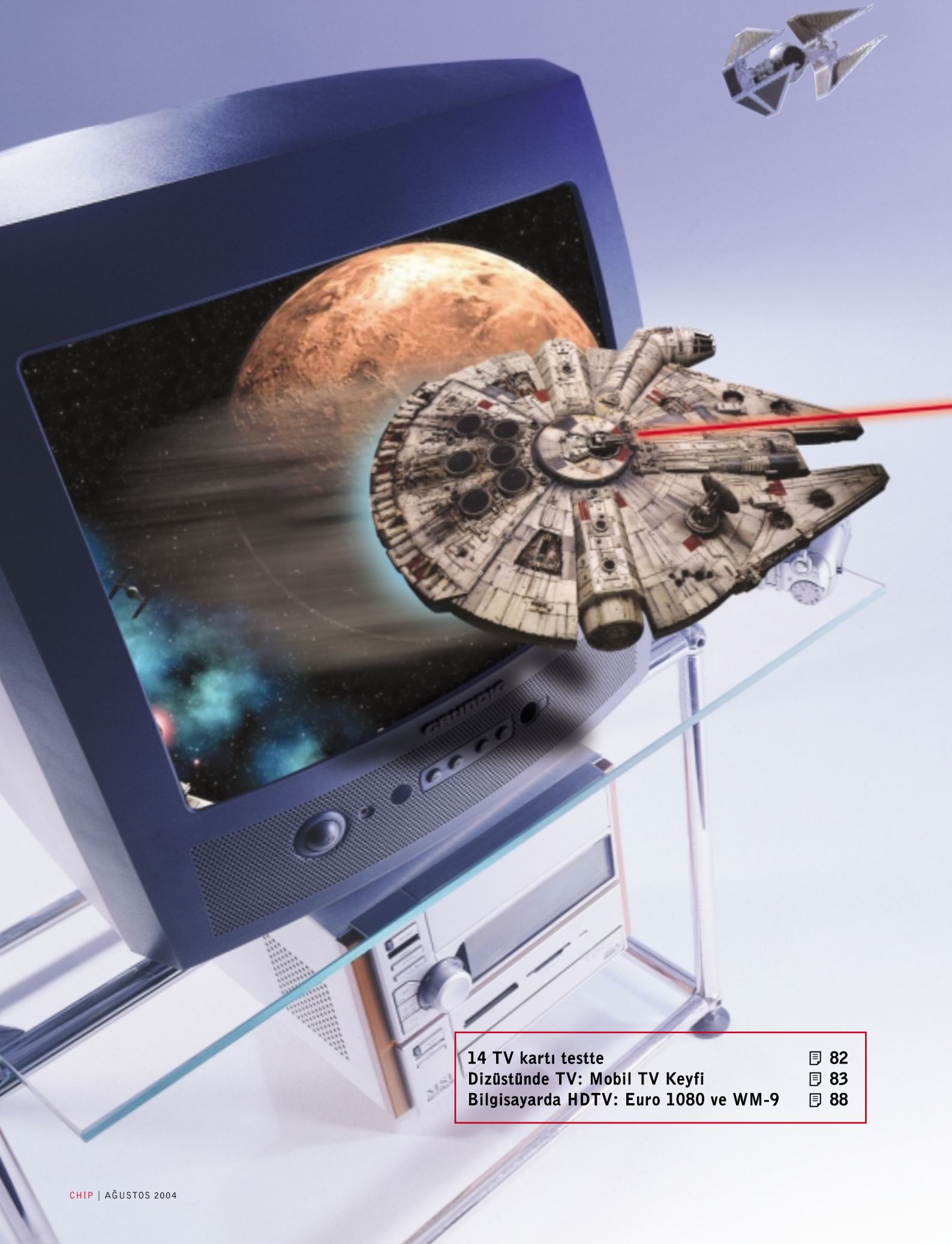
Saysız kontrol ile çekim yapmak

Kameranın portre, manzara, hareketli çekimler için spor ve gece gibi hazır modları bulunuyor. Finepix S5000'in özellikle gece çekimlerinde oldukça başarılı sonuçlar elde ettiğini gördük. Üst kısımdaki düğmeye basarak açılan flaş, portre çekimlerinde başarılı sonuçlar için dolgu flaş ve kırmızı göz önleme özelliğine sahip. Daha profesyonel çekimler için enstantane, diyafram öncelikli ve her iki değerin de elle ayarlanabildiği manuel moda çalışabiliyor. Bunun yanında otomatik, sürekli otomatik ve elle netleme yapabilen Finepix S5000'in önemli özelliklerinden birisi 10X optik zum ve 2.2X dijital zum yapılabilmesi. Ürün, yaptığımız makro çekimlerde de 9cm olarak belirtilen mesafenin altında başarılı sonuçlar elde ediyor. Farklı çözünürlükte çekim yapabilmek için birçok özelliğin ayarlanabildiği menüye girmenize gerek yok. Aynı bir tuş ile girilen menüde siyah/beyaz, krom ve renkli çekim ayarı yapılabilir. Çözünürlük de 1, 2, 3 ve interpolasyonla 6 Megapiksel olarak ayarlanabiliyor.

SuperCCD: Keskin ama gürültülü

Fuji'ye ait olan SuperCCD optik algılayıcısını kullanan Finepix S5000 3.1 Megapiksel etkin çözünürlüğe sahip. Işık algılayıcısı olan fotodiyotlar CCD algılayıcılar da olduğu gibi yanyana değil, 45 derecelik eksene paralel şekilde dizilmiş olan SuperCCD, bu sayede eşit alanda daha fazla diyet kullanıyor. Dolayısıyla Finepix S5000'de gördüğümüz kadarıyla az ışık altında da etkili sonuçlar alınabiliyor. Ancak keskinlik arttıkça ve çözünürlük düştükçe çekilen fotoğraflardaki gren lekeleri de artıyor.

Sonuç: Birçok özelliği bünyesinde toplayan Finepix S5000'in 6 megapiksellik çıkışı interpolasyonla ulaşıldığı için daha fazla kalite sunmuyor. Şimdilik sadece Fuji tarafından tercih edilen XD kart kullanıyor, ancak fotoğrafı karta yazma süresi düşük. Hızlı çekimlerde fotoğrafçıya eşlik edebilmesi ve pil kullanımını ise ürünün diğer artıları. ■

14 TV kartı testte

82

Dizüstünde TV: Mobil TV Keyfi

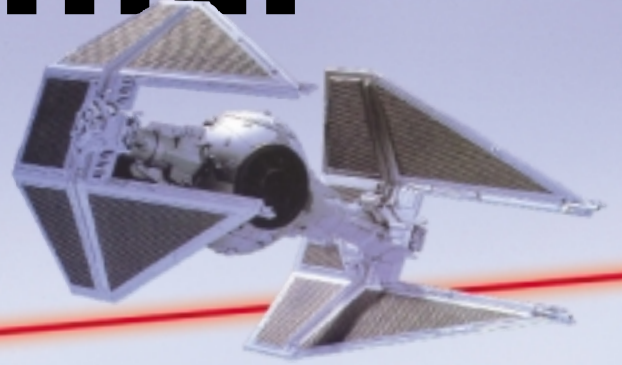
83

Bilgisayarda HDTV: Euro 1080 ve WM-9

88

Hayallerinizdeki Bilgisayar için TV Çözümleri

TV keyfinizi katlayın

Bilgisayarın iyi bir yazı yazma aracı, iyi bir faks makinası, iyi bir evrak kutusu olduğu tartışılmaz bir gerçek. Peki bilgisayar aynı zamanda iyi bir TV de olabilir mi? CHIP olarak cevabımız: EVET! PC'lerin televizyon izleyicilerine ne gibi olanaklar sunduğunu bu ayrıntılı testimizde göstereceğiz.

Fenerbahçe'nin Brezilyalı'sı Alex, Galatasaray'ın Conceição'su, Beşiktaş'ın Carew'i yeni sezonda neler yapacak? Gaziantepspor, İbrahim Toraman'ı Beşiktaş'a, Gençlerbirliği de Serkan Balcı'yı Fenerbahçe'ye kaptırdıktan sonra geçen yılki performansına ulaşabilecek mi? Tüm bunları Ağustos sonunda ligler başladığında birebir göreceğiz. Aslında eminiz ki tüm maçları canlı olarak yerinde izlemek tüm fanatiklerin tercihi. Ancak tuttuğu takımla birlikte deplasmanlara gidip oynanan karşılaşmaları yerinde izleyebilecek kadar zaman ve imkana ne yazık ki herkes sahip olamıyor. Bu yüzden büyük bir çoğunluk lig maçlarını televizyon karşısında izliyor. Televizyon karşısında maç izlemenin de getirdiği bazı zorluklar var tabii: TV oturma odasına sabitlenmiştir, bu sırada buzdolabından soğuk bir bira almaya giderken ya da kapıya gelen birisini atlatmaya çalışırken golü kaçırsınız.

Geleceğin Dijital TV'si: DVB-T şimdilik sadece Avrupa'da

Bilgisayarınıza kuracağınız TV özellikleriyle bütün bu sorunlardan tek seferde kurtulabilirsiniz. Bazı koşullar sağlandığında, bütün maçları bahçenizde ya da başka bir yerde canlı olarak izleyebilirsiniz. TV yayını mobil olarak yakalamanın en kolay ve kaliteli yolunun adı DVB-T (bölgesel sayısal televizyon yayını). Kısaltmanın açılımı aslında bilmeniz gere-

TİPİK HATALAR

» MPEG'in zayıf yönlerini bilmek ve engellemek

Bilgisayarda TV izlemek söz konusu olduğunda (aslında kayıt yapmak istediğinizde) MPEG sıkıştırma ön plana çıkıyor. MPEG sıkıştırma işlemi, gerçek zamanlı kayıt sırasında kalite açısından birçok riski de beraberinde getiriyor.

Artifact: İster doğrudan TV kartıyla, ister yazılım ve işlemci yardımıyla sıkıştırma yapın, her iki şekilde de gerçek zamanlı kayıt, MPEG kodlayıcıya çok büyük bir yük getirir ve donanım kaynaklarınız her zaman yetmeyebilir. Bu gibi durumlarda MPEG kodlayıcı, daha kolay bir hesapla yakın renkli büyük bölgeleri, öngördüğü tek renge boyar. İzleyici için ise bu bölgeler büyük parçalar halinde göze çarpar. Bu tip tek renkli büyük parçalara Block Artifact deniyor ve görüntüler hızla değiştiğinde daha da belirgin hale geliyor.

Renk sınırları: Kontrastın yoğun olduğu bölgelerde zaman zaman rahatsız edici renk farkları oluşabiliyor. Mesela bir orman yolunda hızla giderken kameranızla yaptığımız çekimde, ağaçların gövdeleriyle parlak arka plan arasında sarı çizgiler oluşacaktır. Bu durumda elinizdeki araçlar ne kadar iyi olursa olsun, bu tip renk farkları kaçınılmazdır.

Gri tonlama doğrusallığı: Bu ayar, siyah ile beyaz arasındaki ışık tonlarını değiştirmeye yarıyor. MPEG kodlayıcının işle-

Artifact

Renk kayıpları

Gri tonlama

yiş felsefesinde "Ekranda gözükmeyen her şeyi sahneden silebilirsin" ilkesi geçerli. Bunun arkasından doğal olarak "Ekranda gözükemeyen neler?" sorusu geliyor. Düşük işlemci kapasitesiyle gerçek zamanlı sıkıştırma ve açma işlemleri yapmak istediğinizde, bu sınırları izleyiciye daha güzel gözükmesi için daha da daraltırsınız. Böylece ışık, kaba bir ayarla ayrıntılardan fedakarlık edeceğiniz şekilde düzenlenir.

ken her şeyi anlatıyor: CHIP olarak, gerekli terimleri kullanarak bütün teknikleri test ettik ve arka planda olanları anlatacağız. Bunların dışında sizleri bilgisayarda HDTV konusunda da bilgilendireceğiz. Son olarak da dijital yayınların kaydı ve CD'ye yazımı konusunda bir atölye çalışması hazırladık.

Yayın alımı ve kalite, TV kartında aranacak en önemli kriterler

CHIP, bilgisayarda TV ile ilgili temel sorunları açıklayabilmek için TV kartı testin-

de alışılmadık bir çaba harcadı. Bu yüzden testimizi, alıcı ve video kodlama olarak ikiye ayırdık. Böylece TV kartı seçiminizi, kullanım amacınıza yönelik bir şekilde yapabilir ve kötü yayın alımı koşullarında uygun bir alıcıyla bu sorunları aşabilirsiniz. Rüzgar dijitalden yana esse bile analog TV kartları hala kullanılıyor. Dahası, kablolu TV yayını üzerinden analog TV yayınları da devam ediyor. Bazıları için analog TV kartları, VHS kasetlerdeki hazineleri dijital ortama aktarıırken kullanılan MPEG oluşturma donanımı yüzün-

den tercih ediliyor. Bilgisayar için TV kartı, PCI kart şeklinde olmak zorunda da değil. Bilgisayarın USB girişine bağlanan ufak, akıllı kutular kullanıcıların favorisi haline geliyor. Aynı şey TV tuner'lı AGP grafik kartları için de geçerli.

CHIP dergisi olarak PC için toplam 14 ayrı ürünü test ettik. İster analog olsun ister dijital, her iki şekilde de bilgisayarda TV izlemenin eğlenceli olduğu tartışılmaz bir gerçek. Ama favori oyuncunuzun ağları havalandırıp havalandıramayacağı konusunda garanti veremiyoruz.

TV kartları teste

■ Bilgisayarınıza kuracağınız TV'yi satın alırken sizlere yardımcı olabilmek için, 14adet TV kartını bugüne kadar görülmemiş bir şekilde test ettik. MPEG destekli 4 analog TV kartı, MPEG desteği olmayan 6 tane analog TV kartı ve 4 adet uydu alıcılı dijital TV kartı test merkezimize getirildi. Son grupta iki adet birleşik TV - ekran kartı bütün hünerlerini göstererek rekabeti kızıştırdılar.

Yayın alımı özellikleri

Dijital uydu alıcılı TV kartlarında gelen sinyalin görüntüye dönüştürülmesi, sıkı

standartlara bağlı. Buraya kadar bütün kartlar aynı çalışıyor, asıl farkı yaratansa tuner. Gelen sinyalin hassaslığı, ekranda dijital bir TV görüntüsünün belirip belirmeyeceğine karar veriyor. En klasik durum ise çatıdaki uydu anten çanağının, bir ağacın dalları arasından uyduya ulaşmaya çalışması. Kış gelip de ağacın yaprakları döküldüğünde, yayın kalitesi muhteşem, ama yazın yaprakların rüzgarla sürekli hareket etmesi yüzünden görüntü ve seste kesiklikler oluşabiliyor. Bu gibi durumlarda hassas bir ince ayar mucizesi işinizi görecektir. Bu teknikle uydu

Silyum: Bu ufak tuner, bütün mobil donanımlar için uygun.

alıcının hassaslığını ölçmek için sahte bir uydu yaratılıyor. DVB konsorsiyumunun sertifikasına sahip olan Rohde & Schwarz SFQ, normal bir uydunun bütün yayın

TEST BİRİNCİSİ

Kodlama Özellikli Analog TV Kartları

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT
BİLGİ

152 dolar + KDV
www.dijitalcenter.com

- + Çok iyi bir tuner
- + Kusursuz MPEG kodlama
- + Yazılımı kullanmak kolay
- + Uzaktan kumanda
- + Zengin yazılım desteği

Hauppauge WinTV PVR 250

En iyi analog görüntü

Hauppauge, WinTV PVR 250 ürünü ile TV tuner, MPEG kodlayıcı ve yazılım arasındaki ideal uyumun nasıl olması gerektiğini gösteriyor.

■ Hauppauge'nin kartları, iki kategoride CHIP testinin birincisi oldu. WinTV PVR250'nin en güçlü olduğu alan görüntü kalitesi. Özellikler kayıttaki kalite çok iyi ki bu konuda hem tuner hem de kodlayıcı çok başarılı. Hauppauge ile kaydedilmiş videolarda çıplak gözle görüntü hatalarına, artifact'lere, renk hatalarına veya benzeri şeylere rastlamak imkansız. Hareketlerin yoğun olduğu sahneleri bile hatasız görüntüleyebiliyor. Tuner'da 46 dBµV'luk bir hassasiyet ölçüyoruz. Anten

bağlantılarında standart olarak 60 dBµV bulunuyor, böylelikle kart, en güç koşullarda bile yayın alımını sağlıyor. Zaman kaydırma (Timeshift) ve zaman ayarlı kayıt özellikleri de mevcut. S-Video ve kompozit girişleri sayesinde bu kart, video koleksiyonunuzu yüksek kaliteyle dijital ortama aktarmak ve isteğinize göre CD'ye veya DVD'ye yazmak konusunda en ideal çözüm olacaktır. Kartın yüksek kalitesi maalesef fiyatına da yansıyor, kart testin en pahalı katılımcısı.

özelliklerini taklit edebiliyor. Bu gereç ile uydu yayının hassaslığı kademesiz olarak, yayının ilk bozulmaya başladığı konuma kadar hassas bir şekilde ayarlanabiliyor. En düşük hassasiyet ise standart hale getirilmiş: Dijital alıcıların sinyal gücü 45 dBµV iken analoglarda bu rakam 60 dBµV'a çıkıyor. Ayrıca testimize katılan VisionPlus DVB-S CI 20,1 dBµV'luk değerle bizi şaşırtıyor. KNC-One ise 44,7 dBµV ile ortalama bir görüntü veriyorsa da, kötü yalıtımlı bir kablo veya uydu antenin önünde bahsettiğimiz türden bir ağaç, yayın kalitesinin bozulmasına yol açıyor.

Görüntü kalitesi

Dijital kartlarda tuner'dan sonra gelen her şey ikinci planda. Kayıt konusunda prensipte dijital kartlar ara-

DİZÜSTÜ TELEVİZYON

» Media Center Edition veya harici TV Kutusu

Gün geçtikçe daha çok bilgisayar kullanıcısı masaüstü bilgisayarlarından vazgeçip dizüstü bilgisayarlara yöneliyor. Siz de dizüstü bilgisayarınızı televizyon olarak kullanabilirsiniz. Dizüstünde televizyon seyredebilmenin en zahmetsiz yolu Microsoft Windows XP Media Center Edition yüklü bir dizüstü bilgisayara sahip olmaktan geçiyor.

► Tuner, satın almış olduğunuzu dizüstü bilgisayara entegre bir şekilde geliyor ve bütün TV ve video kayıt özellikleri de işletim sistemi üzerinden yönetiliyor. Şu ana kadar bu özelliğe rastladığımız tek dizüstü bilgisayar 2.600 Euro'luk fiyatıyla Toshiba'nın P20-404 modeli.

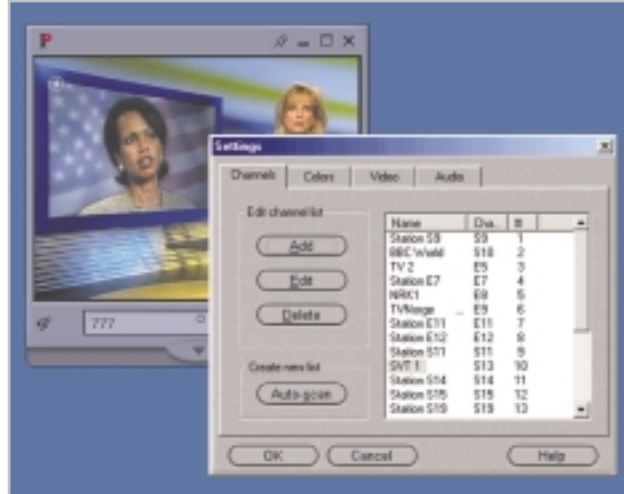
► İkinci seçenek ise artık her dizüstü bilgisayarda standart olan USB 2.0 girişi yoluyla dıştan takılan bir TV kartı. Piyasadaki ürünlerin çoğu içlerinde analog bir tuner ile geliyor. TV yayını antenden veya TV yayını üzerinden alabildikleri gibi, bahçedeki bir anten veya standart bir TV anteniyle de kullanılabilir. Bunun anlamı, bölgesel yayınları havadan da yakalayabilirsiniz. Yeni geliştirilen DVB-T standardıyla yeni bir bakış açısı kazanıyorsunuz. Ufak bir çıkma antenle arabayla yolda giderken bile cam gibi berrak ve kesintisiz bir görüntü alabiliyorsunuz.

Dizüstünden sinema: Toshiba P20 modeliyle birlikte TV tuner'a da sahip olabiliyorsunuz.

sında ayırım yapmak olanaksız, çünkü yapılan işlem MPEG2 kaydının sabit diske aktarılması. Yani, görüntü kalitesini etkileyebilecek hiçbir dönüştürme işlemine ihtiyaç duyulmuyor. Bu yüzden görüntü kalitesi bölümünde dijital TV kartları 100 üzerinden 100 alıyorlar. Bu bölümdeki kötü test sonuçlarına rağmen bu değerleri de sonuca kattık, çünkü daha sonraki testlerde bu konuda hataya yol açabilecek bir donanım ile karşılaşabiliriz.

Analog kartlarda ise görüntü kalitesinde düşüşler sıklıkla karşımıza çıkıyor. Bu kartlar, kayıt işleminde değişik yazılım ve donanımlara başvurdukları için, aldığımız kalite de değişebiliyor. Bu noktada MPEG sıkıştırıcı en iyi TV kartı Hauppauge WinTV PVR250. Bu kartla kaydedilen videolar neredeyse DVD kalitesinde. Bu sıralamada en sondan gelen kart ise Nvidia NDTV. Bu kartın aldığı sonuçları, üzerinde kullanılan silisyum tuner'a bağlıyoruz, çünkü bu tuner ne hassasiyet konusunda (54 dBµV), ne de görüntü kalitesi konusunda başarılı. Nvidia'nın, PCI kartının üzerinde normal bir tuner için yeterli yer varken, neden bu tip bir tuner koymayı tercih ettiğini ise hala anlayamadık. Pinnacle PCTV Stereo ise donanımsal MPEG desteği olmamasına rağmen çok iyi görüntü kalitesine sahip. En zayıf olan WinTV PCI FM ise görüntü kalitesinde Hauppauge'den ayrılıyor, çünkü beraberinde gelen yazılım MPEG2 formatı-

Yayın tarama: Yayın tarama işlemi Pinnacle TV kartı ile sadece 45 saniye sürüyor.

nı desteklemiyor ve bu yüzden kalite olarak daha düşük olan MPEG1 formatı kullanılıyor. Sonuç olarak VHS kasetlerinkine yakın bir görüntü kalitesine razı oluyoruz.

Yükleme ayarları

Bilgisayarda TV keyfinden önce donanımsal ve yazılımsal açıdan yapılması gerekenler var. Donanımın montajı oldukça basit: TV kartını bilgisayara takıyorsunuz. Ses kartıyla bir bağlantı yapmanıza gerek yok, çünkü bu bağlantı PCI veriyolu üzerinden kendiliğinden kurulu.

Kutudan çıkan yükleme CD'sini kul-

landıığımız süreçte hiçbir adayımızda sorun yaşamadık. Üretici firmanın internet sayfasından en güncel sürücülerini indirip yüklemek isteyenleri ise değişik tecrübeler bekliyor. Bazı üreticilerin (mesela Pixelview) internet sayfalarında yeni bir sürüçüye rastlanmıyor. Endişelenmenize gerek yok, çünkü TV kartıyla beraber gelen CD'lerdeki sürücüler en fazla bir haftalık. Leadtek'te

ise durum farklı. İnternette indirip yüklemeniz gereken 3 adet .inf dosyası var. Bunları doğru şekilde kurmak da her yığının harcı değil ve müşteriye rahatlık sağlamaktan çok uzak. Yüklemeden sonra ikinci bölüme geliyoruz: Yayın arama. Bu noktada uydu alıcılı kartların avantajını görüyoruz. Bütün kartların yazılımlarında önemli uyduların daha önceden kayıtlı listeleri mevcut. Bunun anlamı, birkaç tıklamayla istediğiniz TV kanalını kesintisiz izleyebilirsiniz. Kablodan ve havadan gelen yayınlar ayrı olmalarına rağmen, analog kartlarda kanal taraması yapmak hiç de kısa sürmüyor. Bu süre Pinnacle'da →

» TEST BİRİNCİSİ Kodlayıcıya Sahip Olmayan Analog TV Kartları

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

70 dolar + KDV
www.sky.com.tr

- + Muhteşem kayıt kalitesi
- + Anlık görüntü yakalamak için
- + TWAIN arabirimi
- + Kullanımı kolay yazılım
- + Uzaktan kumanda
- Tuner alıcısı zayıf

Pinnacle PCTV Stereo

DVD kalitesine yakın performans

Donanım geliştiriciler için büyük bir atılım. Pinnacle'ın analog TV kartıyla DVD'ye yakın kalite elde etmek mümkün.

■ Gözlerimize inanmıyoruz. Pinnacle'ın ürettiği kartın kaydında hiçbir zayıf nokta bulamıyoruz. Sanki birisi DVD görüntüsünü birebir kopyalamış. En karanlık sahneler bile son derece detaylı gözüküyor, kontrast bölgeleri gayet net ve hiç renk kaybı yok. En yoğun sahnelerde bile artifact'ler belli olmuyor. Ancak şu da bir gerçek ki, Tuner kendi sınırlarını zorluyor. 56 dBµV ile sinyal hassasiyeti normal alt sınır değerlerinin 4 dBµV altında. Bunun anlamı, eğer uzun ve kötü yalıtımlı bir kablo kullanırsanız, bu

koşullarda tuner TV sinyalini doğru algılayamayabilir. Bunun sonucu ise kötü bir görüntü ve kötü bir kayıt olacaktır. Anlık görüntü yakalamak için TWAIN arabirimini kullanılmış olması ise iyi bir fikir. Böylelikle diğer programlar da TV'den alınan görüntüleri kullanabiliyor. MPEG2 kaydı ve zaman ayarlı kayıt için internet sayfasına başvurabilirsiniz (www.pinnaclesys.com). Kartla birlikte gelen uzaktan kumanda da oldukça başarılı ve kolay kullanımı ile beğenimizi kazandı.

45 saniyeyle MSI FX5200'de 9 dakika arasında değişebiliyor. Kullanıcı arayüzleri hiçbir karışıklığa yol açmıyor ve kullanım kolaylığı sağlıyor.

Donanım

Televizyon izlemek için uzaktan kumanda mevcut. Ama bu her kart için geçerli değil, bu yüzden Technisat'ın dijital TV kartından puan düşürmek zorunda kalıyoruz. Harici donanımlar için bağlantı noktaları ve yazılımlardaki arayüz konusunda, MPEG kodlayıcı analog kartlar rekabetin dışında kalıyor. AverTV-Box-USB ürünün neden bir uzaktan kumandaya sahip olmadığını ise anlayamadık, halbuki bir uzaktan kumandayla kullanımı çok daha kolaylaştırılabilirdi. Özetle, yazılım arayüzü konusunda Pinnacle PCTV Stereo ön plana çıkıyor. Kullandığı yazılım, başka programları da Snapshot özelliğinden faydalandırmak için bir TWAIN bağlantısına sahip.

Kullanım kılavuzu ve servis

Yazılı bir kullanım kılavuzu iyidir ama her zaman gerekli olmayabilir. Donanımın montajından, sürücülerin ve yazılımın yüklenmesine kadar yardım alabileceğiniz anlatımı basit, ufak bir broşür çoğunlukla yeterli olacaktır. Beraberinde gelen CD'de ise kullanım kılavuzunun tamamının PDF formatında bulunabilmesi çok önemli. Neyse ki bütün adaylarımız bu

YARININ TV STANDARDI

» Daha net, daha berrak: HDTV

Belçikalı TV yayıncısı Euro 1080, bir süreden beri Astra uydusu üzerinden gün boyu süren HDTV programları yayınlıyor. Bu da gösteriyor ki HDTV'yi durdurmak imkansız. Açılımı High Definition TV (Yüksek Çözünürlüklü Televizyon) olan bu TV standardı, 1.920x1.080 noktadan oluşan bir çözünürlüğe sahip. PAL (4:3 için 720x576 ve 16:9 için 1.024x576 nokta) standardına sahip bir televizyon ile bu yayını almak ne yazık ki imkansız ama belki bilgisayarınızla bunu başarabilirsiniz.

HDTV fark atıyor: PAL (solda) ile HDTV arasındaki farkı, Lara Croft'un motosikleti üzerindeki ayrıntılar sayesinde anlayabilirsiniz.

konudaki gereksinimleri karşılıyorlar. Gerekliliklerde kartın "tedavisi" için ise indirme bölümü, SSS bölümü, çeşitli bağlantılar ve kullanım kolaylıklarını gösteren kapsamlı bir internet sitesi yolunuzu

bulmanıza yardımcı oluyor: Elektronik destek konusunda Hauppauge gerçek anlamda örnek teşkil ediyor. ATI ve Nvidia da bu konuda gayet başarılılar.

GT / Mete Pınar, mete@chip.com.tr

» TEST BİRİNCİSİ Dijital Uydu Kartları

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT
BİLGİ

144 dolar + KDV
www.dijitalcenter.com

- + Tuner çok iyi
- + Uzaktan kumanda
- + HDTV görüntüleyebiliyor
- + Yazılımın kullanımı kolay
- Diğerlerine göre pahalı

Hauppauge WinTV Nova-CI-s

Kesintisiz TV Keyfi

Nova CI-s'in en iyi özelliği, içerisindeki hassas tuner. Testteki en iyi dijital kartın fiyatı haricinde olumsuz bir özelliğine rastlamadık.

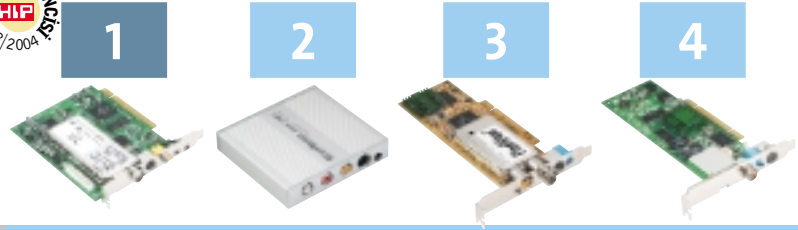
■ WinTV Nova-CI-s birinciliğini genel anlamda iyi tuner özelliklerine borçlu. 20,5 dBµV'luk zayıf sinyal girişi, görüntü ve seslerin hatasız bir şekilde alınmasına yetiyor. En alt değer olarak 45 dBµV belirlenmişse de, kart kötü yayını alımı koşullarında yeterli performansı gösteriyor. Yayın alımındaki hatalara karşı çok hassas olmaması bizi memnun etti. Bu kartı, geçersiz veri paketleri göndererek test ettik ve gayet stabil olduğunu fark ettik. Atmosferik etkenler de yayını alımının

kalitesinde bir değişikliğe yol açmıyor. En çok dikkatimizi çeken şey ise beraberinde gelen yazılım. Yükleme ve kullanımını, el kitabına dahi dokunmadan gayet kolayca gerçekleştiriyorsunuz. Üreticinin internet sayfası ise klasik tarzda: Sitede, en yeni sürücülerini, ücretsiz dağıtılan ufak yazılımları ve ürünle ilgili bir sürü tavsiyeye ulaşabilirsiniz (www.hauppauge.com). Buna rağmen kartın yüksek fiyatı hala göze batıyor ve sahip olduğu üstün özellikler 144 dolarlık fiyatı haklı çıkarmıyor.

MPEG-Encoder'lı analog TV kartları

Ürün	Hauppauge WinTV PVR 250	AverMedia AverTV USB 2.0	PixelView PlayTV@P7000	Nvidia NVTX
Fiyat	152 dolar + KDV	99 dolar + KDV	101 dolar + KDV	150 Euro
Internet adresi (www.)	hauppauge.com	avermmedia.com	pixelview.com	nvidia.com
Firma	Dijital Center	Multimedya	Turanlı	Yok
Telefon	(212) 217 40 20 dijitalcenter.com	(212) 210 08 58 multimedya.com	(212) 216 05 20 turanlı.com.tr	-
Toplam puan	98 ■■■■■	85 ■■■■□	63 ■■■□□	58 ■■■□□
Görüntü Kalitesi VCR (%70)	100	89	54	46
Yayın Alım Özellikleri (%10)	100	59	89	74
Yükleme/Ayarlar (%10)	85	90	75	100
Donanım (%5)	90	75	100	85
Kullanım Kılavuzu/Yardım (%5)	90	90	75	80
Fiyat/Performans	orta	çok iyi	orta	orta
Özetle	Detaylı ve gözü yormayan bir görüntü. Büyük bir alandaki görüntülerde bazen bozulmalar oluyor.	Canlı renkler, görüntü akışı kusursuz, iyi çözünürlük; hızlı hareketlerde artifact oluşumu.	Görüntüde koyu renkli bölgeler, anlaşılı bir şekilde öne çıkıyor, çok net renk kayıpları.	Temiz bir görüntü; görüntüdeki ufak detaylar kayboluyor, hiç hareketli artifact yok.
Ölçüm değerleri				
Tuner Hassasiyeti	46 dBµV	60 dBµV	52 dBµV	54 dBµV
Kenar bozulması	0,5 %	0,9 %	3 %	1,1 %
Gri Tonlama doğrusallığı	97,2 %	96,2 %	96,3 %	96 %
Parlaklık/Renk-Cızırtı Aralığı	79 dB / 50,6 dB	56,8 dB / 49,3 dB	86,7 dB / 50 dB	62,7 dB / 46,8 dB
İzleme Testi	iyi	iyi	orta	orta
Video Frekansı	% 95,1	% 95,7	% 59,4	% 80,3
Donanım				
Radyo / RDS	-/-	-/-	-/-	-/-
Video-Giriş (Composite / S-Video)	●/●	●/●	●/●	●/●
Video-Çıkış (Composite / S-Video)	-/-	-/-	-/-	-/-
Uzaktan Kumanda (Standart./opsiyonel)	●/-	-/-	●/-	●/-
Video İşlemcisi	Philips SAA7115HL	Crescentec DC1100-A4	Conexant CX23882-19	Philips SAA7174HL
Yazılım	WinTV 2000	AverTV-Suite	PV Center	ForceWare Multimedia

• = evet - = hayır

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

TV KARTLARINI NASIL TEST ETTİK?

CHIP dergisi olarak sayısal ve analog TV kartlarını 5 ayrı kritere göre değerlendirdik. Her bir değerlendirmenin sonunda elde edilen puanı, ağırlıklı bir şekilde toplam puana yansıtık.

► Görüntü kalitesi

İyi bir görüntü kalitesi bir TV kartında aranan en önemli özellik. Sayısal kartlar, analog akrabalarına göre daha az sorun çıkartıyor. Öncelikli olarak TV görüntüsünün yanında MPEG formatındaki en iyi kaydı da bu

değerlendirmeye dahil ediyoruz. Bunun için video frekans aralığı, renk sınırları, gri tonlama doğrusallığı, parlaklık ve renk aralığını kontrol ediyoruz. Bunlar için Marantz DV8300 ile birlikte bir DVD oynatıcı, Rohde&Schwarz ses ölçüm aleti UPL ve video analizi içinse VSA kullandık.

► Yayın alımı özellikleri

TV kartının kalbi olan tuner'ın yayın alım hassasiyeti bizim için belirleyici kriter. Uydu kartları için Rohde&Schwarz'ın bir ürün olan SFQ

ve DVRG (modulator ve Stream-oyunatıcı) kullanıldı. Analog kartlarda ise Grundig VTG700 Sat modeline başvurduk.

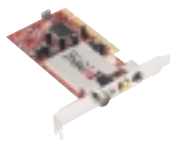
► Yüklemeye ve ayarlar

Bu noktada yüklemenin kalitesi çok önemli bir rol oynuyor. Bu yüzden dikkatimiz tak çalıştır özelliklerine ve kullanıcının nasıl yönlendirildiğinde yoğunlaşıyor. Aynı zamanda anlaşılır simgeleri ve mantıklı düzenlenmiş menüleri de değerlendirmeye katıyoruz.

Analog TV kartları / TV-Tuner'lı ekran kartları

1

2

3

4

5

6

Pinnacle PCTV Stereo	AverMedia AverTV Studio 303	ATI Radeon 9800 SE AIW	Leadtek WinFast TV2000	MSI FX5200 PC	Hauppauge WinTV PCI FM
70 dolar + KDV	106 dolar + KDV	250 dolar	67 dolar	79 dolar	58 dolar + KDV
pinnaclesys.com	avermedia.com	ati.com	leadtek.com	msi-computer.com	hauppauge.com
SKY	Multimedia	Yok	Kont	Multimedia, Datagate	Dijital Center
(216) 422 75 05 sky.com.tr	(212) 210 08 58 multimedia.com	-	444 00 52 www.kont.com.tr	(212) 210 08 58, (212) 321 41 41	(212) 217 40 20 dijitalcenter.com
87	84	76	64	57	50
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
89	82	79	54	50	32
74	89	89	89	59	100
90	100	40	86	79	95
75	60	79	75	79	75
97	90	85	100	87	90
çok iyi	orta	iyi*	orta	orta*	kötü
DVD kayıt cihazlarıyla yarışan bir kalite, neredeyse hiç hareketli artifact görünmüyor.	Hareketsiz ve detaylı kısımlarda blok şeklinde oluşumlar.	Detaylarda belirgin, yoğun ve göze çarpan çözünürlük kayıpları.	Arı peteği şeklinde açıkça görülebilen hareket artifact'leri.	Düşük çözünürlük, bunun dışında gayet iyi, düşük sıkıştırma artifact'leri, görüntü kalitesi tatmin edici.	Çok düşük çözünürlük ve çok sayıda artifact, ikisi de düşük veri miktarına bağlı.
56 dBµV	50 dBµV	52 dBµV	52 dBµV	58 dBµV	48 dBµV
1,2 %	1,1 %	1,3 %	0,7 %	2,3 %	4,4 %
95,4 %	95,6 %	98,1 %	98,1 %	93,9 %	96,7 %
77,6 dB / 55,9 dB	62,4 dB / 56,6 dB	58,9 dB / 53,7 dB	87,1 dB / 51,9 dB	79,5 dB / 55,8 dB	56,9 dB / 51,2 dB
iyi	orta	iyi	orta	orta	kötü
% 92,3	% 93,8	% 91,5	% 69,2	% 72,1	% 74,9
-/-	-/-	-/-	•/•	-/-	•/-
•/•	•/•	•/•	•/•	•/•	•/•
-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
•/-	•/-	•/-	•/-	•/-	•/-
Philips SAA7134HL	Philips SAA7134HL	ATI Theater 200	Conexant Fusion 878A	Philips SAA7174HL	Conexant CX23881-19
PCTV Vision	AverTV	ATI Multimedia Centre	WinFastPVR	Intervideo WinDVR	WinTV2000

* TV seçeneği olmayan eşdeğer bir ekran kartının fiyatı düşülerek değerlendirilmiştir.

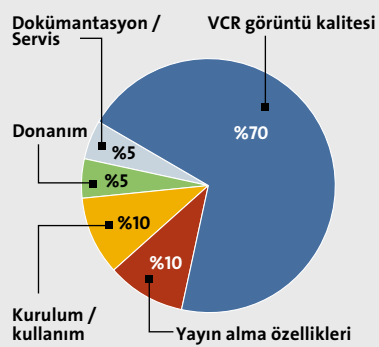
Donanım

Donanımsal özellikler neredeyse bütün ürünlerde aynı. Bu yüzden sadece etkileyici donanım özelliklerini değerlendirdik. Uzaktan kumanda veya kayıt yazılımı gibi eksikler, puanda düşüşe yol açıyor.

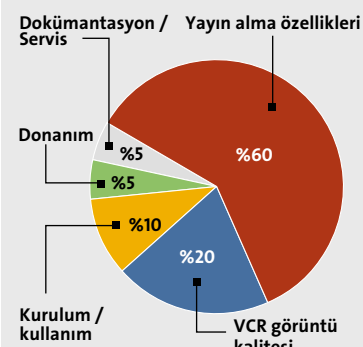
Kullanım kılavuzu ve yardım

Garanti süresi ve yardım-destek hattının ücretleri değerlendirildi. İnternet sitesi konusunda siteye kolay ulaşılabilme, sitede SSS bölümüne, sürücü indirme olanağına ve tavsiyelere yer verilip verilmediğine baktık.

TEST KRİTERLERİ (ANALOG)

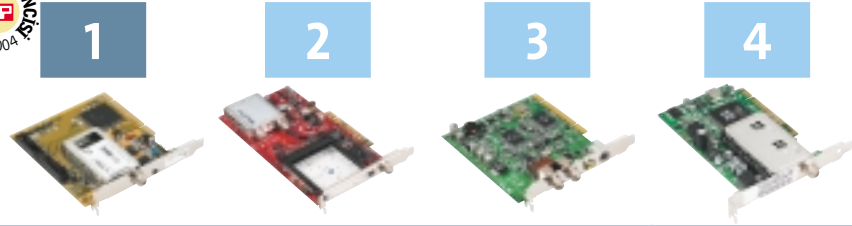

TEST KRİTERLERİ (DİJİTAL)

Dijital uydu - TV kartları

Ürün	Hauppauge WinTV Nova-CI-S	VisionPlus VisionDTV Sat-CI	Pinnacle PCTV Sat	Technisat SkyStar2 TV
Fiyat	144 dolar + KDV	137 dolar + KDV	142 dolar + KDV	69 Euro + KDV
Internet adresi (www.)	hauppauge.com	visionplus.com.tw	pinnaclesys.com	technisat.com
Firma	Dijital Center	Boğaziçi	SKY	Dijital Center
Telefon	(212) 217 40 20 dijitalcenter.com	(212) 217 29 29 bogazici.com.tr	(216) 422 75 05 sky.com.tr	(212) 217 40 20 dijitalcenter.com
Toplam puan	92 ■■■■■	90 ■■■■■	88 ■■■■□	78 ■■■■□
Görüntü Kalitesi VCR (%60)	89	89	83	71
Yayın Alım Özellikleri (%20)	100	100	100	100
Yükleme/Ayarlar (%10)	100	75	90	75
Donanım (%5)	85	100	90	60
Kullanım Kılavuzu/Yardım (%5)	90	85	85	100
Fiyat/Performans	orta	orta	orta	çok iyi
Özetle	Mükemmel bir tuner sayesinde ortalama bir yayın gücünde bile çok iyi bir görüntü sunuyor.	Common Interface ile paralı yayınlar için biçilmiş kaftan, aynı zamanda en iyi tuner'a sahip.	Göze batan bir eksiği olmayan, başarılı bir dijital TV kartı.	Fiyatına göre oldukça başarılı, yalnız 6MBit/s üzerine çıktığında veri akışı zayıflıyor.
Ölçüm değerleri				
Tuner Hassasiyeti	20,5 dBµV	20,1 dBµV	36,1 dBµV	29,1 dBµV
Kenar bozulması	% 0,8	% 0,8	% 0,8	% 0,8
Gri Tonlama doğrusalığı	% 97,7	% 97,8	% 98,3	% 98,3
Parlaklık-/Renk-Cızırtı Aralığı	86,4 dB / 68,4 dB	86,9 dB / 67,2 dB	87 dB / 67,8 dB	86,4 dB / 66,8 dB
İzleme Testi	çok iyi	çok iyi	çok iyi	çok iyi
Video Frekansı	% 99,9	% 99,9	% 99,9	% 99,9
Donanım				
Radyo / RDS	•	•	•	—
Video-Giriş (Composite / S-Video)	—	—	•	—
Video-Çıkış (Composite / S-Video)	iyi (% 70)	iyi (% 79)	iyi (% 68)	orta (% 52)
Uzaktan Kumanda (Standart./opsiyonel)	•/—	•/—	•/—	—/•
Video İşlemcisi	Philips SAA7146AH	Conexant Fusion 878A	Conexant Fusion 878A	B2C2 T2285-02
Yazılım	WinTV Nova	VisionDTV	PCTV Vision	SkyStar DVB

• = evet — = hayır

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Sonuç

■ Bilgisayarda TV izlemek incelikli bir iş. Doğrudan sayısal geçmek veya analogla başlamak size kalmış. Bütün seçenekleri değerlendirmeye aldığımızda, neredeyse hepsini tavsiye edebiliriz (hatta WinTV PCI FM'i bile, ama yazılımını başka bir yazılımla değiştirmemiz şartıyla). Eğer bütün bu teknolojilerin bir serine ilerisinde yol almak istiyorsanız, dijital ürünleri gözden kaçırmamalısınız. Ama burada dikkat etmeniz

gerekli nokta, HDTV'nin de tam çözünürlüğe desteklenmesi. Testimizde tek sorun yaşadığımız kart Technisat'ın SkyStar2 modeliydi. DVB kartlardaki Common Interface (CI), bilgisayar kullanıcıları için ücretli yayınların kapılarını aralıyor. Bizim tavsiyemiz: Eğer aradaki fiyat farkı fazla değil ise, CI seçeneğine yönelin, yayınların neler getireceğini asla bilemeyiz.

TV kartını, video arşivini dijital

ortama aktarmak için kullanmak isteyen herkese (ki büyük bir çoğunluk bunu istiyor) tavsiyemiz donanımsal MPEG kodlayıcıya sahip TV kartları. Her şeyden önce kurulumları kolay, ayrıca kayıt yaparken bilgisayarınızın performansı, kaydınızda önemli bir rol oynamıyor. Sonuca baktığınızda (yani filmi izlediğinizde), işlemcinizin Gigahertz katsayısıyla orantılı bir görüntü yerine daha kaliteli bir görüntü alıyorsunuz.

Intel'in kilidi kırıldı

Intel'in Alderwood ve Grantsdale yonga setlerinde bulunan ve FSB hızının spesifikasyonların dışında artırılmasına engel olan kilit, Asus ve Abit tarafından aşıldı.

23 Haziran: Sonu gelmez Spam komedileri

Spam'ciler işi abarttı. Gelen e-postalar gittikçe saçmalıyor. Şu sürekli gelen "Filanca Afrika ülkesinin bankasında bloke edilmiş durumda bir milyon dolarım var ama çekemiyorum, blokajı kaldırmak için gerekli miktarı bana yollarsanız bankadaki parayı bölüşebiliriz" türünde e-postalara inanan var mı, diye hep merak ederdim. Varmış. Amerika'da buna benzer konularda açılan davalar yüzünden epey bir gürültü kopuyor. En komiğiye "otduğunuz yerden diploma alın, sınava filan girmenize gerek yok" türü iletiler. Bu e-postaların spam filtrelerinden kurtulmak için "kolayca diiplomaa alın" şeklinde yazılmış olmasysa işin ironik tarafı. Bir de kopya yazılım satanlar var: 300 dolarlık Office paketi için 50 dolar fiyat veriyorlar. Kimin malını kime sattıkları ayrı bir konu olmakla beraber, gelen e-posta sayısı ve içeriklerinde kullanılan yazım

dili, bana İstanbul Yazıcıoğlu pasajının önünde yolunu kesen satıcıları hatırlattı.

Uzmanlara bakılırsa her yıl milyarlarca dolar iş gücü kaybına sebep olan spam e-postaların ülkeler arası bir protokolle engellenmesi mümkün. Hükümetler arasında yapılacak böyle bir çalışmanın internet kullanıcılarını epey rahatlatacağı aşıkarsa da, görünürde böyle bir aktivite yok ne yazık ki.

27 Haziran: Dijital fotoğraf makinesi satışları

2004 yılında 6 büyük Japon üreticinin toplamda 61 milyon dijital fotoğraf makinesi satacağı tahmin ediliyor. 2003 yılında bu rakam 2002'ye oranla %71'lik bir artışla 40 milyon olarak gerçekleşmişti. Üreticiler arasındaki en büyük satış rakamına bir önceki yıla oranla %100'lük bir artışla Canon imza atmış. Şirketin bu yıl ise geçen yıla oranla %76'lık artışa ulaşacağı tahmin ediliyor. Neredeyse Ca-

Satışlar doludizgin: Dijital fotoğraf makinesi üreticilerinin keyfi bugünlerde oldukça yerinde. Düşen DSLR fiyatları ise kalite çıtasının yükselmesine sebep oluyor.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioglu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

non kadar başarılı bir grafik çizen Sony'nin bu yıl sonuna kadar 15 milyon dijital fotoğraf makinesi satması beklenirken, ardından gelen Olympus'un 11 milyon dijital fotoğraf makinesi satacağı tahmin ediliyor. İşin ilginç yanıysa Canon ve Nikon'un toplamda 1 milyondan fazla dijital SLR satacağının düşünülmesi. Fiyatları pek çok kişi için yüksek olsa da, DSLR'ların bu denli yüksek bir satış rakamına ulaşması oldukça ilginç. Hele hele DSLR model sayısının çok fazla olmadığı dikkate alınır. Dijital fotoğraf makineleri satışlarına baktığımızda 2002 ile 2003 arasındaki artışın, 2003 ile 2004 arasında olması beklenenden fazla olduğunu görüyoruz. Öte yandan DSLR satışlarında bunun aksine bir artış söz konusu. DSLR fiyatlarının düşmesiyle piyasanın zaman içinde önemli ölçüde DSLR'a kayması beklenebilir.

5 Temmuz: Sony Clié fiyatları düşmüyor

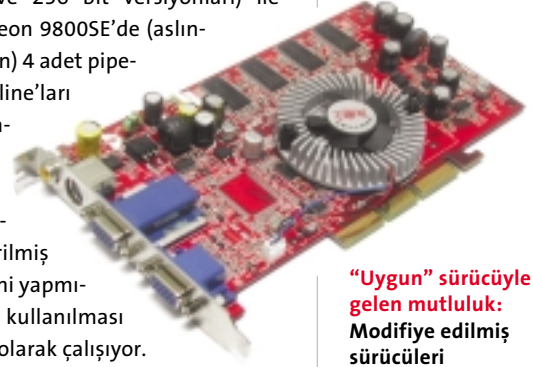
Palm m505 kullandıktan sonra PocketPC platformuna geçmiş ve Amerika'dan bir Dell Axim X5 almıştım. Bunu yaparken Palm OS 4.1'deki eksikliklerden kurtulmak niyetindeydim. Aslında kısmen başarılı da oldum. Fakat PocketPC platformunda çok canımı sıkan bir durumla karşılaşınca avuçiçi bilgisayarlardan soğudum.

Şahsen bir avuçiçi bilgisayarı en çok cep telefonu üzerinden GPRS ile internete bağlanmak için kullanıyordum. Fakat gelin görün ki koskoca PocketPC işletim sistemindeki Internet Explorer, internet sayfalarını 240x320 piksel çözünürlüğe adapte edemiyordu. Aslında bunun için yapılması gereken şey çok basitti. Ekranı bazı oyunlarda olduğu gibi 90 derece çevirmek ki Palm OS bunu

» 8 Temmuz: Radeon 9800SE'ye doping

Grafik işlemcisi üreticilerinin pazarlama stratejileri için işlemcileri "farklılaştırması" yani bazı özellikleri değişik fiyatlandırma politikaları için kırması, alıştığımız, hatta artık sıkıldığımız bir durum. Öte yandan bazı işlemciler çeşitli müdahaleler ile daha pahalı üst modellere dönüşebiliyor. Bu müdahaleler işlemciye göre bazen lehim ya da benzeri işlemler gerektirse de, çoğunlukla uygun bir yazılımla tehlikesizce gerçekleştirilebilir. Örneğin ATI Radeon 9800SE (ve 256 bit versiyonları) ile 9800Pro arasındaki tek fark, Radeon 9800SE'de (aslında donanımsal olarak mevcut olan) 4 adet pipeline'ın devre dışı olması. Bu pipeline'ları devre dışı bırakan özel bir donanımsal kilit bulunmuyor. Yüklelenen sürücü, kartın BIOS'una bakarak pipeline'ları açıyor ya da kapatıyor. Gerekli özellikleri değiştirilmiş bir sürücü pipeline kontrol işlemini yapıyor. Yani "uygun" bir sürücüyle kullanılması halinde 9800SE kartınız 9800Pro olarak çalışıyor.

Üstelik kartınızın garanti dışı kalmaması da cabası. Her iki işlemcinin bellek ve çekirdek hızlarının aynı olduğunu hatırlatmakta fayda var. Ayrıca biraz risk almaya hayır demezseniz kartınızın soğutucusunu değiştirerek işlemcinin zengin overclock olanaklarından da faydalanabilirsiniz. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi almak istiyorsanız <http://www.ocfaq.com/> ve <http://www.omegadivers.net/> adreslerini ziyaret etmeniz kesinlikle fayda var. Overclock yapmadan, sadece modifiye edilmiş sürücüleri kullanarak elde edeceğiniz performans artışı %40 civarındayken, soğutucuyu değiştirerek overclock yapmanız durumunda bu rakam %80'in üzerine çıkabiliyor.

"Uygun" sürücüyle gelen mutluluk: Modifiye edilmiş sürücüleri kullanarak kartınızın garanti dışı kalmadan da önemli ölçüde performans artışı sağlayabilirsiniz.

çok daha önceden yapabiliyordu. PocketPC platformunda bunu yapabilen bir internet tarayıcı buldum, fakat sevinçim kursağımda kaldı; zira yazılımın yıllık lisans bedeli 50 dolardı. Bu noktada Palm OS 5 platformunun aslında aradığım özelliklerin tümüne sahip olduğunu bildiğimi belirtmeliyim.

Fakat bu platformda beğendiğim, hatta hayran olduğum yegane cihazlar tabii ki Sony Clié'leri ve onların fiyatları da el yakıyordu. Sony Clié üretimine artık sadece Japonya'da devam edeceğini duyurunca, ne yalan söyleyeyim, keyifle ellerimi ovuşturdum. Eh, böylece üretimi duran yani "discontinued" olan ürünlerde hep gördüğümüz gibi önemli fiyat düşüşleri olacak, pek çok kullanıcı ellerindeki Clié'leri haraç mezat satmak isteyecekti. Ne yazık ki kazın ayağı hiç de öyle olmadı. Online satış sitelerinde ciddi fiyat düşüşleri olmaması bir yana, 2. el satışlarda da önemli bir fiyat düşüşünden bahsetmek mümkün değil. En azından şimdilik. Sabırla bekliyorum...

Fiyatları hala yüksek: Sony, her ne kadar Clié üretimini durdursa da bu güzide cihazların fiyatlarında hala önemli bir düşüş yaşanmaması, kalitelerinin önemli bir göstergesi.

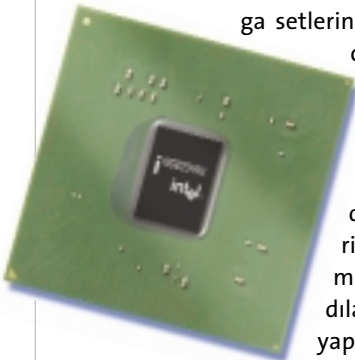
Cep telefonu mu fotoğraf makinesi mi?: 3 Megapiksel çözünürlükte fotoğraf çekebilen cep telefonları, çok yakında arz-ı endam edecek.

13 Temmuz: Yüksek çözünürlüklü cep telefonu

Fotoğraf çekebilen cep telefonlarını ilginç bulmadığımı ve bu cihazların aslında görüntülü cep telefonları için bir geçiş dönemini yansıması açısından dikkate değer olduğunu, daha önceki yazılarımda belirtmiştim. Bu aslında tamamen kişisel bir görüş tabii ki ve zamanla değişebilir. Özellikle telefonla çekilen fotoğrafların çözünürlüğü ve kalitesi zamanla yükselirse. Samsung'un 3 Megapiksel çözünürlükte fotoğraf çekebilen cep telefonu belki de bu yeni dalmanın ilk öncülerinden biri. Yüksek çözünürlüklü CCD bir yana, telefonda kullanılan lens de kalite açısından önemli bir işaret sayılabilir. Zira 3x optik zuma sahip bu Pentax lensin benzeri daha önce Pentax Optio S serisi makinelerde kullanılmıştı. Dahili flaşı da bulunan cihazın yaklaşık 700 dolardan satılacağı belirtiliyor. Fakat fotoğraf kalitesinin artması, cihazın boyutlarını olumsuz yönde etkilemiş. Kaliteyi düşürmeden lensi küçültmek şu an için pek mümkün değil. Öte yandan yakın zaman içinde bu konuda gelişmeler beklenebilir. En azından telefonlar giderek küçüldüğü için yakında piyasada, önemli bir kısmı lensten oluşan ve kaliteli fotoğraf çekebilen makul boyutlarda cep telefonları görülebilir.

16 Temmuz: Intel'in Overclock kilidi üreticiler tarafından kırıldı

Intel'in yeni yonga setlerinde yapılan overclock denemelerinde %10'un üzerine çıkılmaması, kafalarda bu yonga setlerinde özel bir overclock kilidi olup olmadığı sorusunu uyandırıyor. Bu ki, bağımsız kaynaklar bunu doğruladı. Intel bu konuya cevaben resmi bir açıklama yapmadıysa da Asus ve Abit mühendisleri, Intel'in yeni yonga setlerindeki kilidi doğrulamakla kalmadılar; bu kilidi aşmayı da başardılar. Aslına bakarsanız overclock yapan kullanıcı sayısı o kadar az ki,

Intel'in bu amaçla böyle bir çalışma içine girmesi beni şaşırttı. Gerek Asus, gerekse Abit kilidi aşmak için benzer yöntemler kullanıyorlar ve bu yöntemden diğer üreticilerin de yakın zamanda faydalanacaklarına şüphe yok.

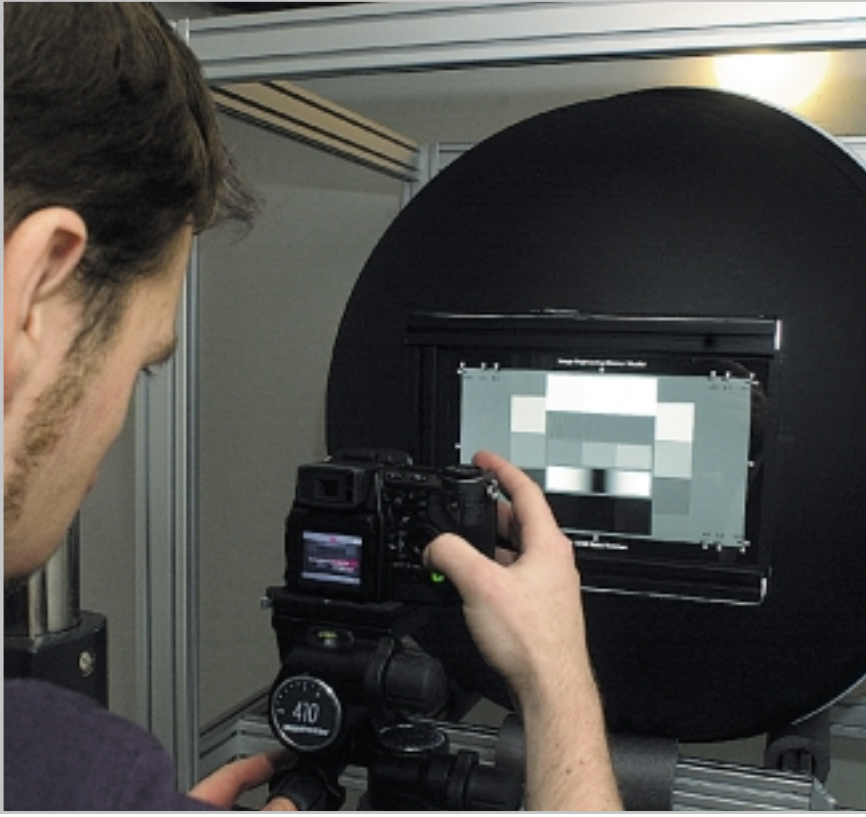
Öte yandan Intel cepesinde işler epey karlı gidiyor. Şirket 2004 yılının ikinci çeyreğindeki cirosunu (geçen yıla göre %18'lik bir artışla) 8,05 milyar dolar olarak açıkladı. Aynı dönemdeki net gelir ise geçen yılın yine aynı dönemine oranla %96'lık artışla 1,8 milyar dolar oldu.

20 Temmuz: 1GB USB 2.0 Flash disk

Flash diskler gittikçe daha yaygın bir şekilde kullanılıyor. Floppy disklerin yerini alan bu faydalı cihazlar donanım üreticileri tarafından da yaygın bir şekilde destekleniyor. Öyle ki, yeni anakartlarda USB'den boot etmek mümkün. Bunun anlamı, açılış diski olarak formatladığınız bir flash diskle bilgisayarınızı açabilmeniz mümkün olması. Farklı kapasitelerdeki USB flash diskler piyasada bolca bulunurken, USB 2.0 destekli olanlar da yavaş yavaş piyasaya girmeye başladı. Bunlar arasında Imation firmasının 128 MB, 256 MB, 512 MB ve 1 GB kapasitelerinde piyasaya sürdüğü ürünler özellikle dikkat çekici. USB 2.0 arabirimi ile yüksek hız sağlanırken minimum kapasitenin 128 MB olması da oldukça manidar. Görünen o ki kullanıcı talepleri oldukça artmış. 1 GB kapasiteli hızlı bir USB flash diske DivX formatında koskoca bir film ya da yüzlerce MP3 sığabilir. Ya da tüm sisteminizin yedeğini yanınızda, hatta anahatlığınızda taşıyabilirsiniz. Bu becerikli ve pratik cihazın satış fiyatı ise yaklaşık 360 dolar. ■

Flash diskler hayatımızda: Farklı kapasitelerdeki USB flash diskler, kolay ve pratik kullanımlarıyla hayatınızı büyük ölçüde kolaylaştırıyorlar.

Platformun önemi: Özel olarak hazırlanan çeşitli platformlar sayesinde birçok değişik ürünü rahatlıkla test etmemiz mümkün oluyor.

TEMMUZ 2004 CHIP TOP 10

CHIP TOP 10

Güncel CHIP TOP 10 tabloları her ay donanım pazarındaki en başarılı ürünleri listeliyor. TOP 10 tablolarını satın alma kararlarınızda rehber olarak kullanabilirsiniz.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

► IDE-SATA diskler	100
► DVD sürücüler	100
► 17 ve 19" monitörler	102
► Mürekkep püskürtmeli yazıcı	102
► Lazer yazıcılar	104
► Dijital video kameralar	104
► DVD yazıcılar	104
► Cep telefonları	106
► Ekran kartları	106
► CD sürücüler	108
► CD yazıcılar	108
► Tarayıcılar	108

■ Bildiğiniz gibi, her ay TOP 10'da en iyi donanımları yayınlıyoruz ve bu sayfalarımız sizlerden oldukça büyük ilgi görüyor. Bunda, sıralamaların yaptığımız donanım testlerinde en üst sırayı alan ilk 10 üründen oluşmasının payı büyük. Her ay gerçekleştirdiğimiz testlerde, onlarca ürün test prosedürümüz doğrultusunda tek tek inceleniyor ve sıralanıyor. Sizlerle paylaştığımız donanım veritabanımız bu şekilde oluşuyor. Bir sonraki adım, seçilen en iyi 10 ürünü bu sayfalarda sürekli olarak yayımlamak. TOP 10 sayfalarının test tablolarından en büyük farkı, önemli kısa bilgilerin yer alması ve her ay güncellenmesi. Buna ek olarak, donanım incelemelerimizde de test prosedürlerine sadık kaldığımız için, daha önce testi kaçırın ya da piyasaya yeni sürülen ürünleri de aynı kriterlerle ölçüp değerlendirmeye katabiliyoruz. Bu, aylar önce test edilen bir ürün ile yeni çıkan bir ürünün rahatlıkla kıyaslanabilmesi ve sıra-

lanabilmesi avantajını sağlıyor. Sayfalara baktığımızda, ürünleri önce kategorilere ayırdığımız, sonra da performanslarına göre listelediğimiz dikkatinizi çekecektir. TOP 10 tablolarımızda Fiyat / Performans oranlarına da yer verdiğimiz için, bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki ürünler için geçerli olduğunu unutmadan fayda var. Yani performans puanı yüksek olan yeni bir ürün, şayet fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin Fiyat / Performans oranını kolayca değiştirebilir. Ürünlerin performanslarını bir bakışta görebilmeniz için de renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk, test ve incelemelerde çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Performansı iyi olan ürünler sarı, orta seviye performans gösteren ürünler de turuncu renkle temsil ediliyor. Güncel TOP 10 tablolarının tümüne www.chip.com.tr adresinden de erişebilirsiniz.

Satın alma kararınız için CHIP TOP 10 tabloları

Bir aygıtın sıralaması CHIP Toplam Puanından elde ediliyor. Puanlar eşitse fiyatı daha uygun olan ürün bir üst sırada yer alıyor.

Bir aygıtın CHIP Toplam Puanı tek tek değerlendirmeler baz alınarak hesaplanıyor. CHIP Toplam Puanı sonucunda aygıtların sınıfları ortaya çıkıyor. Aygıt sınıflarında ayırım, zirve sınıfı, üst sınıf ve orta sınıf aygıtlar şeklinde yapılıyor.

Bu sütunlar puanlamalar, ölçüm değerleri veya teknik bilgilerden oluşuyor. Tablolarda sadece en önemli olanları yer alıyor. Ürünleri temin edebileceğiniz firmaların iletişim bilgilerini e-CHIP'te **CHIP TOP 10** bölümünde bulabilirsiniz.

Sıra	Marka	CHIP Top P.	Fiyat/Performans	Fiyat (TL + KDV)	Çözünürlük	Ekran Boyutu	Ekran Çözünürlüğü	Ekran Çözünürlüğü	Ekran Çözünürlüğü	Ekran Çözünürlüğü	Ekran Çözünürlüğü
1	Sony G220P	94	★★★★	329	76	200	91	200	91	1. CRT, 0.24 mm, 2000 x 1200 Pixel	
2	Sony G220P	92	★★★★	375	70	200	98	98	98	1. CRT, 0.24 mm, 2000 x 1200 Pixel	
3	ADN Microscan G190	80	★★★★	280	74	90	85	89	89	1. CRT, 0.24 mm, 2000 x 1200 Pixel	
4	Samsung SyncMaster 750 N1	80	★★★★	267	76	90	94	88	88	1. CRT, 0.25 mm, 1200x1440 Pixel	
5	Samsung SyncMaster 750 D10	79	★★★★	250	75	90	98	88	88	1. CRT, 0.25 mm, 1200x1440 Pixel	
6	Philips 12796	78	★★★★	220	70	90	94	90	90	D. P100, 0.25 mm, 1400x1200 Pixel	
7	Viewsonic G2778	78	★★★★	226	74	90	91	89	87	D. P100, 0.25 mm, 1400x1200 Pixel	
8	Viewsonic G2778	77	★★★★	200	80	90	88	88	88	D. P100, 0.25 mm, 1280x1024 Pixel	
9	Aytema VideoKartlar Pro 420	76	★★★★	200	80	90	100	92	100	D. P100, 0.25 mm, 2000 x 1200 Pixel	
10	Sony G220P	76	★★★★	200	87	90	98	98	98	1. CRT, 0.24 mm, 2000 x 1200 Pixel	

Bu renklerle aygıtları şu gruplara ayırıyoruz:

- Zirve sınıfı
- Üst sınıf
- Orta sınıf

Bu simge ile CHIP TOP 10'a yeni giren ürünleri ifade ediyoruz.

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat ve CHIP toplam puanından da daha sonra Fiyat/Performans puanını 5'lik okul notu sistemine göre hesaplıyoruz.

Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor. Sadece puanlamalarda bu tip bir öne çıkarılma söz konusu, teknik özelliklerde böyle bir uygulama yok.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

TOP 10 tablolarında, CHIP Test Merkezi'nde yapılan testler sonucunda ilk 10 arasına girmeyi hak eden ürünleri, performans puanları ve teknik bilgileriyle birlikte bulabilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman fiyat/performans

oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. CHIP TOP 10 listelerinde ürünler sıralanırken performans puanları dikkate alınıyor. Fiyat sıralamada bir etken değil. Bu listeler her ay güncelendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmaması nedeniyle, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak siz oluşturmalısınız. CHIP TOP 10 tablolarını dergide olduğu gibi CHIP Online'da da (www.chip.com.tr) bulabilirsiniz.

IDE SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614N	84	■■■■■	115	84	69	96	97	90	160 GB, U-DMA/133, 8MB, 7200
2	Samsung SP1604N	84	■■■■■	102	76	78	96	95	90	160 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
3	Samsung SP0411N	84	■■■■■	58	83	68	100	95	90	40 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
4	Samsung SP0802N	81	■■■■■	71	74	70	98	95	90	80 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
5	Samsung SP1203N	81	■■■■■	92	74	69	94	100	90	120 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
6	Samsung SP0612N	80	■■■■■	63	62	80	93	100	90	60 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
7	S.B. 7200.7 Plus ST3160023A*	79	■■■■■	149	73	68	98	92	80	160 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
8	S.B. 7200.7 Plus ST3200822A*	79	■■■■■	191	75	60	95	95	80	200 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
9	Maxtor DiamondMAX Plus 9	78	■■■■■	109	71	68	98	88	80	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200
10	S.B. 7200.7 Plus ST3120026A*	78	■■■■■	270	77	64	93	93	75	250 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200

*S.B.: Seagate Barracuda

1. SIRA: Samsung SP1614N

İyi bir performans sunan Paralel ATA arabirimine sahip bu disk hız sevenler için cazip bir seçenektir.

- Yüksek veri transfer hızı
- 8 MB tampon bellek
- Fiyat/MB açısından kötü

CHIP Toplam Puanı: 84
Fiyatı: 115 dolar (kötü)

3. SIRA: Samsung SP0411N

Kullanmayacağınız Megabyte'lara fazladan para ödemek istemiyorsanız bu diske göz atmanız tavsiye ediyoruz.

- Uygun fiyat
- 2 MB tampon bellek
- Yüksek performans

CHIP Toplam Puanı: 84
Fiyatı: 58 dolar (çok iyi)

SERIAL ATA SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614C	87	■■■■■	155	91	79	93	88	90	160 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
2	Western Digital Raptor WD360GD	87	■■■■■	188	88	94	79	86	75	36 GB, S-ATA, 8MB, 10000 rpm
3	Samsung SP1213C	85	■■■■■	122	86	77	90	95	90	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
4	Samsung SP0812C	85	■■■■■	96	82	78	91	95	90	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
5	Maxtor DiamondMAX Plus 9	79	■■■■■	117	76	79	84	86	70	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
6	S.B. 7200.7 SATA ST380013AS	78	■■■■■	189	75	74	86	81	80	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
7	Western Digital Caviar WD1200JD	78	■■■■■	124	77	64	92	95	75	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm

*S.B.: Seagate Barracuda

DVD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audo Grabbing	Hata Düz. Perf.	Berber. Gelenler	Teknik veriler DVD okuma, CD okuma, Bajiantı
1	Pioneer DVD-105SZ	90	■■■■■	61	97	93	69	60	100	16X, 40X, Slot
2	LG DRD 8162B	89	■■■■■	32	95	95	60	75	90	16X, 40X, Slot
3	Acer DVP1640A	87	■■■■■	39	100	100	57	26	90	16X, 40X, Tray
4	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	68	87	94	57	52	95	16X, 40X, Slot
5	LG DRD 8160B	82	■■■■■	32	80	85	60	95	87	16X, 40X, Slot
6	Aopen DVD-1240	70	■■■■■	69	72	82	59	20	85	12X, 40X, Tray
7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	39	65	77	74	18	90	16X, 48X, Tray
8	Sony DDU1621	63	■■■■■	44	65	55	98	26	85	16X, 40X, Tray
9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	47	44	78	100	4	90	16X, 40X, Tray
10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	43	59	55	26	21	85	16X, 48X, Tray

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Convergence	Contrast Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (pixel)
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■□	328	76	100	97	100	95	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
2	LG F700P	80	■■■■□	229	77	50	94	90	90	Flat, 0.24 mm, 1920x1440
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■□	245	74	50	93	89	93	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
4	Samsung SyncMaster 757 NF	79	■■■■□	260	76	50	90	88	92	NaturalFlat, 0.25 mm, 1920x1440
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	78	■■■■□	243	75	50	88	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440
6	Philips 107B4	77	■■■■□	189	73	50	84	90	90	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
7	Miro 17F95	77	■■■■□	206	72	50	87	89	87	Dot Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
8	LG T710BH	76	■■■■□	139	70	50	90	85	85	Flat, 0.20 mm, 1280x1024
9	Sony CPD-E220E	75	■■■■□	294	57	50	94	86	92	T.CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024
10	Iiyama VisionMaster Pro 410	74	■■■■□	377	43	50	90	91	100	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200

19" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi	Yatay Frekansı	Düşey Frekansı	Boyutları (GxYxD)	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (dpi)
1	Sony G400	98	■■■■□	538	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
2	LG 995FT	95	■■■■□	322	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	Flat Square Tube, 0.24, 1600 x 1200
3	Philips 109P	95	■■■■□	364	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	Flat Square Tube, 0.25, 1920 x 1440
4	Philips 109P4	95	■■■■□	335	97	95	30-111 kHz	50-160 Hz	460 x 450 x 450	Flat Square Tube, 0.24, 1920 x 1440
5	LG Flatron EZ T910BU	94	■■■■□	260	97	90	30-98kHz	50-160 Hz	443 x 458 x 450	Flat, 0.24, 2048x1536
6	NecFP950	94	■■■■□	762	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	Grill Pitch, 0.25, 1600 x 1200
7	Hyundai ImageQuest Q995	92	■■■■□	272	90	95	30-110 kHz	50-160 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.25/0.20, 1600 x 1200
8	Sony E400	91	■■■■□	459	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
9	Hyundai ImageQuest Q910	89	■■■■□	260	85	95	30-107 kHz	50-150 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.20, 1600 x 1200
10	Benq V991	88	■■■■□	215	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	Flat Square Tube, 0.25, 1600 x 1200

F.A.: Firmayı Arayınız

5. SIRA: LG Flatron EZ T910BU

Kendisini diğer ürünlerden ayıran ez-FLAT, Brightview ve Brightwindow teknolojileri ile kullanıcılara kolaylık sağlıyor.

- + Desteklediği teknoloji entegrasyonu
- + Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
- + Güçlü ergonomi

CHIP Toplam Puanı: **94**
Fiyatı: 285 dolar (iyi)

7. SIRA: Hyundai ImageQuest Q995

Göze hitap eden tasarımın yanı sıra düzeltilmiş teknik değerlerle iyi bir performansla sahip.

- + Dar alanlar için iyi bir seçenek
- + Başarılı ergonomi
- + Uygun Fiyat

CHIP Toplam Puanı: **92**
Fiyatı: 255 dolar (çok iyi)

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Kalitesi	Resim Kalitesi	Teknik veriler Ergonomi, çözünürlük, arayüz, baskı hızı
1	Epson Stylus C84	93	■■■■□	113 €	100	100	81	92	92	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 22/12
2	HP Deskjet 5652	91	■■■■□	150	93	54	98	100	95	100, 4800x1200 dpi, Paralel/USB, 21/15
3	Canon i455	87	■■■■□	150	87	27	92	98	100	89, 4800x1200 dpi, USB, 18/12
4	HP Deskjet 5150	85	■■■■□	99	90	52	100	85	87	94, 4800x1200 dpi, USB, 19/14
5	HP Deskjet 3650	81	■■■■□	80	73	45	87	87	89	83, 4800x1200 dpi, USB, 17/12
6	Canon i350	79	■■■■□	80 €	79	77	75	85	78	83, 4800x1200 dpi, USB, 16/11
7	Epson Stylus C64	76	■■■■□	85 €	70	53	51	74	84	94, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/9
8	Canon i250	76	■■■■□	80 €	70	76	74	74	78	80, 4800x1200 dpi, USB, 12/9

2500 \$'IN ALTINDAKİ LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi + B. gelenler	Teknik veriler Çözünürlük, Bellek
1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■■	1050 \$	97	98	94	90	95	1200 x 1200 dpi, 64 MB
2	Lexmark Optra T614	94	■■■■■	1030 \$	93	100	95	86	93	1200 x 1200 dpi, 16 MB
3	Xerox Phaser 4500	93	■■■■■	997 \$	85	85	90	95	95	1200 x 1200 dpi, 48 MB
4	Kyocera Mita FS-3800	87	■■■■■	950 €	90	82	87	86	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
5	Kyocera Mita FS-1900	86	■■■■■	685 €	87	78	92	87	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
6	Brother HL-5040	84	■■■■■	220 \$	90	90	76	80	90	2400 x 600 dpi, 8 MB
7	HP Laserjet LJ1300	84	■■■■■	385 \$	91	85	80	81	90	1200 x 1200 dpi, 16 MB
8	Konica Minolta 1300W	84	■■■■■	149 €	90	90	75	78	90	1200 x 1200 dpi, 8 MB
9	Brother HL-1430	81	■■■■■	179 \$	84	85	76	78	85	600 x 600 dpi, 4 MB
10	Kyocera Mita FS-1010	79	■■■■■	392 \$	82	84	78	74	75	1200 x 1200 dpi, 16 MB

3. SIRA: Xerox Phaser 4500

Çift taraflı baskı sunan Xerox Phaser 4500 gerek hızı gerekse de kalitesiyle şirketler için oldukça başarılı bir seçenektir.

- + Yüksek baskı hızı
- + Temiz ve kaliteli baskılar
- USB 2.0 Desteği yok

Toplam CHIP Puanı: 93
Fiyatı: 997 \$

8. SIRA: Konica Minolta 1300W

Başarılı bir ergonomi sunan ürün, gayet uygun fiyatı ve satış sonrası destek hizmeti ile ilgi çekiyor.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Oldukça küçük ve hafif
- USB 2.0 teknolojisini desteklemiyor

Toplam CHIP Puanı: 84
Fiyatı: 149 € (çok iyi)

DİJİTAL VİDEO KAMERALAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Resim Kalitesi	Ergonomi	Berber. Gelen Don.	Ses	Optik Zum	Teknik veriler USB, AV Out, ağırlık	
YENİ	1	Sony DSC-F828	90	■■■■■	825	97	86	95	67	7 X	2.0, AV Out, 940gr
YENİ	2	Canon PowerShot Pro1	88	■■■■■	930	96	80	100	67	7 X	2.0, AV Out, 545gr
YENİ	3	Minolta Dimage A2	87	■■■■■	835	83	96	87	83	7 X	2.0, AV Out, 643gr
YENİ	4	Olympus Camedia C8080	86	■■■■■	800	93	80	90	86	5 X	2.0, AV Out, 720gr
YENİ	5	Kodak EasyShare DX7630	84	■■■■■	365	93	90	64	83	3 X	2.0, AV Out, 256gr
YENİ	6	Sony CyberShot DSC-W1	83	■■■■■	350	90	98	63	83	3 X	2.0, AV Out, 240gr
YENİ	7	Fujifilm FinePix S20 Pro	82	■■■■■	615	100	62	74	69	6 X	2.0, AV Out, 610gr
YENİ	8	Sony CyberShot DSC-P100	79	■■■■■	355	86	100	60	67	3 X	2.0, AV Out, 183gr
YENİ	9	Canon PowerShot S1 IS	77	■■■■■	465	75	69	90	86	10 X	2.0, AV Out, 470gr
YENİ	10	Casio Exilim EX-P600	76	■■■■■	485	81	80	71	71	4 X	2.0, AV Out, 261gr

DVD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	DVD Oku. Perfor. P.	CD Okuma Perfor. P.	DVD Yazma P.	CD Yazma Puanı	Ergonomi	Teknik veriler (DVD Yaz. Hız, DVD Yeniden Yaz. Hız, DVD Oku.Hız, CD Yaz. Hız, CD Yeniden Yaz. Hız, CD Oku. Hız)	
YENİ	1	Plextor PX-7125A (+R, -R)	96	■■■■■	245	99	92	98	91	100	12X, 4X, 16X, 48X, 24X, 48X
	2	LG GSA-4082B (+R,-R, RAM)	95	-	F.A.	95	90	97	90	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
YENİ	3	NEC ND-2510A (+R, -R, +R9)	94	■■■■■	155	92	91	95	93	100	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
	4	Philips DVDRW824 (+R)	92	■■■■■	160	90	90	100	95	80	8X, 4X, 12X, 24X, 12X, 40X
	5	LG GSA-4081B (+R,-R, RAM)	92	■■■■■	165	92	89	92	887	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
	6	NEC ND-2500 (+R,-R)	92	■■■■■	177	92	87	96	88	100	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
	7	Ricoh MP5308D	90	■■■■■	116	90	85	90	89	95	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
	8	Pioneer DVR-A06 (-R)	90	■■■■■	200	89	91	89	89	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 32X
	9	Plexwriter PX-504A (+R)	89	■■■■■	235	91	88	92	91	85	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X
	10	Mitsumi DW-7802TE (+R,-R)	89	■■■■■	220	83	87	86	98	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X

F.A.: Firmayı arayınız

F.A.: Firmayı Arayınız

CEP TELEFONLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€ + kdv)	Mobilite	Donanım	Pratiklik	Ağırlık (gram)	Boyut (mm)	Teknik veriler <small>Konuşma süresi, özel telsiz standardı</small>
1	Nokia 6230	87	■■■■■	450	65	89	89	97	103 x 45 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
2	Siemens SX1	85	■■■■■	475	55	86	87	119	109 x 56 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS
YENİ	3	Sony Ericsson K700i	84	■■■■■	450	67	87	95	99 x 47 x 22	148 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
YENİ	4	Nokia 7610	83	■■■■■	590	51	95	120	119 x 53 x 20	139 dk, Tri-Band, GPRS, HSCSD
5	Sony Ericsson P900	83	■■■■■	739	45	100	85	158	115 x 59 x 25	293 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
6	Nokia 6600	82	■■■■■	465	52	90	80	128	109 x 58 x 24	166 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
7	Nokia 7600	81	■■■■■	495	57	91	83	122	87 x 78 x 22	197 dk, IR, GPRS, HSCSD
8	Motorola V600	81	■■■■■	393	55	84	79	127	108 x 48 x 25	184 dk, Tri-Band, GPRS
9	Nokia 7200	80	■■■■■	427	70	84	79	115	85 x 50 x 26	158 dk, IR, GPRS, HSCSD
10	Nokia 3660	80	■■■■■	296	44	90	80	132	129 x 57 x 24	174 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD

150 \$'IN ALTINDAKİ EKLAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	Leadtek WinFast A280 TD	97	■■■■■	144	96	100	100	128 DDR	275/500	Geforce4 Ti4800SE
2	Asus V9280 Video Suite	91	■■■■■	142	89	100	100	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
3	Aopen Aeolus Ti 4200S 8X	89	■■■■■	116	89	80	100	128 DDR	250/400	Geforce4 Ti4200
4	Eagle Geforce Ti 4200	83	■■■■■	144	89	55	65	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
5	Lifeview Geforce4 Ti 4200	83	■■■■■	145	74	50	70	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
6	MSI FX5200	67	■■■■■	75	62	95	85	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
7	Inno Tornado Geforce FX 5200	66	■■■■■	60	62	80	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
8	Leadtek WinFast A340 TDH	66	■■■■■	89	62	85	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
9	Albatron GeForceFX 5200	64	■■■■■	73	62	65	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
10	Sparkle GeForceFX 5200	64	■■■■■	88	62	60	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200

150 \$'IN ÜSTÜNDEKİ EKLAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	MSI GeforceFX 5950U VTD 256	100	■■■■■	560	100	100	100	256 DDR2	475/950	Geforce FX 5950
YENİ	2	ASUS AX800 Pro	99	■■■■■	479	100	100	256 DDR3	475/900	ATI Radeon X800 Pro
3	MSI GeforceFX 5900 VTD 128	97	■■■■■	653	100	100	98	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
4	Leadtek Winfast 350 TDH	96	■■■■■	432	95	100	100	128 DDR2	400/850	Geforce FX 5900
5	Abit Geforce FX5900 OTES	96	■■■■■	550	99	99	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
6	HIS Excalibur Radeon 9800 XT Pl.	95	■■■■■	543	99	95	95	256 DDR	412/730	ATI Radeon 9800 XT
7	Leadtek Winfast A300 Ultra TD	95	■■■■■	548	98	100	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5800 Ultra
8	Creative Blaster 5 RX9800 Pro	94	■■■■■	440	97	90	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
9	HIS Excalibur Radeon 9800 Pro ISEQ	94	■■■■■	349	94	95	95	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
10	Gigabyte Radeon 9800 Pro	94	■■■■■	405	97	94	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro

F.A.: Firmayı arayınız

5. SIRA: HIS Excalibur Radeon 9800 XT Pl.

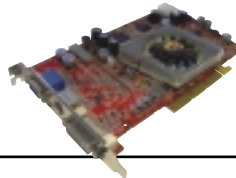

Oldukça başarılı bir ürün olan Excalibur 9800 XT, Direct X 9 Benchmark'larında üst sıralarda yer almayı başlıyor.

- ➕ Frekans artışı ile yüksek performans
- ➕ Başarılı DirectX 9 desteği
- ➖ Yüksek fiyat

Toplam CHIP Puanı: 95
Fiyatı: 543 dolar (kötü)

7. SIRA: Creative Blaster 5 RX9800 PRO

Oyunlarda yüksek performans, multimedya uygulamalarında da maksimum verimlilik için oldukça başarılı bir seçenek.

- ➕ Yüksek performans değerlerine sahip
- ➕ TV+Out ve DVI çıkışı
- ➖ Sürücülerden başka yazılım verilmiyor

Toplam CHIP Puanı: 94
Fiyatı: 442 dolar (iyi)

CD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Ort. Veri Trans. H.	Maks. Trans. H.	Veri Erişim S.	Ergonomi	Audio Ripping	Teknik veriler Okuma, Bağlantı
1	LG GCR-8523B	88	■■■■■	17	90	100	100	95	95	52X, IDE Ultra DMA 33
2	MSI MS-8152	85	■■■■■	19	88	96	100	95	93	52X, IDE Ultra DMA 33
3	Aopen CD-956E	84	■■■■■	20	100	100	99	90	45	56X, IDE Ultra DMA 33
4	Asus CD-S520	84	■■■■■	20	93	98	98	90	36	52X, IDE Ultra DMA 33
5	Aopen CD-952E	82	■■■■■	19	90	96	78	95	53	52X, IDE Ultra DMA 33
6	Samsung SC-152	72	■■■■■	17	79	77	79	90	80	52X, IDE Ultra DMA 33
7	Mitsumi FX5401W	67	■■■■■	22	70	71	79	90	90	54X, IDE Ultra DMA 33
8	BTC BCD-F563E	65	■■■■■	19	66	69	68	90	100	56X, IDE Ultra DMA 33
9	NEC CD3002A	58	■■■■■	20	62	59	86	90	69	52X, IDE Ultra DMA 33
10	Benq CD 656A	48	■■■■■	21	48	48	74	95	72	56X, IDE Ultra DMA 33

CD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perfor.	Ergonomi Birlikte G.	Teknik veriler Okuma / Yeniden yazma / Yazma, Ön bellek
1	Samsung SW-252	86	■■■■■	45	78	100	100	66	100	52/24/52, 8 MB
2	Plextor Premium	83	■■■■■	106	97	95	91	55	80	52/32/52, 2 MB
3	Plextor PX-W5224TA	83	■■■■■	73	100	94	87	58	70	52/24/52, 2 MB
4	LG GCE-8523B	82	■■■■■	39	75	67	97	89	85	52/24/52, 2 MB
5	Benq CRW5524P	75	■■■■■	48	52	49	87	97	100	52/24/52, 2 MB
6	Aopen CRW5232	67	■■■■■	32	49	45	99	67	80	52/32/52, 2 MB
7	Mitsumi CR-48ETE	67	■■■■■	43	41	40	97	75	80	52/24/52, 2 MB
8	Philips PCRW5224	65	■■■■■	38	52	49	82	67	70	52/24/52, 2 MB
9	MSI CR-52-A2	61	■■■■■	48	31	29	88	76	85	52/24/52, 2 MB
10	Asus CRW-5234A	61	■■■■■	45	38	35	87	53	100	52/24/52, 2 MB

*CD'den yazma, **HDD'den yazma

TARAYICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	300 dpi RRTH	600 dpi GGTH	300 dpi RRTK	600 dpi GGTK	Ergonomi	Teknik veriler Çözünürlük, Renk kalitesi, Arabirim
1	Epson Perfection 3170 Photo	94	■■■■■	294	17	55	96	100	90	3200 x 6400 dpi, 48 bit, USB 2.0
2	Canon CanoScan 3200F	92	■■■■■	126	20	42	95	97	85	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
3	Canon Lide 80	85	■■■■■	279	39	73	89	87	93	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
4	HP Scanjet 4670	83	■■■■■	229	24	125	95	95	100	2400 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
5	Benq S2W 7400UT	77	■■■■■	190	66	55	87	88	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
6	Mustek BearPaw 4800TA Proll	77	■■■■■	90	48	39	86	86	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
7	Canon Lide 30	73	■■■■■	104	47	287	89	85	80	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1
8	Genius ColorPage HR-7X SLIM	71	■■■■■	110	55	130	80	84	80	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
9	Genius ColorPage HP-6X SLIM	71	■■■■■	80	69	88	78	82	82	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
10	Mustek BearPaw 2448 CS Plus	70	■■■■■	75	46	59	78	84	75	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

1. SIRI: Epson Perfection 3170 Photo

Hız ve kalite tutkunları için cazip bir tarayıcı.

- 3200*6400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- 12 çerçeve dia tarama
- Fiyat/performans kötü

Toplam CHIP Puanı: 94
Fiyatı: 294\$ (kötü)

10. SIRI: Mustek BearPaw 2448 CS Plus

Ekonomik ve kaliteli tarayıcı arayanlar için ideal bir çözüm.

- 1200*2400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- Türkçe kullanım kılavuzu
- Fiyat/performans çok iyi

Toplam CHIP Puanı: 70
Fiyatı: 75\$ (çok iyi)

İÇİNDEKİLER

- 114 **Ayın Shareware'leri**
Sizin için seçtiklerimiz
- 116 **Desktop Modding**
XP'de son moda
- 122 **Yeni yazılımlar testte**
Program incelemeleri
- 130 **A'dan Z'ye Movix**
Linux destekli multimedya
- 138 **Sistem araçları**
PC'nize yeni bir soluk

İnternet güvenliği

Entegre koruma

Tek arayüz altında hem güvenlik duvarı hem virüs tarayıcının özlemine çeken kullanıcılara, üreticiler nihayet cevap veriyor.

■ İnternete bağlı PC'lerin üzerinde günümüzün saldırgan solucanlarına, Truva atlarına ve hacker'lara karşı koruma sağlayan bir virüs yazılımı ve güvenlik duvarı artık zorunlu bileşenler haline aldı. Şimdiye kadar genellikle iki program kurulmak zorundaydı. Hem güvenlik duvarı hem de virüs koruma arayan kullanıcı, genellikle farklı teknolojiler kullanan üreticilerin yazılımlarını birleştirince sorun yaşayabiliyordu. Yeni ZoneAlarm 5 ise bu karışıklığa son veriyor. Öncelikle ZoneAlarm'ın popüler güvenlik duvarı yine bedava geliyor. Security Suite sürümü daha gelişmiş özelliklerle kullanıcılardan ücret talep ederken (Yaklaşık 60 Euro) yeni antivirüslü ZoneAlarm'a (Yaklaşık 20 Euro) Computer Associates'in antivirüs teknolojisi entegre edilmiş bulunuyor. Ancak güzel olan, gerek güvenlik duvarının gerekse virüslere karşı koruma yazılımının (Suite sürümüne bir de çocuk güvenliği sistemi eklenmiş) aynı program arayüzü altında çalışıyor ve kontrol ediliyor olması.

Programlar ve modüller arasında sürekli değişime son

Artık neredeyse her yazılım üreticisi Internet Security Suite denilen programlar sunuyor. Bu programlara virüsler, hacker'lar ve spam için de tek tek koruma sistemleri eklenmiş oluyor ama bu yapılanma kullanıcının aklını karıştır-

abiliyor: Çünkü kullanıcı güvenlik duvarını durdurmak, bir virüs tarama işlemi başlatmak ya da spam için filtre ayarlarını değiştirmek için arayüzleri kısmen birbirine benzeyen ayrı modüller çağırmak zorunda kalıyor. Sıklıkla her bir modülde özel bir kullanım konsepti öğrenilmek zorunda kalınıyor. Yani bu Security Suite'lerle konfor satın alınmıyor, yalnızca paradan tasarruf ediliyor.

Sadece ZoneAlarm değil, başka yazılımlar da mevcut

Yeni ZoneAlarm ile çalışmak ise çok rahat. Oysa ZoneAlarm yenilikçi ve bu derece makul düşünceye sahip olan ya da onu hayata geçiren ilk üretici değil. F-Security'nin 2004 sürümünde de güvenlik duvarı ve antivirüs yazılımı aynı arayüz altında kullanılıyor; ancak çok başarılı olmasına rağmen ücretli bir yazılım olan F-Security henüz ZoneAlarm kadar popüler değil. Yine de arayüz konusunda F-Security'nin de hakkını yememek lazım. Basit bölümler başlıkları altında, altı çizili bağlantılarla yönlendirilen kullanıcı, arayüzde düğmeler, butonlar arasında sıkışıp kalmadan, kendini bir Boeing'in pilot kabininde hissetmeden, paniğe kapılmadan, güvenlik duvarı ve antivirüs ayarlarını kolaylıkla değiştirebiliyor, böylece bilgisayarı üzerinde hızla kontrol sağlayabiliyor.

Panda Software'den TruPrevent

Virüslere karşı akıllı teknoloji

Panda Software bilinmeyen virüslere ve bilgisayar saldırganlarına karşı geliştirdiği yüksek teknoloji ürünü Tru prevent yazılımını dünya ile tanıştırdı. Bu yeni teknoloji ürünü sayesinde virüsler daha bilgisayara girmeden tespit edilecek ve saldırımları önlenecek. TruPrevent şüpheli gördüğü kodu çözümlüyor ve otomatik olarak, insan

müdahalesine ya da herhangi bir soruya ihtiyaç gerektirmeden engelliyor. TruPrevent'in diğer bir avantajı; ev kullanıcıları, profesyonel ve kurumsal kullanıcılar için, sistemi tehdit eden uygulamaları tanımlamak gibi hata olasılıklarını önlemek için tasarlanmış olması.

Download: www.pandasoftware.com/beta

Korsancılıkta Avrupa ortalamasını tutturamadık

Korsanlar gözaltında!

BSA'nın tüm dünyada yürütülen araştırmasının verilerine göre, dünyada ortalama korsan yazılım kullanım oranı %36 olarak belirlendi. Bu oran Batı Avrupa ülkelerinde de aynı seviyede. IDC 2003 verilerine göre, Türkiye'de, bilgisayar satışlarının hızla artmasına rağmen, korsan yazılım kullanım oranında (%58) geçen yıla göre herhangi bir artış gözlemlenmedi. Bunu olumlu karşılayan yetkililer, Türkiye'nin bulunduğu Doğu Av-

rupa Bölgesi'nde korsan yazılım kullanım oranının %56 olduğunu, yenilenen Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki ağır yaptırımların ise korsan yazılım kullanımını azaltacağını vurguladılar.

Bilgi için: www.bsa.org.tr

MyDVD Studio Del. 5.2

Her şeyi yazmak mümkün

Sonic, MyDVD yazılımı ile videoları, fotoğrafları, müzik ve verileri DVD ya da CD üzerine yazmak için ihtiyacınız olan her şeyi sunuyor. Yazılım paketi, kayıt için MyDVD Deluxe programı ve videoları işlemek için DVD Player Cine Player Deluxe, yazma programı RecordNow Deluxe ile birlikte geliyor.

Fiyatı: 85 Euro

Bilgi için: www.sonic.com

Overclockçular dikkat

MBM: Ücretsiz yazılım yenilendi

Motherboard Monitor ücretsiz izleme aracının son hali resmi olarak yayınlandı. Ücretsiz yazılımın şu anda 5.3.7.0 sürümünü indirebilirsiniz. Bu aracı kullanarak gerilim değerlerini, fan hızlarını ve işlemci ile anakartın ısılarını kontrol edebilirsiniz. Bu araç özellikle overclock fanatiklerinin sistemi daha rahat takip etmelerini sağlayacak.

Bilgi: mbm.livewiredev.com

TV Central

Ücretsiz Windows Media Center

Buhl Data, yazılımın beta sürümünü ücretsiz olarak dağıtıyor. Program yardımıyla bilgisayarınızı televizyon, elektronik program rehberi, DVD oynatıcı, zaman kayırdırmalı video kaydedici, fotoğraf albümü, müzik seti, hava durumu istasyonu, radyo ve internet terminali olarak kullanabilirsiniz.

Bilgi: www.sceneo.com

KISA... KISA...

► Network Associates imaj yeniledi: İsmi McAfee oldu

Dünyanın en büyük saldırı önleme çözümleri üreticilerinden Network Associates Inc., ismini McAfee Inc. olarak değiştirdiğini bildirdi. McAfee, Protection In-Depth stratejisi sayesinde masaüstü, sunucu, kablosuz aygıtlar ve ağ altyapılarını mevcut ve gelecekte ortaya çıkabilecek olan tehditlere karşı koruma altına alıyor.

Bilgi için: www.mcafee.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Kadir Tuztaş,
Editör

Üç boyut

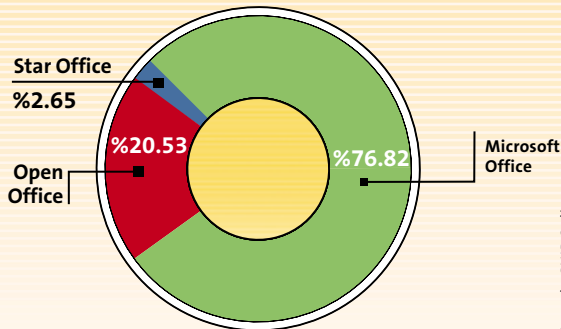
Masaüstü, bilgisayar kullanıcısının kontrol merkezidir ve siyah ekranlı komut satırlı DOS günlerinden sonra artık kullanıcılar için vazgeçilemez olduğu da gerçek. Gerçi Masaüstü'nün PC kullanıcıları için Windows95'ten (hatta belki Windows 3.1'den), Apple kullanıcıları içinse ezelden beri çok büyük bir yenilik sağladığı söylenemez. Ancak Sun'ın yeni duyurduğu 3 boyutlu masaüstü yazılımı Looking Glass, pencerelerin yönetiminden arka planın çevrilmesine kadar pek çok yenilik ve gelişme, yakın gelecekte masaüstü alışkanlıklarını kökünden değiştirebilecek gibi görünüyor. Sun'ın girişimi başarılı olursa, diğer üreticilerin de benzer masaüstü yazılımlarını açıklamalarını beklemek hayalcilik olmayacaktır. Masaüstünde sizleri nelerin beklediğini görmek için Sun'ın web sitesine girip, Looking Glass'ın videosuna göz atmanızı öneririz.

Bilgi için: www.sun.com

OFFICE PAKETİ

Hangi Office paketini kullanıyorsunuz?

Kaynak: CHIP Online

Open Office arayı kapıyor: Microsoft'un ezici üstünlüğüne rağmen, her geçen gün arayüzünü ve Microsoft teknolojileri ile uyumluluğunu iyileştiren ücretsiz OpenOffice farkı kapatıyor.

TOP DOWNLOADS EN POPÜLER 10 ARAÇ

- 1. Ad-aware**
Reklam destekli yazılımlara karşı sistemde tarama yapın
- 2. Spybot - Search & Destroy**
PC'nizi her türlü ajan yazılımlardan temizleyin
- 3. ICQ 4**
Gereksiz özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
- 4. WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
- 5. iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
- 6. DivX Player**
DivX biçimindeki videolar için özel bir oynatıcı
- 7. Morpheus**
Gnutella tabanlı popüler P2P yazılımı
- 8. Real Player**
İnternetteki RM biçimindeki canlı yayınları seyretmek için
- 9. Download Accelerator Plus**
En performanslı dosya indirme yöneticilerinden biri
- 10. Avant Browser**
Birçok sitede gezinebilir ve pop-up pencereleri bloke edebilirsiniz.

ECHIP'TE YER ALANLAR
eCHIP Code **SHAREWARE**

Mozilla 1.7.1 ☉

Mozilla artık daha konforlu

Açık kaynak kodlu internet tarayıcı Mozilla bu kez kullanıcılara daha fazla konfor sağlamayı amaçlayan yeniliklerle geliyor.

Internet Explorer pazar payı hakimiyetini korurken, ona rakip olabilecek internet tarayıcılar hem sayıca, hem de özellikleriyle çeşitlenmeye devam ediyor. Windows, Linux ve MacOS X için farklı sürümleri olan Mozilla, Netscape'le büyük ölçüde aynı koda sahip.

Günümüz internet tarayıcıların olmazsa olmazlarından güvenlik seçenekleri, tema alternatifleri, dosya yükleme ve kalıcı kullanıcı bilgileri (cookie) yöneticileri unutulmamış. Kullanıcı tek bir pencerede birçok web sayfasını aynı anda gezebiliyor. Bu sayede sistem belleği ihtiyacı da azalıyor. Mozilla CSS ve JAVA destekli sayfalarda herhangi bir sıkıntı yaşamıyor ve isterse bazı JavaScript özelliklerini devre dışı bırakabiliyor.

Yeni sürümde kullanım konforunu artıracak özellikler üzerinde durulduğu görülüyor. Mo-

zilla birden çok hesabı denetleyebilen e-posta istemcisi, IRC chat ve FTP yazılımı ve Usenet okuyucuyla birlikte geliyor. E-posta istemcisi gereksiz e-postaları diğerlerinden ayırabiliyor. Program nadiren de olsa önemli olabilecek mesajları da hatayla junk mail klasörüne aktarabile-

ceğinden, bu e-postalara da göz atmakta yarar var. Windows sürümüne eklenen hızlı başlatma özelliği sayesinde Mozilla dosyalarını sistem başlangıcına ekleyerek gerektiğinde internet tarayıcınızın kısa sürede açılmasını sağlayabilirsiniz.

Bilgi için: www.mozilla.org

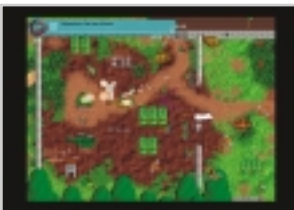

BİRAZ DA EĞLENMEYE NE DERSİNİZ?

(www.gamehippo.com)

► Worm Wars IV ☉

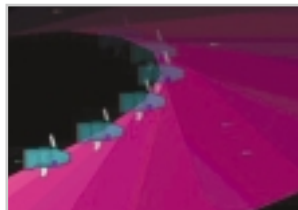
Solucanlarla karıncaların amansız savaşı sürüyor. Ateşkesle geçen uzun bir dönemin sonrasında solucanlar karıncaların tuzağına düşmüş durumda. Solucan ordusunun komutanı olarak göreviniz öncelikle hayatta kalmak, sonrasında da halkınızı kurtarmak. Yön tuşlarıyla ordunuza yön verecek ve yeni silahlar toplayarak oyunda ilerleyeceksiniz.

► Slide Sword 0.14 ☉

Işın kılıcını andıran özel silahıyla düşmanlarını yok eden bir uzay gemisini gözünüzde canlandırmakta güçlük çekiyorsanız Slide Sword'a göz atabilirsiniz.

Kontroller fare aracılığıyla sağlanıyor. Sağ tuş oyunuavaşlatarak karar verme süresini artırıyor, sol tuşa basılı tutarak yapacağınız fare hareketinin hızı kılıcın etki alanını belirliyor.

► Madbomber ☉

Daha önce Kaboom oynadıysanız Madbomber oynarken de hiç yabancılık çekmeyeceksiniz. Azılı bir suçlunun fırlattığı bombaları elindeki kovayla yakalamaya çalışan kahramanımızın toplamda üç su kovası, dolayısıyla üç hakkı var. Bir sonraki aşamaya geçmek için yeterli sayıda bombayı yere düşmeden yakalamalısınız. Oyun iki kişiyle de oynanabiliyor.

► Rodent's Revenge ☉

Rodent's Revenge kediyile farenin hiç bitmeyen kovalamacasını konu alan arcade türünde ufak bir oyun. Amaç, kontrolünüzdeki fareyle blokları öteleyerek kedileri tuzağına düşürmek. Tüm kedileri yakaladığınızda yerlerini peynir dilimleri alacak ve bir sonraki bölüme geçeceksiniz. Sonraki bölümlerde sabit metal bloklarla oyun bulmaca şeklini alıyor.

Count**Kalori tablolarından kurtulun**

Şimdiye dek birçok farklı diyet uyguladıysanız Count 3'e göz atmanızda yarar var. Diyetlere sadık kalmak için harcadığınızı çabada çok matematiksel işlem-

lerle ve kalori tablolarıyla boğuştuğunuzu düşünüyorsanız, yazılım bu ağır yükü üzerinizden alacak.. Hemen belirtelim Count 3, aslında Microsoft Access tabanlı

ve lisanslı bir veritabanı. 14 binin üzerinde besin maddesi hakkında kalori, karbonhidrat, protein ve yağ oranlarına ulaşılabilir. Listede büyük restoran zincirlerine ait özel menüler bile var. Üstelik yeni öğeler eklenebilir. Veritabanı, kullanıcının tüm öğünlerini hafızasında tutabilir ve herhangi bir diyeteye uygunluğunu denetleyebilir. Detaylı raporlar sayesinde vitamin, sodyum, doymuş ve doymamış yağ değerlerine bile ulaşılabilir. Bu sayede sporcular, şeker hastaları ya da herhangi bir sağlık problemi yaşayanlar için özel programlar oluşturabilirsiniz.

Bilgi için: www.count3.com

ViewletPresenter**Sunumdan animasyona geçiş**

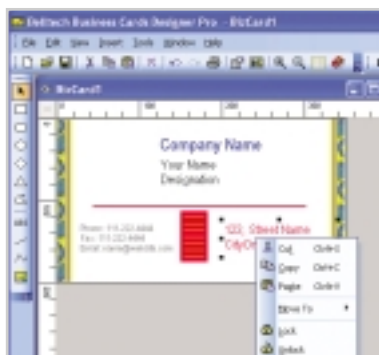
Önceden hazırlanan Powerpoint sunumlarının içerdiği bilgi ticari değer taşıyabilir. Bu bilgileri bu formatta web'de yayınlamak güç. ViewletPresenter ile Powerpoint dosyalarını Flash formatına dönüştürebilir ve internette

yayınlatabilirsiniz. Sade ve kullanışlı yazılım, bu konuda tecrübe sahibi olmayan kullanıcıların bile hazırladıkları içeriği e-posta üzerinden göndermelerini ya da CD'ye kopyalamalarını sağlıyor.

Bilgi için: www.qarbon.com

Business Cards Designer Plus 8.0**Özgün kartvizitler hazırlamak**

Belltech Business Cards Designer Pro, standart kartvizitlerden birini tercih etmek yerine kendi tasarımını yapmak isteyenler için hazırlanmış bir yazılım. Metin ve grafik düzenleme seçenekleri ve gölgeleme efektleri sayesinde profesyonel kalitede özgün kartvizitler yaratmak mümkün. Kısa sürede sonuca ulaşmak isteyen kullanıcılar için şablon ve arka plan resimleri unutulmamış. Mevcut renk düzenlerini değiştirerek hazır arka planları şekillendirmek mümkün. Boyutlandırma gibi standart seçeneklerin yanı sıra texture ve gradient color gibi

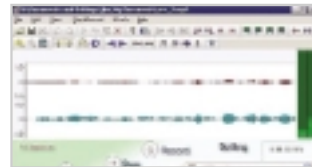
özelliklerle Business Cards Designer'ın benzerlerinden ayrılıyor. Kullanıcı, hazırladığı kartvizitleri JPG, BMP gibi formatlarda kaydederek profesyonel baskı merkezlerinden çıkış alabilir.

Bilgi için: www.belltechsystems.com

360 3D Lite**Sanal panoramik turlar**

Daha önce hazırladığınız 360 derece panorama resimleri birbirlerine bağlamak ve sanal gezintiler hazırlamak istiyorsanız 360 3D Lite'tan yararlanabilirsiniz. Yazılım, hazırlanan görüntüleri Java destekli web sayfalarında logonuzu da ekleyerek yayınlamanızı sağlıyor. Artık ürün tanımlarında bile durağan resimlerin yerini hareket ettirilebilen görüntülerin aldığı düşünülürse, özellikle ticari web sayfalarında ürün tanıtımı yapmak için yazılımın 3B nesne yaratma özelliklerine başvurabilirsiniz. Bu sayede sayfanızın ziyaretçileri çeşitli araç çubuklarıyla ürünlerinizi eline almış gibi tüm detayla inceleyebilir. Elektronik broşür hazırlamak içinse daha fazla özellik barındıran Developer Suite'e bakmakta yarar var.

Bilgi için: www.360dof.com

All Recorder 2.0.9**Tüm sesleri kaydeden yazılım**

All Recorder bilgisayara bağlı hoparlörlerden duyduğunuz tüm sesleri kalite kaybına uğramadan kaydedebilen eksiksiz bir yazılım. WinAmp, Media Player, RealPlayer, Flash animasyonlar ve hatta oyunlardan sesler olarak her formatta kaydedebilirsiniz. Özel ses efektleriyle bu dosyalar üzerinde değişiklik yapılabilir ve diğer bilgisayarlara gönderilebilirsiniz. Zamanlama özelliğiyle, örneğin siz bilgisayar başında değilken sonradan dinlemek üzere ses kaydedebilirsiniz. Auto Split özelliği dilerseniz kayıt yapılan kaynakta ses kesildiğinde o dosyaya kaydı durdurup yeni bir dosya oluşturabilir.

Bilgi için: www.1stbenison.com

KISA... KISA...**Screen OCR**

Screen OCR ekranın herhangi bir yerindeki metni taramak ve metin düzenleyicisine aktarmak için kullanılabilen bir yazılım. Doğru ayarlar sayesinde normalde kopyalayamadığınız metinleri işaretleyerek panoya aktarabilirsiniz. Herhangi bir pencereden, dikkörtgenle işaretlediğiniz bir alanı ya da imleçle seçtiğiniz herhangi bir cümleyi kopyalayabilirsiniz. Yazılım; resim, PDF ve HTML dosyalarıyla birlikte kullanılabilir.

Bilgi için: www.screenocr.com

Jprobe Profiler

JProbe Profiler Freeware normalde Jprobe Suite içerisinde satılan yazılımın ücretsiz özel sürümü. Kullanıcılara Java programlama dilinde hazırladıkları kodlarda performans darboğazlarına yol açan satırların izini sürme imkanı tanıyor. Kodlar, satır satır incelenerek programcı uyarılıyor.

Bilgi için: www.quest.com

VolumeKey

Klavyenizde multimedya tuşları yoksa, çalan telefonu yanıtlamadan önce ya da benzer bir durumda bilgisayarın sesini kısma çalışırken her defasında eliniz ayağınıza dolaşabilir. Bu durumdan rahatsızsanız bu araçla ses kontrolleri için kısayol tuşları atayabilir, müziğin ve oyunların keyfini dilediğiniz gibi çıkarabilirsiniz.

Bilgi için: www.handyrec.com

GSpot 2,5

AVI formatında olmaları, videoların her PC'de çalıştırılabileceği anlamına gelmiyor. Video sıkıştırma kullanılanlarla, izlemek için seçilen bilgisayarda kurulu codec'ler birbirinden farklıysa bu sorun yaşanabilir. Bu ücretsiz araç gereken codec ve Direct Show filtrelerinin tümünü listeliyor. Araç kurulum gerektirmiyor.

Bilgi için: www.headbands.com/gspot

StyleXP ile özel Windows masaüstü

XP masaüstü modası

Windows XP'nin görünüm ve davranışlarını belirleyerek işletim sisteminizi kendi istediğiniz gibi değiştirin. CHIP, kendi tasarım fikirlerinizi nasıl hayata geçireceğinizi ve kişisel tema dosyanızı oluştururken nelere dikkat etmeniz gerektiğini gösteriyor.

İHTİYACINIZ OLANLAR

- StyleBuilder
www.tgtsoft.com
 - ResBuilder
www.tgtsoft.com
 - Gimp
www.gimp.de
 - StyleXP
www.tgtsoft.com
 - UXTheme Patch
<http://softpedia.com/public/cat/9/3/9-3-14.shtml>
- eCHIP-Code © XP Modası

Zaman içerisinde sadece be-niler değil moda da değişim gösterir. Ancak bu durum Microsoft tasarımcılarını rahatsız etmiyormuşa benziyor. Windows XP'nin 2001 yılında piyasaya sunulmasından beri Windows kullanıcıları, şayet daha sonradan satılan ek Plus paketini satın almadıysa tek ve aynı manzarayla, yani masaüstü teması Luna ile karşı karşıyalar. Windows'un nasıl görüneceğini belirleyen, simge ve kontrol düğmelerinden oluşan bu set, görsel açıdan çok sınırlı bir hareket serbestliği sunuyor. Artık yavaş yavaş yeni bir şeyler denemenizin zamanı geldi de geçiyor bile! Hatta kendi masaüstü temalarınızı hazırlamanız daha bile iyi olacak.

Özel masaüstü temaları tasarlarken karşılaşılan en önemli sorun, yazılım devi Microsoft'un, temaların fonksiyonlarına sadece program geliştiricilerin erişmesine izin vermesi. Normal kullanıcılar içinse bırakın özel bir programı, herhangi bir

yardım belgesi bile mevcut değil. Buna karşılık TGTSOFT gibi üçüncü firmalar, kullanıcıların kendi tasarım düşüncelerini hayata geçirebilmelerini sağlamak için StyleXP gibi özel programlar sunuyorlar. Bunun sonucunda bir eşi benzeri olmayan, tamamen size ait bir Windows hazırlayabilirsiniz.

Dahası, yeni bir dış görünüş elde etmek için çok fazla çaba harcamanıza gerek yok. Biraz çalışma ile nasıl harikalar yaratabileceğinizi bu yazıda göstereceğiz. Windows'unuza yeni bir çehre kazandırmak için donatıları veya eCHIP'teki (© eCHIP-Code XP Modası) StyleXP programını kullanabilirsiniz.

Tecrübeli kullanıcılar için de profesyonel tasarıma aracı StyleBuilder'a da biraz değineceğiz. Kendinize özel masaüstü temaları oluşturarak kullandığımız işletim sisteminizi benzersiz kılabilir veya hazırladığımız temaları arkadaşlarınız ile paylaşabilirsiniz.

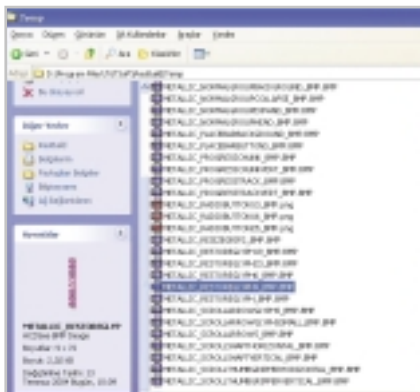
Yeni başlayanlar için:

XP'nin değiştirilmesi

İşletim sisteminizin görünümünde sadece küçük değişiklikler yapmak istiyorsanız varolan Luna temasını çok fazla çaba harcamadan değiştirebilirsiniz. CHIP, bunu nasıl yapacağınızı gösteriyor.

1 ResBuilder ile temanın okunması

İlk olarak eCHIP'te (© eCHIP-Code XP Modası) bulabileceğiniz ResBuilder programını kurun. Programı çalıştırdıktan son-

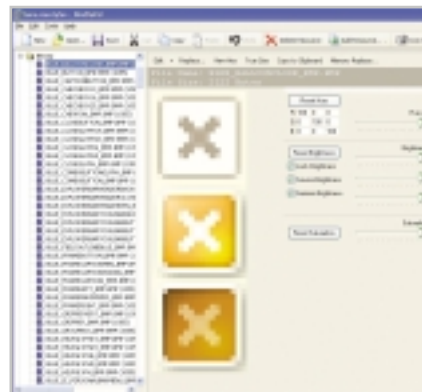

Temanın içeriği: ResBuilder, seçtiğiniz temanın içerisindeki tüm bileşenleri geçici bir klasör içerisine açarak içerisinde değişiklik yapmanıza imkan tanıyor.

ra File menüsündeki *Open* komutunu çalıştırın ve buradan normal Windows kullu-mlarında "C:\WINDOWS\Resources\Themes\Luna" klasöründe bulunan "LUNA.MSSTYLES" dosyasını seçin. Program, söz konusu dosyanın içerisini açacak ve içerisinde bulunan tüm bileşenleri "C:\Program Files\TGTSOFT\ResBuild\Temp" klasörüne yerleştirecektir.

2 Resimlerin grafik aracı ile işlenmesi

Her bir resim bileşeni üzerinde çalışabil-mek için saydam resim bilgilerini okuyabilen ve yazabilen bir resim işleme prog-

Keskin bakış: Doğru resim dosyasını bulduğunuz zaman nesne üzerinde çalışmak için *Edit* düğmesine tıklamanız yeterli oluyor.

ramına ihtiyacınız var. Bunun için yine eCHIP'ten (© eCHIP-Code XP Modası) yükleyebileceğiniz, ücretsiz olarak dağıtılan Gimp yazılımını kullanabilirsiniz. Gimp'in çalışabilmesi için GTK+ Runtime gerekiyor. Bunun için ilk olarak GTK+ Runtime ve daha sonra Gimp 2.0 programını yüklemelisiniz. İsterseniz ayrıca yine eCHIP'te bulabileceğiniz yardım ve animasyon paketlerini yükleyebilirsiniz. Gimp programını kullanarak resim verilerini sorunsuz bir şekilde okuyabilir ve yazabilirsiniz.

Doğru dosyayı seçebilmek için *ResBuilder* penceresindeki "Bitmap" klasörünü seçin. Dosyaların şifreli isimleri, resimlerin maalesef sadece fonksiyonları ile ilgilidir. Bu nedenle yapılması gereken tek şey tüm içeriklerini görebilmek için tüm dosyaları tek tek seçmek.

Ardından *Tools / Options* komutunu çalıştırın, buradaki *New* düğmesine tıklayın ve daha sonra *Program* komut satırının hemen yanında bulunan üç nokta simgesi düğmeye tıklayın. Şimdi açılan pencereden C:\Program Files\GIMP-2.0\bin klasörü içerisinde bulunan "gimp-win-remote.exe" dosyasını seçin ve son olarak *Tamam* düğmesine tıklayın.

Ardından ResBuilder programını kullanarak bulduğunuz bir resmi işlemek için yapmanız gereken tek şey *Edit* düğmesine →

tıklamak. Bunun sonucunda Gimp, seçili dosyayı ilişkili resim işleme programını kullanarak açacaktır. Yaptığınız değişiklikleri kaydetmek için de resim işleme programını kapatmanız yeterli. Bunun sonucunda dosya, otomatik olarak doğru konuma kaydedilecektir.

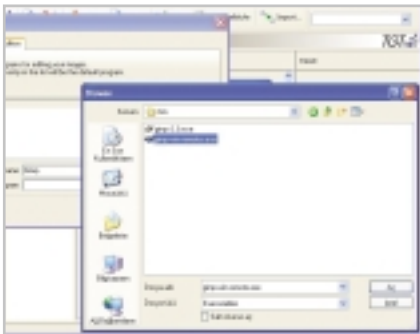
3 Temanın ResBuilder ile derlenmesi

Tema içerisinde yapmak istediğiniz tüm değişiklikleri tamamladıktan sonra dosyayı yeniden derlemelisiniz. Bunun için *File* menüsündeki *Save* komutunu çalıştırın. Takip eden soruyu *Hayır* düğmesine tıklayarak geçin. Şimdi Windows Gezini'ni kullanarak "C:\WINDOWS\Resources\Themes" altında "myluna" adında bir klasör oluşturun.

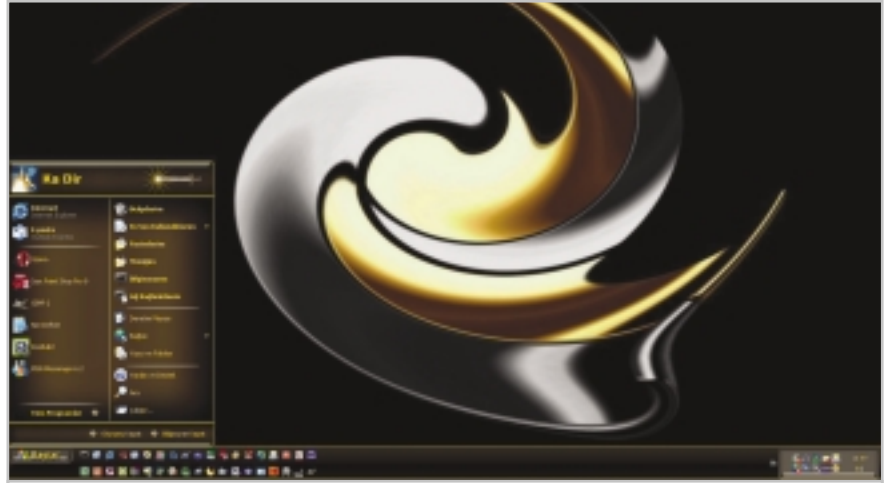
Şimdi "C:\Program Files\TGTSOFT\ResBuild\Temp" klasörüne gidin ve buradaki LUNA.MSSTYLES dosyasının ismini MYLUNA.MSSTYLES olarak değiştirin. Daha sonra bu dosyayı "C:\WINDOWS\Resources\Themes\myluna" klasörüne kopyalayın. Son olarak "C:\WINDOWS\Resources\Themes\Luna" altındaki *Shell* klasörünü "C:\WINDOWS\Resources\Themes\myluna" altına kopyalayın.

4 Windows temalarının oluşturulması

Şimdi bir THEME dosyasına ihtiyacınız var. Arayüzde kullanılan tüm dosyalar ve buldukları konum hakkındaki her şey bu dosya içerisinde saklanacak. Bunun için "C:\WINDOWS\Resources\Themes" klasöründe bulunan LUNA.THEME dosyasını kopyalayın. Ardından ismini MYLUNA.THEME olarak değiştirin ve bir metin editörü yardımıyla açın. Bunun için dosyanın üzerine farelin sağ tuşunu kullanarak tıklayın, açılan kısayol menüsündeki *Birlikte Aç* komutunu çalıştırın ve

Piksel sanatçısı: Tema bileşenleri üzerinde çalışmak için kullanmak istediğiniz resim işleme programını StyleBuilder ile buradan ilişkilendirebilirsiniz.

Yeni görünüş: İster internette bulduklarınızı kullanarak ister kendiniz yeni bir tema hazırlayarak Windows XP'nin görünümünü baştan aşağı değiştirebilirsiniz.

ekrana gelen penceredeki program listesinden *Not Defteri*'ni seçin.

Düzen menüsündeki *Değiştir* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresindeki *Aranan* kutusuna "\luna\luna.msstyles" ve *Yeni Değer* kutusuna da "\myluna\myluna.msstyles" yazın. Yeni Windows temanız artık hazır. Ancak isterseniz daha başka değişiklikler de yapabilirsiniz.

5 Tema kilidinin kaldırılması

Hazırladığınız temayı kullanabilmek için

ilk olarak Windows XP'nin sahip olduğu tema kilidini açmalısınız. Bu kilidi nasıl açabileceğinizi aşağıdaki "Üç Adımda Yeni Görünüm" kutusunda bulabilirsiniz.

Uzmanlar için:

Kişisel tema

ResBuilder'ın, tema fikirlerinizi gerçekleştirebilmeniz için yeterli fonksiyona sahip olmadığını düşünüyorsanız StyleBuilder beklentilerinizi karşılayabilir. Kendi temalarını hazırlamak isteyen ve uzman →

ÜÇ ADIMDA YENİ GÖRÜNÜM

Herhangi bir ek yazılıma gerek kalmadan da Windows'unuza yeni bir görünüm kazandırabilirsiniz. Ancak sahip olduğunuz temaları kullanabilmek için küçük bir hileye başvurmanız gerekiyor.

1. Adım: Tema kilidinin kaldırılması

Microsoft, yabancı Windows arayüzlerinin kullanılmasını engellemek istemiş ve bunun için de bir imza kontrolü geliştirmiş. Ancak Windows'un koyduğu bu kilidi eCHIP'te (eCHIP Code: XP Modası) bulabileceğiniz küçük bir yama yardımıyla kaldırabilirsiniz. Bunun için ilk olarak yama içerisinde bulunan UXTHEME.DLL dosyasını "C:\WINDOWS\System32\dllcache" klasörüne kopyalayın. Ardından "C:\WINDOWS\System32\uxtheme.dll" dosyasının ismini "C:\WINDOWS\System32\uxtheme.old" olarak değiştirin. Son olarak yama içerisindeki UXTHEME.DLL dosyasını "C:\WINDOWS\System32" klasörüne kopyalayın.

2. Adım: Temaların XP ile ilişkilendirilmesi

İnternette istediğiniz bir temayı indirin. Geniş bir tema arşivine sahip olan web sayfalarının adreslerini 3. Adım altında bulabilirsiniz. Bilgisayarınıza kaydettiğiniz tema dosyasını açın ve farelin sağ tuşunu kullanarak masaüstündeki boş bir alana tıklayın. Bunun sonucunda açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresindeki *Temalar* sekmesini etkinleştirin ve buradaki *Tema* açılır listesindeki *Gözet* öğesini seçin. Şimdi biraz önce kaydettiğiniz tema dosyasının bulunduğu klasörü açın ve bu temayı seçin. Son olarak *Tamam* düğmesine tıklayın.

3. Adım: En iyi web adresleri

www.themexp.org
www.deviantart.com
www.themedoctor.com
www.wincustomize.com
www.xp-styles.com

kullanıcılar bu programı kullanarak isteklerini gerçekleştirebilirler. Bu aracı kullanarak her bir saydamlık değerini, yazı tipini ve düğmelerin konumlarını ayrı ayrı belirleyebilirsiniz.

Araç masüstü tasarımı konusunda temel bilgiye ihtiyaç duyuyor ve özellikle üreticinin bu konuda bilgisi olmayan kullanıcılara verdiği destek, genellikle hiç yardımcı olmuyor. Burada ilk olarak söz konusu yetenekli programın temel fonksiyonlarına göz atacağız. StyleBuilder ile kendi temanızı hazırlayabilmek için ilk olarak aşağıdaki programın bilgisayarınız yüklü olmaları gerekiyor:

- ▶ Her bileşen üzerinde değişiklik yapmasını sağlayan resim işleme programı Gimp.
- ▶ Windows altındaki her bir temanın görüntülenmesi için StyleXP 1.1.
- ▶ StyleBuilder 2.0, temaların okunması ve oluşturulması için Gimp.

StyleXP ve Style Builder programını eCHIP (© eCHIP-Code XP Modası) CD'sinde bulabilirsiniz. Ancak ilk olarak StyleXP'yi ve daha sonra StyleBuilder'ı kurmanız daha iyi olacaktır.

1 Resim editörünün ilişkilendirilmesi

StyleBuilder programındaki *Tools / Options* komutunu çalıştırın, takip eden iletişim penceresindeki *New* düğmesine ve daha sonra da *Program* komut satırının yanındaki üç nokta simgeli düğmeye tıklayın. Ekranı gelen pencereden "C:\Program Files\GIMP-2.0\Bin" klasörü içerisinde bulunan "GIMP-WIN-REMOVE.EXE" dosyasını seçin. Son olarak *Tamam* düğmesine tıklayın. Artık ileride bir resim üzerinde değişiklik yapmak istediğinizde sadece *Edit* düğmesine tıklamanız yeterli olacaktır. Bunun sonucunda söz konusu resim dosyası ilişkili GIMP programı kullanarak açılacaktır. Yazılım, GIMP kapatılırken resimleri doğru konumda kaydedecektir.

2 Yeni temanın oluşturulması

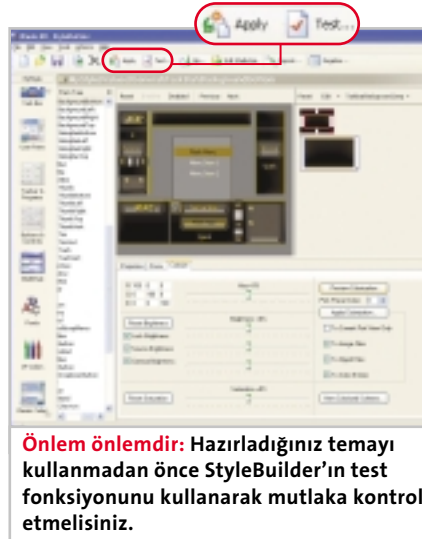
Yeni bir tema oluşturmak için ilk olarak *File* menüsündeki *New* komutunu çalıştırın. Ardından ekrana gelen pencereyi kullanarak programın geçici dosyaları saklamasını istediğiniz klasörü seçin. Bunun sonucunda StyleBuilder, başlangıç noktası olarak Windows XP'nin Luna temasını yükler. İsterseniz varolan diğer arayüzleri de tabii ki yükleyebilirsiniz. Ancak bunun

için *File / Import .msstyles file...* komutunu çalıştırmalısınız. Bunun sonucunda kaynak dosyayı ve StyleBuilder'ın geçici dosyaları saklamak için kullanacağı klasörü belirlemelisiniz.

3 Her bir bileşenin işlenmesi

Üzerinde değişiklik yapmak istediğiniz bileşenin pencerenin sol tarafında kalan simgesine tıklayın. Örneğin, Windows'un düğmeleri ve kontrol bileşenleri için *Buttons & Controls* başlığını seçebilirsiniz.

Üzerinde değişiklik yapmak istediğiniz bileşeni önizleme penceresinden seçin ve ardından *Edit* düğmesine tıklayın. Artık resim işleme programını kullanarak söz konusu bileşenin temel görünümünü ve biçimini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

son resim işleme programında yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve StyleBuilder programına geri dönün. Ardından StyleBuilder penceresinin altındaki *Colorize* alanını kullanarak ayrıca renk ve parlaklık değerlerini değiştirebilirsiniz. Bunun için ilgili çubuğu istediğiniz yönde hareket ettirmeniz yeterli. Son olarak *Preview Colorization* düğmesini kullanarak yaptığınız renk ve parlaklık değişikliklerini kontrol edebilirsiniz. Şayet yaptığınız değişikliklerden memnun kalırsanız *Apply Colorization* düğmesini kullanarak yeni ayarları uygulayabilirsiniz.

! DİKKAT: Yaptığınız bu değişikliklerin geri alınması mümkün değildir.

Ön izleme penceresinin altındaki *Zoom* sekmesi ise temanın yakından incelenmesine imkan tanır. Fare imlecinin altında kalan kısım bu alanda büyütülerek görüntülenir.

Uzman kullanıcılar ise *Properties* altından çeşitli saydamlık dereceleri ayarlayabilirler. Bu sayede, örneğin pencerelerin yarı saydam görünmelerini sağlayabilirsiniz. Ancak burada çalışırken dikkatli olmalı ve ilişkili değişkenlerinin değerlerinin birbirine uymaması sonucunda Windows'un kilitlenmesine neden olabileceğini göz önünde bulundurmalısınız. Bu nedenle bir konfigürasyonda değişiklik yaptıktan sonra yeni ayarları mutlaka test etmelisiniz. Bunun için StyleBuilder'ın araç çubuğundaki *Test* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda önemli bileşenler bir önizleme penceresinde ekrana getirilecektir. Ancak hazırlanan temanın zaman zaman gerçek çalışma alanında da test edilmesi gerekir. Bunun için *Apply* düğmesine tıklayabilir, hazırladığımız temanın StyleXP yardımıyla Windows'a yüklenmesini sağlayabilirsiniz.

! DİKKAT: Her zaman ilk önce test edin! Arayüz tasarımını tamamladıktan sonra yeni Windows temasını ZIP ile paketleyebilirsiniz.

4 Yazı tiplerinin düzenlenmesi

Fonts bölümündeki bileşenleri kullanarak yazı tiplerini ve büyüklüklerini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Eğer *Başlat* menüsü veya pencere çubuklarının ölçülerini değiştirdiyse burada yapacağınız düzenlemeler özellikle önem kazanacaktır. İlk olarak belirli bir yazı tipi atamak istediğiniz bileşeni, üzerine tıklayarak seçin ve nesnenin yanındaki *Change* düğmesine tıklayın. Takip eden iletişim penceresinden yeni bir yazı tipi belirleyin ve ardından stil ve büyüklük değerlerini değiştirin. Son olarak yaptığımız değişiklikleri mutlaka kaydedin.

5 Kullanılacak renklerin belirlenmesi

StyleBuilder, pencerelerin içeriklerinin renklendirilmesine imkan tanır. Bu ayara sol taraftaki *XP Colors* düğmesini kullanarak ulaşabilirsiniz. İlk olarak bir bileşen seçin ve ardından *Pick* düğmesini kullanarak bir renk belirleyin. Bu düğmenin hemen yanında bulunan pipeti kullanarak da istediğiniz bir rengin RGB değerlerini elde edebilirsiniz. Elde ettiğiniz bu değerleri isterseniz daha sonra *Pick* için kullanabilirsiniz. Bu sayede tam olarak istediğiniz renk tonuna rahatlıkla ulaşabilirsiniz.

FK / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

123

Anti virüs yazılımı
BitDefender Professional Edition 7.2

Video düzenleme yazılımı
Magix Movie Edit Pro 2004

Veri kurtarma yazılımı
Stellar Phoenix Recovery Suite

124

Güvenlik yazılımı
Symantec Brightmail Anti-spam 6.0

Masaüstü geliştirme yazılımı
Maxivista

Hobi yazılımı
Changes Beauty Studio 2

126

Veritabanı yazılımı
FileMaker Pro 7

Masaüstü yayıncılık yazılımı
Select: Desktop Publishing

Dijital fotoğraf albümü
Roxio Photosuite 7 Platinum

128

CHIP Oyun:
The Suffering

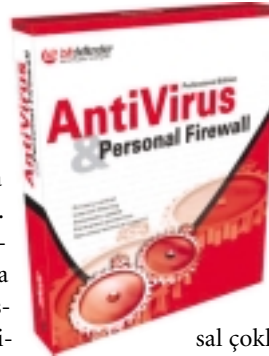
Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Güvenlik, bilgisayar kullanıcılarının en fazla başını ağrıtan konulardan biri. Kişisel verilerin güvenliği üç ayrı koldan sağlanıyor. Bunlardan ilki ve belki de en önemlisi artık güvenlik duvarıyla birlikte gelen antivirüs yazılımları. Geçtiğimiz ay 90 günlük özel sürümünü CHIP okuyucularına ulaştırdığımız BitDefender Professional Edition 7.2; ICSA Labs sertifikalı virüs veritabanı ve kullanım kolaylığı sayesinde ayın yazılımı olmayı başardı.

Aldığınız önlemlerin hiçbiri veri kaybını engelleyemediğinde bile hala son bir şansınız olabilir. Çünkü Stellar Phoenix Recovery Suite sayesinde, defalarca formatlanmış sabit disk ve fiziksel hasar görmüş CD'lerden bile veri kurtarmak mümkün. Dosya yedeklemeden sonraki aşama, yani kurtarma işlemi, kişisel güvenliğin üçüncü kolunu oluşturuyor.

Aslında yalnızca bayan okuyucularımıza hitap etse de, bu ayın en ilginç yazılımların-

dan biri, kişisel sağlık ve güvenlik yazılımı olarak nitelendirilebileceğimiz Beauty Studio. Dış görünüşünüzle ilgili radikal kararlar almadan önce güzellik uzmanlarının önerilerine kulak vermekte yarar var.

Masaüstü geliştirme yazılımı Maxivista, görev çubuğundaki ufak simgesinin ardında yazılım-

sal çoklu görüntü özellikleri barındırıyor.

Çalışanların spam içerikli e-postalarla vakit kaybetmesini istemeyen firmalar, Symantec tarafından hazırlanan ve hata payını milyonda bire indiren Brightmail Antispam'le kurumsal güvenlik ağlarını güçlendirebilirler.

Bu ay için seçtiğimiz video düzenleme yazılımı Magix Movie Edit Pro 2004, yakaladığınız görüntüleri düzenlemek ve yayınlamak için gerekebilecek tüm araçlara sahip. Roxio Photosuite Platinum 7, Roxio'nun kullanıcı dostu özellikleriyle dikkat çeken dijital fotoğraf albümü.

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyonunun ve kullanılabilirliğinin kalitesini değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanımla uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme, yazılımın verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■□	(89-75 Puan)
orta	■■■□□	(74-60 Puan)
vasat	■■□□□	(59-45 Puan)
kötü	■□□□□	(44-20 Puan)
çok kötü	□□□□□	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■□	(89-75 Puan)
orta	■■■□□	(74-60 Puan)
vasat	■■□□□	(59-45 Puan)
kötü	■□□□□	(44-20 Puan)
çok kötü	□□□□□	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
08/2004

Anti virüs yazılımı

BITDEFENDER PROFESSIONAL EDITION 7.2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/NT-SP6/Me/2000/XP
BİLGİ www.dijitaltrend.com
FİYAT 50 \$

Video düzenleme yazılımı

MAGIX MOVIE EDIT PRO 2004

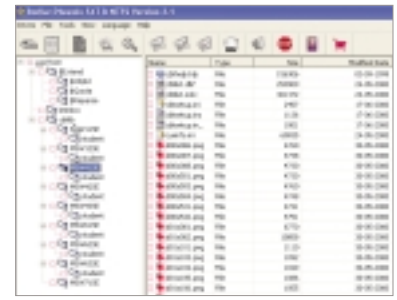
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 95/98/Me/2000/XP
BİLGİ www.magix.com
FİYAT 100 \$

CHIP Code spdatarec

Veri kurtarma yazılımı

STELLAR PHOENIX RECOVERY SUITE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP/Linux
BİLGİ www.64k.net
FİYAT 250 EURO (1 YILLIK, TEK KULLANICI)

BASİT BİR ANTI VİRÜS YAZILIMINDAN DAHA FAZLASI: BitDefender antivirüs yazılımı, hem ofis hem de büro kullanımı için ideal özelliklerde. ICSA Labs sertifikası, yazılımın virüs tarama motorunun bilinen tüm virüsleri tespit edebilmesini sağlıyor. Yalnızca sabit disk ve optik sürücüler değil, aynı zamanda paylaşılan klasörler ve mesajlaşma yazılımları da gözlem altında tutularak; virüsler, Truva atları ve internet solucanları durduruluyor. Anonim kalma ve içerik filtreleme görevindeki araçlar sayesinde internet bağlantısından yararlanabilecek uygulamaları seçebilir ve sistemde görüntülenebilecek web kaynaklarını belirleyerek internet trafiği için komple güvenlik sağlayabilirsiniz.

7.2 sürümüyle bir diğer önemli tehlike olan dialer'lara karşı özel önlem alınabiliyor. Özel semboller içeren tanımlarla (örneğin 0900*) belirli bir numara dizisi ile başlayan numaraların aranmasını engelleyebilirsiniz. Yazılım kendini otomatik olarak güncelleyebiliyor. Ekranın alt köşesindeki ufak pencere içerisine herhangi bir dosyayı sürüklemeniz, taranması için yeterli oluyor.

SONUÇ: BitDefender, çok duyulmayan adının ardında gelişmiş güvenlik özelliklerine sahip. Üstelik bu özelliklere rağmen hem arabirimıyla, hem de güncelleme metodlarıyla kullanıcı dostu olmayı başarıyor.

- + Yüksek virüs tanıma oranı
- + Sade arabirim ve yararlı araç çubukları
- + Bir yıl boyunca ücretsiz güncelleme

DİJİTAL FİLM STÜDYOSUNA HOŞ GELDİNİZ: Magix Movie Edit Pro 2004; video kamera, VHS kaset, TV ya da internetten video görüntüsü yakalayıp yayına hazır hale getirmeyi sağlayacak komple bir video düzenleme yazılımı. Yakalama sırasında ses ve video otomatik olarak senkronize ediliyor. Yazılım gerçek zamanlı sıkıştırma desteğine sahip. Elde edilen görüntü özel efektlerle süslenebiliyor. Storyboard, film şeridi üzerinde değişiklik yapma, üç boyutlu animasyon ekleme ve alt yazı düzenleme konusunda yardımcı oluyor. Görüntü kalitesi renk ve karışıklık ayarlarıyla optimize edilebiliyor. Çekim sırasında oluşan titremeler, tıpkı sesteki bozulmalar gibi yazılımsal olarak giderilebiliyor. Filmi seslendirmek için müzik üzerine konuşmak yeterli. Besteleyici sayesinde ek yazılım olmaksızın arkaplan müzikleri hazırlanabiliyor. Televizyon kartı sahipleri yazılımındaki zamanlayıcı özelliği sayesinde TV'den otomatik kayıt yapabiliyor. Düzenlemeler tamamlandığında filmleri son haliyle camcorder'a, birden çok CD'ye ya da profesyonel menülerle donatılmış DVD'lere aktarmak mümkün.

SONUÇ: Magix Movie Edit Pro 2004 çok fazla yenilik içermese dahi, görüntü yakalamak, kaydettiği videolardan DVD kalite ve özelliklerinde filmler hazırlamak isteyenler için iyi bir şans.

- + Video düzenlemenin her aşamasına yönelik araçlar eklenmiş
- + Dosya boyutları sınırlandırılmamış
- Sihirbazlardan yararlanılamıyor

VERİ GÜVENLİĞİ İÇİN SON ÇARE: Antivirüs yazılımları belki virüs, solucan ya da Truva atlarından korunmak için yeterli ama donanımsal sorunlar için farklı önlemler almak gerekiyor. Çünkü sabit disk anlaşılmayan bir sebeple bozulduğunda kullanıcı verileri kurtarmak için farklı bir yol bulmak durumunda. Stellar Phoenix Recovery Suite, formatlama hataları, virüs kaynaklı sorunlar, yanlışlıkla silinen dosya/klasörler ve hatta sabotaj karşısında bile önemli dosyalarınızın büyük bir kısmını kurtarabiliyor. Yazılım, FAT 16 / FAT 32 / NTFS / NTFS 5 dosya sistemleriyle uyumlu. Kurtarma işlemi için normal disk bölümü tablosu ya da mantıksal sürücülerden birini seçerek Windows Gezgini'ni andıran arayüz üzerinden bulunan dosyaların önemlilerini işaretlemeniz yeterli. Filtreleme özellikleri yalnızca bazı formatlardaki (örneğin *.doc ya da *.xls) dosyaların taranmasını sağlayarak size zaman kazandıracaktır. Fiziksel olarak zarar görmüş ya da TOC verileri hasarlı olan CD'lerden de önemli dosyalar kurtarılabilir.

SONUÇ: Diskinizi, üzerindeki verileri kurtarmak için herhangi bir firmaya göndermek istemiyorsanız Stellar Phoenix Recovery Suite ile kendi yazılımsal çözümünüzü üretebilirsiniz.

- + Geçerli bir disk bölümü tablosu olmadan bile veri kurtarılabilir
- + Birçok işletim ve dosya sistemiyle uyumlu
- + Ticari, bireysel, akademik kullanım için farklı sürümler

Güvenlik yazılımı

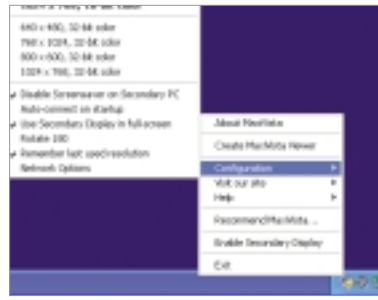
SYMANTEC BRIGHTMAIL
ANTI-SPAM 6.0

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 2000 server / server 2003
BİLGİ www.64k.net
FİYAT 1.400 \$ (1-49 KULLANICI)

Masaüstü geliştirme yazılımı

MAXIVISTA

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 2000/XP veya 98 ve üstü
BİLGİ www.maxivista.com
FİYAT 25 ₺

Hobi yazılımı

CHANGES BEAUTY STUDIO 2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000/XP
BİLGİ www.eurosoft.com.tr
FİYAT 35 \$

MİLYONDA BİR HATA ORANI: Spam olarak nitelenebilecek ilk e-postadan bugüne 26 yıldan uzun bir süre geride kaldığı halde hala tam bir çözüm bulunabilmiş değil. Günümüzde internet e-posta trafiğinin yarısından fazlasını reklam mesajları oluşturuyor ve bu oran artma eğiliminde. Reklam e-postaları kullanıcılar için vakit kaybı anlamına geliyor. Bu nedenle özellikle şirket sahipleri, iş gücü kaybını önlemek için spam'e karşı güçlü koruma metotlarından yararlanmak zorunda. Şirketteki çalışan sayısına göre, kullanıcı sayısı arttıkça birim maliyeti azalan farklı lisanslar hazırlanmış. Ancak pek çok kullanıcı, gerçekten ilgi çekebilecek mesajları spam kategorisine dahil eden yazılımlar yüzünden bu tür yazılımlara mesafeli. Symantec bu önyargıyı yıkmak için 99,9999% başarı iddiasıyla ortaya çıkıyor. Yani Brightmail Antispam tarafından spam olarak ayrılan her bir milyon e-postanın yalnızca biri gerçekte normal içeriğe sahip. Spam'leri tanımak için altı farklı filtreleme teknolojisi kullanılıyor ve yeni tanı metotları başarı oranları sınanarak kullanıma alınıyor. Farklı dillerdeki içerik de gözden geçiriliyor.

SONUÇ: Brightmail Anti-Spam'in yüksek tanıma oranı sayesinde kullanıcılar spam olarak işaretlenen e-postaları onlara hiç göz atmadan silebilir. Yazılımın fiyatı ev kullanıcısı için hayli yüksek.

- + Benzersiz spam tespit oranı
- + Otomatik güncellemeler sayesinde sistem yöneticisine fazla iş düşmüyor
- Yüksek fiyat

YAZILIMSAL ÇOKLU MONİTÖR DESTEĞİ: Bilgisayar ekranı ne kadar geniş olursa olsun, kullanıcılar için yeterli değildir. Tam ekran resim düzenlerken araç çubuklarını resmin üzerinden kaldırmak istediğinizde ya da büyük bir Excel tablosundan Powerpoint'e her iki pencereyi de görüntüleyerek veri aktarmayı denediğinizde ikinci monitörün değeri daha iyi anlaşılacaktır. Çift monitör destekleyen bir ekran kartına sahip değilseniz veya masaüstü bilgisayardaki görüntüyü dizüstü ekranına genişletmek istiyorsanız yeni bir donanım satın almanız gerekmiyor. Maxivista ikinci bir bilgisayarı, özellikle dizüstü bilgisayarı olan kullanıcıların bu ikinci sistemin ekranından yararlanmalarını sağlıyor. Yazılımı ilk bilgisayara kurduktan sonra yerel ağ bağlantısı üzerinden ya da uygun bir USB kabloyla görüntüyü genişletebilirsiniz. Bildirim alanındaki simge tüm denetimleri sağlıyor. Çift görüntü desteğine sahipseniz dizüstü bilgisayarınızı kolaylıkla üçüncü ekran olarak kullanabilirsiniz.

Görüntü aktarımı ağ bağlantısı üzerinden sağlandığından analog kabloda oluşabilecek kalite kaybının önüne geçiliyor.

SONUÇ: Dizüstü bilgisayara ya da çift görüntü desteğinden yoksun bir PC'ye sahipseniz Maxivista'nın faydasını özellikle resim ve metin düzenleme sırasında göreceksiniz.

- + Çift görüntü destekli kartlar karşısında ekonomik bir alternatif
- + Yapılandırmak zaman almıyor
- + 3.200x1.200 piksel desteği

BİLGİSAYAR EKRAINDAKİ SİHİRLİ AYNA: Mindscape tarafından hazırlanan Beauty Studio yalnızca bayanlara hitap eden bir kişisel bakım ve güzellik yazılımı. Amacı, kullanıcılarının dış görünüşlerinde herhangi bir değişiklik yapmadan önce sonuçlar hakkında fikir sahibi olmasını sağlamak. Kişisel güzellik profilinizi oluşturmak için öncelikle saç renginizden dudak ve çene yapınıza kadar kendinize en uygun seçenekleri işaretlemeniz gerekiyor. Profil için, önceden çektirip bilgisayara aktardığınız bir fotoğrafı da kullanabilirsiniz. Ancak bu fotoğrafın yazılımda belirtilen kriterlere uygun şekilde çekilmesi şart. Girdiğiniz veriler eşliğinde sizin için en uygun renkler seçiliyor; güzellik uzmanları tarafından tanımlanmış, cildinize ve yüz yapınıza uygun öneriler sunuluyor. Beauty Studio aynı zamanda yapacağınız makyaj için gereken tüm kozmetik ürünlerini bir alışveriş listesi haline getiriyor. Video destekli eğitimler sayesinde rimel, far ya da fondöten gibi makyaj malzemelerini güzellik uzmanları kadar profesyonelce kullanmanın yollarını öğrenebilirsiniz.

SONUÇ: Changes Beauty Studio 2 sayesinde kozmetik alışverişinizi tamamlamadan ve dış görünüşünüzde herhangi bir kalıcı değişiklik yapmadan zaman ve paradan tasarruf edebilirsiniz.

- + Güzellik uzmanlarından kullanıcıya özel profesyonel öneriler
- + Kişisel bakım konusunda video eğitimleri
- + Oluşturulan profile uygun alışveriş listesi oluşturma özelliği

eCHIP Code Fmakerpro7

Veritabanı yazılımı**FILEMAKER PRO 7**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 2000/XP/MacOSX
BİLGİ www.filemaker.com
FİYAT 3.000 \$

Masaüstü yayıncılık yazılımı**DESKTOP PUBLISHING**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 95/98/NT/2000/Me/XP
BİLGİ www.eurosoft.com.tr
FİYAT 20 \$

Dijital fotoğraf albümü**ROXIO PHOTOSUITE 7 PLATINUM**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 2000 / XP
BİLGİ www.roxio.com
FİYAT 50 \$

8 TERABAYT DESTEKLİ VERİTABANI: FileMaker Pro 7, hem PC hem de Mac kullanıcılarına hitap eden bir veritabanı yönetim yazılımı. Kitap, albüm ve fotoğraf kitaplıkları hazırlamak ya da harcama raporları ve iletişim listeleri oluşturmak için hazır şablonlar yeterli. Yeni eklenenlerle birlikte toplam şablon sayısı 30'a ulaşmış. Daha önceki sürümlerin kullanıcılarının, dönüştürücü araçtan yararlanarak veritabanlarını FileMaker Pro 7'yle uyumlu hale getirmesi gerekiyor. Veritabanının ulaşabileceği maksimum boyut 8 Terabayt'a çıkarılmış. Yeni girdi alanları sayesinde resim, müzik ve belgeler veritabanına dahil edilebiliyor ya da dışarıdan çalıştırılabilir. Arama sonuçları ile bazı bilgilere, örneğin günü geçmiş ödemelere, farklı font ve renklerle vurgu yapılabilir.

Farklı kullanıcıları aynı gruplara dahil ederek bir dosyaya ortak erişim sağlanabiliyor veya her bir kullanıcı için kayıt yaratma, düzenleme ve görüntüleme sınırlamaları getirilebiliyor.

Instant web publishing aracı sayesinde veritabanını web'de yayınlamak ve iş ortaklarının ya da müşterilerin bilgilere erişmesini sağlamak mümkün.

SONUÇ: Ev kullanıcıları ve küçük işletmeler için başarılı ve kullanıcı dostu bir veritabanı yöneticisi.

- + Yeni başlayanlar için ideal
- + Standart normal projeler için yararlı şablonlar
- Daha karmaşık veritabanlarında entegrasyon güçlüğü

AMATÖRLER İÇİN MASAÜSTÜ YAYINCILIK YAZILIMI: Select: Desktop Publishing gerçekte Serif PagePlus ve Bonus 3DPlus 2'yi bir araya getiren bir yazılım paketi. Ürün fikirlerini kağıda dökmek, internet ortamında paylaşmak ya da eğitim amaçlı sunuşlar hazırlamak isteyen, fakat masaüstü yayıncılık konusunda yeterli tecrübe sahibi olmayan kullanıcılar için hazırlanmış. Sihirbazlardan yararlanarak format seçiminin ardından kendi bilgilerinizi girebilir, araç çubukları vasıtasıyla tüm materyali çeşitli efekt ve animasyonlarla süsleyebilirsiniz.

Desktop Publishing yazım denetimi araçlarına da sahip. Eşanlamlılar sözlüğü, birkaç doküman üzerinde aynı anda çalışabilme gibi özellikler yazılımı metin hazırlama konusunda yetkin bir araç haline getirmiş. Hazırlanan materyal web'de yayınlanacak formata zahmetsizce dönüştürülebilir.

Kullanıcıya bonus olarak sunulan 3DPlus 2 yazılımı sayesinde üç boyutlu grafik, logo, başlık ve web animasyonları hazırlayabilir, çeşitli efektlerden yararlanarak hazırladığınız nesnelere PagePlus'ta kullanabilirsiniz.

SONUÇ: Select: Desktop Publishing sade tasarımının ardında amatör kullanıcılar için yeterli olabilecek özellik ve araçlara sahip. Ancak paket içerisinde PagePlus'ın en güncel sürümü yer almıyor.

- + Bonus yazılım sayesinde 3D nesnelere oluşturabilirsiniz
- PagePlus 6, en güncel sürümü değil
- Profesyonel kullanıcılar için yetersiz

DİJİTAL FOTOĞRAFÇILIĞA GİRİŞ: Roxio Photosuite 7 Platinum, amatör dijital fotoğrafçılara yönelik temel özellikler gösteren bir yazılım. Bu dijital fotoğraf albümünün özellikleri, bilgisayara resim aktarma, bu resimleri düzenleme ve slayt gösterisi hazırlama olarak tanımlayabileceğimiz üç ana grupta toplanıyor. Araçlar birbirinden bağımsız modüllerde toplanmış ve farklı tasarımlar üzerinde çalışıyor.

Metin ve özel efekt ekleme, resim onarma ve katman desteği, fotoğraf düzenleme amaçlı en dikkat çekici özellikler. Bunların haricinde kırmızı göz giderme, doygunluk, netlik ve pozlama ayarları ile çekim hatalarını kısmen gidermek mümkün. Araçların tümü fotoğraftaki benzer hataları otomatik olarak düzeltebiliyor. Ancak ayarları değiştirerek daha iyi ya da daha ilginç sonuçlar alabilirsiniz.

Şablonlardan yararlanarak kendi çektiğiniz fotoğrafları içeren takvim, posta kartı ve davetiyeler hazırlayabilir; resimleri panoramik görüntüler oluşturmak için bir araya getirebilirsiniz. Photosuite 7 Platinum, slayt gösterisi ve hareketli resim hazırlamada da kullanılabilir.

SONUÇ: Dijital fotoğrafçılık dünyasına ilk adımını atan kullanıcılara önerebileceğimiz, detaylara boğulmadığı için kullanımı kolay, ancak resim düzenleme özellikleri kısıtlı bir yazılım

- + Çok sayıda benzer nitelikli resim için dizi dönüşüm özellikleri
- + Şablonlar sayesinde takvim, kartpostal tasarımları kolaylaşıyor
- Resim düzenleme özellikleri yetersiz

OYUN	
THE SUFFERING	
CHIP PUANI	□□□□□
YAPIM	Surreal Software
DAĞITIM	Encore Software
TÜR	FPS
MİNİMUM SİSTEM GEREKSİNİMİ:	
▶ 1 GHz işlemci, 256MB RAM, 32 MB Direct X 9.0b uyumlu ekran kartı.	
ÖNERİLEN SİSTEM GEREKSİNİMİ:	
▶ 2 GHz işlemci, 512MB RAM, 64 MB Direct X 9.0b uyumlu ekran kartı.	
+	Atmosfer, hikaye ve oyun bütünlüğü
-	Grafikler FPS için ortalama

Call of Cthulhu henüz gelmemiş olabilir ama

Size o atmosferi yaşatacak!

■ İdamlık bir mahkum olarak, bir kaçış umudumuz olmadan ve doğrusu, başımıza ne geldiğini bile hatırlamadan başlıyoruz oyuna. Karımızı ve çocuklarımızı öldürdüğümüz söyleniyor ama biz hiçbir şey hatırlamıyoruz. Tek hatırladığımız her şeyin karardığı... Bu karanlık, kasvetli ve uygarlıktan uzak ada hapisanesinde yolunda gitmeyen bir şeyler var. Ne olduğunu görmediğimiz ama tam göz ucumuzun biraz dışında varlığını hissedebildiğimiz, demir pençelerinin taş üzerindeki sesini duyabildiğimiz bir şeyler var burada... Mahkumlar hücrelerinde birer birer çığlıklar içinde ölürken gardiyanların odasından çatışma sesleri gelmeye başlıyor. Ardından daha da kötüsü, sessizlik!

Yaşlı adanın gizemleri

Korku ve hayatta kalma oyunları son zamanlarda aynı kalıplara sıkışıp kalmış durumda. Sinir bozucu bir sakinlikle ve aynı mekanlarda dönüp dolaşan oyunlara bir yerden sonra doyduk. Karşı koyamamak, çaresizlik artık bunaltmaya başladı. The Suffering'de biz, karakterimiz Torque ile, hiç konuşmayan karakterimiz ile buna bir son veriyoruz. Karşı koymak bir yana, diş diş kana kan direniyor ve bu yaşlı adanın tarihinden dirilip bize saldıran gizemleri çözüyoruz. Oyunun başlarında hayatta kalmaya, hayatta kalabildiğimizi keşfettiğimiz de adadan kurtulmaya çalışıyoruz. Ama ada bizi rahat bırakmıyor. Tarihi boyunca inanılmaz şiddet ve işkence-

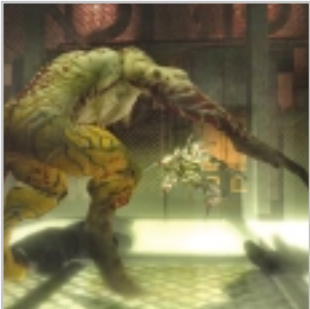
ye, ölüme tanık olmuş bu ada her adımda ölüm ve dehşet kusuyor. Sadece biz değil, sağ kalan az sayıda mahkum da kaçmaya çalışıyor. Yine çok az sayıdaki gardiyan ve görevli de ağır silahları bulabildikleri yerde direnmeye, hayatta kalmaya ve kaçmaya çalışıyor.

Oyunun atmosferi baştan sona büyüleyici. Ortamlar ve yaratık tasarımları bu güne kadar oynadığımız korku oyunları içerisinde en orijinal ve etkileyicilerinden. Renk seçimleri ustaca, animasyonlar ise inanılmaz. Ama bütün bunlardan daha inanılmaz olanı ise bütün bunlar birleştiğinde ortaya çıkan oyun. Yaratıkların hareket tarzları, kişilikleri ve hikayeleri kendine has. Özel karakterler peşinizi bırakmıyor ve olaylar hiç ummadığınız yönlerde gelişebiliyor. Gördüğünüz olaylar karşısında bir yandan delirirken diğer yandan yaptığınız her hareket hikayeyi etkiliyor.

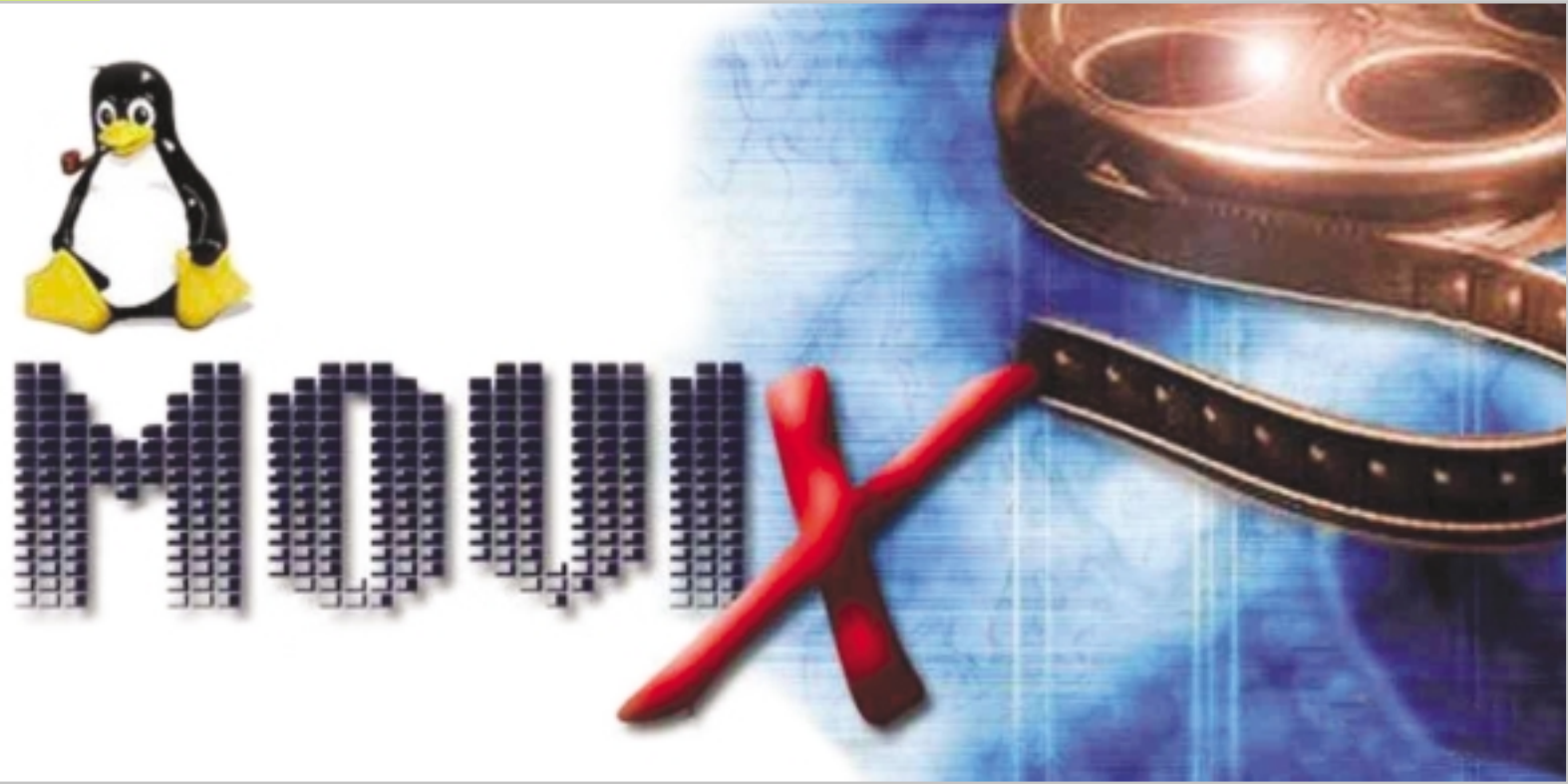
Delilik

The Suffering, oyun tecrübemizin bize gösterdiği üzere, henüz oyun piyasaya çıkmamış olmasına karşın Call of Cthulhu'ya benziyor. CoC'un vaat ettiği delilikler, sanrılar ve gaipten gelen sesler oyun boyunca yakamızı bırakmıyor. Bir yandan cehennemden fırlama yaratık sürüleriyle kapışırken bir yandan bunlarla uğraşmak, mantıklı kararlar vermeye çalışmak işleri çok eğlenceli hale getiriyor doğrusu. Her yaratığın farklı zayıflıkları ve güçleri olduğu gibi bazıları ancak ortamı kullanarak yenilebiliyor. Oyunun geçtiği ortamlar bin bir türlü korku filminden fırlama olduğundan çeşitlilik gerçekten tatmin edici. Ama hepsinden öte oyunu eşsiz kılan şey deliliğimiz, diğer insanların hikayeleri ve acılarıyla karışan kendi gizemli hikayemiz. Geçmişten bugüne uzanan hikayelerin ve karakterlerin birbiri içerisinde erimesi, olayları keşfetme tutkusu, oyunu bir klasik yapıyor. ■

Ali Güngör, gali@level.com.tr

Bir cehennem dolusu yaratık: TheSuffering kısa sürede korku klasikleri arasındaki yerini alacak gibi.

Movix: Medya dosyaları için özel bir Linux sürümü

Bilgisayarınız medya oynatıcısına dönüşüyor

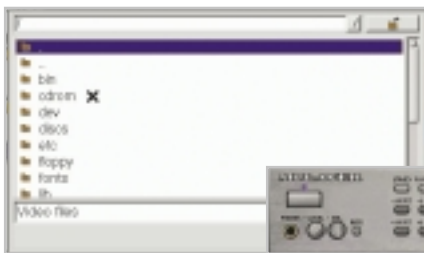
Minik bir Linux dağıtımı sayesinde, sabit disk bile olmayan bir bilgisayarda, başta DivX olmak üzere her türlü medya dosyasını oynatabileceğinizi biliyor musunuz?

SourceForge üzerinde geliştirilen (movix.sourceforge.net) bir açık kaynak projesi olan Movix, üç farklı Linux dağıtımına ev sahipliği yapıyor. Bazı farklılıklara sahip olan bu üç farklı Movix sürümü de başka bir programa ihtiyaç duymadan medya dosyalarını oynatabilmeyi amaçlıyor. Hatta Movix dağıtımlarını kullanırsanız CD üzerinde yer alan herhangi bir film dosyasını oynatmak için sabit diske bile ihtiyaç duyul-

muyor. Bu özelliği ile film meraklısı çoğu bilgisayar kullanıcısının gönlünü fethetmeyi başaran Movix, başta DivX ve XviD olmak üzere AVI, MPEG, QuickTime, RealMedia, WMV, ASF, MP3, OGG/VORBIS, WAV formatlarındaki medya dosyalarını oynatabiliyor. Bunlara ek olarak Movix yardımıyla internet radyolarını dinleyebiliyor ve (sisteminize bağlı bir TV kartı olması durumunda) televizyon izleyebiliyorsunuz. Desteklediği formatların fazlalığı dışında, sahip olduğu özellikler

ile de ön plana çıkan Movix, sisteminizle birlikte kullanabileceğiniz uzaktan kumanda cihazlarının çoğunu da destekliyor.

Tüm bu işlemleri önyüklenbilir (bootable) bir CD üzerinden gerçekleştiren Movix, en son sürümlerinde sabit disk, USB bellek, CompactFlash kart ve hatta internet üzerinden çalıştırılabilir. CD üzerinden önyükleme dışındaki diğer seçenekler, bazı kullanıcılar için hayat kurtarıcı olabilir; ama yaptığımız denemelerde bu özelliklerin her sistemde aynı oranda başarıyla çalışmadığını gözlemledik. Bu yüzden, bu yazıda ağırlıklı olarak Movix'i CD üzerinden başlatarak çalıştırma yönteminden bahsedeceğiz. Ancak Movix'in kullanımını incelemeye başlamadan önce, yazılımın temel özellikleri hakkında kısaca bilgi vermek faydalı olur.

Movix: Son derece az sistem gereksinimi duymasına rağmen, çok sayıda medya formatını desteklemekte.

Movix'in farklı şekilde çalışan üç sürümü mevcut

Yazının başında da belirttiğimiz gibi, Movix projesi içerisinde üç farklı Linux dağıtımı geliştiriliyor. Temel amaçları aynı olan bu üç farklı dağıtımın, detaylarda bazı farklılıkları bulunuyor. Bu farklılıkları açıklamak gerekirse:

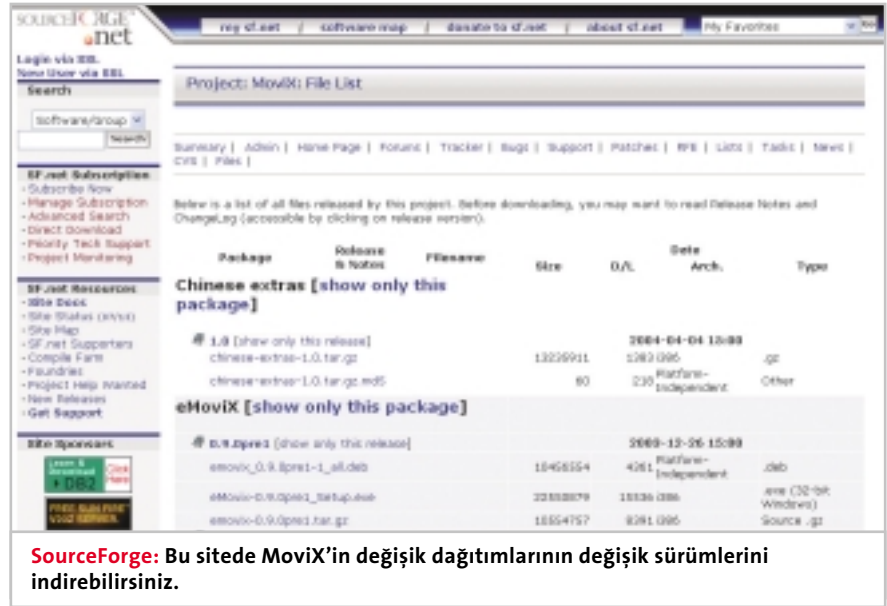
eMovix: Film ses dosyaları ile birlikte CD üzerine kaydedebileceğiniz bu dağıtım sayesinde, CD üzerinde yer alan medya dosyalarını oynatmak için tek ihtiyaç duyacağınız şey bir bilgisayar oluyor. Son zamanlarda içerisinde DivX film bulunan bir CD'ye rastladıysanız, bu CD'nin içerisinde çeşitli codec'lerin ve medya oynatıcılarının bulunduğu dikkatinizi çekmiş olabilir. eMovix ise, benzer bir biçimde, sadece DivX dosyalarını değil, her türlü medya dosyasını oynatmak için gerekli araçları sunuyor. CD'ye eMovix'i ekleyebilmek için CD'de 8 MB boş disk alanına ihtiyacınız var.

Movix: Movix projesinin en önemli ve temel ayağı olan Movix, CD'den önyüklenerek Linux çekirdeğini ve bu çekirdek üzerinde çalışan MPlayer programını sistem belleğine yükleyen bir Linux dağıtımı. Bu dağıtım içerisinde yer alan programlar belleğe bir kez yüklendikten sonra, Movix CD'sine ihtiyaç duyulmaksızın her türlü medya dosyası oynatılabilir.

Movix2: Az önce açıklanan Movix ile temelde aynı özelliklere sahip olan Movix2, ek olarak MPlayer'ın kullanıcı arabirimine (GUI) sahip olarak geliyor.

Movix'in nasıl çalıştığına dair temel bilgiler

Movix, temel olarak DivX formatının ortaya çıkmasıyla birlikte ortaya çıkmış bir proje. Bu durumun temel sebebi DivX formatının popülerliği değil, DivX formatındaki filmleri oynatabilmek için gerekli olan codec'ler konusunda yaşanan karmaşa. Sisteminizde eksik olan bir codec yüzünden, sesini duyabildiğiniz bir film simsiyah gözüküyor olabilir. Bu gibi durumlara kökten bir çözüm getiren Movix, sisteminizde yüklü bir işletim sistemi bulunmasa bile, başta DivX ve XviD olmak üzere her türlü medya dosyasını oynatabilir. Movix bu işlem için, internet üzerinde zaten var olan programlardan ve paketlerden faydalıyor. Movix'in te-

SourceForge: Bu sitede Movix'in değişik dağıtımlarının değişik sürümlerini indirebilirsiniz.

mellerini oluşturan bu yazılımlar şöyle listelenebilir:

```
syslinux v2.08,
bootplash 3.0.7,
linux kernel v2.4.22,
slackware v8.1,
mplayer v0.92,
fbi v1.28,
Perl 5.8.0,
Curses-UI 0.76_01,
BusyBox 0.60.5,
ALSA 1.0.0rc2
```

Movix'in değişik dağıtımlarında ve değişik sürümlerinde kullanılan paketler değişse de, az önce belirttiğimiz paketler Movix2in nasıl ortaya çıktığı hakkında genel bir fikir verebilir. Zaten mevcut olan bu paketleri, en etkin bir biçimde kullanabilecek şekilde bir araya getiren Movix, bu sayede başka bir şeye ihtiyaç duyulmaksızın her türlü medya dosyasını oynatmayı başarıyor

Daha önceden Linux tecrübesi olan kullanıcılar, Movix'in bu yazılımları kullanarak nasıl çalıştığını kolayca göz önüne getirebilirler. Linux hakkında en ufak bir fikri olmayan kullanıcılar için ise bu süreç şöyle açıklayabiliriz:

Movix dağıtımını CD'den başlatılacak şekilde boş bir CD'ye yazdıktan sonra, bilgisayarınızı bu CD yardımıyla açarsınız. (Sisteminizi CD üzerinden açabilmek için BIOS ayarlarında değişiklik yapmanız gerekebilir.) Bu basit işlemden sonra Movix, gerekli yazılımları sistem belleğine kopyalamaya başlıyor. Movix içerisindeki yazılımların tamamı belleğe

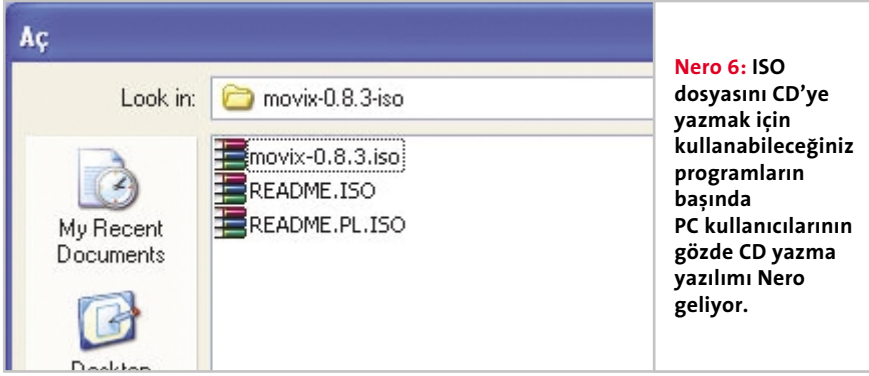
yüklendikten sonra, Movix arabirimi ekrana geliyor ve bu arabirim üzerinden istediğiniz işlemleri gerçekleştirebiliyorsunuz. Bu aşamadan, yani Movix'in ana menüsü ekrana geldikten sonra, sisteminizi başlatmak için kullandığınız Movix CD'sini çıkartabilirsiniz.

Buraya kadar açıklanan aşamalar, hem Movix hem de Movix2 için ortaktır. eMovix dağıtımında ise durum biraz daha farklı. Zira eMovix yazılımını, oynatmak istediğiniz dosyaları içeren CD'nin içerisine gömüyorsunuz. Yine önyüklenabilir (bootable) olması gereken bu CD'yi kullanarak sisteminizi başlattığınızda, eMovix içerisindeki yazılımlar sistem belleğine yüklenecek ve bu işlem tamam- →

RAHAT KULLANIM İÇİN

» Movix kısayol tuşları

Durdurmak ve çıkmak	Q veya Esc
Duraksatmak	P veya Space
Sesi artırmak	* veya 9
Sesi azaltmak	/ veya 0
10 saniye ileri/geri	→ ve ←
1 dakika ileri/geri	↑ ve ↓
10 dakika ileri/geri	Page Up ve Page Down
Çalma listesinden ileri/geri	> ve <
Ses gecikme ayarı (0.1 saniye)	+ ve -
Diğer altyazıya geçmek	J
TV kanalını değiştirmek	H ve L
Mplayer menüsü	M

Nero 6: ISO dosyasını CD'ye yazmak için kullanabileceğiniz programların başında PC kullanıcılarının gözde CD yazma yazılımı Nero geliyor.

landıktan sonra yine aynı CD içerisinde bulunan medya dosyaları oynatılmaya başlanacaktır.

MoviX'in çalışmak için ihtiyaç duyduğu sistem özellikleri

MoviX'i çalıştırmak için herhangi bir ekstra yazılıma gerek yok. Buna rağmen MoviX CD'sini hazırlarken, ISO dosyalarını yazabilen bir CD yazma programına ihtiyaç duyacaksınız.

MoviX'in donanımsal ihtiyaçları ise oldukça düşük. İşlemci olarak i586'dan daha büyük bir x86 işlemci işinizi görecektir. Örneğin bir MPEG kod çözücü kartının yardımıyla, Pentium 233 bir bilgisayarda MoviX içerisinden film dosyalarını izleyebilirsiniz. Bilgisayarınızda MPEG kod çözücü kartının bulunmaması durumunda ise, en azından 600 MHz hızındaki bir işlemci işinizi görecektir. Çalışmak için sabit diske ihtiyaç duymayan MoviX, 64 MB RAM'e sahip bir bilgisayarda başarıyla ça-

alışabiliyor. Eğer sabit diskiniz üzerinde 32 MB'tan daha büyük bir "Linux swap partition" mevcutsa, Movix'in ihtiyaç duyduğu sistem belleği 32 MB sınırına kadar düşüyor. Bir başka önemli bileşen olan ekran kartı ise MoviX için çoğu kez bir sorun yaratmıyor. Zira piyasadaki güncel

ekran kartlarının neredeyse tamamı MoviX tarafından destekleniyor. ALSA ses sürücülerini kullanan MoviX, ses kartları konusunda da bir hayli uyumlu bir tavır sergiliyor ve piyasadaki ses kartlarının tamamına yakını kolayca tanıyabiliyor.

Önyüklenebilir (bootable) MoviX CD'lerini hazırlamak

İsterseniz movix.sourceforge.net adresinden indirebileceğiniz, isterseniz de e-CHIP içerisinde bulabileceğiniz MoviX dosyalarını kullanarak kendi MoviX CD'lerinizi oluşturabilirsiniz. MoviX'in web sitesinde eMoviX, MoviX ve MoviX2 dağıtımlarının değişik sürümlerine ait değişik dosyalar yer alıyor. Örneğin eMoviX'in beta sürümüne veya MoviX'in Türkçe sürümüne bu adresten ulaşabilirsiniz. Bu ayki e-CHIP'te ise tüm dağıtımlarını bulabilirsiniz.

MoviX'in dosya arşivinde, MoviX'in ve MoviX2'nin ISO dosyalarına, kaynak kodlarına ve Windows için özelleştirilmiş EXE formatındaki kurulum programlarına ulaşabilirsiniz. MoviX'i ilk defa kullanacak bir kullanıcı için bu değişik dosya tipleri içerisinden en uygunu ISO dosyaları olacaktır. Bu dosyalar sayesinde, ilgili MoviX dağıtımını standart ayarlarıyla bir CD'ye yazarak MoviX'i hemen kullanmaya başlayabilirsiniz.

ISO dosyalarını CD'ye yazmak için bir CD yazma programına ihtiyacınız var. Sisteminizde halihazırda yüklü bulunan CD yazma içerisinde çok büyük bir ihtimalle →

BurnCDCC: ISO dosyalarını CD'ye yazmak konusunda özelleşmiş, ücretsiz bir program.

MEDYA AĞIRLIKLIL İŞLETİM SİSTEMLERİ

» MoviX alternatifleri: GeeXboX

Bu yazının odak noktasını MoviX projesi oluştursa da, ek bir yazılıma, işletim sistemine ve hatta sabit diske ihtiyaç duymadan medya dosyalarını izlemenize imkan tanıyan tek çözüm MoviX değil. Bu konuda özelleşen çeşitli Linux dağıtımları bulunuyor. Bu dağıtımlardan bazıları daha çok yeni ve çoğu sistemde düzgün

çalışmıyor; bazıları ise geliştirilmesi durdurulmuş dağıtımlar ve yeni medya dosyalarını desteklemekte zorlanıyorlar. Yine de, güncelliğini koruyan ve stabil olan MoviX alternatifleri de bulunuyor.

GeeXboX (www.geebox.org)

Bu yazıyı yazdığımız sıralarda 0.97 sürümü mevcut olan GeeXboX, medya dosyalarını oynatmak için MPlayer'dan destek alan minik bir Linux dağıtımı. İlk çıktığında sadece DivX dos-

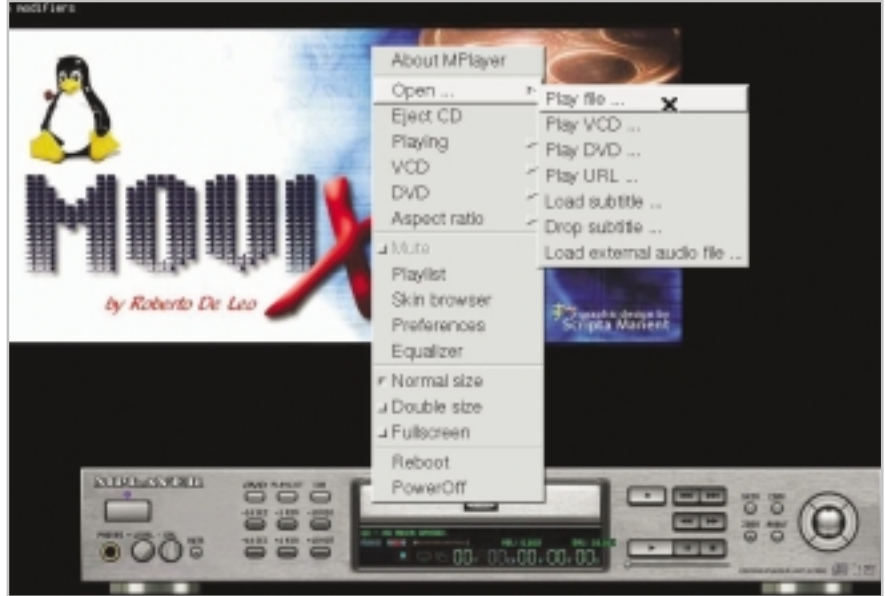
yalarını oynatabilen GeeXbox; şu anda MPEG1/2/4, Windows Media, QuickTime ve RealMedia formatlarındaki filmlere ek olarak MP3, Ogg/Vorbis, AC3 ve WAV formatlarındaki ses dosyalarını destekliyor.

GeeXboX'ın sistem ihtiyaçları ise MoviX'e göre bir nebze olsun daha düşük. 64 MB RAM'e sahip, Pentium2 400 MHz işlemcili bir bilgisayarda GeeXboX dağıtımını kolayca çalıştırabiliyorsunuz. Buna ek olarak, GeeXboX CD'de sadece 4 MB yer kaplıyor. MoviX ile kıyaslandığında görsellik açısından daha gelişmiş olan GeeXbox, bazı okurlarımız için (MoviX'e göre) daha tatmin edici olabilir.

ISO dosyalarını yazma özelliği bulunur. Örneğin Nero 6 içerisinde ISO dosyalarını yazmak için Nero StartSmart aracını çalıştırmalı ve ekrana gelecek olan pencerenin *Kopyala ve Yedekle* başlığının altındaki *Kalıbı Diske Yazdır* seçeneğine tıklamalısınız. Bu işlemden sonra ekrana gelecek diyalog kutusunda, ISO dosyasının konumu sorulacaktır. Bu işlem için ISO dosyasının bulunduğu klasöre geldikten sonra, *Dosya tipleri* başlığı altından *Kalıp Dosyaları* seçeneğine tıklamalı ve diyalog kutusunda gözükecek olan ISO dosyasına çift tıklamalısınız. Bu aşamadan sonra ekranınıza gelecek olan bir sonraki pencerede de CD yazma işlemiyle ilgili ayarları da ihtiyaçlarınıza göre ayarlayıp *İleri* tuşuna tıklayarak ISO dosyasının içeriğini CD'ye yazma işlemine başlayabilirsiniz. CD yazma işlemi tamamlandığında, elinizin altında ilgili Movix dağıtımı çalıştırmak için kullanabileceğiniz bir önyüklenbilir CD olacaktır.

Sisteminizde Nero 6 yüklü değilse ve mevcut CD yazma programınızda da ISO yazma özelliğinin bulunmadığını düşünüyorsanız, ücretsiz CD yazma programlarını denemenizi öneririz. CD/DVD yazma konusunda komple bir çözüm sunan CDBurnerXP Pro (www.cdburnerxp.se) veya DeepBurner (www.deepburner.com) programları ISO yazma özelliğine sahip. Bu iki programa ek olarak kullanabileceğiniz bir başka ücretsiz program olan BurnCDCC (<http://www.te-rabyteunlimited.com/utilities.html>) ise ISO yazma konusunda özelleşmiş. Sadece

Movix2 Menü: Movix2, son derece kullanışlı ve hatta skin desteği de sunan bir grafik arabirime sahip olarak geliyor.

56 KB boyutundaki BurnCDCC'nin bazı CD sürücüler ile çok sorun çıkarttığını, tecrübelerimize dayanarak söyleyebiliriz.

Movix üzerinden medya dosyalarını oynatmak için

Şimdiye kadar anlatılan yöntemleri kullanarak önyüklenbilir bir Movix (veya Movix2) CD'si oluşturduktan sonra, medya dosyalarını Movix üzerinden oynatmanın keyfine varmak isteyebilirsiniz. Bunun için oluşturduğunuz Movix CD'sinin CD sürücünüze takmalı ve bilgisayarınız yeniden başlatmalısınız. Bu işlem sırasında, sisteminizim CD'den ön-

yüklenerek şekilde ayarlandığından emin olmalısınız. (Bu ayar BIOS içerisinde değiştirilebilir.) Eğer her şeyi doğru yaptıysanız, bilgisayarınız yeniden başladıktan ve donanım testlerini gerçekleştirdikten sonra CD'den açılmaya başlayacaktır. Bu kısa önyükleme işlemi tamamlandıktan sonra, Movix'i kullanabilmek için gerekli olan paketlerin sistem belleğine yüklenmesi işlemi başlayacaktır. Bu arada, tüm bu işlemlerin Movix tarafından otomatik olarak gerçekleştirildiğini hatırlatmalıyız. Yine de, çeşitli sebeplerde Movix'in başlangıç özelliklerini değiştirmek isterseniz, F2 işlev tuşuna tıklayarak ön-

MEDYA AĞIRLIKLIL İŞLETİM SİSTEMLERİ

» Movix alternatifleri: WOMP!

WOMP! (womp.sourceforge.net)

En son sürümü 0.6 olan WOMP!, medya dosyalarını oynatmak için kullanabileceğiniz bir başka Linux dağıtımı olarak karşımıza çıkıyor. Sahip olduğu özellikler açısından Movix'i çoğu kez sollayan WOMP!'un tek eksiği ise ihtiyaç duyduğu sistem kaynaklarının Movix'e göre bir hayli fazla olması. Minimum özelliklerle kullanıldığında (Movix'in olduğu gibi) 64 MB sistem belleğine ihtiyaç duyan WOMP!, ağa bağlanma vs. gibi tüm özellikleri ile kullanıldığında ise 256 MB RAM'e ihtiyaç duyuyor.

WOMP!'u kullanarak VCD/SVCD/DVD diskleri, DivX, XviD, AVI, MOV, RAM, MPEG formatlarındaki filmleri, MP3,

OGG ve WAV formatlarındaki sesleri oynatabiliyor ve JPEG, GIF, PNG, TIFF gibi değişik grafik formatlarını görüntüleyebiliyorsunuz. Çalma listesi desteği de bu-

lunan ve DivX dosyalarıyla birlikte altyazı da gösterebilen WOMP!, DVD filmlerin seslendirme, altyazı, sahne seçimi ve kamera açısı gibi özelliklerini de başarıyla destekliyor. Medya dosyalarını oynatmak dışında internette sörf yapmanıza da imkan tanıyan WOMP!, şu anda olmasa da ilerleyen sürümlerinde ADSL desteği sunmayı planlıyor.

Sahip olduğu (ve eklenmesi planlanan) özellikler ile Movix'in peşini bırakmayan WOMP!, çoğu kez Movix'ten daha fazlasını sunmayı başarıyor. Güçlü bir sisteme sahip kullanıcıların denemeyi düşünebileceği WOMP!'un şu andaki bir diğer eksikliği ise popülerliğinin fazla olmaması. Örneğin WOMP! içerisinde Türkçe desteği mevcut değil.

yükleme seçeneklerini değiştirebilirsiniz. Tüm bu işlemlerin başarıyla tamamlanması durumunda, ekranınıza Movix'in ana menüsü gelecektir.

Ekranınıza gelecek olan menü, çalıştırdığınız Movix dağıtımına ve sürümüne göre farklılık gösterebilir. Örneğin Movix2, gelişmiş bir grafik arabirime sahipken, Movix metin tabanlı ve daha basit bir arabirime sahip. Buna ek olarak, Movix'in Türkçe sürümünü çalıştırdığınızda programın menüleri karşınıza Türkçe olarak çıkacaktır. Bu aşamadan sonra, medya dosyalarını oynatma işleminin çok

yasının adı ile aynı olacak biçimde ayarlarsanız, Movix bu alt yazı dosyasını otomatik olarak göstermeye başlayacaktır. Bunu bir örnekle göstermek gerekirse: CD'deki film dosyasının adı CHIP.AVI biçiminde ise, alt yazı dosyası da CHIP.SUB biçiminde olmalıdır. Bu arada, alt yazı dosyasının SUB uzantılı olmasının çok önemli olduğunu hatırlatmalıyız. Eğer sizin elinizdeki alt yazı dosyasının uzantısı daha farklı ise, bu uzantıyı basitçe SUB olarak değiştirmeniz gerekecektir. Film ve alt yazı dosyalarının adını belirtilen şartlara uygun olarak düzenledikten sonra, bu

Sorun yaşayanlar için önyükleme parametreleri

Movix CD'sinden sistemi başlattıktan etiktikten sonra, herhangi bir aşamada önyükleme ayarlarından kaynaklanan bir sorunla karşılaşabilirsiniz. Bu sorunların en yaygını, önyükleme sırasındaki ekran ayarlarından kaynaklanan, monitördeki görüntüsünün kaybolması durumu. Eğer Movix çalışmaya başlarken monitörünüzün görüntüsü gider ve ışığı yanıp sönmeye başlarsa şu yöntemi deneyebilirsiniz.

Bilgisayarınızı yeniden başlatın ve Movix logosunu görün görünmez F2 işlev tuşuna basarak *Boot Options* menüsüne gelin. Bu pencerede kullanabileceğiniz çeşitli önyükleme parametreleri hakkında bilgi veriliyor. Bu ekranda görebileceğiniz parametrelerin en önemlilerini kısaca özetlersek:

Movix(2): Sisteminiz için en uygun sürücüyü kullanmaya çalışır. Tabii ki, sizin yaşadığınız sorun, Movix'in sizin için en uygun sürücüyü bulamamasından kaynaklanır.

FB: Ekran kartınız için uygun olan Linux framebuffer sürücüsünü kullanır. Her bilgisayarda çalışmaz ama çalışması durumunda diğer seçeneklere göre çok daha iyi bir performans sunabilir.

vesa: Teorik olarak, tüm ekran kartlarıyla uyumlu bir sürücüdür. Bu sürücünün tek kötü yanı, Movix menüsü ile kısmen uyumsuz olmasıdır. Bu seçeneği kullanarak Movix'i başlattığımızda, Movix menüsü bozulacağı için sisteminizi sık sık yeniden başlatmak zorunda kalabilirsiniz.

aa: İstisnasız tüm bilgisayarlarda çalışacak bir sürücüdür. Filmleri sadece ASCII karakterleri kullanarak görüntüler. Bu şekilde izleyeceğimiz filmde zevk almayacağımızın garantisini verebiliriz. Yine de sırf eğlence olsun diye deneyebileceğiniz bir seçenek. Movix'i sorunsuz olarak başlatmak için, öncelikle "vesa" seçeneğini denemenizi öneririz. Bunun için *Boot Options* menüsündeyken, klavyenizi kullanarak "vesa" yazmanız (tırmaklar hariç!) ve [Enter] tuşuna basmanız yeterli olacaktır. Bu seçenek de işe yaramazsa, sırasıyla "FB" ve "aa" parametrelerini denemenizi öneriyoruz. ■

Burak Tuyan, burakt@chip.com.tr

kolay olduğunu ve daha önce hiç Linux kullanmamış kişilerin bile Movix'i kolayca kullanabileceğini belirtebiliriz. Film veya müzik dosyasını çalıştırdıktan sonra kullanabileceğiniz çeşitli kısayol komutlarını ise "Movix Kısayol Tuşları" başlıklı kutumuzda bulabilirsiniz. Bu arada, Movix'in kullanımının basit olmasının, kullanıcılara yeterince seçenek sunmadığı anlamına gelmediğini hatırlatmalıyız. Movix içerisindeki gelişmiş ayarları ihtiyaçlarınıza göre değiştirerek, Movix'ten maksimum verimi ve faydayı almayı başabilirsiniz.

DivX'leri alt yazı dosyalarıyla birlikte izlemek için

Bazı kullanıcılar için DivX dosyaları ile alt yazı dosyaları ayrılmaz birer ikilidir. Eğer siz de DivX filmleri izlerken alt yazı dosyalarına ihtiyaç duyuyorsanız, Movix içerisinde de alt yazı dosyalarını görüntüleyebileceğinizi bilmelisiniz. Bu işlem için en kolay yol, DivX ve alt yazı dosyalarının bulunduğu CD'yi hazırlarken ufak bir ayrıntıya dikkat etmek: Eğer CD içerisindeki alt yazı dosyasının adını DivX dos-

iki dosyayı da CD'nin içerisindeki aynı klasöre (veya CD'nin kök dizinine) koymanız durumunda, Movix film dosyasıyla birlikte alt yazı dosyasını da göstermeye başlayacaktır.

Alt yazı dosyalarıyla ilgili bir diğer önemli nokta da, Türkçe karakter içeren alt yazı dosyalarıyla ilgili küçük bir sorun. Eğer Movix'in İngilizce sürümünü kullanıyorsanız, herhangi bir ayarı değiştirmedığınız sürece, alt yazı dosyalarındaki "i, ş, ç" gibi Türkçe karakterler düzgün görüntülenemiyor (Movix'in Türkçe sürümünde bu problem yok.) Bu ufak sorunu Movix içerisindeki basit bir ayar değişikliğiyle düzeltebilirsiniz. Bunun için Movix'in içerisindeki *Edit* menüsüne gelmeli ve buradaki *MPlayer Menu / Subs Options* komutunu seçmelisiniz. Bu işlemten sonra ekrana gelecek olan yeni penceredeki *Subtitles* başlığının altında yer alan *Encoding* değerini *iso:8859-9* olarak değiştirmelisiniz. Bu değişiklikten sonra, ilgili pencerenin *Kaydet* komutunu çalıştırdığınızda, alt yazı dosyalarındaki Türkçe karakterler düzgün olarak görüntülenmeye başlayacaktır.

En iyi sistem araçları

Ücretsiz power tuning imkanları

Windows'ta her zaman daha fazla optimizasyon mümkün. Verileri kurtarmak, belleği denetlemek, sistemi frenleyen ayarlardan kurtulmak elinizde. Üstelik gerekli değişiklikler için ideal araçlar internetten ücretsiz indirilebiliyor. CHIP, sisteminizi daha hızlı, güvenli ve konforlu hale getirecek ipuçlarını sıralıyor.

Bazı Windows kullanıcıları için hayat, yeni bir ev yaptırırken özensiz inşaat firmalarıyla boğuşmak zorunda kalan bir ev sahibinininkine benzetilebilir. Yeterince iyi bir iş çıkarılmamış, bazı eşyalar ortalıkta unutulmuştur ve her an yeni problemlerle karşılaşılır. Bu durum sürekli bakım ve onarımı yapılması gereken Windows yüklü bir bilgisayara benzetilebilir. Sistemi biraz ihmal et-

tiğinizde hem stabilite hem de hız kaybı yaşanacaktır. Bellekte boş yer yoksa ve sabit disk gereksiz DLL dosyalarıyla dolmuşsa yavaşlıktan sıkılabilirsiniz. Oysa elinizin altında doğru araçlar varsa bu sorunların hepsinin üstesinden gelebilirsiniz. Üstelik kendinize ayrıca araç-gereç satın almak zorunda kalmadan. Gerekli yazılımları eCHIP'ten (© eCHIP-Code tuning) ya da belirtilen web adreslerinden

indirebilirsiniz. CHIP, web'deki çok sayıda alternatif içerisinde en iyileri araştırdı ve Windows'u daha hızlı, daha güvenli, daha stabil ve konforlu hale getirmeye yarayan araçlar keşfetti.

İncelenen yazılımların hiçbir maliyeti yok. Bu küçük araçların güncel, kolay kullanımlı ve profesyoneller için bile uygun. Tek sorun araçların neredeyse hiçbirinin Türkçe desteği sunmaması.

Daha hızlı

Sisteminiz son zamanlarda çok yavaşladıysa sorun yetersiz sistem belleği, hatalı Kayıt Defteri (Registry) ayarları ya da dosya artıkları olabilir. Sistemi yavaşlatan sorunların tamamına yakını giderecek yazılımlar aşağıda:

KAYIT DEFTERİ DÜZENLEME

Adı: Fresh UI

Web: www.freshdevices.com

Dili: İngilizce

Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ndeki değişiklikler geri dönüşü olmayan hatalara neden olabilir.

Parametrelerden biri dahi yanlış ayarlandığında sistem artık çalışmaz hale gelebilir. Fresh UI, kullanıcıları bu tarz tehlikelerden koruyor. Araç tüm ayarları programlara ve uygulama alanlarına göre sınıflandırıyor. Bu sayede Windows Messenger'ı birkaç tıklamayla devre dışı bırakabilir ya da silinen dosyaların Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınmasını önleyebilirsiniz. Fresh UI üzerinden yapılan ayarlar Kayıt Defteri'nde ya da farklı bir dosyada saklanabiliyor. Sistemdeki değişiklikleri geri almak ya da o anki kullanım amacına yönelik ayarları yüklemek mümkün.

Yardım dosyası daha ayrıntılı olabilir. Ancak amatör kullanıcılar dahi bu araçla kısa sürede daha yüksek performanslı bir Windows yaratabilirler.

SABİT DİSK TEMİZLİĞİ

Adı: G-Lock Temp Cleaner

Web: www.glocksoft.com

Dili: İngilizce

Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Windows yazılımları Apple uygulamalarından farklı olarak biraz daha dağınık. Geçici klasörler, güvenlik, kur ve yapılandırma dosyaları karmaşık bir klasör yapısına yol açıyor.

Çoğu yazılım, sistemden kaldırıldığında ardında dosya artıkları bırakır. G-Lock Temp Cleaner dijital temizlik konusunda ideal bir yardımcı. Yazılım, disk sürücüler ve yerel ağ üzerindeki gereksiz dosyaları buluyor, silmeden önce listeliyor. Dosyalar tamamen silinmiyor ve Geri Dönüşüm

Kutusu'na taşıyor. Bu nedenle silmeden önce tereddüt etmeye gerek yok. Gereken dosyaları yeniden oluşturabilirsiniz.

Temp Cleaner, *.bak ya da ~*. * dosya adlarına sahip gereksiz dosyaları otomatik olarak buluyor. TIF resimler gibi belirli dosya gruplarını işaretleyebilir, zaman dilimi seçenekleriyle silmeyi herhangi bir tarihle sınırlandırabilirsiniz. Yazılım ZIP dosyaları içindeki gereksiz dosyaları da ayıklayabiliyor.

BELLEK OPTİMİZASYONU

Adı: RAM Idle LE

Web: www.tweaknow.com/

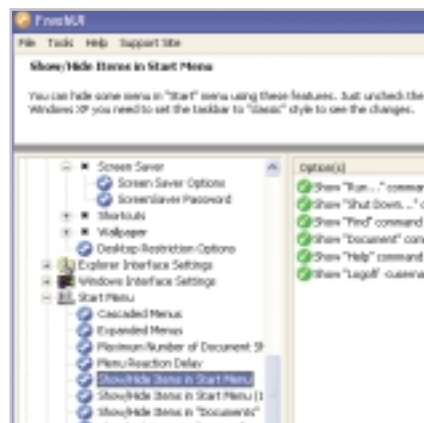
Dili: İngilizce

Sistem: Win 98/Me/2000/XP

PC'deki sistem belleği miktarı asla yeterli gelmez. 512 MB bile resim, video ve grafiklerle yoğun olarak uğraşıyorsanız hemen tükenecektir. Özellikle sistem belleği kısıtlı bilgisayarlarda, yer açacak bir araç hayati önem taşıyabilir. RAM Idle bu görevi yerine getiriyor. Yazılım, belleğin kullanılan bölümünü sabit disk üzerindeki geçici bir dosyaya yedekliyor ve Windows'a hız kazandırıyor. Ücretsiz yazılımın belirlediği iki sınır değerden biri program etkinleştirildikten sonra kullanılan, diğeri ise hedef değer. RAM Idle hedef gösterilen boş alana ulaşmaya çalışıyor.

Ancak siz okurlarımızı RAM Idle LE'nin mucizeler yaratamadığı konusunda uyaralım. Örneğin uygulamalardan biri yeniden kullandığı belleğe ihtiyaç duyduğunda RAM Idle'in sağladığı kazanç kaybolacaktır. Arabelleği temizleme seçeneği ve kullanılabilir bellek miktarı gösterimiye son derece yararlı özellikler.

Her şey ortada: Fresh UI Kayıt defteri kayıtlarını amatör kullanıcılar için dahi kolay anlaşılır hale getiriyor.

ÜCRETSİZ ANALİZ

Windows'taki hataları hızla tespit etmek için yüksek performanslı "diagnose" (teşhis) yazılımlarına ihtiyacınız var. En iyi analiz araçlarını sizin için sıraladık

Fresh Diagnose: Yazılım, ücretsiz analiz araçları içerisinde en yeteneklisi. Sistemi analiz ediyor ve BIOS'tan tutun da kurulu fontlara, kullanılan donanımların kesme noktası isteğine kadar tüm bilgileri görüntülüyor. Windows ayarlarındaki en son değişikliklerin performans artışı sağlayıp sağlamadığını ölçmeye yarayan benchmark araçları unutulmamış.

Bilgi: www.freshdevices.com

Memtest86 1.11: PC'niz sık sık çöküyorsa sorun hatalı bellek modüllerinden kaynaklanabilir. Sorunun kaynağını bulmak için Memtest86'dan yardım alabilirsiniz. Yazılım bir açılış disketi üzerine kuruluyor ve PC başlangıcında yükleniyor. Daha sonra bellek çok sayıda testle bellek sınavıyor ve hata mesajları listeleniyor. Ancak buradaki mesajların tek sorumlusu RAM olmayabilir. Anakartla ilgili çeşitli problemleri ya da FrontSide Bus hızının çok yüksek ayarlanması ihtimalini de dikkate almalısınız.

Bilgi: www.memtest.org

Baseline Security Analyzer: Windows kullanıcıları için olmazsa olmazlardan biri Microsoft'un güvenlik analiz aracı. Yazılım PC'de kurulu Windows ve Internet Explorer'ın açıklarını tespit ediyor ve kullanıcıya hangi güncellemeleri yüklemesi gerektiğini bildiriyor.

Bilgi: www.microsoft.com

⊙ **LCD-Test:** Bu analiz aracı kullanıcıya LCD monitörü test etmesinde yardımcı oluyor. Yazılım LCD'ye arka arkaya tümüyle siyah, kırmızı, yeşil, mavi ve beyaz renkte ekranlar gönderiyor. Test sırasında yalnızca bir renk görüntüleyebilen noktalar bozuk ekran noktaları ve bu yolla kolayca ayırt edilebilirler.

Bilgi: www.ekimsw.com/lcdtest/

⊙ **Nero CD/DVD Speed:** Nero'nun bu aracı kurulu CD ve DVD sürücülerin sorunsuz çalışıp çalışmadığını ve tam hıza ulaşip ulaşmadığını test ediyor. Yazılım, bunun için bir dizi benchmark yaparak sonucu ekrana yansıtıyor.

Bilgi: www.cdspeed2000.com

Daha güvenli

Windows'un stabilite ve güvenlik konusunda sunduğu araç sayısı fazla değil. Bu araçlarla dosyalarınızı şifreleyebilir, silinen dosyaları geri yükleyebilir ve sistemi test edebilirsiniz.

GÜVENLİ SİLME İŞLEMİ

Adı: SuperShredder
Web: www.analogx.com
Dili: İngilizce
Sistem: Win 98/Me/NT/2000/XP

Windows dosyaları doğrudan silmez. Dosya içerikleri, Windows sabit disk üzerindeki o alana yeni bir dosya yazana dek okunabilir. Aslında bu durum büyük bir güvenlik açığına neden olur ve PC'ne erişebilen her kullanıcı sildiğinizi sandığınız dosyaları ek bir kurtarma aracıyla geri yükleyebilir.

SuperShredder'dan bu konuda yardım alabilirsiniz. Bir dosyayı dijital kağıt öğütücüsüne taşıdığınızda, silinmeden önce dosya farklı verilerle doldurulur. Kullanılan bit örneğini dilediğiniz gibi seçebilir, mevcut dosyalarla mantık işlemleriyle (OR, AND ve XOR) ilişkilendirebilirsiniz. Daha yüksek güvenlik için bu yöntemlerin birden fazlasını seçebilir ve zaman kaybını göze alarak dosyalar üzerine arka arkaya uygulayabilirsiniz.

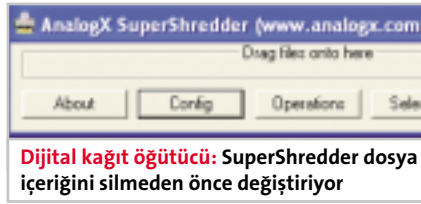
Shredder'ın kullanımı kolay. Yazılımı başlattığınızda masaüstünde kullanıcının silinecek dosyaları sürükleyip bırakarak metoduyla içine taşıyacağı ufak bir pencere açılıyor. Yazılım birkaç sorunun ardından dosyaları sonsuza dek ortadan kaldırıyor. Dosyaları kısayol menüsü üzerinden silmek daha da konforlu.

DOSYA KURTARMA

Adı: Handy Recovery
Web: www.handyrecovery.com
Dili: İngilizce
Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Geri Dönüşüm Kutusu'ndan yanlışlıkla sildiğiniz dosyaları kurtarmak için Windows herhangi bir araç sunmuyor. Ancak Handy Recovery adlı araçtan bu konuda yardım alabilirsiniz. Araç sabit diski gözden geçirerek dosyaları yeniden oluşturulabilir

Dijital kağıt öğütücü: SuperShredder dosya içeriğini silmeden önce değiştiriyor

hale getiriyor. Uygulanan yöntem FAT, FAT32, NTFS ve NTFS 5'te başarılı oluyor.

Handy Recovery yeniden oluşturulabilen dosya ve klasörleri işaretliyor. Silinen dosya, hala varolan klasörlerden birindeyse o da işaretleniyor. Yeniden oluşturma işlemi kısa sürede tamamlanıyor. Dosyaları işaretleyip Recover'a tıklamanız yeterli. Yeniden oluşturmayı istediğiniz dosyaları farklı bir disk bölümüne (partition) kaydedin. Aksi takdirde kurtarma sırasında bu dosyaları diğer silinenlerin üzerine yazmanız olası. Silme sonrasında Windows tarafından dosyaya ait orijinal alana yeni veriler kaydedilirse bu dosya bir daha kurtarılamaz.

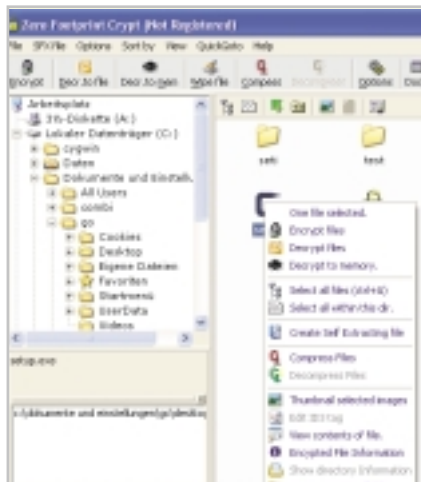
GÜVENLİ ŞİFRELEME

Adı: Zero Footprint
Web: www.baroufasoft.com
Dili: İngilizce
Sistem: Win 98/Me/NT/2000/XP

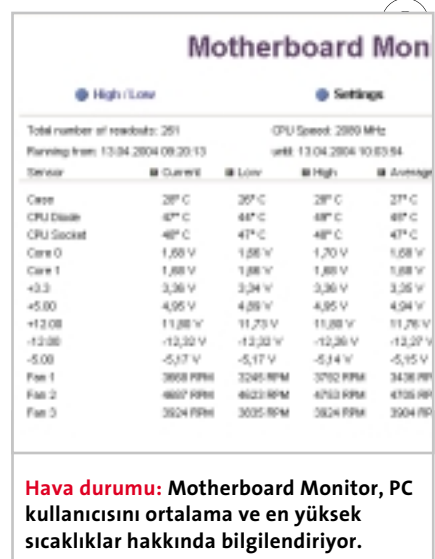

Windows XP dosyaları güvenli bir şekilde şifreleyebilse de, bu özellik yalnızca Professional sürümde mevcut ve sabit diskle sınırlı. Dosyaları şifrelenmiş halde farklı sistemlere aktarmak için ek bir araç gerekiyor.

Zero Footprint'in görevi bu noktada başlıyor. Yazılımın kendi kısayolu kurulum sonrasında kısayol menüsüne ekleni-

Şifreleme hizmeti: Zero Footprint dosyaların güvenlik seviyesini en üst düzeye çıkarabiliyor.

Hava durumu: Motherboard Monitor, PC kullanıcılarını ortalama ve en yüksek sıcaklıklar hakkında bilgilendiriyor.

yor. Sağ fare tuşu üzerinden dosya şifrelemek ve parolayla korumak mümkün. Parola belirleme aşamasında seçilen parolanın ne kadar güvenli olduğunu görmek mümkün. SFX file komutu kendi kendini açabilir dosyalar oluşturuyor. Alıcının parolayı girmesi yeterli, yani ayrıca programı kurmak gerekmiyor.

Zero Footprint; Blowfish, 3DES ve RC4'ün de aralarında bulunduğu altı şifreleme metodu sayesinde dosya aktarımını güvenli hale getiriyor. Ücretsiz sürüm yalnızca boyutu 3 MB'ı aşmayan dosyalarla çalışıyor. Güvenli metin ve tablo gönderimi için bu değer yeterli. Silme öncesinde dosya içeriğini değiştirmeye yarayan bir dijital kağıt öğütücü aracı da unutulmamış.

ANAKARTI TEST ETMEK

Adı: Motherboard Monitor
Web: http://mbm.livewiredev.com/
Dili: İngilizce
Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Kullanıcılar genellikle bilgisayarının çökmesine neden olan ana nedeni bulmakta güçlük çekiyor. Sorun aşırı ısınan işlemciden ya da fanlardan birinin durmasından kaynaklanabilir. Benzer sistem çökmelerini engellemek için gerekli değerleri sık sık kontrol etmek gerekir. Sıcaklık değerleriyle ilgili bilgilere Motherboard Monitor'den ulaşabilirsiniz. Yazılım, anakart tarafından ölçülen sıcaklık değerlerini ve fan devir hızını okuyup ekrana yansıtıyor. Bilgisayara zarar gelmemesi için, sınırlı değerlere ulaşıldığında kullanıcı alarmlarla uyarılıyor.

DLL'LERİ SİLMEK**Adı:** DLL Archive**Web:** www.analogx.com**Dili:** İngilizce**Sistem:** Win 98/Me/NT/2000/XP

Kullanılmayan DLL dosyaları boşuna yer işgal eder. Bazıları farklı sürümler arasında çakışmalara neden olabileceğinden potansiyel bir tehlike kaynağıdır. DLL Archive, herhangi bir programla bağlantısı bulunmayan dosyaları tek bir tıklamayla bularak bu duruma son veriyor. Ücretsiz yazılım dosyaları önce anlaşılır şekilde listeliyor. İlk Windows sistem klasörü tarıyor, ardından arama kapsamı tüm disklere ve çıkarılabilir sürücülere genişletiliyor.

Dikkatli bir seçimin ardından, kullanılmayan DLL dosyalarını silmek için tek bir tıklama yeterli. Araç bu dosyaları öncelikle arşive taşıyor. Şayet gerekirse kullanıcı dosyaları buradan tekrar geri alabilir. Dosyalara gerçekten ihtiyaç duymuyorsanız arşivi boşaltabilirsiniz.

KOMUT SATIRI KULLANIMI**Adı:** PsTools**Web:** www.sysinternals.com/**Dili:** İngilizce**Sistem:** Win NT/2000/XP

Sık sık Windows ayarlarını başvuruyorsanız, işletim sistemini daha güvenli ve daha stabil hale getirmek için komut isteminden de yararlanmanız da gerekiyor. İşletim sistemi bu amaca yönelik bazı yazılımlar sunuyor, ancak bunlar genellikle hızlı ve etkin çalışma için yetersiz.

PsTools tam bu noktada yardımınıza koşuyor. Çalıştırılabilen komut sayısı 13. Örneğin LOG dosyasındaki en yeni kayıtları görmek için "psloglist | more" komutunu girmeniz yeterli. En son mesajlar hemen görüntüleniyor. "psfile" açık dosyaların listesini görüntülerken, "psloggedon" oturum açan kullanıcıların sayısını veriyor. Diğer komutlar PC oturumunu sonlandırmaya, işlemleri başlatmaya ya da sistem hakkında bilgi vermeye yarar.

Tüm bu komutlar yalnızca yerel bilgisayarlar üzerinde değil, ağdaki tüm sistemlerde de çalıştırılabilir. Elbette yönetici (admin) haklarına sahip olunması koşuluyla. Zira normal kullanıcı hakları çoğu işlem için yetersiz.

EK YAZILIMLAR OLMADAN OPTİMİZASYON**»Mevcut araçlarla Windows'a ince ayar**

Windows, sisteminizin stabil ve hızlı olmasını sağlayacak birkaç yazılımla birlikte geliyor. CHIP bu programların en önemlilerini nasıl en iyi şekilde yapılandırabileceğinizi ve performans artışı sağlayabileceğinizi açıklıyor.

Disk birleştirme: Windows normalde dosyaları kaydederken onları sabit disk üzerinde farklı noktalara dağıtır. Disk birleştirme yazılımı ise bu dosyaların ayrı duran parçalarını bir araya getirir. Avantajı, birleştirme sonrasında sabit disk okuma/yazma kafasının dosyaları okumak için daha sonra birbirine uzak noktalara sıçraması ihtiyacını ortadan kaldırmasıdır. Bu sayede dosyaları daha kısa sürede çalıştırabilirsiniz. Disk birleştirme yazılımına her sürücünün kendi kısayol menüsündeki *Özellikler / Araçlar / Şimdi birleştir* seçeneğiyle ulaşabilirsiniz. İşlem sabit diskin parçalılık oranına göre bir saatte uzun sürebilir.

Hata denetimi (Scandisk): Bazı sabit disklerde fabrika çıkışından, bazılarında da zamanla bozuk sektörler oluşabilir. Windows "Hata denetimi"yle bu sektörlerdeki verileri kurtarmak ve sabit diskin sorunsuz kısımlarına aktarmak mümkün.

Ayrıca bir diskteki dosyalar okunmıyorsa ilk denemeniz gereken "Hata denetimi"dir. Aracı sürücünün kısayol menüsündeki *Özellikler / Araçlar / Hata denetimi* komutuyla çalıştırabilirsiniz.

Sistem Geri Yükleme: Yeni sürücüler yardım sağlamak yerine daha fazla sorun mu yaratıyor? Öyleyse Windows'un güncel halini belirli aralıklarla ve yeni yazılımların kurulumu öncesinde yedekleyen Sistem Geri Yükleme öznesinde gereken yardımı sağlayabilir. İhtiyaç halinde Windows'u daha eski ancak daha stabil bir duruma geri döndürebilirsiniz. Sistem Geri Yükleme *Başlat / Tüm Programlar /*

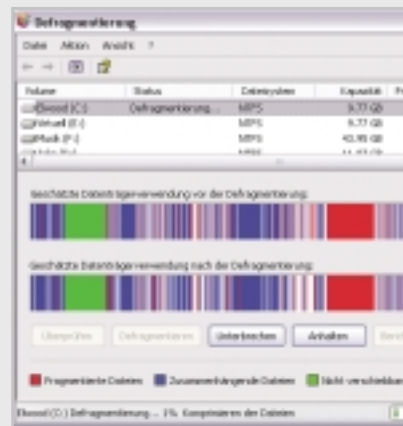
Donatılar- Sistem araçları / Sistem geri yükleme üzerinden çalıştırılıyor.

Yedekleme: Yedekleme dosyası oluşturmayan kullanıcılar değerli ve önemli verilerini sabit disk hataları ya da kendi hataları sonucu silme tehlikesiyle karşı karşıya. Windows bu problem için de uygun bir yazılıma sahip. Önemli verilerinizi birkaç tıklamayla, çıkarılabilir bir medya ya da sabit disk üzerine yedeklenecek şekilde bir araya getirmek mümkün. Bu sırada Windows yalnızca yeni ve değiştirilen dosyaların yedeklenmesini sağlayan özel yedekleme yöntemlerini de kullanabiliyor. Dosya yedekleme işlevine her sürücünün kısayol menüsünde *Özellikler / Araçlar / Şimdi yedekle* komutuyla erişilebiliyor.

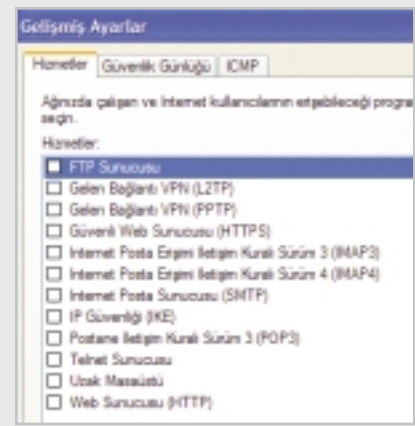
Güvenlik duvarı (Firewall): Web kaynaklı saldırılara karşı korunmak için Windows XP'nin entegre güvenlik duvarını kullanabilirsiniz. Araç sayesinde internet kaynaklı veriler yalnızca önceden bir yazılım tarafından talep edildiğinde alınır.

Güvenlik duvarı açık portları kapatır ve saldırıların önüne geçer. Ancak yalnızca gelen bağlantılar denetlendiğinden, casus yazılımların (spyware) internete veri göndermesi engellenemez.

Windows XP'de standart olarak devre dışı bırakılan güvenlik duvarını etkin hale getirmek için *Başlat / Bağlan / Tüm bağlantıları göster'e* tıklayın. Buradan sağ tuşla istenen bağlantıyı seçin ve *Özellikler / Gelişmiş / İnternet bağlantısı güvenlik duvarı* ile güvenlik duvarını etkinleştirin.

Disk birleştirme: Windows'un aracı bölünmüş dosyaları birbirine bitişik depolama alanlarına taşır

Güvenlik duvarı: Windows XP'nin entegre yazılımı bilgisayarınızı internet kaynaklı saldırılardan korur.

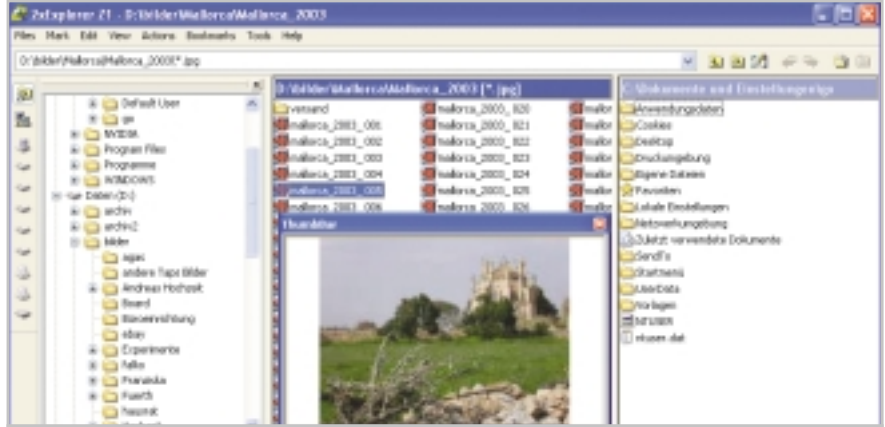

Daha konforlu

Windows özellikle birden fazla kullanıcı için çok iyi yapılandırılabilir nitelikte. Ancak daha iyi ve daha konforlu yolların olduğunu dosya yönetim ve senkronizasyonunu görev edinen aşağıdaki programlar kanıtıyor.

KONFORLU DENETİM

Adı: 2xExplorer Z1
Web: www.netez.com/2xExplorer/
Dili: İngilizce
Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Hepsi göz önünde: 2xExplorer Z1 iki farklı klasörü tek bir pencerede görüntülüyor.

Windows Gezgini kullanımının çok konforlu olduğu söylenemez. Çünkü araç tek bir program penceresinde iki klasörü yan yana görüntüleme konusunda bile yetersiz kalıyor. 2xExplorer Z1 ise işinizi kolaylaştıracak özelliklere sahip. Yazılım penceresi üç kısma ayrılmış: Solda klasörler, ortada ve sağda her birinde farklı bir klasörün görüntülediği bölümler yer alıyor.

En sola farklı sürücü ve ağ bilgisayarlarına ulaşmayı sağlayan düğmeler yerleştirilmiş. Kullanıcı sürük - bırak metoduyla kullanıcı dosya ve klasörleri bir pencereden diğerine taşıyabiliyor. Dosyalar örnek bir ada göre aranıp işaretlenebiliyor. Örneğin *.doc uzantısı.

Yazılımın yetenekleri arasında kısayol düğmeleriyle önemli klasörleri açma ve ön izleme penceresiyle resimlerin küçük kopyalarını görüntüleme de var. Komut istemi kullanmayı sevenler için iyi bir haber: DOS komutları çalıştırmanıza izin veren bir komut istemi de ihmal edilmiş.

VERİ SENKRONİZASYONU

Adı: Syncback
Web: www.syncback.com
Dili: İngilizce
Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Windows altında dosya yedekleme ve senkronizasyon işlemleri hiç de pratik değil. Kullanıcı Windows Gezgini'nde gereksiz fare tıklamalarıyla karşı karşıya bırakılıyor, ya da "xcopy" DOS komutu parametre girişi sırasında bile yüksek dikkat gerektiriyor.

Çıkarılabilir diskler üzerine dosya yedekleyerek onları yanlarında taşımak istiyorsanız Syncback işinizi hayli kolaylaştıracak. Araç klasörleri senkronize edip dosyaları yedekleyebiliyor. Oluşturacağınız profillerle dosya taşıma işlemlerini daha iyi organize edebilir, dilerseniz FTP sunucularla dosya eşitleyebilirsiniz. Yazılım, web sayfası olan kullanıcılar için ideal bir yardımcı.

Syncback, herhangi bir aksilik yaşanmaması için planlanan kopyalama işlemi-

ni önce simüle ediyor ve ardından senkronizasyon öncesinde kullanılacak dosyaları görüntülüyor

Herhangi bir işlemde istenen sonuç oluşmadığında HTML formatındaki LOG dosyası sizi bilgilendirecektir. Senkronizasyon, Windows'a entegre "Zamanlanmış Görevler" üzerinden tümüyle otomatik hale getirilebilir. Yazılım dilerseniz oluşturduğu LOG dosyalarını size e-posta aracılığıyla gönderebilir.

BİRDEN FAZLA MASAÜSTÜ

Adı: Enhanced Virtual Desktops
Web: www.hexagora.com/
Dili: İngilizce
Sistem: Win 95/98/Me/NT/2000/XP

Monitörünüz 19 inçse ve yine de daha geniş bir ekrana ihtiyaç duyuyorsanız elinizde iki seçenek var. İlki daha fazla para harcayarak daha büyük bir monitör almak, ikincisiyse birden fazla masaüstü kullanmak. "Enhanced Virtual Desktop" adlı ücretsiz yazılım bir yerine dokuz farklı masaüstü kullanmanıza izin veriyor. Tek bir tıklama ya da tuş kombinasyonu ile masaüstleri arasında geçiş yapabilirsiniz. Ancak programın ufak bir eksiği var: Farklı masaüstleri arasında gezinmek için yalnızca [Alt]+ok tuşları ya da [CTRL]+ok tuşlarını seçebilirsiniz. Windows bildirim alanı üzerindeki ufak simge, denetimi sağlıyor ve kullanıcıya hangi masaüstünün o anda etkin olduğunu gösteriyor. Yazılıma ait simgenin kısayol menüsünden masaüstündeki pencerelerin her birine doğrudan ulaşabilirsiniz. Önceden başlatılan programlar gibi, açık pencereler de bu dokuz masaüstüne sonradan dağıtılabiliyor.

MG / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

PSTOOLS: 13 KOMUTLAR VE GÖREVLERİ

Komut	Etki
PsExec	Farklı bilgisayarlar üzerindeki uygulamaları çalıştırır.
PsFile	Bir ağ üzerinden açılan dosyayı görüntülemek.
PsGetSid	Bir kullanıcı ya da bilgisayarın SID'sini görüntüler.
PsKill	Ad ya da işlem ID'siyle yürürlükteki işlemleri sonlandırır.
PsInfo	Sistem bilgilerini görüntüler.
PsList	Etkin işlemler hakkında detaylı bilgi verir.
PsLoggedOn	Yerel ve izinle oturum açan kullanıcıları görüntüler.
PsLogList	Olay görünümünden LOG dosyalarını görüntüler.
PsPasswd	Erişim parolasını değiştirir.
PsService	Hizmetlerin gösterilmesi ve denetimi.
PsShutdown	Oturumu sonlandırır ve bilgisayarı yeniden başlatır.
PsUptime	Windows oturumunun ne kadar açık kaldığını gösterir.
PsSuspend	İşlemleri durdurur ancak sonlandırmaz.

SÜRÜCÜ AYARLARIYLA YÜKSEK HIZ

» Ekran kartlarını daha da hızlandırmak için

Yeni bir ekran kartı sürücüsünün kurulumu bile çoğu kez başlı başına umulan performans artışını beraberinde getirmez. Kendi optimizasyon ayarlarınız, en iyi sonuca ulaşmanın tek yolu olabilir.

ATI ekran kartlarına ince ayar

7000 serisi ve üzeri ATI kartlar için değiştirilmiş bir sürücü hazırlanmış. Bu sürücü ekran kartı sürücüsü, denetim masası ve overlock aracı radlinker'ı içeriyor.

► Öncelikle eski sürücüyü kaldırmanız gerekiyor. Bunun için Denetim Masası'nı çalıştırın. Arka arkaya *Software / ATI Display Adapter / Control panel'e* tıklayın ve ikisi-

Tam güç: Omega sürücülerini sayesinde ATI ekran kartları kolayca overlock yapılabilir. Bunun için çubukları sürüklemek yeterli.

ni de kaldırın. PC'yi yeniden başlatın.

► Web'den indirdiğiniz "rad_w2kxp_omega_2536b.exe" dosyasına iki kez tıklayın. Programın direktiflerini uyguladığınızda sistem yeniden başlatılacak. Daha sonra sağ tuşla masaüstündeki bir boşluğa tıklayın. kısayol menüsünden *Özellikler'i* ve daha sonra açılan ekran kartı sürücüsü menüsünden *Gelişmiş'i* seçin. *Radlinker* sekmesini açın. Bu ekrandan ekran yongası ve video belleğin saat hızlarını artırabilirsiniz. (Bakınız ekran görüntüsü). Unutmayın: Bu pencerede yapacağınız değişiklikler donanımsal hasarlara yol açabileceğinden sorumluluk size ait.

Download: www.omegacorner.com/ati_2kxp.htm

Nvidia ekran kartlarına ince ayar

Nvidia, müşterilerini kendi ekran kartlarının ince ayarlarını yapmasını son derece basitleştirmiş ve güncel sürücülerle pratik bir yazılım getiriyor. Kullanıcı bu sayede 3B oyunları ve diğer 3B yazılımları kolayca optimize edebiliyor.

► Yazılıma erişim: Öncelikle sağ fare tuşuyla masaüstüne tıklayın ve açılan menüden *Özellikler'i* seçin. Daha sonra *Ayarlar / Gelişmiş'e* geçin ve oradan ekran kartının adına tıklayın. Nvidia ayar penceresinin yanında sol kenarda açılan menüden *Performans ve Kalite Ayarları'nı* seçebilirsiniz.

► Grafikleri hızlandırmak için *Genel sürücü ayarları* altında *Keskinliği yumuşatma Ayarları'nı* kullanabilirsiniz. Bunlar kenar düzeltmeyi azaltmak içindir. *Uygulama denetlemeli* seçeneği kapalıysa bir bar üzerinden keskinliği yumuşatmayı kapatabilir ya da azaltabilirsiniz.

Örneğin oyun takılıyorsa ve daha fazla hız gerekiyorsa düşük değerler kullanmak işe yarayacaktır. Ancak bu durumda hız artışı resim kalitesinde düşüşe yol açar. Resim kaba ve piksellili hale gelir. En iyisi 2x'den başlayarak *Keskinliği Yumuşatma Ayarları'nı* küçük adımlarla artırarak hız ve kenar düzeltme arasında en iyi oranı aramak.

► Aynı durum dokuların (texture) oluşturulması için kullanılan anizotropik filtreleme için de geçerlidir. Ayarlanan değer ne kadar düşüğe oyun o kadar hızlı olacaktır. *Gelişmiş ayarları görüntüle* seçeneği üzerinden ince ayarlar için Direct 3D, OpenGL seçeneklerini görüntüleyin. Donanım hızlandırmasını etkinleştirebilir ya da tamamen devre dışı bırakabilirsiniz.

Pratik: Yapılan ayarları profiller halinde kaydedip yeniden çalıştırabilirsiniz. Ayrıca Nvidia Diablo II ya da Tomb Raider gibi eski oyunlar için farklı uygulama profilleri sağlanmış.

Download: www.nvidia.com/content/drivers/drivers.asp ■

İÇİNDEKİLER

150

Yüksek teknoloji
Teknolojik yeni ürünler

152

Geleceğin yongaları
Yonga üreticilerinin sırları

hi-tech

Yüz kilometrelik yarış sonuçlandı. Kazanan:

SpaceShipOne

İnsanoğlunun ilk uçuş denemesinden 350 yıl sonra, Hezarfen Burt Rutan Çelebi ile Hezarfen Paul Allen Çelebi, ilk sivil uzay gemisini yaptılar.

■ Amerika Birleşik Devletleri bir süredir Xprize isimli ilginç bir yarışa ev sahipliği yapıyordu. En az yüz kilometre yol katedecek bir araç tasarlayan ekibe on milyon dolar ödül vaat edilmişti. Ancak aracın yüz kilometre mesafeyi yatay değil, dikey olarak alması, kısacası, dünya atmosferinin sınırına çıkıp, uzaya girmesi gerekiyordu. Sivil bir ekibin uzaya çıkabileceğine kimse gerçekten inanmıyordu ama ABD'den, Kanada'dan, İngiltere'den pek çok ekip yarışa kayıt yaptırdı.

Eski bir NASA görevlisi olan uçak mühendisi Burt Rutan, Microsoft'un kurucularından, uzay merakı ile bilinen Paul Allen'in maddi desteğini alarak çalışmalarına başladığında gelişmeler medyada küçük haberler olarak yer alıyordu; ne var ki ekibin ürettiği insanlı küçük uzay gemisi 21 Haziran 2004 günü on binlerce seyircinin gözü önünde uzaya gidip geri dönünce işin rengi değişti, çünkü uzay yolculuğu teknolojisinde artık

yeni bir devir açılmıştı. Ekibin SpaceShipOne adını verdiği uzay gemisi dünya atmosferinden çıkıp uzaya girdikten ve tekrar yolculuğa başladığı hava alanına döndükten sonra uzay artık sadece hükümet destekli, askeri kökenli NASA gibi kuruluşların oyun alanı olmaktan çıkmıştı. SpaceShipOne ile özel kuruluşların ticari ve sivil amaçlı uzay uçuşları gerçekleştirilmesinin bir hayal olmadığı kanıtlanıyordu.

Küçük hızlı ve pratik:

Yeni çağın uzay gemisi konsepti

SpaceShipOne aslında, NASA'nın uzay mekiklerine oranla çok daha küçük, çok daha ucuz ve çok daha basit bir araç. Uzay mekiklerinin devasa kütlelerini havalandırmak ve yörüngeye sokmak için kullanılan

dev yardımcı roketlerin aksine, SpaceShipOne küçük ve hafif gövdesine itiş gücü verecek, araca adapte edilmiş küçük bir roketle çalışıyor. Uzay aracını havalandırmak için Rutan, NASA'nın B52 bombardıman uçak destekli X15 projesinden ilham aldığını kabul ediyor. O projede, gemi bir B52 bombardıman uçağının kanatları altında yüksek irtifa ya taşınıp, orada motorları ateşleniyordu. Burt Rutan da SpaceShipOne için kendi B52'lerini üretmek zorunda kaldıklarını ifade ediyor. Söz konusu taşıyıcı uçağın ismi ise White Knight.

Farklı kanat açılıyla biçim değiştiren uzay gemisi

White Knight ile 14 kilometre yüksekliğe çıkarılan uzay gemisi, burada taşıyıcı uçaktan ayrılarak kendi motorunu çalıştırıyor ve arka roketinden çıkan alev kuyruğu ile kısa bir sürede ses hızını aşmış yüz kilometre yüksekliğe ulaşıyor. Atmosferden çıktıktan sonra kanatları 90 derece kıvrılan uzay gemisi, yeni dik kanat şekli sayesinde atmosfere çivileme girerek atmosferle sürtünmeyi minimum düzeyde tutuyor. Ardından tekrar düzelttiği kanatları ile sıradan bir uçak gibi havada süzülüp, manevra yapıp istediği havalanmasına tekerlekleri üzerinde inebiliyor. Uzay gemisinin yaratıcısı Burt Rutan, bu tasarımlardan biri olan atmosfere giriş manevralarının, kalabalık bir yer ekibi olmadan pilot tarafından hesaplanıp gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu belirtirken, SpaceShipOne'in tasarımında özellikle gözetilen bir noktayı da vurgulamış oluyor: Sivil kullanımlar için kabul edilebilir maliyetlerle bir uçuş.

Uzay gemisinin kokpiti mikro meteorlara ve atmosfer girişindeki ısı yüklemesine karşı dayanıklı olması için güçlendirilmiş küçük pencerelerle donatılırken bu pencerelerin, geminin güvenliğini tehdit etmeyecek kadar küçük, pilotun görüşünü engellemeyecek kadar büyük tutulmasına özen gösterilmiş. Üç ayrı uçuş sistemine sahip olan uzay gemisi, atmosferde ses altı hızlarda normal bir sivil uçak gibi el kontrolüyle uçabilirken, ses üstü uçuşlar için özel bir elektronik uçuş sistemine ve atmosfer dışındaki uzay uçuşu için de ayrı bir uçuş sistemine sahip.

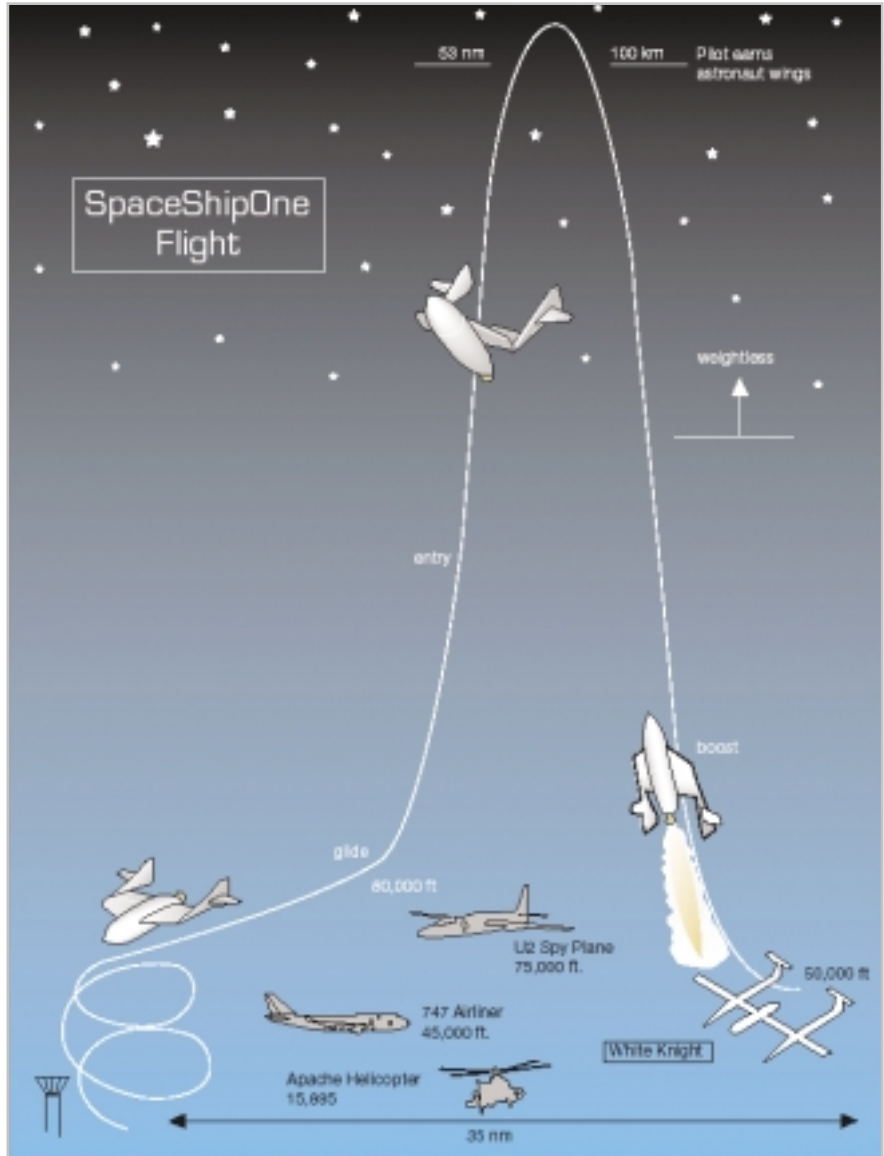
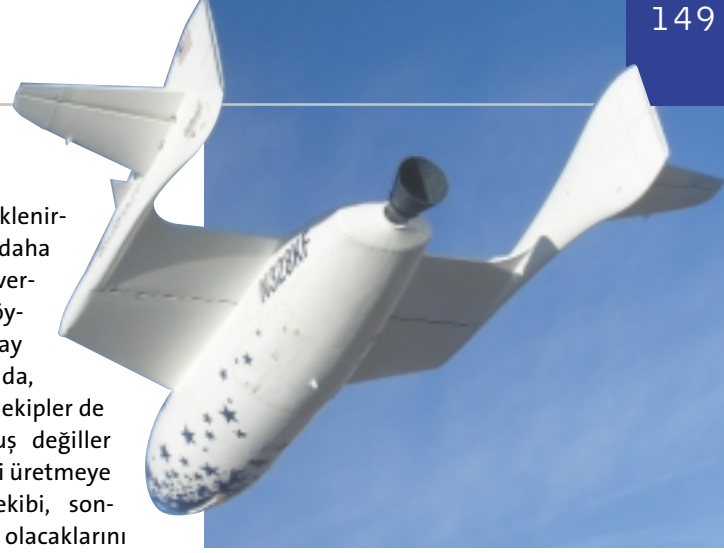
Xprize'ı kazanan SpaceShipOne ile yakın gelecekte uzaya çıkma maliyetinin sivil uzay yolculuklarını mümkün kılabil-

ecek düzeye inmesi beklenirken, ilk gelişmelerin daha şimdiden meyvelerini vermeye başladığı söylenebilir. Zira sivil uzay yarışında ilk olmasalar da, yarışmaya katılan diğer ekipler de çalışmalarını durdurmuş değiller ve kendi uzay gemilerini üretmeye çok yakınlar. İngiliz ekibi, sonbaharda uzaya çıkmış olacaklarını açıklamış ve diğer ekipler de 2005 içinde uzayı göreceklerini ifade ediyorlarken hepimizin aklına şu soru geliyor: 350 yıl önce bütün dünya orta çağın karanlığını yaşıyorken uçmayı başaran Hezarfan Ahmet'i, bilime ve sanata sansür koyan yasakçı bir mantıkla sürgünde öldürmeseydik, insanoğlu bu gün Xprize gibi

bir yarışmayı, Mars'taki ilk koloniyi veya güneş sistemi dışındaki ilk ileri uzay istasyonunu kurmak konusunda düzenliyor olabilir miydi?

Bilgi için: www.xprize.org
www.scaled.com ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Uçuş planı: SS1 White Knight'tan ayrıldıktan sonra motorlarını ateşleyip yükseliyor ve uzaya girip görevini tamamladıktan sonra geri dönüyor.

YÜKSEK TEKNOLOJİ

USB akvaryum

Bilgisayar stres yapmasın

Işık kaynağı, kahve ısıtıcısı, serinletici fan, traş makinesi, masaj aleti derken USB portu için mini akvaryum da yapıldı. Akvaryum aslında bilgisayarın USB portundan güç alan küçük bir oyuncak. Akvaryum içinde su akımı oluşturan iki su motoru oyuncak balıkların gerçek balıklarmış gibi yüzmelerini sağlıyor. Karanlıkta mavi LED'lerle aydınlatılan akvaryumu çalıştırmak için içine su koyup USB portuna bağlamak yetiyor.

Fiyatı: 20 dolar

Bilgi için: www.amazon.com

MemoryFrame

Dijital fotoğraf çerçevesi

Dijital fotoğraf makinelerinin yaygınlaşması ile bu gelişme kaçınılmazdı ve sonunda gerçekleşti. Dijital fotoğraf makinesine, bilgisayara veya hafıza kartlarına bağlanarak kaydedilmiş dijital fotoğrafları alan bu LCD ekranlı fotoğraf çerçevesi, hafızasındaki fotoğrafları sırayla göstererek fotoğraf çerçeveleri tarihinde yeni bir sayfa açıyor. Fiyatı henüz yüksek görünse de, LCD teknolojisindeki fiyat düşüşü ile şimdilik sadece büyük firmaların üst düzey yöneticilerinin masalarını hedefleyen dijital çerçevenin benzerlerinin evlerde de kullanım alanı bulması bekleniyor.

Fiyatı: 300-500 dolar

Bilgi için: www.PacificDigital.com

SIM kart yedekleyici

Telefon numaralarını kaybetmeyin

Cep telefonu kaybetmek telefonun maddi değeriyle ölçülemeyecek zarara yol açabilir. Her şeyden önce, bir daha kolay kolay bulamayacağınız telefon numaralarını sakladığınız SIM kartınızın içindeki bilgileri geri getirmenin yolu yoktur. Ancak internette on dolara satılan bu yedekleme üniteleri ile kartınızın içindeki bilgileri düzenli olarak yedeklemeniz halinde, telefonunuzun kaybolmasından ya da çalınmasından sonra eski kartınızdaki bilgileri yeni SIM kartınıza yükleyebilirsiniz.

Fiyatı: 10 dolar

Bilgi için: www.amazon.com

► Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Sony Ericsson Bluetooth CAR-100

Cep telefonu ile araba sürmek

Sony-Ericsson'un Bluetooth özellikli cep telefonları ile kontrol edilebilen uzaktan kumandalı küçük otomobil, ofiste küçük eğlenceler arayanlar için ideal. On metreye kadar kontrol edilebilen oyuncakçı cebinize atıp ayrıca bir kumanda cihazı veya pil gibi ekstralara ihtiyaç duymadan her yerde oyun oynayabilirsiniz.

Fiyatı: 50 dolar

Bilgi için: www.sonyericsson.com

Tamagotchi Connexions

Kaçsanız da kurtulamıyorsunuz

Dünya çapında 40 milyon adetten fazla satılan Tamagotchi oyuncaklarının devamı olan Tamagotchi Connexions, gelişmiş özelliklerle geliyor. Eskiden, ölen Tamagotchi'lerini gömmek isteyenler için açılan özel mezarlıkların müşteri akınına uğradığını düşünülürse, yeni model Tamagotchi'lerin de ilgi göreceği kesin. Bu kez, diğer Tamagotchi'ler ile kızılotesi frekansla iletişim kurabilen sanal hayvancıklar mesela komşunuzdaki Tamagotchi ile evlenebiliyor, bebek sahibi olabiliyor, yanına yanaştığınız bir diğer Tamagotchi'den hediye alabiliyor, ona hediye verebiliyor, hatta kendi yuvasını bırakıp onun ekranına atlayarak bir süre orada oynayabiliyor.

Fiyatı: 30 dolar

Bilgi için: www.amazon.com

Avermedia USB Radio

Radyosuz kalmayın

Küçük bir USB hafıza boyutlarındaki cihaz, USB portundan bağlandığı bilgisayara radyo özelliği kazandırıyor. İlk kez bağlandığında küçük bir çalıcı programı kuran cihaz daha sonra frekans taraması yaparak bulduğu radyo kanallarını kaydediyor. Kullanıcı da istediği kanalları hızlı erişim tuşlarına atayabiliyor. Masaüstü bilgisayarın kasasını açıp radyo kartı takmaktan daha pratik bir çözüm olduğu gibi, cihaz dizüstü bilgisayar kullanıcılarının da ilgisini çekecektir.

Fiyatı: 30 dolar

Bilgi için:

www.avermedia.com

Videophone

Görüntüsüz olmuyorsa

Avrupa'da gitgide yaygınlaşmaya başlayan LCD ekranlı, kameralı sabit telefon cihazları, karşı tarafta da aynı cihazdan bulunduğu takdirde iki telefon cihazı arasında ses bağlantısı sağladığı gibi görüntü de iletiyor. Hiçbir ekstra işlem, internet bağlantısına veya özel bir kurulum gerektirmeyen cihazların sıradan telefon kablosunu evdeki telefon hattına bağlamak yeterli oluyor. Telefonlar normal telefon hatları üzerinden, hızlı aktarım/düşük görüntü kalitesi veya yavaş aktarım/iyi görüntü kalitesi olarak iki farklı formatta görüntü iletebiliyor.

Fiyatı: 400 dolar

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Hotspot arayıcı

Yaban elde internetiniz olsun

Kablosuz internet bağlantısı ülkemizde henüz yaygın değil ama yurt dışına seyahat ederseniz ve yabancı bir ülkenin sokaklarında veya otel lobilerinde kablosuz ağ bağlantısı aramak için elinizde dizüstü bilgisayarla sağa sola koşturmak istemiyorsanız, avuç içi büyüklüğündeki bu cihaz 802.11b ve 802.11g ağlarının takibini yapmanızı kolaylaştırabilir.

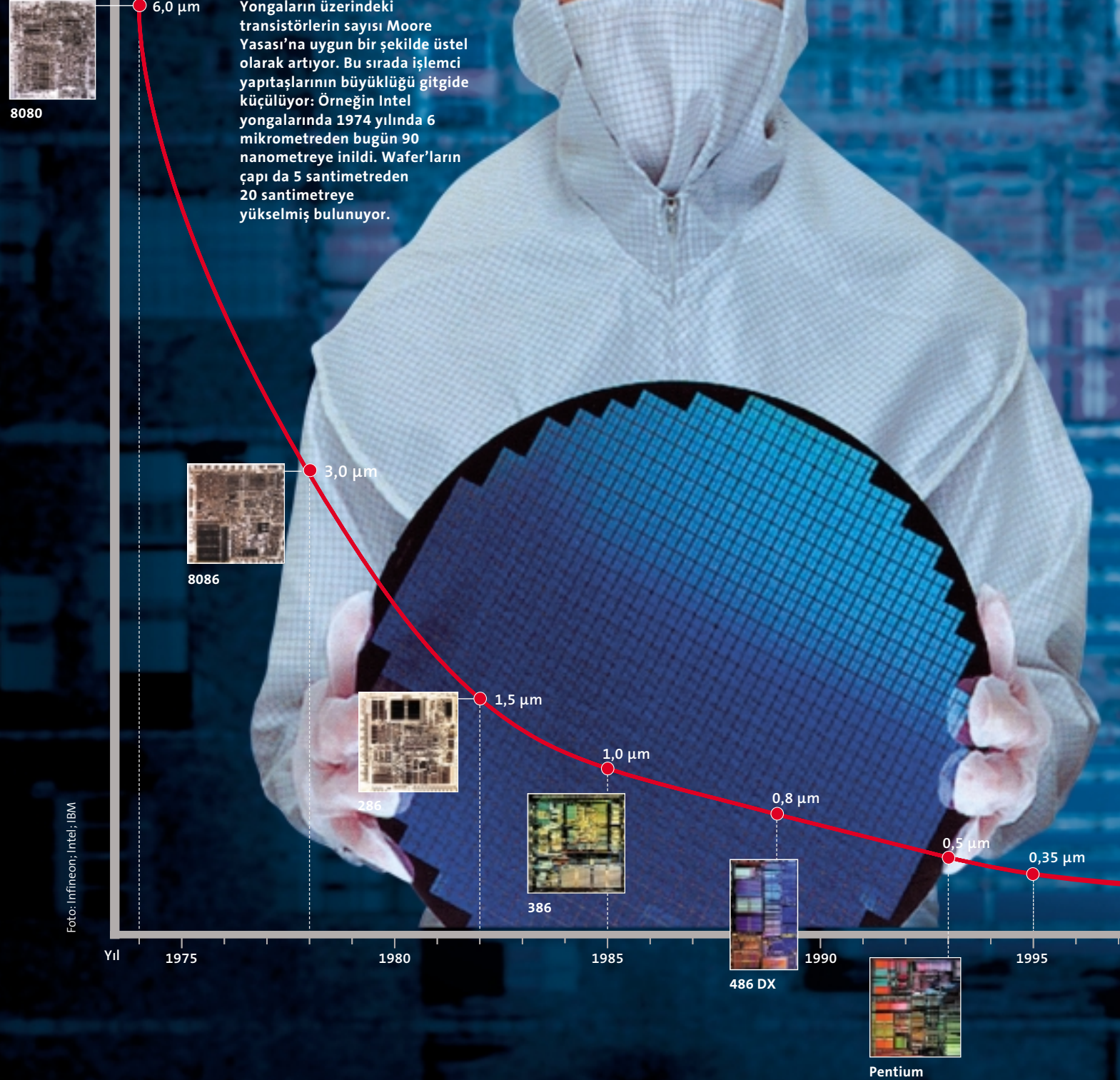
Fiyatı: 25 dolar

Bilgi için:

www.amazon.com

Nano yongalara giden yol

Geleceğin işlemcileri

Yonga üreticilerinin gizli planları

Silisyum yongalarına alternatif arayışında üreticiler ellerindeki kozları kimseye göstermiyor, 2018 yılına kadar uzanan ortak yol haritasını önümüze koyuyorlar. Oysa aslında geliştiriciler çok daha fazlasını tasarlamış durumdalar. CHIP, Intel'in ve diğer yonga üreticilerinin gerçek planlarını gün ışığına çıkarıyor.

Yarıiletken endüstrisi, işlemcilerinin performansını bir saat mekanizmasının titizliğiyle yükseltiyor. İşlemciler gitgide daha hızlı saat frekansı oranlarıyla hesaplama ve depolama yapıyorlar. 2010 yılında 10 GHz'e ulaşılmış olacak ama planlar bununla sınırlı değil: Üreticiler 2018 yılına kadar uzanan ortak bir yol haritası üzerinde, hedeflenen performans artışını elde etmek için aşmaları gereken teknolojik engelleri titiz bir biçimde saptamış durumdalar. Bununla beraber firmalar aslında itiraf ettiklerinden bir parça daha ileride. Intel ve AMD'nin gizli planlarında nano dünyasına geçiş yol haritasında belirtilenden çok daha erken düşünülüyor. IBM ve Infineon ise laboratuvarlarında yıllar sonra bile çözilemeyeceği iddia edilen sorunların üstesinden çoktan gelmişler bile.

Intel'in kurucularından olan Gordon E. Moore daha bundan yıllar önce, 1965'te, piyasa için geçerli bir öngöründe bulunmuş ve "Bir yonga üzerine yerleştirilebilecek transistör adedi her iki yılda bir ikiye katlanacak" demişti. Sürekli büyümeye katkıda bulunan üç bileşen var: İyileştirilmiş tasarım, yonga alanlarında büyüme ve gitgide daha küçük yapıları olanaklı kılan litografi yöntemleri. 1975 yılında Moore kehanetini daha da ayrıntılı bir hale getirdi: "Bir yarıiletken yapıtışındaki devrelerin yoğunluğu her on sekiz ayda bir ikiye katlanacak."

Günümüzde çoğu mikroişlemci 130 nanometre sürecinde üretiliyor ve 90 nanometre tekniğine geçiş yaşanıyor. Bir na-

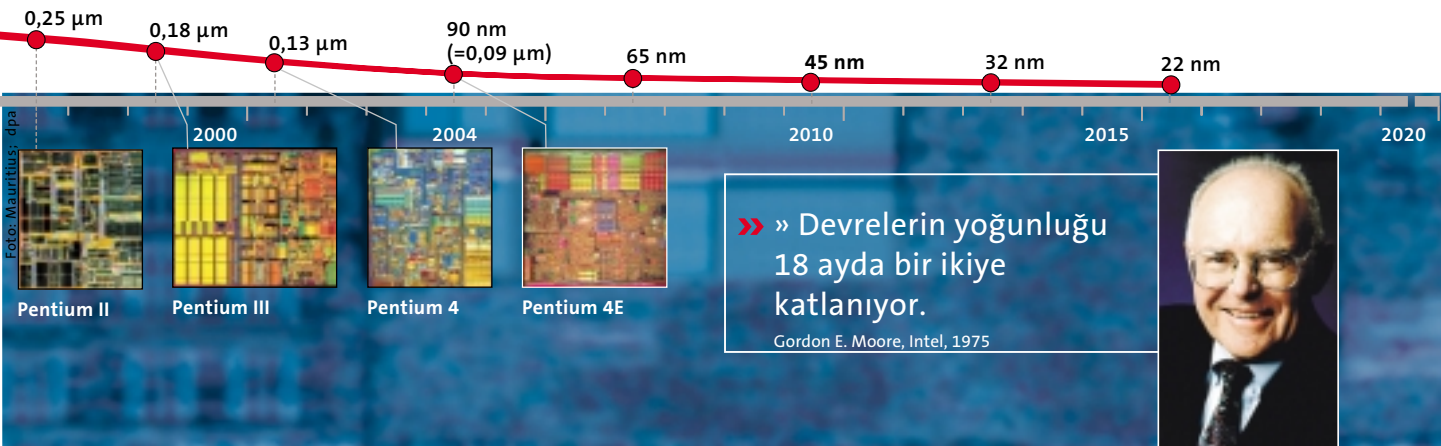
nometre, bir milimetrenin milyonda birine tekabül ediyor. "Moore Yasası" çok uzun bir zamandan beri erişilmesi gerekenleri belirten bir çıta kabul ediliyor. Silisyumun potansiyelinin ne zaman sonuna kadar kullanılacağına dair yapılan spekülasyonlar ise her sene yanılıyor ve düzeltiliyor. 75 yaşındaki Moore, geçen yıl da "Hiçbir üstel gelişme sonsuza dek sürmez, ancak bu 'sonsuz'u geciktirmek hala elimizde," dedi.

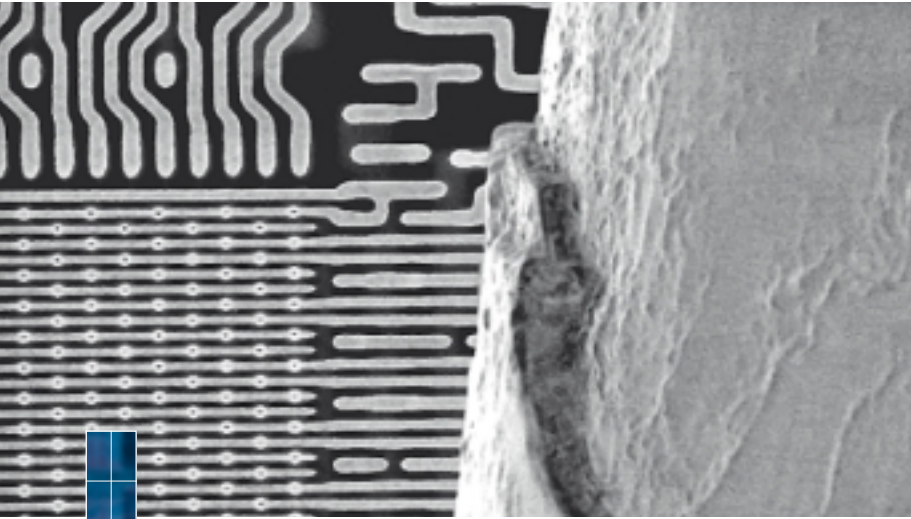
Endüstri hızla gelişiyor gibi gözükse de, bunun bedeli büyük

Endüstri hızla büyüyor gibi görünse de, bunun için gereken mali külfet akıl almaz boyutlarda. Fiziğin sınırlarına dayandığı noktalarda, engelleri ortadan kaldırmak gitgide zorlaşıyor. ITRS, (International Technology Roadmap for Semiconductors – Yarıiletkenler için uluslararası teknoloji yol haritası) teknolojik gereklilikler konusunda tahminler içeriyor. Gelecek yıllarda yapılması gerekenleri ayrıntısıyla betimleyen bu kapsamlı yapıta Avrupa, ABD, Japonya, Kore ve Tayvan'ın başlıca yarıiletken üreticileri, hükümetler, konsorsiyumlar ve üniversiteler katkıda bulunuyor.

Yarıiletkenlerin yol haritası tüm teknolojik güçlükleri listeliyor

Bu yol haritası, ihtiyaçların renklerle kodlandığı tablolarla dolu. Beyaz renk, şu anda çözümlerin halihazırda üretimde olduğu görevleri belirtiyor. Sarı, muhtemel çözümleri bili-

İNCE İŞ

Bir insan saçı (üstteki şeklin sağ tarafı) bir yonga üzerindeki yapılardan yüz kat daha büyük. Wafer'lerin pozlanması burada Infineon'da olduğu gibi (sağda) özel litografik, tertemiz odalarda gerçekleşiyor.

nen sorunları işaretliyor. Tablolar geleceğe yöneldikçe kırmızı alanlar çoğalıyor. Bunlar pratik çözümleri henüz bilinmeyen ihtiyaçlar. Resmi açıklamalar da burada son buluyor. Oysa aslında bu kırmızı alanların birçoğunun ardında, üreticilerin hiç kimseye belli etmek istemediği, gelişimi çoktan tamamlanmış yeni teknolojiler yatıyor.

“Yol haritası iyi bir rehber, ama kesinlikle son söz demek değil,” yorumunda bulunuyor Infineon araştırma bölümünden Dr. Manfred Engelhardt. Infineon yol haritasında 2018'e kadar kırmızı renkle işaretlenmiş sorunların birçoğuna çoktan çözüm geliştirmiş bile. ITRS üyeleri Intel ve AMD de esasında yol haritasında belirtilenden çok daha ileride. Firmaların dahili yazışmaları, 22 nanometreye geçişin 2011 yılında, yani haritada resmen belirtilenden beş yıl önce gerçekleşebileceğinin kanıtı.

İki işlemci çekirdeği ve devasa bir önbellek tek bir yonga üzerinde

Endüstri şimdiye kadar her iki yılda bir yeni bir teknoloji tanıttı. AMD teknoloji müdürü Dr. Michael Raab, “Gelecek iki kuşak öngörülebilir, ondan sonra yeni teknolojilerin gelişiminin üç yılda bir olacağı hesaplanıyor” diyor. Ona sorarsanız, üç yıllık teklif bile “agresif” bir yaklaşım.

Raab, günümüz işlemcilerindeki 100 milyon transistörün yakında çok daha küçük bir alana yerleştirilebileceğini ve o zaman da “die” üzerine ikinci bir işlemci çekirdeğinin daha eklenebileceğini söylüyor. Hem AMD hem de Intel bu tip çift çekirdekli çözümler üzerinde çalışıyor. Raab, işlemci önbelleğinin de gelecek beş yıl içinde 4 MB'a kadar çıkacağı görüşünde. “Hesaplama biriminin ve belleğin büyük bir kısmının tek bir yonga üzerinde birleştirilmesi muazzam bir perfor-

mans artışı beklentisi yaratıyor,” diyor.

Endüstrinin ortak çabalarına rağmen zorlu rekabet devam ediyor. “Teknolojinin gelişimler üzerinde büyük etkisi var” diyor Dr. Engelhardt. Ama yarış alanındaki yarış her şeyden önce üretim belirliyor. “Maliyet bakımından daha hesaplı üretim yapan öne geçer.” Mevcut teknolojileri olabildiğince uzun süre kullanmak ise üretim masraflarını kısıyor. Bu, özellikle de yapıların büyüklüğünü belirleyen litografi yöntemi için geçerli.

» Önemi ancak birkaç yıl içinde anlaşılacak olan sorunların çözümleri bizde çoktan mevcut.

Dr. Manfred Engelhardt, Infineon

90'lı yılların ortasına kadar görünür ışık ile çalışıldı. Şu sıralar Wafer'leri 248 ve 193 nanometre dalga boyuyla çalışan morötesi lazer üretiyor. Fiziksel olarak bununla bugünkü 130 ve 90 nanometre yongalarından çok daha hassas yapılar hazırlamanın hiç de olanaklı olmadığı görülüyor; ancak bir dizi hileyle bunun üstesinden gelmek mümkün. Bu hilelerden biri, antiliner foto lak denen bir cila. Bu cila, mercekler tarafından odaklanan ışık ışınını daha hassas şekilde bir araya getiriyor. Güncel 90 nanometre üretim süreci için ışık dal-

DESTEKLENMİŞ SILİSYUM

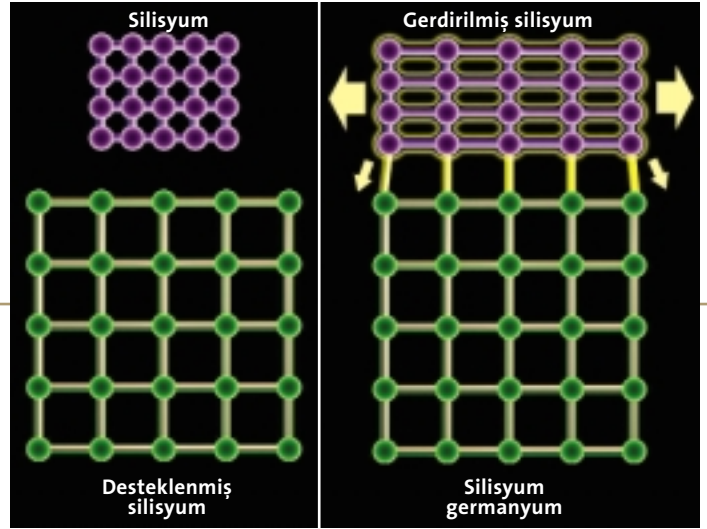
Silisyum-germanyumdan ibaret altlık normal olarak daha yoğun paketlenmiş silisyum atomlarını kendi daha büyük kafes mesafesine uymaya zorluyor. Desteklenmiş silisyum denilen bu yapıda elektronlar atomlar arasında daha serbest hareket ediyor.

galarını da aldatmak gerekiyor. Faz döndürücü maskeler, maskenin her ikinci aralığında ışığın yönünü 180 derece döndürerek çözünürlüğü ikiye katlıyor (en aşağıdaki grafiğe bakınız).

Yarıiletken endüstrisi 193 nanometre ışık gerektiren gelecek basamağın da üstesinden gelebileceği konusunda iyimser. 2007 için yol haritasında 65 nanometre yapıları bulunuyor, kendi gizli planlarına göre Intel ve AMD bu tarihte 45 nanometre yapılarına ulaşmış olacak. 157 nanometre dalga boylu ve daha kısa dalgalı UV ışığı dışında, Wafer üzerinde pozlamada ışığın daha iyi kırılmasını sağlayacak su ya da yağ gibi sıvıların kullanımı da düşünülüyor.

Vakumda pozlama. Aşırı morötesi ışık hava tarafından bile soğuruluyor

Bugünkü teknoloji seviyesinde morötesi ışıkla daha hassas pozlama yapmak mümkün değil. Nano dünyasında daha ilerilere gitmek için, aşırı morötesi ışık (EUV) üzerine araştırmalar çoktan başlamış bile. Bu teknolojiye kullanılan 11 ila

14 nanometrelik dalga boyları görünür ışığın çok altında, X ışınlarının yakınında yer alıyor. Bu tip kısa dalga boylu radyasyon tüm malzemeler tarafından, hatta hava tarafından bile soğuruluyor. Bu yüzden pozlama süreci tamamen havasız ortamda gerçekleştirilmek zorunda. Ayrıca şimdiye kadar kullanılan şeffaf maskelerden ve merceklerden faydalanmak da mümkün değil. EUV ışığı çok daha verimli yansıtıcı aynalar ve mercekler tarafından yönlendiriliyor.

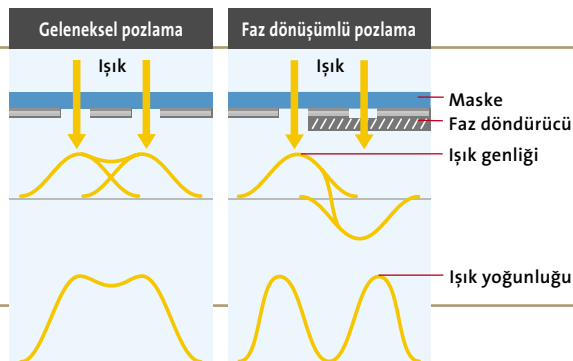
Yongaları daha hızlı hale getirmek için, uzun vadede hesaplanmış sonuçlara teknik yönden ulaşmak ya da transistör sayısını Moore yasasına uygun bir şekilde artırmak yeterli değil. Teknoloji nano dünyasına girdikçe sorunlar da artıyor. Kapasiteyi artıran her yeni transistör, işlemcinin ısısını da yükseltiyor. Bu etki daha kısa iletim yollarıyla kısmen dengelenebilse de, elektrik iletkenleri ne denli hassas olursa iletim taşıyıcıların esnekliği de o kadar az oluyor. İletkenlerin kenar duvarlarındaki sık dağılmalar yüzünden elektrik direnci artıyor.

İletkenliği iyileştirmek için, uzunca bir süre önce bakır iletken malzeme olarak alüminyumun yerine geçti. Bakır atomları silikonun içine işlediği ve yarıiletkeni kirlettiği için, bakır yollar tantal metalinden çok ince bir katmanla kaplanıyor. Anti-iletkenlerin geçirgenliği malzemede ek bir soruna daha sebep oluyor. Kuantum mekaniğine bağlı tünel etkileri, akımların aslında akmamaları gereken yerde akmasını sağlıyor. Yeni izolasyon malzemeleri arayışı adamakıllı gizli bir bilim halini almış. Adını malzemeye bağımlı dielektrik →

Continuation of Moore's Law								
Process Name	P856	P858	Px80	P1262	P1264	P1266	P1268	P1270
1st Production	1997	1998	2001	2003	2005	2007	2009	2011
Process Generation	0.25µm	0.18µm	0.13µm	90 nm	65 nm	45 nm	32 nm	22 nm
Wafer Size (mm)	200	200	200/300	300	300	300	300	300
Inter-connect	Al	Al	Cu	Cu	Cu	Cu	Cu	?
Channel	Si	Si	Si	Strained Si	Strained Si	Strained Si	Strained Si	Strained Si
Gate dielectric	SiO ₂	SiO ₂	SiO ₂	SiO ₂	SiO ₂	High-k	High-k	High-k
Gate electrode	Poly-silicon	Poly-silicon	Poly-silicon	Poly-silicon	Poly-silicon	Metal	Metal	Metal

Introduction targeted at this time. Substrate change.

Intel found a solution for High-k and metal gate

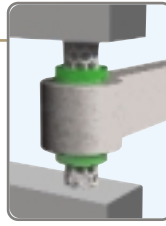

DÖNDÜRÜLMÜŞ IŞIK

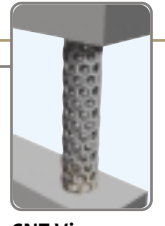
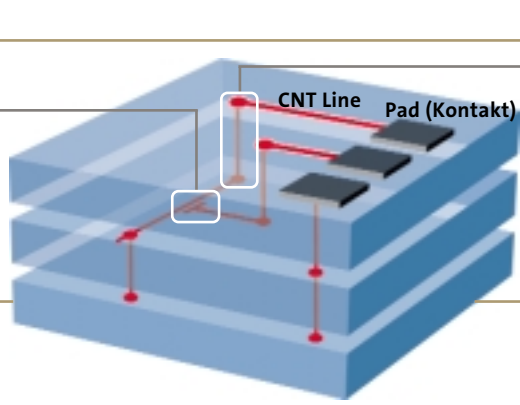
Litografi maskesi bir faz döndürücü ile donatılırsa, dalga tepeleri dalga çukuruna dönüşüyor. Bu tip bir filtre her iki aralıktan birine yerleştirilirse, üstüste gelen alanlar artık toplanmak yerine karşılıklı birbirlerini siliyorlar. Pozlamada büyük önem taşıyan ışık yoğunluğu böylelikle daha yüksek bir çözünürlüğe ulaşıyor.

NANO TÜPLER

Karbon nano tüpleri (CNT) yonga üzerinde gerilim besleyici (Line), katmanlar (mavi) arasında bağlantı (Via) ya da hatta transistör olarak kullanılabilir.

CNT Transistor

CNT Via

sabitten alan "High-K malzemeleri" aranıyor.

En ince silisyum katmanlarındaki iletkenliği yükseltmek için IBM bir hile keşfetmiş: Desteklenmiş silikon. Silikon, silikon germanyum altlık üzerine yerleştiriliyor. Bu malzemede atomların birbirine mesafesi daha büyük. Birleşmede silikon da bu daha büyük mesafeye uyuyor, bu da elektrik direncini azaltıyor (156'daki grafiğe bkz.).

Nano alanındaki ufak transistörlerin çalışması gitgide daha güvenilir bir hal alıyor. Yalıtkan ve iletken katmanlarda yaşanan zorluklar, transistörlerin küçüldükçe daha kararlı çalışmasına yol açıyor. Gerilimin yalnızca tek bir kapı üzerinden değil de, iki ya da üç kapı üzerinden ayarlanabildiği dual ya da trigate transistörlerin geliştirilmesiyle bunun önüne geçilmeye çalışılıyor. Bu yeni transistörler basamak biçiminde yapılandırma yoluyla yarıiletken katmanların temas alanlarını da yükseltiyor.

Eğer gelişmeler hızını kaybetmezse yongaların iletken yolları 20 yıl içinde molekül büyüklüğüne inecek. Klasik fizik yasaları yerine o zaman kuantum yasaları geçerli olacak. Ancak geliştiriciler şimdiden bu sorunlarla karşılaşıyorlar. Bugün bile wafer'lar üzerindeki en ince katmanlar sadece birkaç atom tabakası kalınlığında.

Gelecek vaat eden bir çözüm yolu, nano dünyasının içinden geliyor: Karbon nano tüpler. Karbon atomlarının bir araya gelmesiyle oluşan makromoleküller altıgenler halinde dizilerek uzun ve içi boş silindirel oluşturuyorlar. Boyları 1

mm'ye erişirken çapları 0,4 ila 100 Nm arasında değişiyor. Geometrilerine bağımlı olarak metalik ya da yarıiletken özellik taşıyabiliyorlar. Silikonda olduğundan 200 kat daha fazla yük hareketine izin veriyorlar ve santimetre başına 1.010 Amper'e kadar akım yoğunluğuna dayanabiliyorlar. Karşılaştırmak istiyorsanız, bakırın daha 107 Amper'de eridiğini söylemeliyiz.

Moore'un tahminleri tutmadı: 300 mm'den büyük wafer üretilmesi söz konusu değil

Infineon, karbon nano tüpleri performanslı yarıiletkenlerinin üretimi için kullanmayı çoktan başarmış bulunuyor. Ancak önce bakır hatların yerine filigran karbon kullanımı gerçekleşecek. Geliştiriciler gerekli tecrübeye çoktan sahipler. Yonganın gereken yerlerinde delikler açıyor ve bir katalizör sayesinde nano tüplerin büyümesini sağlıyorlar.

Geliştirme ve üretim maliyetlerindeki artışa karşın yongaların perakende fiyatlarında düşüş yaşanıyor. Bunun sebebi her bir çevrimde üretilen yapıtaşlarının sayısındaki artış. Bu amaç için silikon wafer'larının çapı her beş senede bir yükseltildi. 1970'te 50 milimetre olan wafer'lar 1990'da 150 mm'ye, 1995'te 200 mm'ye ve nihayet 2000 yılında 300 mm'ye ulaştılar. Böylelikle bir defada eskisinden iki kat fazla sayıda yonga üretmek mümkün oluyor.

Gümüşü wafer'ların boyutları daha da büyük olabilir ancak ekonomik nedenlerden dolayı 300 mm wafer'lardan daha büyükleri üretilmeyecek. Uzmanların görüşüne göre, piyasa daha yüksek sayıda alım yapabilecek kadar geniş değil. Moore'un tahminleri bu konuda tümüyle boşa çıkmış. Çünkü Moore, 2000 yılında wafer'ların 1,5 m çapa ulaşacağı hesabını yapmıştı.

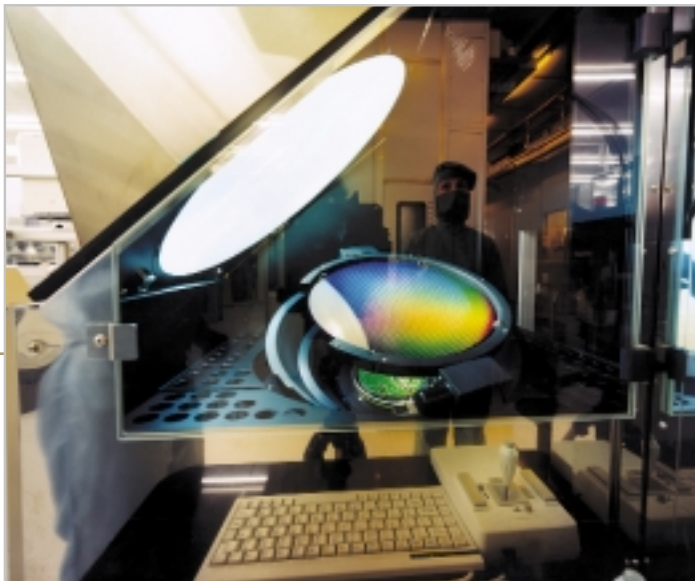
BAĞLANTILAR

public.itrs.net

www.intel.com/research/silicon

www.intel.com/education/makingchips ■

MF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

OPTİK KONTROL

300 mm. üretim çizgisinin ölçüm tekniğindeki çapraz ışık altında wafer kontrol ediliyor. Yongaların üretimi altı hafta sürüyor. Bu sırada wafer'lar 20'lik ila 30'luk süreç adımlarında işleniyor. Çok titizce çalışılıyor. Her bir adımda wafer'lar nanometre kesinliğinde yerleştirilmek zorunda.

İÇİNDEKİLER

- 164 **Flash alternatifleri**
Daha iyisi, daha ucuza
- 168 **Anti spam**
E-posta kutunuzu koruyun
- 178 **Webby ödülleri**
Oscar'lı web siteleri
- 186 **İnternette reklam**
E-reklamda sınır yok

Yeni telekom lisansları rekabeti kızıştırdı

İndirim mi zam mı?

Yeni telekom şirketlerinin piyasaya girecek olması, Türk Telekom'u yeni tarifeler açıklamaya yöneltti. Yapılansa indirim mi yoksa zam mı, belli değil.

■ Yeni doğan özel telekom şirketlerinin, geliştirdikleri çözümlerle öncelikle uzak mesafe görüşmelerinde Türk Telekom tarifelerine göre yüzde seksenlere varan oranlarda ucuz görüşme sağlarken, A tipi lisans sahibi operatörlerin de bir sene içinde alt yapılarını kurarak şehir içi görüşmelerde Türk Telekom'a rakip olacağı konuşuluyordu ki, Temmuz içinde Türk Telekom da tarifelerinde değişiklik yaptığını, aboneleri için değişik paketler ürettiğini açıkladı.

Türk Telekom'un yeni abonelik paketleri, firmanın web sitesi üzerinde incelenebilir. Ama durumu kısaca özetleyecek olursak, Türk Telekom belli müşteri tipleri için belli paket tarifeler yarattı. Örneğin, şirketler, ayda 40 milyon lira sabit ücret ödeyerek şehir içi görüşmelerin dakikasını 60.000, şehirlerarasını 164.000, uluslararası ise 229.000 liradan başlayan fiyatlarla gerçekleştirebilecekler. Buna karşılık, mesela Türk Telekom'a başvuruda bulunup özel bir paket seçmeyenlerin otomatikman ücretlendirilecekleri "Standart" tarifede sabit ücret 11.500.000 lira iken şehir içi görüşmenin dakikası 72.000, şehirler arası ise 192.000 lira. "Hesaplı" olarak isimlendirilen bir diğer tarifede ise kullanıcıya 7.200.000 liralık sabit ücret karşılığında yüz kontör veriliyor ve bu yüz kontör tükendiğinde şehir içi görüşmenin dakikası 113.000 lira oluyor.

Ev kullanıcıları günah keçisi mi?

Türk Telekom tarifelerini açıkladıktan sonra basın yeni tarifelerin Türk Telekom'un ifade ettiği gibi bir indirim anlamı taşımadığını, pratikte ev kullanıcılarının toplamda ödeyecekleri toplam fatura miktarını artıracak gizli bir zam olduğunu belirten pek çok görüşle doldu. Ama yapılan tenkitlere, eleştirilere rağmen tarifeleri savunan bir görüş de mevcuttu. Bu görüş, gizli bir zam içeren yeni tarifelerin aslında özel telekom sektörünün ayakta kalması ve eski telekom devi ile rekabet edebilmesi için doğru bir fiyatlandırma olduğunu savunuyordu ki, gerçekten de, Türk Telekom'un yeni telekom şirketlerinin önünü kesmek için çok büyük fiyat indirimleri yapabileceğini herkes biliyor. Bu durumda Telekom'un ev kullanıcıları için küçük bir zam yapması aslında halkın yeni operatörlerin daha ucuz tarifelerine yönelmesi için itici bir güç olacaktır ki, yeni telefon firmaları ne kadar çabuk güçlenip, ne kadar çabuk müşteri toplayabilirlerse telekom konusundaki sıkıntılarımız o kadar çabuk ortadan kalkacaktır. Zira artık herkes bir an önce ucuz ve sağlıklı iletişim hizmetleri talep ediyor çünkü telekom sektöründeki tekelcilik yüzünden bir buçuk asırdır bir hatanın bedelini ödeyen kullanıcılar artık tekel kelimesini duymak istemiyorlar.

Bilgi için: <http://www.telekom.gov.tr>

iTunes'tan bir rekor

100 milyonuncu şarkı satıldı

TIME dergisi tarafından 2003 yılının en önemli buluşu seçilen, Apple'ın online müzik mağazası iTunes, bir rekora daha imza attı. Açıldığı 2003 yılının nisan ayından bu yana büyük ilgi toplayan iTunes üzerinden 100 milyonuncu şarkı satıldı. 11 Temmuz pazar günü akşam saatlerinde indirilen 100 milyonuncu şarkı, sahibini de zengin etti. iTunes müzik mağazasından 100 milyonuncu şarkıyı indiren şanslı kişi, ABD Kansas'tan Kevin Britten adlı 20 yaşında bir müziksever. Britten, Zero7 gr-

bunun Somersault (Dangermouse Remix) parçasını indirerek 17 inç ekranlı Apple PowerBook dizüstü bilgisayara, 40 GB'lık bir iPod'a ve 10 bin şarkılı yasal bir müzik arşivine sahip oldu. Apple ayrıca 95 milyon ile 100 milyon arasındaki şarkıları indirenler arasından 50 kişiye de 20 GB'lık, arkalarına talihlilerin ismi yazılmış özel iPod'lar hediye etti. Haziran ayının ortasında iTunes Avrupa'da da müzik satmaya başladı. **Bilgi: www.apple.com/uk/itunes**

Sakarya Üniversitesi'nde uzaktan eğitim

Eğitime online destek

Üniversite eğitimi için uzun süredir emek veren ve ÖSS'de başarılı olan öğrencilere okullarının tamamını internetten bitirerek diploma alma imkanı tanıyan Sakarya Üniversitesi, genç kadrosuyla geleceğin eğitim sistemini, dünya ile aynı anda Türkiye'de sunuyor. Üni-

versite'nin "Uzaktan Eğitim" alanındaki etkili çalışmaları, geçtiğimiz yıllarda birçok üniversiteye de örnek olmuştu. Üniversite seçimi konusunda araştırma yaparken, internet üzerinden eğitim seçeneğini de incelemenizi tavsiye ederiz. **Bilgi için: www.sakarya.edu.tr**

Uydudan internet

Çift yönlü uydu Regional BGAN

Dünyanın en büyük uydu işletmecisi firmalarından Inmarsat, bireysel uydu internet erişim ekipmanı Regional BGAN'ı Net İletişim aracılığıyla Türkiye'ye sundu. Regional Bgan, uydu üzerinden kablosuz internet erişimini gerçekleştirmeyi sağlayan bir IP modemi. Regional Bgan çözümü, altyapı sorununun yaşandığı ya da sınırlı olduğu bölgelerde yüksek hızlı, kesintisiz ve güvenilir internet bağlantısı sunuyor. Regional BGAN modemleri kolay kurulum, taşınabilirlik ve sağlamlık özellikleri ile 144 Kbps'lik upload ve download özelliği ile bilgilere istenilen her yerden kolay erişim sağlıyor. **Bilgi için: www.netiletisim.net**

İNTERNET ÜCRETLERİ

Operatör	Web Sitesi	Telefon Numarası	Aylık Ücret (TL)
superonline	superonline.com	(212) 310 0000	18.9 milyon TL
tt net	ttnet.net.tr	(212) 444 0145	9.5 milyon TL
turknet	turknet.net	(212) 444 0077	15 milyon TL
e-kolay	e-kolay.com	(212) 478 0478	15 milyon TL
trnet	tr.net	(312) 295 9000	13 milyon TL
işnet	is.net	(312) 306 21 00	14 milyon TL
anet	anet.com.tr	(212) 336 1919	11 milyon TL
Webbee	webbee.com.tr		14 milyon TL
Mynet	mynet.com.tr		14 milyon TL
Kablonet	www.kablonet.com		61 milyon TL
64/16 Kbps			116 milyon TL
128/32 Kbps			198 milyon TL
256/64 Kbps			377 milyon TL
512/128 Kbps			

EDİTÖRDEN NOTLAR

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın
Yönetmeni

ADSL tarifeleri

Yeni port ihalelerinden sonra geniş bir kullanıcı kitlesiyle buluşan yüksek hızlı, geniş bant internet bağlantısı ADSL, kullanıcılarını hız açısından büyük ölçüde tatmin edebiliyor. Ancak Türk Telekom'un farklı kullanıcı tiplerine hitap eden, mesela süre veya hacim bazlı ADSL paketlerini de mutlaka en kısa zamanda satışa sunması gerekiyor. Belki özel sektör bu noktada da Telekom'a ön ayak olabilir. Yurtdışında 128 kilobitlik ADSL bağlantısı artık yok ve hızlar 768-1.024 kilobitten başlıyor. 1.024 kilobitlik sınırsız bir bağlantı yaklaşık 35 milyon TL'ye sunuluyor. Ülkemizde ise bu tip bir bağlantı için bunun yaklaşık 5 katı bir ücret ödemek gerekiyor. Sadece sohbet veya sörf için internete bağlanan, ama büyük miktarda download yapmayan kullanıcıların bu bağlamda hesaplı bir internet bağlantısı alternatifine kavuşturulmaları gerekiyor.

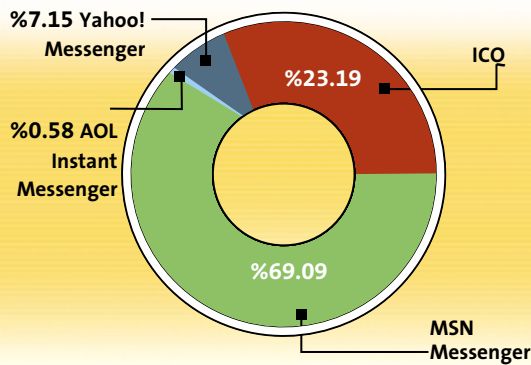
World Cyber Games

Siber dünyada oyun yarışması

Samsung Electronics'in sponsorluğunda düzenlenen bilgisayar oyunları turnuvası World Cyber Games 2004'ün Türkiye elemeleri için kayıtlar başladı. Dünyadaki bilgisayar oyunu tutkunlarını bir araya getiren World Cyber Games (WCG) bu yıl da heyecan kasırgası yaşatmayı hedefliyor.. Samsung Electronics'in sponsorluğunda, Siberlig'in organizasyonu ile yapılan Türkiye elemelerine katılmak isteyenler www.samsung.com.tr veya www.siberlig.com üzerinden kayıt yaptırarak yarışmaya katılabiliyorlar. WCG ile ilgili detaylı bilgiye siteden ulaşılabilir.

SOHBET ORTAMI

Hangi sohbet platformunu tercih ediyorsunuz?

Messenger hakimiyeti: 1.400 CHIP okuru arasında yapılan ankete göre, bir dönemin lider sohbet programı ICQ tahtını Microsoft'un Messenger yazılımına bırakmış.

WEB GÖZCÜSÜ

Truva atı:

Backdoor-CGT

Backdoor-CGT adlı solucan, Microsoft Outlook veya Outlook Express ile alınan e-postadaki dosya ekine tıklanması halinde kendini bilgisayara kaydediyor. Solucan, ortaya çıkışını takip eden 24 saat içinde binlerce bilgisayara bulaştı. Truva atı programları, hacker'ların kullanıcıların bilgisayarlarını uzaktan ele geçirmelerini sağlıyor. Yasal bir program gibi görünen bu zararlı yazılımlar, kullanıcı farkına varmadan bilgisayarını sürü reklam e-postası atan bir posta sunucusuna dönüştürebiliyor.

Yeni yamalar geldi

Microsoft'tan güvenlik yamaları

Microsoft yedi adet yeni güvenlik güncellemesi yaptı. MS04-018'den MS04-024'e kadar adlandırılan güncellemelerin ikisi, açıklar hacker'lara saldırı olanağı tanıdığı için kritik ve acil olarak değerlendirildi. MS04-022, Windows Task Scheduler'daki bir açığı yalamak için kullanılıyor. Windows Task Scheduler, kullanıcıların komutlarının önceden belirlenen zamanlarda aktif hale gelmesini sağlıyor. MS04-023 ise, Windows HTML'in yardım bölümündeki birden fazla açığı yamıyor. Açıklar hacker'lara internette kullanıcının makinesine sızma olanağı veriyor. Her ne kadar "kritik" olarak değer kazanmasa da, uzmanlar MS04-021 yamasının önemine dikkat çekiyorlar.

Bilgi için:

www.microsoft.com

Superonline Google Arama yaparken aklınızda olsun!

İnternet Sevis Sağlayıcısı Superonline, dünyanın en büyük arama motoru geliştiricisi Google ile bir işbirliğine imza attı! Gerçekleşen işbirliği ile Superonline, Google'ın Türkiye'deki ilk resmi iş ortağı oldu. Superonline, Google ile yaptığı ortaklıkla Türk İnternet kullanıcılarına sunduğu hizmet ağını genişletmeyi hedefliyor. Her iki marka arasındaki sinerji ile Superonline, portalı üzerindeki arama servisinin daha çok kullanılmasını hedefliyor.

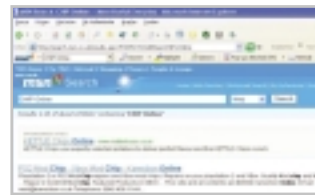
Bilgi için:

www.superonline.com

MSN Search

Reklam ile sunucu ayırt ediyor

Microsoft'un online hizmeti MSN, arama hizmetini geliştirdi. Yeni internet arama yöntemi sayesinde kullanıcılar, sponsorluk bağlantıları ile web'de bulunan sonuçları görüntülenen liste üzerinden ayırt edebilecekler. Reklam müşterilerine ait bağlantılar renkli olarak görüntülenecek ve MSN sayfalarında algoritmik sonuçlardan ayrı olarak yerleştirilecekler. Encarta ansiklopedisi gibi bilgi

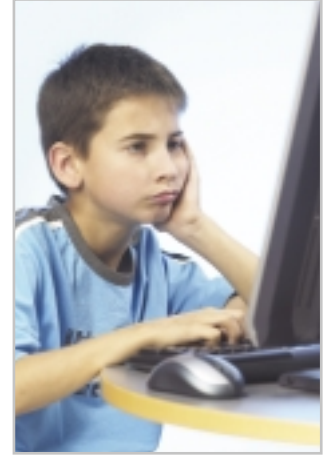

kaynaklarına doğrudan erişim ve entegre haber araması da MSN'in diğer yenilikleri arasında sayılabilirler. Arama motoruna ulaşmak için Internet Explorer 5.01 sürümünden itibaren MSN araç çubuğunu yükleyebilirsiniz. Bu araç çubuğu kendi Popup engelleyicisine sahip ve Hotmail, MSN Messenger ve My MSN hizmetlerine erişilmesine imkan tanıyor.

İnternetin tehditleri de var

Çocuklar nette denetimsiz!

Symantec ile kar amaçlı olmayan bir araştırma kurumu olan International Crime Analysis Association (ICAA) tarafından çocukların internette dolaşırken karşılaştıkları riskleri ve buna tepkilerini tespit etmeyi amaçlayan "İnternet Çocuk Risk Algılama" adlı araştırma sonuçlandı. Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından biri pornografik bir materyalle karşılaştıklarında sadece yüzde 24'ünün olumsuz bir durumla karşılaştığını düşünmesi. Araştırmaya katılan çocukların yüzde 30'u böyle bir materyalle karşılaştığında merak duydu-

ğunu söylerken, bunu olumsuz olarak algılamayanların oranı ise yüzde 46 oldu.

İşNet indirimini kaçırmayın

CHIP abonelerine hediye

İşNet ile internetin ayrıcalıklarının sonuna kadar yaşayın. Üstelik size özel indirimlerle. İşNet, CHIP ile verilen abonelik paketlerinin uzatılması halinde kullanıcılara %20 oranında in-

dirim sağlayacağını açıkladı. CHIP dergisi ile hediye edilen aboneliğinizi uzattığınızı takdirde yararlanacağınız fiyatları tabloda bulabilirsiniz.

Bilgi için: www.isnet.com.tr

İŞ-NET'TEN CHIP OKUYUCUSUNA İNDİRİM

	Normal fiyatı (KDV Hariç)	CHIP'e özel fiyatı (KDV Hariç)
1 yıllık İşNet peşin	100.000.000 TL	80.000.000 TL
1 yıllık Ekonet peşin	80.000.000 TL	64.000.000 TL
1 yıllık İşNet taksitli	10.000.000 TL X 12 Ay	8.000.000 TL X 12 Ay
1 yıllık Ekonet taksitli	8.000.000 TL X 12 Ay	6.400.000 TL X 12 Ay

@hotmail.com.tr

Sonunda Hotmail Türkiye

Microsoft Türkiye, internet portalı MSN'in ve e-posta servisi Hotmail'in Türkçe sürümünü devreye soktu. Ücretli e-posta servisi ile kullanıcılar 2 GB'lık depolama limitine sahip olurken 20 MB'a kadar ek dosya gönderilebiliyorlar. Hotmail Türkiye kullanıcıları, servisin her üç ayı için 5 milyon TL ödeyecekler. Kullanıcılar ayrıca, e-postaya Microsoft Outlook veya Microsoft Outlook Express'ten erişebilecekler. Ancak bu sistemle, mevcut Hotmail

adresi olanlar eski adreslerinin kapasitelerini artıramıyorlar ve ön ödemeli kartlar sadece yeni açılacak hotmail.com.tr uzantılı adreslerin ödemesinde kullanılıyor. Bu gelişmenin yanında, Microsoft yetkilileri, ücretsiz Hotmail hesaplarının kapasitesinin de 250 MB boyutuna yükseltilmeye başladığını ancak dünya çapındaki tüm hotmail.com adreslerinin yeni sisteme uyarlanmasının zaman alacağını bildirdiler.

Bilgi için: www.hotmail.com.tr

FLASH!

Daha hızlı, daha kolay ve daha ucuz

Flash alternatifleri

Flash öğeleri hazırlamak için Macromedia firmasının orijinal Flash MX uygulamasına muhtaç değilsiniz.

Bu yazıda bulabileceğiniz çok sayıda alternatif ile kendi Flash öğelerinizi siz de kolayca hazırlayabilirsiniz.

Flash formatı ilk çıktığı zaman, özellikle web tasarımcılar için çok büyük vaatlerde bulunuyordu. Bu vaatlerin neredeyse tamamını karşılayan ve kendisini hızla geliştiren Flash formatının önünde ise sadece iki tane engel vardı. Bu engellerden ilki, bu formatta hazırlanmış herhangi bir içeriği görüntüleyebilmek için "Flash Player" programına duyulan ihtiyaçtı. Bir zamanlar web tasarımcılarını Flash içeren web sayfaları hazırlamaktan alıkoyan diğer etken de, ortaya çıkan Flash dosyalarının sahip olduğu büyük dosya boyutlarıydı. Gerçi Flash formatının kalite/boyut performansı son derece yüksektir; ama yine de nihai Flash dosyalarının boyutu, çevirmeli bağlantıya sahip kullanıcıları zora sokacak kadar yüksek olabiliyordu. Neyse ki Türkiye'de ve dünyada hızlı internet bağlantı yöntemlerinin yaygınlaşması sonucu, bu tür sorunlar ortadan kalkmaya başladı ve Flash formatı hiç olmadığı kadar popüler hale geldi. Tüm bunlara Flash Player uygulamasına sahip bilgisayarların sayısındaki hızlı artış da eklenince, web sitelerinde Flash öğeleri kullanmak isteyen tasarımcıların sayısı arttı.

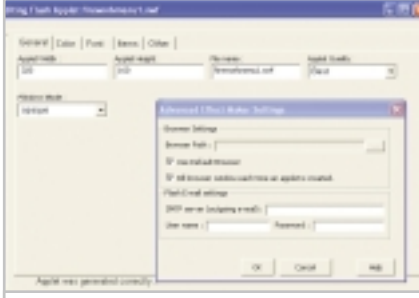
Siz de kendi Flash animasyonlarınızı, grafik arabirimlerinizi veya oyunlarınızı hazırlamak istiyor olabilirsiniz. Bu noktada bilmeniz gereken, tüm bu işlemler için sahip olduğunuz araçların Macromedia Flash MX uygulaması ile sınırlı olmadığı. Evet, gerçekten de Macromedia Flash MX uygulamasını kullanarak aklınıza gelebilecek her türlü Flash öğesini hazırlayabilirsiniz; ancak elinizdeki seçenekler bununla sınırlı değil. Doğrudan Macromedia Flash MX'e rakip olmak üzere hazırlanan veya sadece belirli Flash öğelerini hazırlamak için tasarlanmış çok sayıda uygulama mevcut. Örneğin SWiSHmax adındaki program Macromedia Flash MX uygulamasının sahip olduğu özelliklerin neredeyse tamamına sahip, üstelik tüm bu özellikleri çok daha uygun bir fiyata sunuyor. Macromedia Flash MX 499 dolar iken, SWiSHmax sadece 99 dolar fiyat etiketine sahip. Buna ek olarak, bu yazıda da tanıtılan bazı programlar sadece belirli tipteki Flash öğelerini hazırlamak için çözümler sunuyor. Örneğin Flash Jigsaw Producer adındaki program, Flash formatında yapbozlar hazırlamanıza yardımcı olmakta. Aslında bu program ile hazırla-

yabileceğiniz Flash formatındaki bir yapbozu Macromedia Flash MX yardımıyla da hazırlayabilirsiniz; ancak bu tür bir öğeyi Flash Jigsaw Producer ile çok daha kolay bir biçimde hazırlamanız mümkün.

Advanced Effect Maker 1.5

www.effectmaker.com

Web tasarımlarınız için Flash veya JavaScript tabanlı efektler hazırlamanıza yardımcı olan Advanced Effect Maker, web sayfalarınıza oyunlar, slayt gösterileri veya menüler eklemenize imkan tanıyor. Üstelik tüm bu öğeleri hazırlarken, herhangi bir Flash veya programcılık bilgisine ihtiyaç duymuyorsunuz. Zira Advanced Effect Maker tüm bu öğeler için şablonlar sunuyor ve siz sadece bu şablonları ihtiyaçlarınıza göre özelleştiriyorsunuz. Advanced Effect Maker'ın "effect" olarak tanımladığı bu şablonları düzenlemek için çeşitli parametreleri özelleştirmek, metinleri değiştirmek, renkleri ve yazı tiplerini belirlemek yeterli oluyor. Seçtiğiniz bir şablon üzerinde değişiklikler yaptıktan sonra ortaya çıkan Flash (veya JavaScript) öğe-

Advanced Effect Maker: Sade olduğu kadar kullanışlı da olan arabirime sahip.

sinin son halini Internet Explorer içerisinden görebiliyorsunuz.

Advanced Effect Maker, üç farklı sürümüne sahip olarak karşımıza çıkıyor. Freeware Edition adındaki sürüm ücretsizken, sadece 40 tane şablon ile birlikte geliyor. 29 dolar değerinde bir ücrete sahip olan Hobby Edition toplam 70 tane şablon içerirken 69 dolar değerindeki Professional Edition ise şu anda 214 tane şablon içeriyor ve bu şablonların sayısı zamanla artıyor. CD'mizde yer alan Freeware Edition, diğer sürümlerin tüm özelliklerine sahipken, sadece şablonların sayısı konusunda bir sınırlama sunuyor. Buna ek olarak Freeware Edition ile birlikte gelen şablonların birçoğunda "Applet by Mandomatis" yazısı gözüküyor.

Album Creator Pro 3.3

www.albumcreator.firmtools.com

Dijital ortamdaki resimlerinizi internet ortamına taşımanıza yardımcı olan Album Creator Pro, bu işlem sırasında Flash teknolojisinin nimetlerinden faydalanmanıza imkan tanıyor. HTML formatında resim galerileri de oluşturabilen program, hem Flash hem de HTML formatında hazırlayabileceğiniz resim galerileri

Album Creator Pro: Hem Flash hem de HTML formatında resim galerileri oluşturabiliyor.

için temel oluşturabilecek temalar (themes) ile birlikte geliyor. Bu temalar ihtiyaçlarınıza göre özelleştirilebiliyor. Programın kurulum paketiyle birlikte gelen standart temalar size yeterli gelmezse, programın web sitesinde onlarca ekstra tema yer alıyor. Album Creator Pro ile oluşturacağınız resim galerisinde kullanmak istediğiniz resimler üzerinde gerekli düzenlemeleri de yine Album Creator Pro içerisinden gerçekleştirmeniz mümkün. Programın içerisinde dahili olarak bulunan grafik editörü sayesinde gözlerdeki kırmızılıkları yok etme, renk bozukluklarını giderme ve resmin boyutunu veya yönünü değiştirme gibi işlemleri gerçekleştirebiliyorsunuz. Album Creator Pro ile hazırladığınız göz alıcı resim galerisini, programın içerisinde dahili FTP istemcisi sayesinde sunucunuza gönderebiliyorsunuz.

Değişik ihtiyaçlara ve bütçelere göre üç farklı sürümü bulunan Album Creator'ın yazımızda tanıtılan Pro sürümü 39.95 dolardan satılıyor. Basic sürümü 24.95 dolar olan programın, özellikleri iyice kısılmış olan Lite sürümü ise 14.95 dolar değerinde lisans ücretine sahip.

Flash Jigsaw Producer 1.5

www.yavsoft.com

Flash teknolojisini kullanan yapbozlar hazırlamanıza yardımcı olan Flash Jigsaw Producer, bu işlem için BMP, JPG veya GIF formatlarındaki grafik dosyalarını kullanabiliyor. Teorik olarak sınırsız boyutta bir yapboz hazırlamanıza imkan tanıyan Flash Jigsaw Producer, her bir yapbozu da 4 ile 100 arasında istediğiniz sayıda ve şekilde parçaya bölmenize izin veriyor.

Yapbozun içerisindeki parçaları yerleştirirken, parçaların yerlerini değiştirirken veya yapbozu tamamladığınızda değişik efektler kullanmanıza olanak tanıyan Flash Jigsaw Producer, bu yapbozları sadece bir-iki fare tıklamasıyla hazırlamanıza yardımcı oluyor. Yapboz tamamladığında kullanıcıyı belirli bir web sayfasına yönlendirebilen Flash Jigsaw Producer, oluşturduğunuz SWF dosyası için gerekli olan HTML kodunu da otomatik olarak hazırlayabiliyor. Flash Jigsaw Producer'ı kullanarak web sitenize benzersiz Flash oyunları ekleyemeseniz de, web sitenizde bulunabilecek bu tarz yapboz oyunları sitenizin popülerliğini artırabilir.

Sunduğu özelliklere göre oldukça pa-

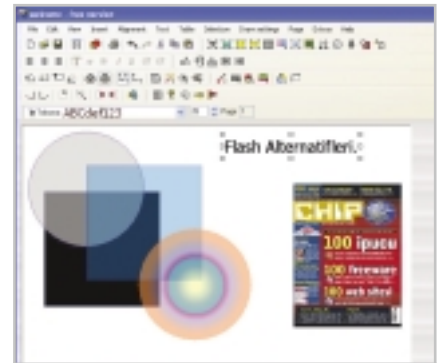
Flash Jigsaw Producer: Flash tabanlı yapbozlar hazırlamak için özelleşmiş bir program.

halı bir fiyata sahip olan Flash Jigsaw Producer, 99 dolar lisans ücretine sahip.

Powerbullet Presenter 1.35

www.powerbullet.com

Ücretsiz bir program olan Powerbullet Presenter, en acemi kullanıcıların bile kendi Flash sunumlarını kolayca hazırlamalarına yardımcı oluyor. Kullanmak için Flash ActionScript bilgisi gerektirmeyen Powerbullet Presenter ile çok sayfalı Flash sunumlarınızı dakikalar içerisinde hazırlayabilirsiniz. Tüm bu işlemler için, hazırlayacağınız animasyonda kullanmayı düşündüğünüz grafik (JPG, GIF, PNG) ve ses (MP3, WAV) dosyalarını program içerisinden açmanız, bu resimlerin ve seslerin gösterim sırasını belirlemeniz, beğendiğiniz sayfa geçiş efektlerini seçmeniz ve gerekli olması halinde sunum sayfalarına metinler eklemeniz yeterli olacaktır. Tüm bu işlemleri kolaylaştırmak için elinden geleni yapan Powerbullet Presenter, kullanıma hazır şablonlarla birlikte geliyor. Bu şablonlar sayesinde isterseniz kendi sunumlarınızı sıfırdan hazırlamak yerine mevcut şablonların üzerinde basit düzenlemeler yapmayı da tercih edebilirsiniz. →

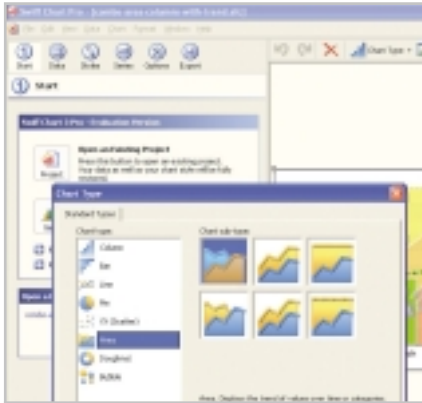
Powerbullet Presenter: Flash formatında sunumlar hazırlamak için özelleşmiş bir program.

Sunum sayfalarına bağlantılar ekleyebilmek, dahili program sayesinde ses kaydı yapmak, Flash dosyasını barındıracak HTML sayfasının kodlarını düzenlemek gibi gelişmiş işlemlerin tamamını da Powerbullet Presenter içerisinde gerçekleştirebiliyorsunuz. Tüm bu araçları kullanarak istediğiniz gibi bir Flash sunumu hazırladıktan sonra; ortaya çıkan nihai projeyi isterseniz HTML formatında, isterseniz de EXE olarak kaydedebilirsiniz.

Swift Chart 3.2

www.globfx.com

Flash formatında tablolar ve çizelgeler oluşturmanıza yardımcı olan Swift Chart, ortaya harika görünümde tablolar çıkarıyor. Bu çizelgeleri oluşturmak için Excel tablolarından yararlanan Swift Chart, buna ek olarak metin dosyalarına belli bir formatta girilmiş verileri de çizelge oluşturmak için kullanabiliyor. Flash formatında oluşturacağınız çizelgenin verilerini içeren Excel dosyasını seçtikten sonra, kullanacağınız şablonu da belirleyip bu şablonun özelliklerini zevkinize uygun olarak düzenleyebilirsiniz. Bu basit adımları takip ederek oluşturduğunuz Flash dosyasını doğrudan web sitenize yükleyebileceğiniz gibi, isterseniz de herhangi bir Powerpoint sunumunun içerisinde aktarabilirsiniz. Flash formatının

Swift Chart: Bu program sayesinde Flash tabanlı çizelgeleri hazırlamak birkaç dakika sürüyor.

sahip olduğu esneklik ve yaygınlık sayesinde, Swift Chart ile hazırladığınız çizelgeyi sadece Windows kullanıcıları değil, Flash Player eklentisini kullanan Linux ve MacOS kullanıcıları da görebileceklerdir. Hatta Swift Chart programının üreticileri, oluşturacağınız Flash tasarımlarının web kullanıcılarının % 97'si tarafından

SWiSHmax: Flash MX'e komple bir alternatif sunmayı başarıyor.

görüntülenebileceği iddiasında bulunuyorlar. Farklı ihtiyaçlara yönelik olarak iki farklı sürümü bulunan Swift Chart'ın Standard sürümü 149 dolar iken, Professional sürümü 299 dolardan satılıyor. Bu arada, Swift Chart'ın Windows 98/ME kullanıcıları için ayrı, Windows 2000/XP kullanıcıları için ayrı kurulum programına sahip olduğunu bir dipnot olarak düşünelim.

SWiSHmax

www.swishzone.com

Belirli bir alanda uzmanlaşmak yerine, Flash hazırlama konusunda ihtiyaç duyabileceğiniz tüm özellikleri sunan SWiSHmax; bu yönüyle Macromedia Flash programına komple bir alternatif oluşturuyor. İçerisinde hazır olarak 230 farklı Flash efekti içeren, JavaScript tarzı bir script dilini ve dinamik içeriğe sahip öğeleri destekleyen SWiSHmax, Flash animasyonları hazırlamak isteyen kullanıcıları için gerekli tüm araçları tek bir çatı altında sunmayı başarıyor. Başlangıç seviyesindeki kullanıcılar için kodlama gerektirmeyen bir programlama tarzı sunan SWiSHmax, uzman kullanıcıların ise SWiSHscript aracılığıyla kendi programlarını kodlamalarına imkan tanıyor. Flash animasyonuna eklediğiniz metinlere, resimlere ve seslere uygulayabileceğiniz 230 farklı efektte sahip olarak gelen SWiSHmax, uzman kullanıcıların kendi efektlerini yaratmalarına da izin veriyor. 3 boyutlu şekiller de dahil olmak üzere her türlü çizim aracını kullanıcılarına sunan SWiSHmax, tüm bu özellikleri kullanışlı bir arabirim içerisinde sunmayı başarıyor. Hazırladığınız Flash öğelerini SWF olarak kaydetmenize veya başka bir Flash programına aktarmanıza imkan tanıyan SWiSHmax, ortaya çıkan SWF dosyasını sıkıştırarak

dosya boyutunu küçültme seçeneğini de kullanıcılarına sunuyor.

Tüm bu özellikleri 99 dolar karşılığında sunan SWiSHmax'ın fiyatı, Macromedia Flash MX'in 499 dolarlık fiyatı yanında çok ucuz kalıyor. ■

Burak Tuyan, burakt@chip.com.tr

FLASH ARAÇLARI

» Her işin bir kolayı vardır

Bu bölümdeki programlar, doğrudan Flash animasyonları hazırlayamasalar da siz bu işi yaparken esneklik kazandıracak işlevleri ile gözünüzü fethedebilirler.

► swf2avi 0.3.28,

www.pizzini.net

Bu ücretsiz araç sayesinde Flash animasyonlarını AVI formatında kaydedebilirsiniz. Yetenekleri bununla da sınırlı kalmayan swf2avi isterseniz Flash animasyonun içeriğini sıralanmış BMP dosyaları olarak da kaydedebilirsiniz. Gerçi Macromedia Flash içerisinde de buna benzer bir işlemi gerçekleştirebilirsiniz; ancak swf2avi ile daha profesyonel sonuçlar elde edebilirsiniz.

► Flash Optimizer 1.25,

www.flashoptimizer.com

SWF uzantılı Flash dosyalarını % 60-70'e varan oranlarda sıkıştırabildiğini iddia eden Flash Optimizer, bunun için çok gelişmiş özellikler sunuyor. İnternet üzerinde bolca bulabileceğiniz diğer SWF sıkıştırıcılardan belirgin biçimde ayrılan SWF Optimizer, çoğu diğer programın aksine SWF dosyasının sadece bir bölümünü değil tamamını sıkıştırmayı deniyor. Flash formatının doğasına özel çok değişik sıkıştırma tekniklerini kullanan program, bu sayede minimum kalite kaybı ile maksimum sıkıştırma oranı sunmayı amaçlıyor. 99.95 dolar değerinde lisans ücretine sahip olan programın deneme sürümünde, sıkıştırılmış SWF dosyasını kaydedemiyorsunuz.

► SWF Extractor 2.2,

www.globfx.com

SWF dosyalarının içerisinde gömülü bulunan her türlü öğeyi harici olarak kaydedebilen SWF Extractor, Macromedia Flash'ın 3, 4, 5 ve MX sürümlerini destekliyor. 25 dolar değerinde lisans ücretine sahip olan SWF Extractor sayesinde SWF dosyalarının içerisinde yer alan resimleri JPG veya PNG formatında, sesleri ise MP3 veya WAV formatında kaydedebilirsiniz.

Güvenlik Özel: Reklam çöplüğüne karşı araçlar

Spam &

Kimse onları istemiyor ve herkes bu sorunun farkında: Reklam iletileri posta kutularını doldurup taşıyor. Gönderilen her on iletiden sekizi spam. CHIP bu konuda size gerçekten yardımcı olacak filtreleri gösteriyor.

İstenmeyen reklam iletilerinin sayısı geçtiğimiz on iki ay içerisinde ciddi bir artış gösterdi. Bu artışın sebebi tabii ki çok sayıdaki internet kullanıcısının posta kutularındaki tanıtım mesajlarını faydalı bulması değil, gönderen için milyonlarca potansiyel müşteriye ulaşmakta kullanılabilecek ucuz bir yol sunması. Eğer bu iletilerden sadece binde biri bile tanıtılan malın satın alınmasına neden oluyorsa söz konusu spam iletileri amaçlarına ulaşıyor demektir.

Rus bilgisayar güvenlik firması Kaspersky Labs'ın yöneticisi Eugene Kaspersky, 2004 ilkbaharında dünyada gönderilen tüm e-postaların yüzde 60 ila 70'inin spam iletiler olduğunu tahmin ediyor. Ayrıca söz konusu oranın çok daha yüksek olduğunu ileri süren başka tahminler de mevcut.

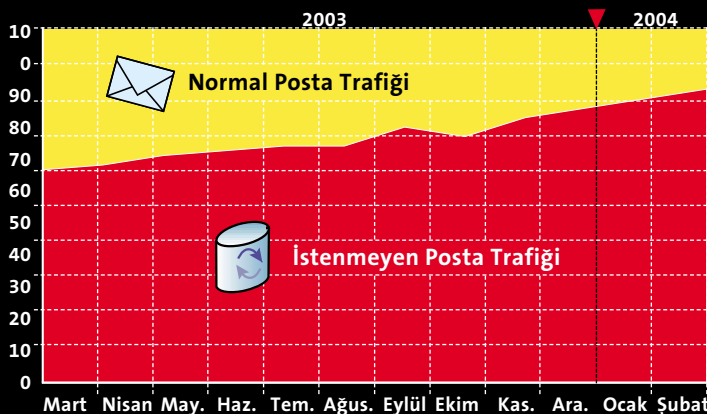
Bu tür spam ileti gönderenlerin listesine bir kere girdiniz mi, veri çöplüğünden kurtulmanız artık çok zor. Öyle ki, bazı kullanıcılar elektronik posta kutularında günde yüz, hatta çok daha fazla istenmeyen iletilerle uğraşmak zorunda kalıyorlar. Bu durum özel kullanıcılar için can sıkıcı ve firmalar için de ekstra maliyet demek. Çünkü posta kutusundaki veri çöplüklerini te-

mizleyen kullanıcılar verimli çalışamadıkları için zarar neden oluyorlar. AB komisyonu tarafından yapılan araştırmalara göre sadece Avrupa'daki firmalar elektronik veri artıklarının tespit edilmesi ve temizlenmesi için senede 2.2 milyar Euro'luk bir masrafa giriyorlar.

Karşı önlemler: Nelerden kaçınmalısınız, etkili yöntemler nelerdir?

Düzenbaz spam göndericileri, adresinizin veritabanından çıkartılması için gönderdiğiniz e-postaları bir yaşam belirtisi olarak görüyorlar. Bu nedenle söz konusu isteğiniz yerine getirilmiyor. Ancak iyi bir filtre spam iletilerin canınızı sıkmasını engelleyebilir. Bu yazıda kendinizi etkili bir şekilde nasıl koruyup savunacağınızı gösterecek, spam gönderenlerin hilelerini ve politikacıların, e-posta reklamlarına karşı almaya planladıkları önlemleri açıklayacağız. En basit çözüm olan Outlook altında kural temelli bir filtre kullanmaktan kaçınmalısınız. Bu yöntem yeterli bir çözüm sunmuyor ve posta kutunuza çok fazla spam gelmesine yol açıyor. Bunun için harcadığınız koruma zamanının, gelen spam iletilerini elle silmekten hiçbir farkı yok.

E-POSTA TRAFİĞİNDEKİ SPAM ORANI (YÜZDE)

Kaynak: Brighton Inc.

Tehlikeli artış: İstenmeyen tanıtım iletileri bir salgın hastalık gibi yayılıyorlar. Dünya çapındaki e-posta trafiği içerisindeki oranları şimdiden yüzde 80'e ulaştı bile.

Anti-Spam

Outlook'tan daha iyi: Bilinen spam'ler kara listeye alınıyorlar

SpamPal, SpamAssassin veya MailWasher gibi "kara liste" olarak adlandırılan araçlar Outlook'un kendi donatılarında çok daha etkili çözümler sunuyorlar.

Bu tür bir spam savunmasında servis sağlayıcının e-posta sunucusu ile yerel e-posta istemcisi arasında bir filtre bulunuyor ve her ileti bu kara liste filtresinden geçmek zorunda. Reklam süzgeçlerinin görevi ise alınan her iletiyi, DNBSL sunucularının (DNSBL; "DNS based Blacklists, yani DNS tabanlı kara listelerin kısaltması) yani ücretsiz olarak hizmet veren veritabanları ile karşılaştırmak. Bu veritabanları, içerisinde güvenilmeyen IP adresleri, gönderen tanımlamaları veya tam internet alan adlarının bulunduğu kara listeleri tutuyorlar. Şayet alınan bir iletinin başlık bilgisi söz konusu kara liste içerisindeki bir kayıt ile eşleşecek olursa Anti Spam programı bu e-postayı reklam olarak işaretliyor.

Söz konusu yöntem, e-posta istemcisinin kendi fonksiyonları kullanılarak filtrelemeye göre çok daha fazla ileti ayıracak ancak bu durum da beraberinde yüksek bir hata oranı getirecektir. Normalde "temiz" olan bir e-posta göndericisi bu tür bir kara listeye eklenmiş olabilir ve alınan tüm iletiler kara listeler ile karşılaştırılacağı için bunun sonucunda da aslında almak istediğiniz bir e-postanın spam olarak işaretlenmesi veya ayrılması durumu ile karşılaşabilirsiniz. Örneğin, e-posta hizmeti ve-

ren GMX kısa bir süre önce yanlış bir konfigürasyon sonucunda negatif listesine eklendi. GMX müşterilerinin gönderdikleri e-postalar bir anda alıcılara ulaşmamaya başladı ve e-posta sunucusu, anti spam veritabanlarındaki kaydı sildirmek için uğraştı.

Bu tür hatalı kayıtların oluşmasının nedeni ise söz konusu kara listelerin, kullanıcıların mesajları ile şekillenmesi. Eğer çok sayıda kullanıcı GMX iletilerini Spam olarak bildirirse GMX sunucularının IP adresleri de kara liste içerisine ekleniyor ve bunun sonucunda engelleniyor.

Ücretsiz Araçlar:

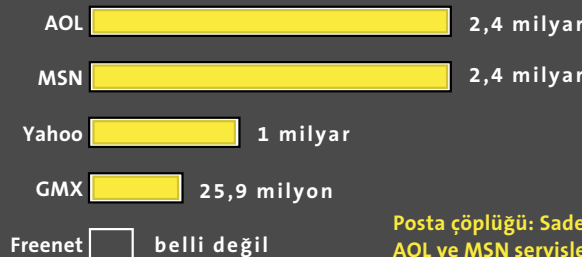
<http://spampal.spxs.net>;
www.spamassassin.org;
www.mailwasher.net

Bu yöntem %80 spam koruması sağlıyor.

Öğrenebilen spam engelleyiciler: Bayesian süzgeci iletelerinizi okuyor

Siyah ve beyaz listelerini kullanarak filtreleme sadece sorgulanan DNSBL sisteminin kalitesi ölçüsünde etkili. Ancak bu veritabanları genellikle kendi e-posta ilişkilerinize uygun nitelikte değiller. En iyi sonucu, koşullu olasılıklarla Bayes (Thomas Bayes, bir İngiliz matematikçidir) kuramına uygun olarak çalışan öğrenilebilen spam süzgeçleri ile elde edebilirsiniz. →

SUNUCULAR NE KADAR E-POSTAYI AYIKLIYORLAR?

Posta çöplüğü: Sadece AOL ve MSN servisleri her gün yaklaşık olarak beş milyar spam iletiyi normal veri trafiğinden ayıklıyorlar.

Kaynak: Eigenangaben der Provider

Yazı içerisinde geçen spam filtrelerini eCHIP-Code ANTISPAM altında bulabilirsiniz.

POLİTİKACILAR NELER YAPIYORLAR?

» Sunucular için asgari standartlara ihtiyacımız var

Avrupa Birliği komisyonu, web'deki istenmeyen içeriklere karşı verdiği savaşı genişletmek istiyor. Bunun için Mart 2004 içerisinde dört sene boyunca sürececek olan 50 Milyon Euro değerine bir program önerisinde bulunuldu. Bu iddialı proje "Safer Internet" (daha güvenli internet) ticari unvanını taşıyor (http://europa.eu.int/information_society/programmes/iap/index_en.htm). Bu, 2005 ile 2008 yılları arasında faaliyete geçecek ve çocuk pornosu, ırkçılık ve spam gibi "yasal olmayan ve zararlı" internet içeriklerine karşı çalışacak. Avrupa

Birliği komiseri Erki Liikenen, çocukların da sohbet etmek, öğrenmek veya oyun oynamak için sınırsız bir şekilde kullanılabilmek hakları olduğunu söylüyor. Bu programın amacı istenmeyen içeriklere karşı savaşmak kullanılacak teknolojiyi iyileştirmek ve kişilerin interneti çok daha güvenli bir şekilde kullanabilmelerine imkan tanımak. Bunun için ilk olarak ebeveynler, pedagoglar ve çocuklar hedef alınmış.

Ayrıca Almanya'da 1 Nisan 2004 tarihinde yeni bir haksız rekabet kanunu kabul edildi. Bu kanun kapsamında spam

ileti gönderenler için ciddi kısıtlamalar mevcut. Buna göre Almanya'daki tanıtım iletileri sadece daha önceden bu tür iletileri almayı kabul etmiş olan sörfçülere gönderilebilecek.

Ancak kanunun yürürlüğe girebilmesi için ilk olarak parlamentodan geçmesi gerekiyor. Almanya'daki bu konudan sorumlu olan bakan Renate Künast, kanunun henüz yeterli olmadığını dile getiriyor ve spam iletilerinin büyük bir kısmını kullanıcılardan uzak tutmak için sunuculara asgari standartlar getirilmesi talebinde bulunuyor.

Bu, aslında olduğundan çok daha karmaşık görünüyor: Bayesian filtresi, her kelimenin bir ileti içerisinde bulunma olasılığının belirli olmasından ortaya çıkar.

Örneğin, "Penis Enlargement" kelime kombinasyonu iletilerin spam olma olasılığını artırırken "dün İtalya'da" ifadesinin bulunduğu bir iletilerin özel bir e-posta olma ihtimali nispeten daha fazla. Bayesian filtresi, bir iletilerin spam olup olmadığına karar veren toplam olasılığı, Bayes tarafından belirlenmiş kuralların yardımıyla hesaplar. Olasılık bir yönde ne kadar çok ilerlerse incelenen e-postanın pozitif mi yoksa negatif mi olduğuna da o kadar isabetli karar verilebilir. Şayet inceleme sırasında bir eğilim tespit edilemezse ileti içerisinde tipik spam ifadelerini arayan bir kelime süzgeci devreye girer.

Her sörfçü kendi dünya görüşüne göre spam'lere sahip olduğu için bir Bayesian filtresi, bir iletiyi nasıl değerlendireceğini kurulduktan hemen sonra bilemez. Bunun ilk olarak ilgi alanlarınızı ve hoşlanmadığınız şeyleri öğrenmesi gerekir. Bu, istenen ve istenmeyen e-postaların tespit edilmesi için bir temel oluşturma üzere

yaklaşık olarak 20 kadar iletiyi spam veya geçerli olarak işaretlemeniz gerektiği anlamına geliyor. Söz konusu öğrenme aşamasından sonra bir Bayesian filtresi bir e-postanın istenip istenmediğine yüzde 80 veya 90 başarı oranı ile karar verebilir.

gibi kelimelerin de istenen bir iletiyi işaret ettiğini fark edebilir.

Süzgeç, ileride gerçekleştirdiği tüm e-posta analizlerinde ileti içerisindeki kelimeleri daha önceden kaydettiği ifadeler ile karşılaştırır ve edindiği bilgilerin ışığı

Sender	Subject	Date	Size
CERTguide	BSI of MCSE 2003 Video Training Kit	12.07.2004, 10:43	5.18 KB
See MeP	It's out of control khatas	12.07.2004, 10:34	3.17 KB
Karen-Katzen	XP PRB \$50 AD-BEE PHOTOSHOP \$90.0...	12.07.2004, 10:11	4.61 KB
Engle College	Command a Higher Salary Because a GER...	12.07.2004, 10:02	4.05 KB
Jan Stingo	hastous	12.07.2004, 10:31	1.67 KB
g/Dreland	zovias new: Envicq	12.07.2004, 10:12	1.52 KB
Clay Anderson	You've been approved! - ezstajky	12.07.2004, 10:09	1.59 KB
Erika Terry	camera-dial's yung sey/bdy on camera...	12.07.2004, 10:00	2.56 KB
Hedge Hunter	Re: Add up to 5 inches to your private part	12.07.2004, 10:30	6.01 KB

Akıllı filtre: Bayesian filtresini, aldığınız iletileri istenen veya istenmeyen şekilde derecelendirerek kendinize uyarlamak için eğitebilir ve böylece başarı oranını yükseltebilirsiniz.

Filtre, bunun için bulunan kelimeleri yoğunluğuna göre düzenlediği bir veritabanını kullanır.

Böylece öğrenme aşamasında kullanılan iletilerin analizi sonucunda "Sex", "Viagra", "Enlargement" veya "Money Earning" kelimelerinin büyük olasılıkla spam ve "İş", "İzin", "Randevu" veya "Yolculuk"

ğında toplam olasılığı hesaplar. En büyük avantajı Bayesian filtrelerinin öğrenmeye devam etmeleridir. Hatalarda ise sınıflandırmayı hemen düzeltirler. Üzerinde çalışılmış bir sistem yüzde 99 başarı oranı ile çalışabilir. Ayrıca daimi öğrenme "False Positive" yani istenmesine rağmen yanlış bir yorumlama sonucunda spam olarak →

Spam Gönderenlerin Hileleri

Spam endüstrisi, her geçen gün daha da iyi olan filtreleri atlatmak ve elektronik reklam çöplüğünü hedefine ulaştırmak için devamlı olarak yenilikçi adımlar atarak kendisini geliştiriyor. Bu hilelerden bazıları oldukça akılcı ve bu nedenle başarıya ulaşıyor. Diğerleri ise sadece iletilerin gerçekte alıcıya ulaşıp ulaşmadığından emin olmaya çalışıyorlar. Ancak kesin olan bir şey var ki, spam gönderenlerin yeni araçları artık güncelliğini yitirmiş programların istenmeyen gönderileri tespit etmesini gerçekten zorlaştırıyor.

Sahte edebiyat Spam'i saklıyor

Son zamanlarda her geçen gün daha fazla Spam ileti, öğrenebilen Bayesian sistemlerini kandırabilmek için tamamen anlamlı ve zararsız kelimelerden rastgele oluşturulmuş ve kurallara uyan karmaşık metinler ("filter fouling gibberish") oluşturuyorlar. Bunun arkasındaki düşünce ise Bayesian filtrelerinin iletileri analiz etmesi ve bulunduğu kelimeleri kullanarak bir Spam olasılığı hesaplaması. Buna karşılık bu tür aslında anlamsız ancak bir plan çerçevesinde oluşturulmuş kelime alanlarının, tipik spam

kelimelerinden oluşmadığı sürece, söz konusu tanıma oranını düşürmesidir. Bunun sonucunda filtre e-postaları spam değil de kişisel haberleşme olarak değerlendiriyor. Aslında kişisel bir e-posta için kullanılacak kriterler tüm kullanıcılar ve bunların eğittikleri Bayesian filtreleri için farklı. Bu nedenle kullanılan filtrenin özellikle bu tür şaşırtma stratejileri için çalıştırılması gerekiyor. Özellikle Spam içerisinde bulunan kelime alanlarının genellikle İngilizce olduklarına dikkat edilmeli.

Ayrıca bu tür anlamsız kelime listeleri,

nitelendirilen iletilerin sayısı da oldukça düşecektir. En iyi Bayesian filtrelerinin bir listesini “En iyi Filtreler” kutusuna bulabilir ve bunları eCHIP’ten (© eCHIP-Code AntiSpam) yükleyebilirsiniz.

Bu filtrelerin çalışma prensiplerini maalesef spam gönderenler de biliyorlar ve bunları yanıltmak için devamlı olarak yeni taktikler (Bkz “Spam Gönderenlerin Hileleri”) geliştiriyorlar.

Ücretsiz Araçlar:

Bkz. En İyi Filtreler

Bu yöntem %99 başarı sağlayabiliyor.

Toplu başkaldırı: Spam iletilere karşı Peer to Peer konsepti

İstenmeyen tanıtım iletileri o kadar yaygınlaştı ki artık son zamanlarda P2P konsepti de spam mücadelesinde kullanılmaya başlandı. Cloudmarks SpamNet veya Razor gibi programlar çok basit bir prensip kullanarak, bir spam ileti tespit edenlerin diğer sörfçüleri de uyarmasına imkan tanıyorlar. Bir spam iletilerinin gövde metni genel olarak binlerce, hatta bazen milyonlarca defa hiç değiştirilmeden aynı biçimde gönderilebiliyor. Bu, gönderilen iletilerin içeriği kullanarak elde edilen bir kontrol toplamının e-postayı tek seferde yüzde yüz başarı ile tanımlayabileceği anlamına geliyor. Bu sayede uygun şekilde donatılmış bir e-posta istemcisi alınan

her yeni ileti için bir kontrol toplamı oluşturur ve söz konusu dijital parmak izi merkezi anti spam sunucusundakiyle karşılaştırılabilir.

Şayet yığın iletileri tanımlanamazsa sörfçüler bunu tanıtım iletileri olarak derecelendirebilir ve bunun kontrol toplamını sunucuya aktarabilirler. Dünyanın her yerindeki kullanıcılar aynı anda reklam iletilerine maruz kaldıkları ve bunu takiben merkezi veritabanlarını devamlı olarak kontrol toplamları ile besledikleri için, bu yöntem hepsinden önemlisi oldukça iyi bir şekilde çalışır. Söz konusu “toplu başkaldırı” sayesinde istenmeyen e-postalar hakkındaki bilgiler gerçek zamanlı olarak kullanılabilir.

Ücretsiz Araçlar:

www.cloudmark.com

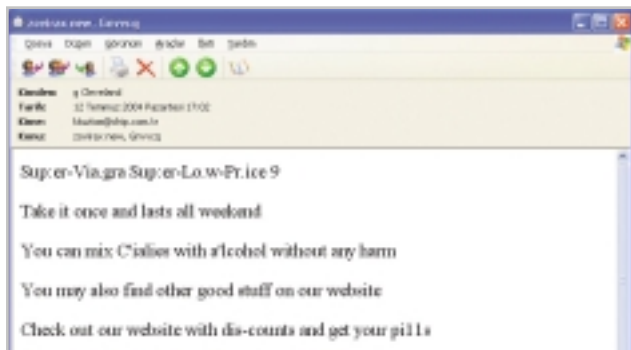
<http://razor.sourceforge.net>

Bu yöntem %95 başarı sağlayabiliyor.

Yeni eklentiler: Yeni araçlar ile spam'lerin geri gönderilmesi

Spam problemine son verebilmek için bu iletilere maruz kalan kullanıcılar, gönderenleri özellikle ekonomik yönden etkileyecek yeni stratejiler geliştiriyorlar.

MailWasher, “Bounce” (geri sekme) işleviyle ilginç bir yenilik sunuyor. Junk, yani çöp olarak tanımlanan iletiler, bu işlev sayesinde silinmek yerine otomatik olarak geri gönderiliyor. Spam iletiye karşılık

chignon el areawide sawfish banish albacore fap
serbia flatbed dozen lifetime detonate bluegill it
integer bloat dendrite decontrolled

Edebiyat yok: Bayesian filtresini yanıltmak için anlamsız kelimelerle dolu bir ileti metni kullanılabilir.

okuma sırasında hemen dikkati çekiyorlar. Spam gönderenler, gizlenmek için kullandıkları metin parçalarını e-postanın fonu ile aynı renk ile görüntüleyerek ileti penceresinde görünmesini engelliyor ve böylece alıcının tanıtım metnini doğrudan görmesini sağlıyorlar. Bu tür spam'lerin özel e-postalarda bulunan

kelimelerin filtre tarafından tanıtım iletileri olarak değerlendirilmesini sağlamaya çalışması ise daha da rahatsız edici (False Positive).

Açık depo kapısı

Çok sık başvurulan diğer bir hile ise gönderen adresini gizlemek için Open Relay ve Pox

ANTI SPAM

» En iyi filtreler

Bayesian filtreleri, spam'e karşı en etkili korunma yöntemlerinden bir tanesi. CHIP, sizler için en yetenekli ücretsiz ve açık kaynak çözümleri bir araya getirdi. Filtreleri sisteminize nasıl entegre edebileceğinizi ilgili web sayfalarından öğrenebilirsiniz. Bu araçların hemen hepsini eCHIP'ten (© eCHIP-Code Anti-Spam) yükleyebilirsiniz.

- ▶ Spamihilator, Freeware: www.spamihilator.com
- ▶ POPFile, Open Source: <http://popfile.sourceforge.net>
- ▶ SpamBayes, Open Source: <http://spambayes.sourceforge.net>,
- ▶ InBoxer, 23 Euro: www.inboxer.com
- ▶ Outclass, Freeware: www.vargonsoft.com
- ▶ Bogofilter, Open Source: <http://bogofilter.sourceforge.net>
- ▶ Squirrelmail, Open Source: www.squirrelmail.org
- ▶ Spammunition, Freeware: www.upserve.com
- ▶ K9, Freeware: www.keir.net/k9.html

gönderilen cevap, tanıtım iletilerinin gönderildiği e-posta adresinin kullanılmadığı izlenimini veriyor.

Spam mesajını gönderen kişi alınan cevapları değerlendiriyorsa e-posta adresinin artık (en azından bir süredir) kullanılmadığını düşünüyor ve böylece alıcının adresini veritabanından çıkartmak zorunda kalıyor. Bu yöntemin etkili bir yan etkisi de var: Şayet yeteri kadar kullanıcı bu Bounce fonksiyonunu kullanırsa spam göndericinin kendisi binlerce e-postadan oluşan bir bombardıman altında kalabilir ve posta sunucusu aşırı yüklenme sonucunda çalışamaz hale gelebilir. Ancak bu işlev, hiç suçu olmayan bazı kullanıcıları da çıldırmanın eşiğine getirebilir. Spam gönderenler kendi gerçek e- →

sunucuların kullanılmasıdır.

Open Relay'ler, Spam gönderenlerin herhangi bir kullanıcı kaydına gerek kalmadan, kendilerini tanıtmayan kitle e-postaları gönderdirmelerine imkan tanıyan posta sunucuları. En azından şu ana kadar servis sağlayıcılarından anti spam listelerine kadar bu sunucuların IP adresleri tanınmış ve engellenmiş durumda.

Proxy'ler ise http bağlantılarını saklayan sunucular. Ancak bazı proxy sunucuları SMTP gibi diğer protokolleri de aktarırlar ve böylece

posta adreslerini kullanmazlar ve bunun yerine genellikle gönderen bilgisini değiştirirler. Bunun sonucunda söz konusu geri gönderme dalgasından aslında hiçbir şeyden haberi olmayan kullanıcılar da etkilenebilirler.

Ücretsiz Araçlar:

www.mailwasher.net

Bu yöntem %99 başarı sağlayabiliyor.

Özel posta sunucusu: Spamcilerin zamanından çalın

Bir e-posta sunucusunu bir spam tuzağı olarak da kullanabilirsiniz. Özel komutlar yardımıyla normal bir SMTP bağlantısını simüle edebilirsiniz (<http://www.iks-jena.de/mitarb/lutz/usenet/teergrube.en.html>). Bunun tek amacı ise uzun süre açık kalan bir bağlantı sayesinde Spam gönderen kişinin kaynaklarını sekteye uğratmak.

Şayet web'deki bu tür çalışan grupların sayısı yeteri kadar artacak olursa spam gönderenlerin SMTP iletişim noktaları, artık tek bir ileti dahi göndermelerine izin vermeyecek şekilde meşgul kalacaktır. Bu, kısa bir süre içerisinde yeteri kadar ileti gönderebildiği zaman para kazandığından dolayı gönderen için hiç iyi bir sonuç değil.

Başka bir yaratıcı düşünce ise bir spam ileti içerisinde bulunan tüm bağlantıların kara liste ile (DNSBL) ile karşılaştırılması ve söz konusu URL'nin aynı anda birden fazla çağrılması ("Filters that Fight Back"). Bunun sonucunda spam gönderenin veri trafiği artacak ve bu da trafik maliyetlerine yansiyacaktır.

On kullanıcıdan sadece bir tanesi bile bu yöntemleri uygulasa tanıtım iletileri gönderenlerin masrafları, gerçek bir sipariş alamadan oldukça artabilir. Bu, bir mağaza modelini bozmak için kullanılacak bir yöntem. Bayesian Filtering'in

AKILLI FİLTRE

» Bayesian filtresinin en iyi şekilde eğitimi

Eğitilmiş bir Bayes filtresi etkili bir Spam engelleyici görevi görür. Bu ipuçları filtrenizi "optimal" hale getirmenizi sağlayacaktır:

- ✓ "Eğitmeye" başlamak için, iyi ("Ham") ve kötü ("Spam") örnekler olarak ayrılmış bir başlangıç noktası belirleyin. Başlangıç için yaklaşık 30 e-posta yeterli olacaktır.
- ✓ İstenen ve reddedilen iletilerin oranları, eğer mümkünse, birbirini mutlaka dengelemelidir.
- ✓ Filtrenin veritabanını yaklaşık olarak 1.000 ileti ile dengeleyin. Büyük indeksler sistemi yavaşlatacak ve oldukça düşük başarı oranları sunacaktır.
- ✓ Şayet e-postalarınızı iyi ve kötü olarak ayırırken bir hata yaptıysanız, bu hatayı

anti spam programını kullanarak hemen düzeltmeli ve böyle kalmasına kesinlikle izin vermemelisiniz. Aksi takdirde Bayesian filtreniz yanlış örnekleri kullanarak öğrenecektir.

✓ Eğer sizin için hız önemli ise Spam iletilerin karakteristikleri devamlı olarak değiştiği için filtre veritabanını düzenli olarak silmeli ve daha sora yeniden eğitmelisiniz.

✓ Filtrenizi, yanlış düzenlediği iletileri doğru derecelendirene kadar devamlı eğitmelisiniz. Sistem ancak bu sayede Spam'e hemen tepki verebilir. Aksi takdirde asıl posta kutunuza giden tanıtım iletilerinin sayısı her geçen daha da artacaktır.

öncülerinden Paul Graham www.paulgraham.com/paulgraham/ffbfqa.html adresindeki web sayfasında saldırıya karışık veren söz konusu filtrenin ayrıntılı ayarlarını nasıl yapabileceğinizi anlatıyor.

Bilgi için:

www.iks-jena.de/mitarb/lutz/usenet/teergrube.en.html

Servis kürü: Pota sunucuları spam'e karşı sizleri nasıl koruyor?

Tüm kullanıcılar, bir spam süzgeci yüklemek veya düzenli olarak geliştirmek çabası ve isteğinde değiller. Bu durumda söz konusu görev posta sunucusuna kalıyor. Son zamanlarda hemen tüm büyük posta servisleri, artık ciddi bir pazarlama ve satış parçası olan söz konusu korunma hizmetini sunmaya başladılar.

Hotmail reklamlarında sahip olduğu filtreleme teknolojisi sayesinde 2.4 milyar istenmeyen iletinin geri çevrildiğini ve bunun MSN sunucusuna gelen iletilerin yüzde 80'inin akta-

rıldığı anlamına geldiğini söylüyor. Kullanıcılar, "SmartScreen" filtreleme teknolojisine dayanan servisi, "Default", "Enhanced" ve "Exclusive" adındaki üç ayrı seviyede derecelendirebiliyorlar. Bu spam filtresinin arkasında, aralarında bir Whitelist ve Bayes teorisine dayanan olasılık hesabının da bulunduğu birçok teknoloji kullanılıyor. Ancak kullanıcılar maalesef kendi öğrenen filtrelerine sahip değiller ve reklam iletilerini değerlendirmek için kullanılan kuralların tamamı tüm Hotmail e-postaları için geçerli oluyor.

Yahoo, şüpheli iletileri filtreleyen bir "SpamGuard" kullanıyor. Servis sağlayıcı ayrıca uygun iletilerin ana hesaba aktarılmasını sağlayan ve istenildiği zaman kapatılabilen 500 adet geçersiz adres sunuyor.

AOL, doğrudan e-posta istemcisinde bir Bayesian filtresi kullanıyor. İnatçı Spam gönderenler ise bir yol göstericiler takımı tarafından engelleniyorlar. Söz konusu →

OPEN RELAY

ABD	82.981
Çin	25.774
Kore	16.421
Japonya	9.921
Tayvan	8.468
Almanya	6.233
İngiltere	5.457
Kanada	5.115
İtalya	3.661
Arjantin	3.587

Reklam cenneti ABD: Spam gönderenler, kimliklerini gizleyerek e-posta gönderebilecekleri açık posta sunucularını en çok Amerika'da bulabiliyorlar. ABD'yi uzak doğu ülkeleri takip ediyor. Avrupa'daki ilk ülke ise altıncı sırada olan Almanya.

Kaynak: www.ordb.org - Stand: 8.4.04

Spam Gönderenlerin Hileleri

gönderen adreslerinin gizlenmesi gibi asıl amaçları dışında kullanılabilirler.

Bu nedenle spam gönderenler, kimliklerini gizleyerek tanıtım iletileri göndermek için devamlı olarak yeni, korumasız relay'leri ve proxy sunucuları ararlar. Maalesef günümüzde spam profesyonelleri için basit kurbanlar olan uygun şekilde konfigüre edilmemiş yeteri kadar sistem mevcut ve bunlar spam probleminin devam etmesine neden olmaktadır.

Görünmeyen böcek

Spam gönderenlerin sevdiikleri bir başka hile ise kullanılan e-posta adreslerini tespit etmek için "Web Bug"lardan, yani web böceklerinden faydalanmak. Web bug, genel olarak 1x1 piksel büyüklüğünde ve bir e-posta metni içerisinde gizlenmiş olan küçük bir resim. Buradaki hile, söz konusu resmin, e-posta programının önizleme penceresinde görüntülenmeden önce gönderen kişinin sunucusundan çağrılması zorunluluğu.

AOL çalışanları sörfçüleri spam hakkında uyarıyorlar. Şayet bir reklam gönderen hakkında şikayet alınırsa servis sağlayıcı bunu hemen engelliyor.

T-Online ise Spam korumasını aylık 1 Euro'luk kullanım ücreti karşılığında satıyor. Söz konusu koruma spam iletilerini Bayesian prensibini kullanarak filtreliyor ve daha sonra bunları bir spam klasörüne taşıyor.

T-Online yazılımı herhangi bir ek ücret ödemeye gerek kalmadan, bir çok Windows kullanıcısının zaten Outlook'tan tanıdıkları kural tabanlı bir filtre sunuyor. Daha önce de anlattığımız gibi başarılı olması mümkün olmayan bir yöntem.

Superonline ise web sayfası üzerinden aktif hale getirilebilen ve iletileri içeriğine göre değerlendiren bir Spam filtresi sunuyor. Bunun için "Kapalı", "Düşük", "Orta", "Yüksek" ve "En Yüksek" seçeneklerinden birini kullanarak filtrenin hassasiyetini belirleyebilirsiniz. Bunun sonucunda spam olarak nitelendirilen iletiler SPAM klasörüne taşınıyorlar. Firma ayrıca kendi "Ak" ve "Kara" listelerinizi oluşturarak, e-postalarını almak veya engellemek istediğiniz gönderen adreslerini ayrıca belirlemenize imkan tanıyor.

Gelecek: Mail sunucuları korunmalı ve spamciler dava edilmeli

Ne Spam gönderenlerin ne de bu istemeyen iletilere maruz kalanların henüz dinlemek için vakitleri yok. Her iki taraf da, karşılıklı çekişmeyi henüz kazanmadıklarının bilincinde olarak ara vermeden yeni konseptler ve teknolojiler geliştiriyorlar. Yine de her geçen gün yeni fikirler ortaya atılıyor. Örneğin, yazılım devi Mic-

TÜRKİYE'DE SPAM

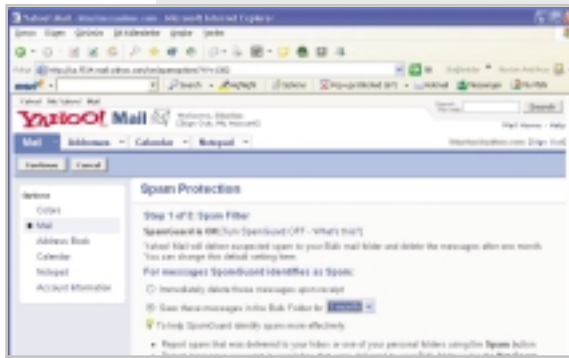
» Türk kanunlarına göre spam

Telekomünikasyon Kurumu'nun hazırladığı "Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması Hakkında Yönetmelik", 6 Şubat 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu yönetmelik, telekomünikasyon sektöründe kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğin korunmasına ilişkin usul ve esasları belirliyor. "İstek Dışı Haberleşmeler" bölümü altında düzenlenen yönetmelik maddesinde ise, istemsiz gelen

elektronik postalara, yani spam iletilere de kısıtlama getiriliyor. Yönetmelikte, istemeyen e-postalar alındığında bunları reddetme hakkı, ücretsiz ve kolay yolla sağlanması öngörülüyor. İlgili bölümde (Madde 20) şöyle deniliyor:

"İşletmeciler kişi müdahalesi olmadan çalışan fakslar, elektronik posta, kısa mesaj gibi otomatik arama sistemlerini abonelerin önceden izni olmadan siyasi propaganda amacıyla kullanamazlar, söz konusu otomatik arama sistemlerinin doğrudan pazarlama amacıyla kullanılması halinde kullanıcılara gelen her bir mesaj, bundan sonrası için almayı reddetme hakkı ücretsiz ve kolay bir yolla sağlanır.

Doğrudan pazarlama amacıyla gönderilen ve kimin adına haberleşme yapıldığı hususunda göndericinin kimliğini saklayan veya abonenin bu iletişimin sonlandırılması konusunda talepte bulunacağı bir adres bulunmayan elektronik mektupların gönderilmesi abonenin bu yöndeki talebi halinde engellenir."

Yahoo SpamGuard: Dünyanın en çok kullanılan ücretsiz web posta hizmeti sunan Yahoo, kullanıcılarını spam iletilerine karşı korumak için kendi SpamGuard teknolojisini kullanıyor.

rosoft, "Caller ID" ile kendi anti spam standardını yerleştirmek istiyor.

Buna göre e-posta gönderenler, Domain Name System'indeki (DNS) posta sunucularının IP adresini Microsoft tarafından tanımlanan özel bir biçimde yayınlayacaklar. Bu sayede e-posta alıcıları gönderilen posta sisteminin DNS içerisinde kayıtlı olup olmadığını kontrol edebilecek ve isterlerse bu gönderiyi spam olarak sınıflandırabilecekler. Aslında bu yöntem bilinen kara listelerin geliştirilmiş bir versiyonu. Artık hükümetler de bu konuda çalışmaya başlıyorlar. Amerikan Kongresi, spam gönderenlere karşı çok sert önlemler içeren bir anti spam kanu-

nunu bu sene başında yürürlüğe koydu. Buna göre 6 milyon dolara kadar para cezası ve beş yıla kadar da hapis cezası öngörülüyor. AOL, Microsoft, Earthlink ve Yahoo, Amerika'nın en büyük dört servis sağlayıcısı bu kanunu temel alarak yüzlerce spam göndericisine dava açtılar.

Rakiplerin ortak çalışması gerekliliği bir ihtiyaçtan doğdu, ancak acilen gerekliydi. Çünkü bir spam gönderen için kimin müşterisini reklam e-postaları ile bombardımana tuttuğu önemli değil. Buna karşın spam problemi günün birinde çözülecekse söz konusu ortak çalışma sadece ilk, en sağlam adım olacak. Çünkü ABD veya Avrupa'daki en iyi kanunlar kullanıcıları Endonezya veya Cayman Adaları'ndan gelen Viagra tanıtım e-postalarına karşı koruyamıyor. ■

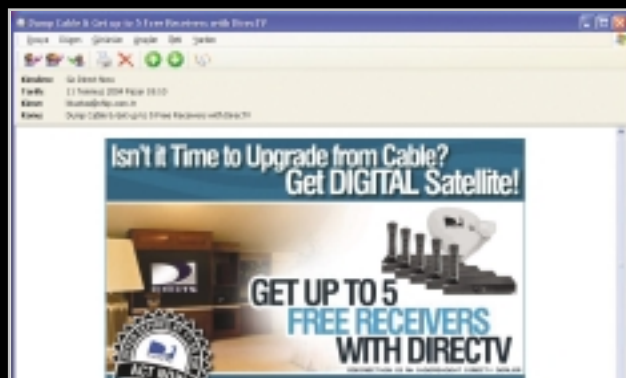
DM / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Spam Gönderenlerin Hileleri

Reklam iletilerini gönderenler söz konusu istek ile bu e-posta adresinin gerçekten var olduğunu ve ileride istediği tanıtım iletilerini göndermek için bu adresi kullanabileceğini anlar.

Resimli Spam sanatı

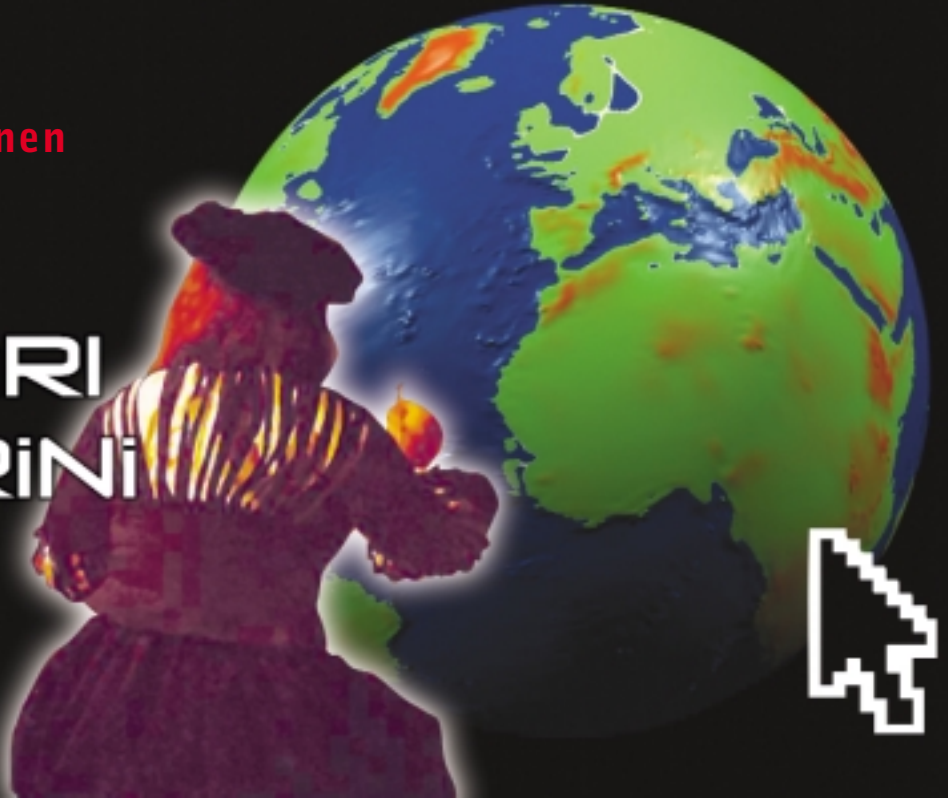
Filtre programları, içerisinde sadece resim olan e-postaları genellikle Spam olarak değerlendiremezler. Alıcı, ancak resme baktığı zaman iletilerin içeriğini anlayabilir. Bu tür Spam iletileri genellikle normal e-posta metninin bir resim haline dönüştürülmesi ile elde edilirler. Bayesian filtresinin bu tür bir e-postayı ayırt edebilmesinin tek yolu e-posta konusunu incelemektir.

Resim defteri: Spam, salt resim iletileri olarak posta kutunuza geldiği zaman iyi eğitilmiş bir Bayesian filtresi bile başarısız olabilir.

Bu yıl sekizincisi düzenlenen

WEB OSCARLARI SAHİPLERİNİ BULDU

Bu yıl sekizincisi düzenlenen The Webby Awards' u kazananlar açıklandı... Her kategoride Jüri ve Halk Birincisi olmak üzere, iki site ödüle layık görüldü. CHIP en önemli kategorilerin birincilerini tanıtıyor.

Her yıl geleneksel olarak verilen The Webby Awards yani Web Oscarı Ödülleri'nin bu yıl sekizincisi düzenlendi. Her kategoride Jüri ve Genel Halk Oyu ile seçilen iki site ödüle layık görülürken bazı kategoriler altındaki siteler ise hem Jüri hem de Halk oylaması birincisi olarak kalitesini daha da ispatlamış oldu. Popülaritesi ve saygınlığı hayli yüksek olan ve kazananına azımsanmayacak bir prestiji de beraberinde getiren The Webby Awards aday siteleri, büyük bir titizlik içerisinde tasarım, içerik ve kullanılabilirlik göz önünde bulundurularak değerlendirildi ve bu kriterlere en uygun siteler ödül almayı başardı. CHIP bu yazıda Web Oscarları'nı (The Webby Awards) almaya hak kazanan, Jüri ve Halk oylamasında birinci olmayı başarmış siteleri sizler için mercek altına alıyor. Ayrıca ödül alamamış aday siteleri ve adreslerini de yazı içerisinde bulabilirsiniz.

Uğur Seven, Onur Seven, seven@chip.com.tr

Dünyanın en çok kullanılan arama motoru olan Google, en pratik web sitesi ödülünü kazandı. Google böylece Jüri ve Halk oylamasında da birinci gelerek kalitesini ispatlamış oluyor. Basit bir arabirim ama muhteşem bir altyapıyla, internet üzerinde aradığınız her şeyi yüksek sonuç yüzdesiyle parmaklarımızın ucuna getiren Google, bu ödülü fazlasıyla hak ediyor. Sonuç yüzdesinin yüksek olmasının kazandırdığı artının yanında, Google daha birçok pratik özelliği de ziyaretçilerine sunuyor.

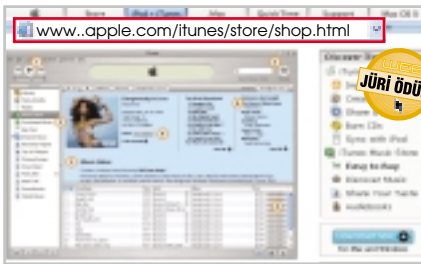
Grafik arama özelliği ile web içersin-

de bulunan yaklaşık 250 milyon resmi taraman site ihtiyacımız olan grafik dosyasını kolayca bulabilmemizi sağladığı gibi, web araması sırasında incelediği tüm sayfaların bir kopyasını kendi arşivinde tutuyor ve böylece arama sırasında ulaşmaya çalıştığınız sitede herhangi bir problem olması durumunda "Önbellek" bağlantısına tıklayarak ulaşmak istediğiniz sitenin Google arşivinde bulunan sürümünü görüntüleyebilirsiniz. Bu sayfalara sığdırılmayacak daha birçok mahareti olan Google hakkında çok geniş bilgiyi ve işinize yarayacak ipuçlarını sitenin yardım sayfalarında bulabilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **BBC News**
<http://www.bbc.co.uk/news>
- ▶ **LEGO.com**
<http://www.lego.com>
- ▶ **Turner Classic Movies**
<http://turnerclassicmovies.com>
- ▶ **Wikipedia**
<http://www.wikipedia.org>

TİCARİ

ITUNES MUSIC STORE

Apple tarafından sunulan yasal müzik indirme platformu iTunes bu dalda Jüri Birincisi olarak belirlenmiş. TIME dergisi tarafından 2003 yılının en önemli buluşu seçilen servis ABD'den sonra Avrupa'da da hizmet veriyor ve sisteme üye olup şarkı başına belirlenmiş ücreti ödeyerek dileğiniz medya dosyasını bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. Kullanıcılarının servise gösterdiği ilgi firmaya büyük bir gelir sağlıyor. Geçtiğimiz günlerde 100 milyoncu şarkısını da internet üzerinden satan servis, bu şarkıyı satın alan şanslı müşterisine de birçok ödül kazandı.

EBAY

İnternetin en popüler açık artırma sitelerinin başında gelen eBay, "Ticari Siteler" dalında Halk Oyu ile ödüle layık görülen ikinci site. 1995 yılında kurulmuş olan ve her geçen gün inanılmaz bir şekilde büyüyen, tüm dünya üzerinden milyonlarca üyeye sahip sitede her türlü ürün açık artırma yöntemi ile satışa sunulup satılıyor. Uzun süredir arayıp bulamadığınız ürünlere burada rastlamanız mümkün. Kim bilir, belki şansınızı deneyebilir veya elinizdeki bir ürünü bu site aracılığı ile dünyanın öbür ucundaki diğer bir site ziyaretçisine satabilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ Big Fun Toys
www.bigfuntoys.com
- ▶ Martha Stewart Living
www.marthastewart.com
- ▶ Netflix
www.netflix.com

TOPLULUK

WIKIPEDIA

10 Ocak 2001 tarihinde yayın hayatına başlayan Wikipedia, "The Free Encyclopedia" sloganıyla yayın yapan ve içeriği site üyeleri tarafından oluşturulan bir ansiklopedi sitesi. Birçok yazarı olması nedeniyle gayet geniş bir veritabanına sahip olan sitede, arattığınız her konu hakkında bilgi bulmanız mümkün. Sitenin arama özelliğini kullanarak arattığınız çoğu terim hakkında yazılmış açıklamaların, görsel öğelerle desteklenmesi de oldukça güzel. Canlı ansiklopedi Wikipedia, başarısını Community dalında aldığı bu Jüri Ödülü ile kanıtladı.

LIVEJOURNAL

Topluluk kategorisinde Halk Birincisi olan LiveJournal, bir online günlük sitesi. Siteye üye olarak kendinize ait bir günlük oluşturup bu günlüğe yazdıklarınızı site ziyaretçileriyle paylaşıyorsunuz. Yaklaşık olarak 3,5 milyon kayıtlı üyesi bulunan siteye saatte 19 bin post gönderiliyor.

Site üyelerinin günlük hayatta yaşadıkları ilginç olayları veya o anki ruh halleriyle yazdıkları makaleleri veya küçük notları okumak eğlenceli olabiliyor. Ayrıca sitede indirebileceğiniz yazılım sayesinde siteye girmeden de yazı gönderebilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ FictionAlley.org
www.fictionalley.org
- ▶ Friendster
www.friendster.com
- ▶ SuicideGirls
www.suicidegirls.com

EĞİTİM

BBC - HUMAN BODY

BBC televizyonunun hazırladığı ve bir dönem NTV'de de yayınlanmış The Human Body belgeselinin web sayfası. Sitede insan vücudunun tüm ayrıntılarıyla anlatıldığı yüzlerce ayrıntılı sayfa bulunuyor. Jüri Oylarıyla birinciliği fazlasıyla hak etmiş, çok geniş bir arşiv. Flash teknolojisi kullanılarak etkileşimli olarak hazırlanmış, hem eğlenmenizi, hem de öğrenmenizi sağlayacak birçok eğitici oyun ve animasyona da site içerisinde yer veriliyor. Mutlaka ziyaret edilmesi gereken, yararlı içeriğe sahip ve aldığı ödülü fazlasıyla hak eden bir site.

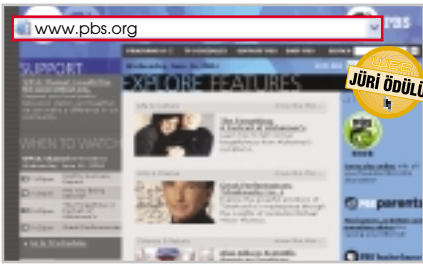
N. GEOGRAPHIC EDUCATION

Dergi ve televizyon yayıncılığında, coğrafya ve gezi temalı yayınlarıyla kalitesini ispatlamış olan National Geographic'in eğitim sayfaları, Halk Oylaması ile ödüle layık görülmüş. Siteyi ziyaret ederek dünya coğrafyası üzerine çok detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz. Eğitim materyali arama özelliği ziyaretçilere büyük kolaylıklar sağlıyor. Ayrıca sitede bulunan harita arşivinde, istediğiniz bölgenin haritasına detaylı bir şekilde ulaşmanız mümkün. Bunun yanında sitedeki fotoğraf galerilerinde de sanatsal değeri yüksek çok sayıda fotoğraf bulma şansınız var.

DİĞER ADAYLAR

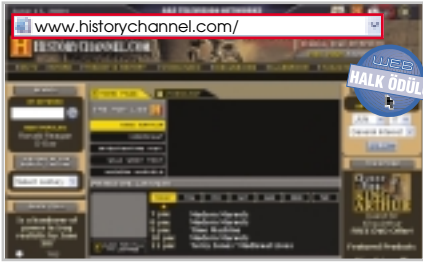
- ▶ Halifax Explosion
www.cbc.ca/halifaxexplosion
- ▶ The Interactive Museum of News
www.newseum.org
- ▶ Shakespeare: Subject to Change
www.ciconline.org/bdp1

TELEVİZYON

PBS

Amerika'da yayın yapan bir medya kuruluşu olan PBS'in web sayfası, Jüri Birinciliği'ne layık görülmüş. Güzel bir tasarıma sahip olan sitede, haftalık yayın akışı, program içerikleri gibi bir çok bilgiyi kapsayan çeşitli bölümler yer alıyor. Seçtiğiniz TV kanalının, ister günlük, isterse de haftalık yayın akışına bakabileceğiniz gibi, alfabetik bir sırayla listelenmiş programlar hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Site ayrıca "Shop" bölümü altında, Sağlık, Sanat, Tarih, Çocuk vs. gibi kategoriler üzerine DVD satışı da gerçekleştirebilir.

HISTORY CHANNEL

Ülkemizde de bazı dijital platformlarda yayın yapan History Channel'in web sayfası da ödül alan siteler arasında. Sitede, televizyon kanalının yayın akışına ulaşabileceğiniz gibi, nice yararlı belgeye de sitenin diğer bölümlerinden ulaşabilirsiniz. Web sayfasının Video/Audio bölümü altında, çeşitli tarihteki önemli olaylarla ilgili çok sayıda medya dosyasına ulaşabilir ve anında izleyebilirsiniz. Forum bölümünü ziyaret ederek, çeşitli konular hakkında yapılan yorum ve eleştirilere katılabilir, kendi görüşlerinizi diğer kullanıcılarla paylaşabilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **FRONTLINE World**
www.pbs.org/frontlineworld
- ▶ **Home and Garden Television**
www.hgtv.com
- ▶ **Noggin**
www.noggin.com

FİLM

FOG OF WAR

Yapımcılığını Sony Pictures'ın, yönetmenliğini ise Errol Morris'in üstlendiği, En İyi Belgesel Oscar ödülünü alan "Fog of war" belgeselinin web sayfası. Ülkemizde de 19 Mart 2004'te "100 Yılın İtirafları" adıyla gösterime giren belgeselin, Flash teknolojisi kullanılarak, gayet etkileyici bir biçimde hazırlanmış olan sitesinde, belgesel hakkında detaylı bilgilere ulaşabiliyorsunuz.

Film kategorisinde Jüri Birinciliğini alan "Fog of war" belgesel sitesi, oldukça başarılı içeriğiyle birinciliği internet alanında da kimseye kaptırmıyor.

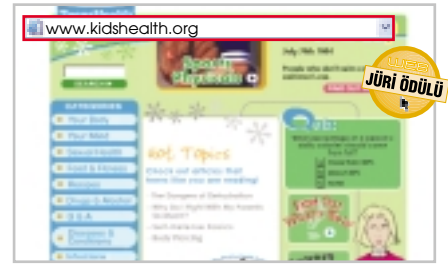
SUNDANCE FILM FESTIVAL

1981 yılında Robert Redford tarafından kurulan ve Amerika'nın en popüler film festivalleri arasında yer alan Sundance, online film festivali de düzenliyor. Festivalde başarılı bulunan çiçeği burnunda yönetmenler kariyerlerine parlak bir başlangıç yapmış oluyorlar. Her geçen sene daha fazla katılımı önemini artıran festival hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istiyorsanız resmi web sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Sundance Online Film Festival, bu kategoride Halk oylarını toplayarak birinciliği diğer adayların elinden kapmış.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **DOGVILLE**
www.tvropa.com/Dogville
- ▶ **Spellbound**
www.spellboundmovie.com
- ▶ **The Dreamers**
www.the-dreamers.com

SAĞLIK

KIDSHEALTH

Çocuk sağlığı üzerine hazırlanmış gayet geniş ve doyurucu bilgiler içeren KidsHealth Web sayfası, sağlık alanında Jüri birinciliğine layık görülmüş. Çocuk sağlığını konu alan bir site olduğu için, tasarımı da çocukların ilgisini çekebilecek canlılıkta hazırlanmış ve gayet yararlı bilgiler içeriyor. Her türlü çocuk hastalıkları, belirtileri ve tedavi yöntemleri gibi birçok konu hakkında bilgi birikiminizi arttırabileceğiniz çok yararlı bir kaynak olan KidsHealth sitesinin arama bölümünü kullanarak istediğiniz dokümanlara kolayca ulaşabiliyorsunuz.

CANCERFACTS.COM

Çağımızın amansız hastalıklarından biri olan kanser üzerine hazırlanmış başarılı bir web sayfası olan CancerFacts, hastalık ile ilgili detaylı bilgileri ziyaretçilerine sunuyor. Ayrıca bu hastalık üzerine, yapılan çalışmalar hakkında en son gelişmeleri de siteyi ziyaret ederek yakından takip edebilirsiniz.

Site içerisinde, bu online kaynağın, kanser hastaları, onların aileleri ve kendini bu hastalığa adanmış olanlar için istenilen zamanda erişebilmeleri için hazırladığı belirtiliyor. Sağlık alanında Halk Birinciliğine bu site layık görülmüş.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **Black Women's Health Imperative**
www.BlackWomensHealth.org
- ▶ **HIVSTOPSWITHME**
www.hivstopswithme.org
- ▶ **teenwire**
www.teenwire.com

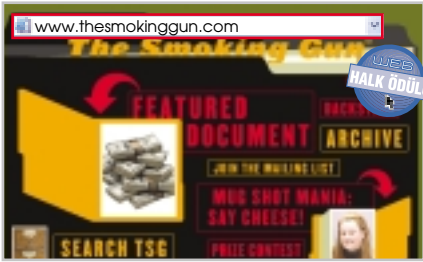
HABER

BBC NEWS

Dünyada gelişen en güncel olayları hızlı bir şekilde ziyaretçilerine aktaran BBC News, Haber kategorisinde aldığı bu ödüllü fazlasıyla hak ediyor. Siteyi ziyaret ederek politika, ekonomi, spor, sağlık vs. gibi kategoriler altında gelişen son dakika haberlerine ulaşabilirsiniz.

BBC News Web sayfası, gerek tasarımının kullanışlı olması gerek de dünyada gelişen olayları güvenilir bir kaynaktan öğrenmek isteyen kişilerin ilk tercih ettikleri sitelerden biri haline gelmesi, Jüri Birincisi ödülünü kazanmasının sebeplerinden sadece birkaçı.

THESMOKINGGUN

TheSmokingGun, Haber alanında Halk Oylaması ile birinciliğe layık görülen başarılı bir haber sitesi. Özellikle ünlülerle ilgili çarpıcı haberleri, gerçek belgeler sunarak yer veren sitenin arşiv bölümü hayli kabarık.

Sitenin arşiv sayfalarını gezerek, ünlülerin polisler tarafından çekilmiş fotoğraflarını görebilir ve birçok şaşırtıcı bilgiye ulaşabilirsiniz. Ayrıca sitede bulunan arama motorunu kullanarak, merak ettiğiniz ünlü isimlerin sansasyonel haberlerine ve ilginç belgelerine pratik bir şekilde ulaşmanız mümkün.

DİĞER ADAYLAR

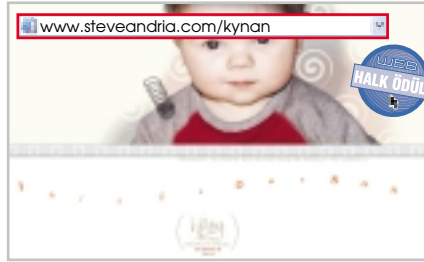
- ▶ **Aljazeera.Net**
http://english.aljazeera.net/HomePage
- ▶ **NationalGeographic.com News**
www.nationalgeographic.com/news
- ▶ **RocketNews**
www.rocketnews.com

KİŞİSEL

RAKU-GAKI.COM

Kişisel Web sitesi alanında ödüle layık görülen RAKU-GAKI.COM gerçekten de çok etkileyici bir tasarıma sahip. Flash kullanılarak hazırlanmış sitenin animasyonları dikkat çekiyor. Bu kategoride Jüri Birinciliğine layık görülen site alışıl gelmiş web sayfası formatından farklı tasarımı sayesinde jüri kurulunu etkilemeyi başarmış. Grafik tasarımı, müzikleri ve ilginç animasyonları ile farklı tarzda bir çalışma olan RAKU-GAKI ilk bakışta ne kadar titizlikle tasarlandığını fazlasıyla belli ederek aldığı ödülü hak ettiğini gösteriyor.

STEVEANDRIA.COM/KYANAN

Kişisel Web sayfası kategorisinde Halk Birinciliği ödülünü alan <http://www.steveandria.com/kyran>, ilginç tasarımı ve farklı tarzıyla dikkat çeken bir başka web sayfası. Değişik bir tasarım yapısına sahip olan site, içeriğini ziyaretçiye apayrı bir dille yansıtıyor.

Daha ilk görünüşte kendisini diğer sitelerden farklı kılan özelliklerinin olduğunu belli ederek halk jürisi birinciliğine layık görülmüş ve bunun sonucunda da bu alandaki rakiplerini geride bırakarak onların arasından sıyrılmayı ve birinci olmayı başarabilmiş.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **Brukoworld**
www.brukoworld.com
- ▶ **Ggreg.com**
www.ggreg.com
- ▶ **Jeff Harris**
www.jeffharris.org

OYUN

YOHOO! PUZZLE PIRATES

Oyun kategorisinde Jüri Birincisi olan Yohoho! Puzzle Pirates sitesinde, online oynanabilecek yapboz tarzı sayısız oyun mevcut. Siteye üye olarak bu oyunları online oynama imkanına sahip olabiliyorsunuz. Oyunları oynayabilmek için siteden küçük bir program indirmeniz gerekiyor. Site içersinde bulunan Forum sayfalarını kullanarak her türlü görüş ve önerilerinizi diğer site ziyaretçileri ile paylaşabilirsiniz. Support bölümü altında ziyaretçilerin her türlü problemini kolayca giderebilmesini sağlayacak detaylı destek sayfalarına ulaşabilirsiniz.

BRETTSPIELWELT

Halk oylamasıyla birinciliği almış olan BrettspielWelt sitesinde, eğlenceli ve bir o kadar da ilginç oyunları online olarak oynayabiliyorsunuz. Sitenin sunmuş olduğu hizmetlerden yararlanabilmeniz için üye olmanız yeterli oluyor. Oyunları oynayabilmeniz için sisteminize Java eklentisinin kurulu olması gerekiyor, aksi takdirde sitenin içerdiği oyunları oynayamıyorsunuz. Oyunlar ve oynanış şekilleri ile ilgili tüm detay ve kurallar geniş bir şekilde ziyaretçilere sunuluyor.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **Samorost**
http://analogik.org/downloads/multimedia/samorost/samorost.swf
- ▶ **Star Wars Galaxies**
http://starwarsgalaxies.station.sony.com/
- ▶ **There**
www.there.com

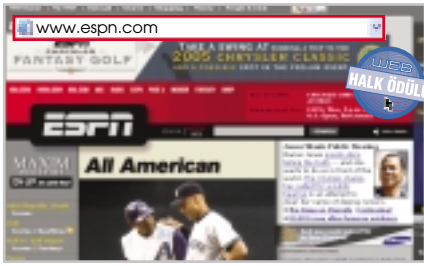
SPOR

BBC SPORT

Dünyanın önde gelen medya kuruluşu BBC'nin, spor alanındaki güncel gelişmeleri ziyaretçilerine duyurduğu sitesi spor kategorisinde Jüri Birinciliğini alıyor. Futbol, tenis, golf ve atletizm gibi birçok spor dalındaki gelişmeleri siteyi ziyaret ederek takip edebilirsiniz.

Ayrıca sitenin video arşivinden gündemdeki spor karşılaşmalarından görüntülerini izleyebilirsiniz. Bunun yanında sitenin "Low Graphics version" diye bir seçeneği bulunuyor ve eğer bu seçeneğe tıklarsanız karşınıza sadece metin tabanlı bir arayüz geliyor.

ESPN.COM

ESPN.com Web sitesini ziyaret ederek NBA, WNBA, tenis, motor sporları, futbol vs. gibi birçok kategori altında en güncel haberleri yakından takip edebilirsiniz. Spor dalında Halk Jürisi tarafından birinciliğe layık görülen sitede, o anda izlemeye fırsatınız olmadığı spor müsabakalarının gerçek zamanlı skor takibini yapabiliyorsunuz.

Bunun yanında ESPN.com web sayfasında, geçmiş spor turnuvalarındaki, takım ve sporcuların çok geniş istatistiksel bilgilerine ve turnuvalar hakkında tüm detaylara ulaşabilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **eteamz**
www.eteamz.com/company/sites/finder
- ▶ **NASCAR.COM's TrackPass with PitCommand**
www.nascar.com/multimedia/about
- ▶ **Streetplay.com** www.streetplay.com

YAŞAM

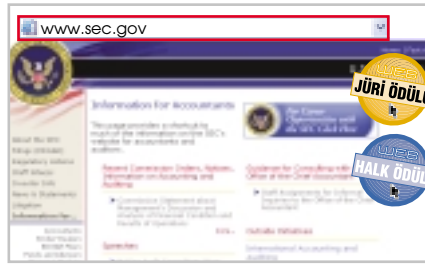
EPICURIOS.COM

"Dünyanın en mükemmel yemek tarifi koleksiyonu" sloganıyla yayın yapan Epicurious, mutfak sanatı ile ilgili çok geniş bilgilere yer veren bir site. Sitede yemek tariflerinden, kitap tanıtımlarına kadar birçok konu ve özel günler için menü önerileri de bulunuyor. Sitenin arama sistemini kullanarak yaklaşık 16 bin yemek tarifi arasından arama yaptırabilirsiniz.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **DIYnetwork** http://diynetwork.com
- ▶ **Food Network**
www.foodnetwork.com
- ▶ **GoCityKids** http://gocitykids.com
- ▶ **Readymade**
www.readymademag.com

FİNANS

SECURITIES AND EXC.COM.

ABD'nin Sermaye Piyasası Kurulu olan, U.S. Securities and Exchange Commission, Finans alanında Jüri ve Halk Birinciliğini kazanmış bir web sayfası. Siteyi ziyaret ederek SEC hakkında detaylı bilgilere ulaşabilir, güncel gelişme ve haberleri yakından takip edebilirsiniz. Sitenin başarısı her iki jüri kurulu tarafından tercih edilmesiyle onaylanmış oluyor.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **Citi** www.citibankonline.com
- ▶ **idAnalytics**
www.idanalytics.com
- ▶ **Marketocracy**
www.marketocracy.com
- ▶ **Yodlee** www.yodlee.com

MÜZİK

ITUNES MUSIC STORE

Ticari siteler kategorisinde ödül alan iTunes Music Store, bu alanda da karşımıza çıkıyor. Tabii ki müzik kategorisinde de birinciliği kimseye kaptırmayarak hem Jüri hem de Halk Birincisi seçilmiş. iTunes, internet üzerinden yasal bir şekilde, müzik dosyalarını bilgisayarınıza yüklemenizi sağlıyor. Servis kısa bir süre önce 100 milyonuncu şarkısını sattı.

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **BeatPort** www.beatport.com
- ▶ **Bleep** www.bleep.com
- ▶ **Live365 - The World's Largest Internet Radio Network**
www.live365.com
- ▶ **musicplasma** www.musicplasma.com

MİZAH

THE ONION

The Onion Web sitesi, gündemdeki olayları mizah anlayışı içerisinde biraz da abartarak ziyaretçilerine sunan bir gazete. Güncel gelişmeleri site ziyaretçilerini eğlendirecek bir dille aktaran site mizah alanında ödülleri toplamış. Albüm, film ve kitap eleştirilerine de yer veren site, çok ilginç haberleri ele alarak belirli kesimlere göndermeler yapabiliyor. ■

DİĞER ADAYLAR

- ▶ **Engrish.com** www.engrish.com
- ▶ **Modern Humorist**
www.modernhumorist.com
- ▶ **Red vs. Blue** www.redvsblue.com
- ▶ **WHITEHOUSE.ORG**
www.whitehouse.org

Dünü, bugünü ve yarınıyla...

İnternette reklam

İnternetin geleceği hakkında yorum yapan hemen herkes, internetin gelişmesi için internet reklamcılığının da gelişmesini şart koşuyor. Peki ama internet reklamcılığı nasıl gelişecek?

İnternet teknolojisinin çoğu kez "sınırsız" ve "ücretsiz" kelimeleriyle birlikte anılması, bu platformda reklam yapılamayacağı anlamına gelmiyor. (Yoksa geliyor mu?) İşte bu yazıda tam olarak bu konuya parmak basacağız. İnternet reklamcılığı dün neredeydi, bugün nerede ve yarın nerede olacak? İnternet reklamcılığının Türkiye'deki ve dünyadaki durumu ne? Bir reklam mecrası olarak internetin avantajları ve dezavantajları neler? Şu anda internet üzerinde hangi reklam türleri popüler? Tüm bu teknik soruların cevaplarını ve CHIP editörlerinin "internet reklamcılığı" hakkındaki yorumlarını bu yazıda bulabilirsiniz.

İnternet mecrasının sahip olduğu avantajlar

İnternetin sahip olduğu teknolojik üstünlükler, bir reklam mecrası olarak internete büyük avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajların başında ise gösterilen reklamlar hakkında detaylı istatistiklerin oluşturulabilmesi geliyor. Örneğin, gösterime sunduğunuz bir reklamın bir gün (veya bir saat) içerisinde kaç defa gösterildiğini, kaç defa tıklandığını, tıklayan

kişilerin profilini (ülke, yaş, cinsiyet, özel ilgi alanları vs.) kolayca öğrenebiliyorsunuz. Üstüne üstlük, reklamlarınıza tıklayan kişilerin profillerini öğrenmek yerine sadece belli profildeki kişilerin sizin reklamlarınızı görmesini bile sağlayabilirsiniz. Örneğin, reklamlarınızı sadece İzmir'de yaşayan, 18-24 yaş arasındaki erkeklerin görmesini tercih edebilirsiniz.

İnternet reklamcılığın bir başka avantajı ise, geribildirim hızının çok yüksek olması. Diğer mecralarda yapılan reklam-

ların etkinliği 15 gün, bir ay gibi nispeten uzun zamanlarda tespit edilebilirken; internette yapılan reklamlar ile ilgili her türlü tespit maksimum bir saat içerisinde gerçekleştirilebilmektedir. Bu sayede, sergilenen reklamda ters giden bir şeyler varsa, gelen tepkilere göre ilgili reklam üzerinde anında değişiklik yapılabilir.

Tüm bu avantajlara, internet reklamcılığının düşük maliyetini de ekleyebiliriz. Herhangi bir internet reklamının hazırlanma masrafı da gösterim masrafı da son-

CHIP ONLINE:
Bilişim teknolojilerine ilgi duyan herkesi ilgilendirebilecek reklamlar içeriyor. Sağ üst köşedeki standart banner reklama dikkat!

derece düşüktür. Üstelik, internet reklamları çoğu kez gösterim başına değil tıklanma başına ücretlendirilmektedir. Gerçi, reklam yayınlayan çoğu web sitesi, hala daha gösterim başına ücretlendirme yapma hevesinde, ancak bizim görüşümüz, bu uygulamanın zamanla değişeceği ve herkesin tıklama başına ücret ödeme sistemine geçeceği yönünde.

İnternet mecrasının sahip olduğu dezavantajlar

İnternet reklamcılığının, günümüzdeki, en büyük sorunlarından bir tanesi bu mecranın yeterince tanıtılmaması. Buna

İnternet üzerinde popüler olan reklam türleri

Bir reklam mecrası olarak interneti inceleyen; bu mecrada nasıl reklam yapılacağı sorusu akla gelmektedir. Günümüzde internet teknolojilerini kullanarak reklam yaparken, karşımıza en azından iki farklı seçenek çıkıyor: Web siteleri ve e-posta.

E-posta üzerinden reklam yapmak, yeni ürünler veya hizmetler hakkında bilgi vermek son derece popüler bir kavram olsa da; bu tür bir reklama gelen tepkilerin sayısı her geçen gün artmakta. Bu tip reklamların çoğu “istenmeyen mesaj” olarak

İnternet reklamcılığının odak noktası olan web sitelerine baktığımızda, bu siteler üzerinde yer alan reklamları iki temel kategoriye ayırmak mümkün olabiliyor: Hazırlanış biçimlerine göre ve sunum biçimlerine göre. Bu iki temel kategorinin altında ise çok sayıda alt kategori yer almaktadır.

Hazırlanış biçimlerine göre internet reklamları

Herhangi bir web sitesinde kendi reklamının gözükmelerini isteyen bir kişi, ilgili reklamı hazırlarken aşağıdaki üç farklı teknikten bir tanesini tercih edebilir. Aslında bu üç teknikten hangisinin tercih edileceği, reklamın sunum biçimi ile doğrudan alakalıdır. Örneğin Google üzerinde bir reklam vermek istiyorsanız, elinizdeki tek seçenek “metin” tipinde bir reklam hazırlamaktır. Benzer biçimde, Yahoo! üzerinde görüntülenmesini istediğiniz bir “floating banner” için ise “Flash” tipinde bir reklam hazırlamalısınız. Tüm bunlara ek olarak; bu kategoride listelenen üç farklı reklam tipinin, günümüz teknolojileri için geçerli olduğunu ve gelecek günlerin yeni reklam tiplerine gebe olduğunu önemle hatırlatmalıyız.

ek olarak, özellikle Türkiye’de, internet reklamcılığı konusunda nitelikli işgücü çok az. Bu yüzden, reklamverenlerin istedikleri kalitede bir reklam yaptırması her zaman mümkün olmuyor.

İnternet reklamcılığına getirilen en büyük eleştirilerden bir diğeri de, Türkiye’de internete bağlanan insan sayısının çok düşük olması. Televizyon gibi mecralar sayesinde nüfusun tamamına ulaşmak mümkünken, internet üzerinden ulaşabileceğiniz kişi sayısı Türkiye’de 4-5 milyon arasında.

Tüm bu dezavantajların, sürekli değil geçici olması ilgi çekici. Örneğin, internete bağlanan kişi sayısı er ya da geç artacaktır. Daha hızlı internet bağlantı yöntemlerinin daha ucuza sunulmaya başlanmasıyla, nüfusun çok daha büyük bir bölümünün internetin nimetlerinden faydalanması sağlanabilir. Buna ek olarak, internet reklamcılığı konusunda yeterli işgücünün olmaması da, genç neslin karşısında önemli bir iş fırsatı olarak duruyor. Kısacası, internet reklamcılığı için şu anda dezavantaj gibi gözüken çoğu düşünce, kısa süre sonra tam tersine dönecek ve “internet reklamcılığının avantajları” başlığı altında değerlendirilmeye başlanacak.

bilinmekte ve genel olarak “spam” olarak adlandırılıyor. Günümüzde şirketler, spam mesajların kendilerine ulaşmasını engellemek için milyonlarca dolar para harcıyorlar. Son kullanıcılar ise bu konuda değişik arayışlara giriyorlar. Biz ise bu yazıda “spam mesajlardan korunma” veya “e-posta üzerinden reklam ve spam” konularına değinmek yerine, sadece web siteleri üzerinden yapılan reklamlara odaklanacağız. Bir dipnot olarak, bu konuları ele alan yazılara geçmiş sayılarımızda yer verdiğimiz hatırlatmalıyız.

► **Sadece metin:** Yaygınlığı çok az olsa da, popülerliği en fazla ve hazırlanması en kolay olan reklam tipi “metin” reklamlarıdır. Günümüzde en yaygın olarak Google üzerinde (ve Google’ın iş ortaklarında) gözüken metin tipi reklamlar, yüksek tıklanma oranları ile dikkat çekiyorlar.

► **Standart grafik:** İnternet reklamcılığı denildiğinde akla ilk gelen reklam tipi “grafik”tir. Temelde GIF formatında olan →

bu reklamlar, çoğu kez “standart banner” diye adlandırılan ve 468*60 piksel boyutlarındaki reklamlarda tercih edilmektedir. Bu tipteki reklamlarda GIF formatının tercih edilmesinin sebebi, GIF formatının sunduğu animasyon (birkaç farklı resmin arka arkaya gösterilmesi) desteği.

► **Etkileşimli Flash:** Popürlüğü her geçen gün artan Flash tabanlı reklamlar, web siteleri üzerinde çok değişik şekillerde konumlandırılabilir. Çoğu kez Macromedia firmasının Flash MX programı ile hazırlanan bu reklamlar, zaman zaman da Swish gibi alternatif Flash hazırlama programları kullanılarak hazırlanmaktadır. Diğer iki reklam tipine göre belirgin avantajları bulunan Flash reklamların önemli avantajı, çok sayıda renk içeren yüksek kaliteli reklamların oluşturulmasına imkan tanınmasıdır. Örneğin, 100 KB boyutundaki bir grafik reklamdan daha kaliteli, daha çok renk barındıran ve daha interaktif bir Flash reklamının boyutu çoğu kez 100 KB’tan daha düşük olmaktadır. Flash reklamlarında ses ve müzik öğelerinin kullanılabilmesi ise bu teknolojinin diğer bir avantajını oluşturmaktadır. Flash reklamların önündeki en büyük engel ise, bu reklamların düzgün biçimde görüntülenebilmesi için kullanıcıların bilgisayarında “Flash Player” programının kurulu olması gerekliliği. Her ne kadar Flash Player günümüzde çok yaygın olsa da, tüm sistemlerde bu eklentinin yüklü olduğunu varsaymak da yanlış olacaktır.

Sunum biçimlerine göre internet reklamları

Herhangi bir reklamın, herhangi bir web sitesinde nasıl görülebileceği tamamen reklamcının hayal gücü ile sınırlı olsa da;

Dikey banner: Sol alt köşede, winnet-mag.com.tr adresinde yer alan bir dikey banner örneğini görüyorsunuz.

Floating banner: Başarılı ve estetik bir floating banner örneği...

internet üzerinde sıkça kullanılan sunum biçimleri göze çarpmaktadır. Bu sunum biçimlerinin bazıları, belirli siteler ile (örneğin Yahoo!) bağdaşmış bile olabilir. Buna ek olarak, burada listelenen bazı sunuş biçimlerinin, önceki paragraflarda belirtilen reklam hazırlama tiplerinden bir tanesine muhtaç olabileceği de söylenebilir. Örneğin “rollover banner”ların “Flash” ile hazırlanması neredeye şarttır. Son olarak, burada listelenen sunuş biçimlerinin sadece en popüler kullanımlara örnek olduğunu ve internet üzerinde yapılabilecek reklam sunumlarının buradaki örnekler ile sınırlanamayacağını belirtmeliyiz.

► **Standart banner:** İnternet reklamcılığının ilk günlerinde bir standart haline alan ve sıkça tercih edilen bu tip reklamlar, 468*60 piksel boyutlarındaki bir reklam alanında gösterilir. Her ne kadar böyle bir zorunluluk olmasa da, bu tipteki reklamların ilgili web sayfasının sağ üst köşesine yerleştirilmesi son derece yaygındır. Bu tipteki bir reklamı GIF formatında hazırlayabileceğiniz gibi Flash teknolojisini kullanarak da oluşturabilirsiniz.

► **Dikey banner:** Standart banner reklamları oldukça anımsatan bu reklam tipi; 120*600 piksel boyutlarındaki bir öğenin sayfaya dikey olarak yerleştirilmesi prensibine dayanır. Bu tipteki reklamlar, öyle olması gerekmez de, çoğu kez sayfanın sağ köşesinde yer alır.

► **Pop-up reklam:** En popüler reklam tiplerinden bir tanesi olması dışında en çok tepki çeken reklam tiplerinin başında gelen pop-up reklamlar, herhangi bir sayfa yüklendiğinde, o sayfadan bağımsız yeni bir pencere açılması temeline dayanır. Açılan bu yeni pencerenin boyutları oldukça değişkendir ve bu konuda bir stan-

dart yoktur. Buna rağmen, pop-up reklamlar hakkında bugünlerde standartlaşmış bir kavram ise “pop-up reklam düşmanlığı”dır. Geçtiğimiz aylarda Forrester Research firması tarafından yapılan bir araştırmaya dayanarak yayınladığımız bir haberde, pop-up reklamların marka imajına % 60 oranında zarar verdiğini yazmıştık, ki bu oran her geçen gün artıyor.

► **Floating banner:** Web sayfası üzerinde yaklaşık 10 saniye hareket eden ve daha sonra kaybolan veya ufalarak sayfanın bir köşesine yerleşen reklam çeşididir. Her ne zaman Flash tipinde hazırlanan

Showcase Banner: Yahoo!’da karşılaşılabileceğiniz bir showcase banner örneği...

bu reklamlar, sayfa üzerinde çok değişik biçimlerde yer alabilir. Dikkat çekicilikleri oldukça yüksek olan bu reklam türünün geleceği parlak gözüküyor.

► **Rollover banner:** 468*60 piksel büyüklüğündeki standart bir reklam gibi gözüken banner, fare işaretçisi ile üzerine gelmeniz durumunda aşağıya doğru açılarak 468*240 piksel büyüklüğe ulaşır ve istenen mesaj bu geniş alanda daha rahat bir biçimde sunulur. Bu reklamın en önemli avantajı, asıl mesajı ileten web sayfasına →

Güvenlik açıkları

Cep telefonlarını bekleyen tehlikeler

Mobil telefonların gelişen yeteneklerine paralel olarak saldırılara karşı duyarlılıkları da artıyor. Birçok güvenlik açığı nedeniyle saldırganların işi hiç zor görünmüyor. İlk cep solucanı ortaya çıktı bile.

Ülkemizdeki cep telefonu aboneliği sayısı 27 milyonu geçmiş durumda. Bu abonelerin çoğu cep telefonlarını yalnızca telefonlaşmak, kısa mesaj (SMS) göndermek ya da oyun oynamak için kullanıyor ve doğal olarak bu mobil cihazları bekleyen tehlikeler konusunda yeterince bilinçli değil. Cep telefonlarıyla yapılabilenler çoğaldıkça, yani görevleri çeşitlendikçe; telefonların hacker saldırılarına karşı duyarlılıkları da hızla artıyor. Bu durum aslında geçmişte PC'lerde yaşanan süreci anımsatıyor. Symantec'in Avrupa Virüs Araştırma Laboratuvarları Şefi Kevin Hogan, 2004 sona ermeden solucan saldırılarının cep telefonlarını hedef alacağını öngörmüştü. Diğer tehlike senaryoları hakkında tahmin yürütmek zor değil. Gerek duymadığınız bir anda masaüstünde bırakıp gittiğiniz cep telefonunuzun yurt dışındaki numara aradığını görmemiz uzun sürmeyecek-

tir. Bu hileli saldırının ardından mobil adres defterinizi Outlook verileriyle senkronize ederken cep telefonunuza kendini kopyalayan bir "dialer" olabilir. Cep telefonunuzu her zamanki gibi çantanızda taşıyorsanız bu arama size epey pahalıya mal olacaktır. Bu, nadiren görülen bir durum mu, sorusunun yanıtı kesinlikle hayır. Japonya'da şimdiden i-mode mesajlarına gizlenen bu tarz dialer'lar uzun süredir biliniyor. Zaman, mobil dünyanın hackerlarının ve dolandırıcılarının lehine işliyor. Firmware güncellemeleri, işletim sistemleri ve uygulamalar giderek daha karmaşık bir hal alıyor ve saldırılar için uygun zemini hazırlıyor. CHIP, cep telefonlarını bekleyen en önemli tehlikeleri bir araya getirdi ve her biri için bir risk profili oluşturdu. Kullanılan hilelerin çalışma metodlarını ve anti virüs yazılımı üreticilerinin bu yeni saldırılara hangi tepkiyi verdiğini bu yazıda bulacaksınız.

Bluetooth'daki açık kapılar

●●● Risk profili

Etkilenen	Nokia 6310i, 6650, 8910, 8910i; Sony Ericsson T610, T68i, T630, Z600
Riski	Firmware açığının tüm detayları açığa çıktığında artık cep telefonlarındaki hiçbir veri güvende olmayacak.
Çözüm	Nokia'nın güvenlik yaması (www.nokia.com) yaz sona ermeden, Sony Ericsson (www.sonyericsson.com) yılın ikinci yarısı içerisinde

Bluetooth destekli cep telefonlarına en fazla zarar verebilecek güvenlik açıkları firmware'i hedef alıyor. Telefon üreticileri fark etmeden Bluetooth desteğiyle birlikte hacker'ların kolayca geçebileceği açık kapılar bırakmış oldu. Bu nedenle Sony Ericsson T610 ya da Nokia 6310i'de konuşmanın aniden kesilmesi, "gizli bir el

tarafından” uluslararası numaraların aranması, SMS’lerinizin okunması ya da sizin adınızla başkalarına gönderilmesi mümkün. Adres defteri ve ajandanız da tehlike kapsamında.

PDA ya da Bluetooth adaptörüne sahip bir bilgisayar, herhangi bir saldırganın 100 metre mesafedeki cep telefonlarını denetlemesi için yeterli. Integralis adlı güvenlik şirketinin (www.integralis.com) W-LAN ve Bluetooth uzmanlarından Michael Müller kendi cep telefonunu daha etkin biçimde kullanmak için bir yazılım geliştirirken bu açığı fark etti. Sonuçta Linux üzerinden telefon üzerindeki arka kapıları bulabilen ve PDA ya da dizüstü

» Tahminler gerçek oldu: »2004'te ilk cep telefonu solucanı görülecek. Amaç yalnızca saldırının teoride çalışabilir olduğunu göstermek..

Kevin Hogan, Symantec Avrupa Virüs Araştırma Laboratuvarları Şefi

tü bilgisayardan hedefteki cep telefonuna gerekli denetim komutlarını gönderebilen ufak bir program ortaya çıktı. Saldırının gerçekleşmesi için tek ön koşul Bluetooth bağlantısının etkin ve telefonun görünür modda olması. Michael Müller sistem açığına neyin sebep olduğunu ve saldırının hangi yolla etkili olduğunu açıklamamızı istemedi. Sebebi, bu bilgiye sahip programcıların kolayca cep telefonunuza sızmasını engellemek. Aksi halde üretici ve cep telefonu sahipleri için hiç de hoş olmayan bir manzara oluşması işten bile değil. Michael Müller benzer saldırıların amacına kolayca ulaşabildiğini bir cep telefonu üzerinde simüle ederek bizi kısa sürede ikna etti.

Integralis firması hemen Nokia ve Sony Ericsson yetkililerini Michael Müller tarafından keşfedilen bu güvenlik açığı hakkında bilgilendirme yoluna gitti. Nokia bu yaz sona ermeden, Sony Ericsson ise yılın ikinci yarısında bu tarz ücretsiz firmware güncellemesi sunacağını kullanıcılarına duyurdu. O zamana kadar eldeki en etkin koruma yolu Bluetooth'u kapatmak. Kablosuz iletişimi yalnızca ihtiyaç duyduğunuz zaman diliminde kapalı alanlarda ve görünmez modda kullanmanızı öneriyoruz. Farklı bir yöntem uygulanırsa da tespit edilebilen ilk cep telefonu solucanı da bu yolla yayılıyor. Series60 telefonları hedef alan Cabir solucanı hakkında detaylı bilgi [196](#)'da.

Planlanan çökme

●●○ Risk profili

Etkilenen	Nokia 6310i, 6810, 6820, 6230; Panasonic X70; Siemens S55
Riski	Saldırı çok büyük zararlara yol açmıyor. Ama cep telefonunu yeniden başlatmak zorunda kalmak hoş değil
Çözüm	Şimdiye dek bulunamadı.

Gerçekte çok büyük zararlara yol açmamasına rağmen cep telefonunda sistem çökmeleri ve yeniden başlatmalar can sıkıcı olabilir. Bu sorunun sebebi Object Exchange Profile (OBEX)'teki bir açık. Bluetooth ve kızılötesi bağlantıları, dijital kartvizitler gibi bazı bilgilerin değiş tokuşunu kolaylaştırıyor. Ancak yine bu bağlantılar hackerların Bluetooth, kızılötesi ya da seri bağlantı üzerinden ulaşılabilen cep telefonlarına formatı değiştirilmiş kartvizitler göndermesine olanak tanıyor. Sonuçta kullanıcı

sorunlar yaşamaya başlıyor, cep telefonu çöküyor ve açılıp kapanıyor. Devam eden görüşmeler kesiliyor ve kaydedilmeyen veriler yitiriliyor. Bu açığı ilk önce İngiliz güvenlik şirketi Pentest (www.pentest.co.uk) tarafından keşfedildi ve Nokia 6310i üzerinde tehlike yarattığı şubat ayında kanıtlandı.

CHIP, Integralis güvenlik şirketinden Michael Müller ile birlikte 6310i ve diğer bazı cep telefonlarında değiştirilmiş OBEX iletileri olmadan da sistemi çöktürmeyi başardı.

Metodun işlevi şu: Saldırgan kısa bir sürede o kadar çok bağlantı sorgusu gönderiyor ki cep telefonu bu talepleri değerlendiremiyor ve devre dışı kalıyor ya da bağlantı kurulumunu durduruyor.

Bu açık birçok Nokia modelinde olduğu gibi Panasonic X70'de de var. Siemens S55'te Bluetooth bağlantısı tümüyle kopuyor ve kablosuz iletişimi yeniden sağlamak için cep telefonunu açıp kapamak gerekiyor. Bu tehlike için şu ana dek herhangi bir yama hazırlanmadığından, söz konusu modellerin sahipleri için Bluetooth'u devre dışı bırakmak ya da görünmez modda çalışmaktan başka çare yok. →

HİLELİ SERVİSLER

» Cep telefonundaki tuzaklar

Sıradan hırsızlar zor kullanmak zorundayken, cep telefonu dolandırıcıları genellikle geri arama ya da cevap SMS'leriyle önlerinde açık bir kapı buluyor. En popüler yöntemler şunlar:

Pahalı SMS yanıtları

Dört ya da beş haneli bir numaradan büyük kazançlar vadeden ya da sevgi sözcükleri içeren kısa mesajlar gelirse herhangi bir yanıt vermemenizi öneriyoruz. Çünkü bu, tek bir yanıt mesajının milyonlarca TL'ye mal olduğu ücretli bir servis olabilir.

Venüs tuzağı:
Tanımadığınız bir numaradan SMS yoluyla aldığınız sevgi mesajlarının ardında çoğu kez ücretli servislerin olabileceğini aklınızdan çıkarmayın.

SMS sohbet para tuzağı

Kısa mesaj üzerinden yapılan bazı sohbetlerde farklı kimliklere bürünerek iletişim kurmak isteyen, aslında PC'den kolayca mesaj gönderen "profesyonel" sohbetçiler söz konusu olabilir. Mesajlar genellikle soru olduğundan, karşı tarafın daha çok SMS göndermesi sağlanıyor.

Ücretli özel numaralar

Özellikle yurt dışında gerçekte telefon oynamaları için kullanılan numaralar kötüye kullanılıyor. Dolandırıcılar herhangi bir numaraya çağrı bırakarak, kendi numaralarının cevapsız aramalar listesinde görünmesini sağlıyorlar. Meraklanan telefon sahipleri bu numarayı hemen geri aradığında karşı taraf gelir elde ediyor.

Reklam SMS'leri

Spam içerikli SMS'ler için henüz etkin bir filtreleme yok. GSM operatörleri bu konuda önlem almakta yeterince hızlı davranmış değil. F-Secure'dan Mikko Hyppönen spam'cilerin kısa süre içerisinde reklam SMS'lerine virüs eklemeye başlayacağını tahmin ediyor. Bu durumda virüs reklam mesajını adres defterindeki tüm diğer kayıtlara göndereceğinden, bedeli cep telefonu sahibi ödemek durumunda kalabilir.

Bu mod diğer Bluetooth kullanıcılarının gereksiz yere varlığını haberdar olmasını engelleyecektir.

Virüsleri üzerine çeken Java

●●● Risk profili

Etkilenen	Dünya çapında 240 milyon Java'lı cep telefonu kullanıcısı
Riski	çünkü Java desteği pratikte, "malware" adı verilen zararlı yazılımları kendine çekiyor.
Çözüm	Henüz yok.

Cep telefonları uzun bir süre boyunca sabit sistemlere sahip olmaya devam etti. Cihazlar, yalnızca üreticileri tarafından belirlenen işlemleri yerine getirebiliyor ve yabancı yazılımları üzerlerinde çalıştırmak mümkün olmuyordu. Java uyumluluğunun gündeme gelmesiyle birlikte tablo kısa sürede büyük ölçüde değişti. Bu programlama dili kullanıcılara farklı türlerde yazılımları yükleme imkanı tanıyor. Liste oyunlardan anında mesajlaşma servislerine, bilgi servisi ya da e-postalar gibi "push" özelliklerine dek uzuyor. İzinsiz kullanıcılar bu yolla uygulama, yazılım güncellemesi ya da e-posta üzerinden telefonunuzun kontrolünü elde edebilir. Bu tehlike, internette indirilen dosyalar karşısında PC'de yaşanandan farksız. Yakın gelecekte bir cihazdan diğerine geçen virüslerin yaygınlaşması bekleniyor. Love-San, Sasser gibi virüslerin türevlerinin bu küçük bilgisayarlarda yerini alacağı tahmin ediliyor. Symantec'in güvenlik uzmanlarından Kevin Hogan'a göre araştırma laboratuvarlarında virüs prototipleri şimdiden hazır. Şimdiye dek yurtdışında i-mode mesajlara saklandığından telefon sahipleri tarafından farkına varılmadan karşı tarafa iletilen mesajların yerini, kendi kendine yayılan virüslerin alacağı tahmin ediliyor.

Telefon üreticileri bu tehlikeye karşı sertifikasyonla önlem almak istiyor. Java'yı geliştiren Sun Microsystems bu amaçla Motorola, Nokia, Siemens ve Sony Ericsson'la 2004 yılının başında "Java Verified" (www.javaverified.com) adı verilen birliği kurdu ve Java programlarının telif sahiplerini sertifikalarla tanımlama-ya başladı.

PC kullanıcıları için de aynı kural geçerli: Tanınmayan kullanıcılardan gelen ya da şüpheli görünen e-posta eklerinden ve yazılımlardan uzak durun.

Daha fazla eğlence, daha yüksek risk: Java, "Moorhuhn" gibi oyunlara zemin hazırlamakla birlikte virüslerin de mobil telefonlara aktarımına izin veriyor.

GSM'de güvenlik açığı

●○○ Risk profili

Etkilenen	Dünya çapında 1 milyar kullanıcı
Riski	GSM şebekesini bu yolla hack etme riski çok yüksek değil. Çünkü gereken çaba büyük ve cihazlar çok pahalı.
Çözüm	Yok

Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan mobil iletişim ağı üzerinde gerçekleşen konuşmalar tümüyle güvenli değil: GSM (Global System for Mobile Communication) izinsiz kullanıcılara açık kapı bıraktığından bu şahısların diğerlerinin görüşmelerine girmesi, onları dinlemesi ve hatta hatlarından onların adıyla yeni arama yapması mümkün. GSM teknolojisinin bu zaafı Hayfa'daki Technion Enstitüsündeki İsraili araştırmacılar tarafından ortaya çıkarıldı ve bir yıl önce, yani Ağustos 2003'te bu konuda bir rapor yayınlandı. Profesör Eli Biham'a göre (www.cs.technion.ac.il/~biham) saldırı-ganlar, GSM teknolojisinin öncelikle bağlantı kalitesini dikkate alması ve şifrelemeyi bir sonraki aşamada başlatmasından yararlanıyor. Bu sayede Enstitü yetkilileri bir GSM baz istasyonunu simüle etmeyi ve fark edilmeden arayan hat ile gerçek baz istasyonu arasına girmeyi başarmış. Çünkü yalnızca telefon kimlik doğ-

rulama yapmak durumunda, baz istasyonunu için ise böyle bir zorunluluk yok.

GSM Association da (www.gsm-world.com) bu güvenlik açığını kabul etti ve problemin 15 yıl öncesine ait GSM şifreleme metodlarından kaynaklandığını açıkladı. Ancak benzer bir saldırı için çok büyük bir finansman ve teknoloji desteği gerekli. 2002 Haziran'ında şifreleme tekniği güncellendiyse de Profesör Biham bu algoritmanın da kırılabilirdiğini iddia ediyor. Dünya çapında 200'ü aşkın ülkede bir milyardan fazla kullanıcı GSM şebekesinden yararlanıyor, ancak dinleme amaçlı saldırılar karşısında alınacak bireysel önlemler yetersiz kalıyor. Gelecekteki UMTS kullanıcıları için ufak bir teselli: Üçüncü nesil (3G) cihazlarda UMTS için farklı şifreleme algoritmaları ve protokoller hazırlanacağından, kullanıcıların bu sorundan etkilenmeyeceği söyleniyor.

Geveze postalar

●●● Risk profili

Etkilenen	Tüm operatörlerin SMS e-posta servisi kullanıcıları
Riski	Veri güvenliği tehlikesi
Çözüm	E-posta gönderimi için GPRS'ten yararlanmak

GSM servis sağlayıcıların doğrudan SMS üzerinden e-posta servislerinden yararlanan kullanıcılar arkalarında büyük bir iz bırakıyor. Çünkü alıcı gönderenin cep telefonu numarasını kolaylıkla görebiliyor. Aslında e-posta adresi olarak kullanıcının cep telefonu numarası ve servis sağlayıcının alan adından yararlanmak son derece pratik bir fikir: 532xxxxxxx@sms.turkcell.com.tr ya da 90542xxxxxxx-gsm@mail.telsim.com.tr örneklerindeki gibi.

» Gelecekteki en büyük saldırılar virüs yardımıyla reklam SMS'leri gönderen ticari sayfalar tarafından gerçekleştirilecek

Mikko Hyppönen, F-Secure Antivirüs Araştırma Dairesi Şefi

Ancak GPRS desteği olmayan eski telefonlardan e-posta göndermek istediğinizde alıcı adres satırından telefon numaranızı öğrenmiş oluyor. Bu gerçek göz ardı edilerek gönderilen e-postalar için kullanıcı önceden uyarılmıyor. Alınabilecek tek önlem GPRS üzerinden kendi posta adresinizin kurulmasını yapmak →

Casus işletim sistemi

●●● Risk profili

Etkilenen Windows Mobile 2002 yüklü telefon özellikli PDA'lar (Escort PCT 206 ve benzerleri)

Riski Cihaz izinsiz kullanıcıların eline geçtiğinde tehlike büyüyecektir

Çözüm <http://xda-developers.com> ve üreticilerin web sayfaları

Microsoft'un cep telefonu özellikli PDA'lar için hazırladığı Windows sürümü "Pocket PC 2002 Phone Edition" gizli güvenlik kodunu, yani SIM kart PIN'ini ele veriyor. İşletim sistemi en son girilen PIN kodunu kayıt defterine kaydediyor. Cihaz bekleme konumundayken ya da tümüyle kapatıldığında dahi risk söz konusu. Yani cep telefonunu kısa süreliğine ofiste unutan ya da kaybeden kullanıcılar PIN kodunu çaldırma riskiyle karşı karşıya.

Hacker'lar internetten ücretsiz olarak indirilebilen Show PIN adlı araçtan yardım alıyor: Bu araç verinin saklandığı anahtarı okuyor ve telefon ekranında görüntülüyor. Bu konuda Wipe PIN adlı bir yazılımdan yardım alabilirsiniz (<http://xda-developers.com>). Wipe PIN, arka planda çalışmayı sürdürürken her üç dakikada bir kayıt defterindeki PIN numarasını dört soru işaretiyle ("????") değiştiriyor. PIN koduyla ilgili bu sorun geçtiğimiz yılın Aralık ayından beri gündemde. Buna rağmen Microsoft şimdiye dek herhangi bir çözüm üretebilmiş değil. Ancak

İLK CEP TELEFONU SOLUCANI: CABİR

●○○ Risk profili

Etkilenen Series 60 yüklü tüm cep telefonları (Siemens SX1, Nokia 6600, 7650, 3650, 3660, 7610)

Riski Cabir benzerlerinin yapılabileceğini kanıtlamayı hedefleyen zararsız bir solucan. Ancak yayılma hızı yüksek. Tek yaptığı açılış ekranında adını görüntülemek

Çözüm Yüklenen yazılımların kaynağına dikkat etmek gerekiyor. Solucanın bulaştığı sistemlerde bazı dosyaları silmek yeterli.

Birkaç ay öncesine dek güvenlik firmaları ilk cep telefonu virüsü hakkında ortak bir bilgiye varamamıştı: Symantec 2004 yılı sona ermeden Smartphone'lar için bir test solucanının görüleceğini tahmin ediyordu.

McAfee ise, çoklu ortam araçlarının içerisine gizlenen ve ücretli servis numaralarını arayan Truva atları beklentisin-

deydi. F-Secure'un tahminleri büyük saldırıların reklam SMS'lerine virüs ekleyen spam'cilerden geleceği yönündeydi. Bu SMS'ler daha sonra reklam mesajlarını cep telefonunun adres defterindeki diğer kayıtlara göndermesi ihtimali üzerinde duruluyor.

Yakın gelecekte bu senaryoların tümüyle karşılaşılabılır, ancak ilk saldırı konusunda en doğru tahmin Symantec kaynaklı. Cabir adı verilen solucan, Bluetooth'u açık ve "görünür" moddaki Series 60 işletim sistemli cep telefonlarına kendi kopyasını gönderiyor. Solucanın kurulumu için kullanıcı onayı gerekli.

Cabir, "Proof of Concept" yani yapılabirliğin kanıtı olma amacı taşıyan bir solucan, gelecekte türevleriyle karşılaşmamız kaçınılmaz. Kaspersky Labs'ın solucanın tespit edildiğine dair ilk duyurudan birkaç gün sonra Nokia, Cabir'in gerçek bir zarara yol açmadığını doğruladı. Ancak yine de bu ve benzer tehlikelerde içerik kaynağının güvenilirliği ve yazılımın onaylı olup olmadığı konusunda dikkati elden bırakmamak gerekiyor.

T-Mobile (www.t-mobile.com) gibi bazı servis sağlayıcılar internet üzerinden işletim sisteminin 2003 sürümünü indirmenize izin veriyor. ■

KK, Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

MOBİL GÜVENLİK

» Cep telefonu ve akıllı telefonlar (smartphone) için virüs koruma

Cep telefonlarını hedef alan virüs saldırı senaryoları yıllardır gündemde. Peki bu tehlike gerçekte ne kadar büyük? CHIP, belli başlı antivirüs yazılımı üreticilerinden mevcut durumu değerlendirmelerini istedi:

Neden hala etkin bir koruma sağlanamadı?

Şimdiye dek bunun için bir gereklilik görülmemişti. Cep telefonları kısa bir süre öncesine kadar sabit işletim sistemlerine sahip olduğundan virüs karşısında görece olarak güvenli sayılıyorlardı.

Virüs tehlikesi neden büyüyor?

Bunun üç ana nedeni var:

- Üreticiler rekabet koşullarında yeterince test yapmadan yeni özellikleri piyasaya sürüyorlar.
- Standartlar olgunlaşmadığından programcılara çok fazla hareket alanı kalıyor.

► Virüslerin de yararlanabileceği cep telefonu özellikleri arttığından bu cihazlar virüs programcıları için giderek daha ilgi çekici hale geliyor.

İlk anti virüs yazılımı ne zaman yayınlanacak?

Symantec Nokia Communicator 9500 için bir güvenlik duvarı ve antivirüs koruma ya-

Yolda güvenlik: Nokia'nın Communicator 9500'i Symantec Firewall ve Antivirüs korumasından faydalanan ilk cihazlardan olacak..

zılımını 2004'ün dördüncü çeyreğinde tamamlayacağını duyurdu. McAfee ise 2005'e dek kendi yazılımını geliştirmeyi amaçlıyordu. F-Secure ise Symbian OS ve Series-60 yüklü Smartphone'lar için şimdiden anti virüs istemcileri sunuyor. Series 60 işletim sistemi Nokia 7650, Ngage, 6600, 7610, Siemens SX1 gibi telefonlarda kullanılıyor. Series 80 ve 90 istemciler de 2004'ün geri kalan zamanında gündeme gelecek.

Virüs koruma nasıl cep telefonuna geliyor?

Güvenlik çözümleri doğrudan son üründe yer almalı ve otomatik olarak kablosuz iletişimle kullanılmalı, çünkü bu zararlıların mobil ortamdaki gelişim hızı geleneksel PC dünyasından çok daha fazla.

Bu noktada kullanıcılar beklentilerini mobil kablosuz iletişim servislerine ve cihazların üretici firmalarına yönlendirmeli.

İÇİNDEKİLER

- 199 **Ayın Hatası**
ISA kartı olmadan çalışmıyor
- 200 **Uzaktan yönetim**
PC'nizi her yerden yönetin
- 206 **Tam sürümler**
Softdiv Dexster 1.0 ve Sceneo Vcopy 1.1
- 210 **Tips&Tricks:**
Windows, uygulamalar...

Servis Paketleri ve Yamaların Windows'a Eklenmesi

XP için kurulum DVD'si

Her Windows kurulumundan sonra servis paketleri ve yamaların ayrıca kurulması sinir bozucu bir durum. İşte bu sorunun üstesinden gelme yolu.

■ Önemli araçları içeren kendi XP versiyonunuzu sadece yedi adımda DVD üzerine yazabilirsiniz. Bunun için aşağıdaki adımları takip edin:

1. İlk olarak "C:\xp" klasörünü oluşturun. Ardından eCHIP'te (© eCHIP-Code **Ayınİpucu**) bulabileceğiniz BBIE dosyasını açın, "wxc.cmd" adındaki küçük uygulamayı bu klasör içerisine kopyalayın ve orijinal XP kurulum CD'nizi sürücüyü yerleştirin. Şimdi **Başlat / Çalıştır** komutunu verdiğinizde ekrana gelen pencere-
deki Aç kutusuna "C:\xp\wxc.cmd <CD Sürücüsü Harfi>" komutunu girin ve **Tamam** düğmesine tıklayın.

2. Service Pack 1a ve diğer XP güncellemelerini internette indirdikten veya eski eCHIP CD'lerinden temin ettikten sonra "C:\xp\update" klasörüne kopyalayın. İşletim sistemi için yayınlanan en son düzeltmeleri görmek içinse <http://v4.windowsupdate.microsoft.com/tr> adresine gidin. Buradaki **Yüklenecek Güncelleştirmeleri Al** bağlantısına tıklayın ve ardından **Kritik Güncelleştirmeler ve Hizmet Paketleri** başlığı altında yüklenmesini istediğiniz güncellemeleri seçin.

3. Tüm güncellemelerin isimlerini sadece ID'leri kalacak şekilde değiştirin. Örneğin, "Q331953_wxc.exe" olan dosya ismini "Q331953.exe" olarak değiştirmelisiniz.

4. Ardından "update.cmd" CHIP Script'ini "c:\xp\update" klasörüne kopyalayın ve üzerine iki kere tıklayarak çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen tüm mesajları **Tamam** düğmesine tıklayarak onaylayın. Şimdi "c.\

xp\root\i386" klasöründe aynı isimde olan dosyaları arayın ve dosya uzantısında alt çizgi olanları silin. Örneğin, "zipfldr.dll" dosyasını koruyun ama "zipfldr.dl_" dosyasını silin.

5. Şimdi "c:\xp\root\i386\dosnet.inf" dosyasını açın ve aşağıdaki satırları sonuna ekleyin:

```
[OptionalSrcDirs]
```

```
svcpack
```

Yine eCHIP'te bulabileceğiniz "qchain.exe" aracını "c:\xp\root\i386\svcpack" klasörüne açın.

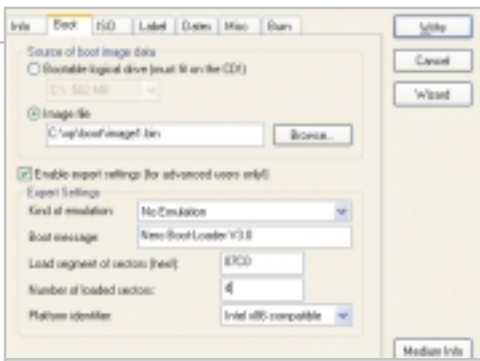
6. Bu sefer "svcpack.cmd" isimli CHIP Script'ini "c:\xp\root\i386\svcpack" klasörüne kopyalayın ve üzerine iki kere tıklayarak çalıştırın.

7. Eğer sisteminizde yüklü değilse Nero Burning Rom programını yükleyin. Ardından bu programı çalıştırın ve **File / New** komutunu verin. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere-

KONTROL LİSTESİ

» Bunlara ihtiyacınız var

- ✓ **Windows XP:** Orijinal kurulum CD'niz
- ✓ **Service Pack 1a:** www.microsoft.com/windowsxp/pro/downloads/servicepacks/sp1/sp1lang.asp
- ✓ **Güncellemeler:** Metne bakın
- ✓ **QCHAIN:** © eCHIP-Code **Ayınİpucu**
- ✓ **CHIP Script'leri:** © eCHIP-Code **Ayınİpucu**
- ✓ **BBIE:** © eCHIP-Code **Ayınİpucu**
- ✓ **Nero:** © eCHIP-Code **Ayınİpucu**

Önemli: Nero programında doğru ayarları yapmadığınız sürece hazırladığınız Windows DVD'si doğru çalışmayacaktır.

nin solunda bulunan listeden DVD-ROM (Boot) öğesini seçin, sağ taraftaki *Image File* kutusunu işaretleyin ve dosya ismi olarak "C:\xp\boot\image1.bin" girin. Şimdi *Enable expert settings* seçeneğini etkinleştirin. Buradan *Kind Of Simulation* olarak *No Emulation* öğesini seçin. Ardından *Load segment of sectors* olarak "07C0" girin ve *Number of loaded sectors* değeri olarak da "4" rakamını verin.

Şimdi ISO sekmesini etkinleştirin ve buradaki *File / Directory Name Length* başlığı altın-

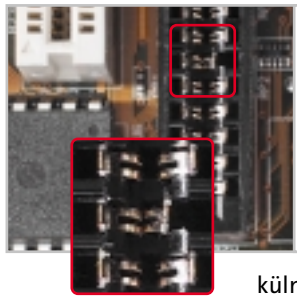
da bulunan *ISO Level 1* seçeneğini işaretleyin. Ardından *Character Set* olarak *ISO 9660*'ı seçin ve *Relax ISO Restrictions* başlığı altında bulunan tüm seçenekleri işaretleyin. Ardından *Dates* sekmesine geçin ve buradaki *Use the date and time from original file* seçeneğini işaretleyin. Şimdi de *Burn* sekmesinde bulunan *Write* seçeneğini işaretleyin ve *New* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda açılan dosya gezgini penceresini kullanarak "C:\xp\root" klasörünü seçin ve burada bulunan tüm dosya ve klasörleri ISO penceresine taşıyın. Artık virüs tarayıcı veya güvenlik duvarı gibi diğer programları da DVD'niz içerisine ekleyebilirsiniz. Bunun için kurulum dosyalarını Nero'nun ISO penceresine taşımanız yeterli olacaktır. Üzerinde Windows XP kurulum dosyaları, servis paketi, güncellemeler ve özel programların bulunduğu DVD'nizi yazmak için son olarak *File / Write CD* komutunu çalıştırmanız ve *Write* düğmesine tıklamanız yeterli olacaktır.

Ayın Hatası

ISA kartı olmadan çalışmıyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin. CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6 Blok B 34349 Gayrettepe/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Okuyucumuz, uzun süredir sahip olduğu ve gerek internette sörf yaparken gerek günlük çalışmasında hiçbir sorun yaşamadığı Pentium II 450 bilgisayarından, ses kartını değiştirene kadar memnunmuş. Fakat astımlı gibi sesler çıkartan Soundblaster 16 ses kartını güncel bir PCI model ile değiştirdiğinden beri sistem artık açılmayı reddediyormuş. Dahası, sistem bu kart olmadan da çalışmıyormuş ve bu nedenle okurumuz eski ISA kartını yeniden takmak zorunda kalmış.

Kısa devre: Bükülen bağlantı çubuğu, anakartın DMA denetleyicisinin sistem açılışında kilitlenmesine neden oluyor.

du, bu konuda bir şüphemiz yoktu. Ayrıca slo-ta başka bir ISA kartı takıldığında da sistemin sorunsuz bir şekilde çalıştığını tespit ettik. Ayrıntılı bir şekilde inceleyebilmek için anakartı tamamen çıkartmaya karar verdik.

ÇÖZÜM: Sorunu tespit etmek için ISA slotuna bir göz atmamız yeterli oldu. Slot içerisindeki bağlantı çubuklarından bir tanesi, arada bir kart olmadığı zaman karşıdaki ile temas edecek, böylelikle kısa devreye neden olabilecek kadar bükülmüş. Kart yuvasının kolay aşınan bağlantı çubukları birbirlerine yapışmış ve bu nedenle ses kartı çıkartıldığı zaman birbirlerine değerek bir kısa devre oluşmasına neden olmuşlar. Kısa devreye neden olan bağlantı çubuklarından bir tanesi, ikinci DMA isteğinde bulunan DREQ2 ve bu nedenle DMA denetleyicisi hemen sistemin açılış sırasında kilitleniyor. Sorunu çözmek için eğrilmiş bağlantı çubuğunu, küçük bir saat tornavidası yardımıyla diğerine temas etmeyecek şekilde geriye doğru ittik. Böylece ISA slotundaki kısa devreden kurtulan PC sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı.

HATA TESPİTİ: İncelemeye aldığımız bilgisayar, test merkezimizde de çalışmayı reddetti. İlk olarak kesme isteğinin (Interrupt) Asus anakartın BIOS'unda manuel olarak belirlendiğini düşündük ancak kontrol ettiğimizde bu düşüncemizin yanlış olduğunu gördük. Ses kartının IRQ'su Tak ve Çalıştır üzerinden ayarlanmıştı. BIOS'u en son sürümüne güncellenmek de kar etmedi. Ancak en azından Soundblaster Live PCI ses kartını kurmayı başarabildik. Sorun ISA alt sisteminden kaynaklanıyor-

SÜRPRİZ YUMURTA

► **Borland çalışanlarının Türkiye hatırası:** Aslında tam olarak bir sürpriz yumurta sayılmaz ama yine de bizleri ilgilendiren bir fotoğraf söz konusu. Borland Delphi 7.0 geliştiricileri Türkiye'de çektikleri bir resmi bilerek ya da yanlışlıkla kurulum dosyaları arasına eklemişler. Bunu görmek için Delphi 7.0'ı kurulduktan sonra "Program Files\Borland\Delphi7\Demos\IntraWeb\Features\Down-loads" klasörüne göz atmalısınız. Bu resmi bizimle paylaştığı için Ömer Azışık'a teşekkürler...

SİZ DE KATILIN

► Siz de komik bir hata, sürpriz yumurta (easter egg) ya da kullanışlı bir ipucu bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her sürpriz yumurta ya da ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

EDİTÖRLERİN FAVORİ PROGRAMLARI

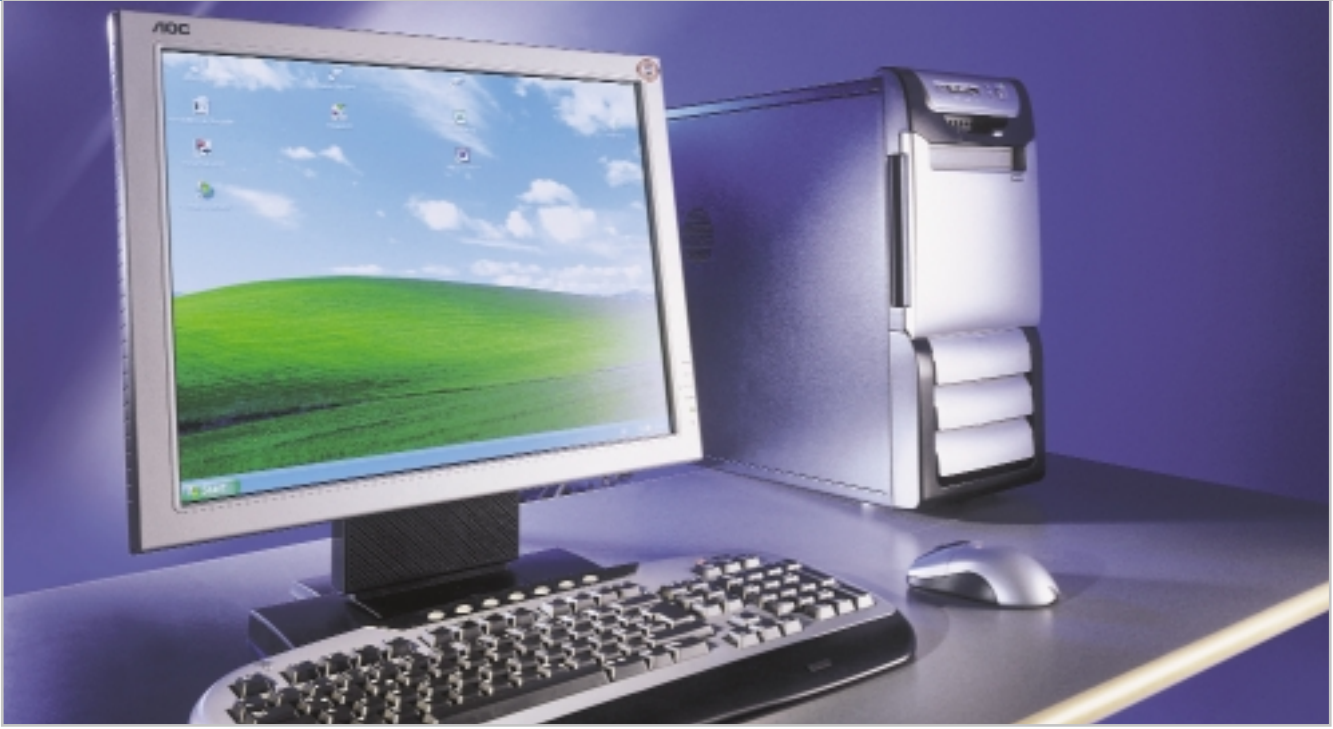

Murat Karslıoğlu,
Herkes İçin Bilgisayar dergisi
Yazı İşleri Müdürü

BSPlayer

Bilgisayar başında film seyredenler ve DivX tutkunları için benzersiz bir önerimiz var: Artık her yeni dosya biçimi için yeni bir yazılım kurmak zorunda değilsiniz. KazaaLite Codec Pack ve BSPlayer muhteşem bir ikili oluşturuyor. BSPlayer'da özellikle altyazı desteği benzeri araçlarda göremeyeceğiniz kadar gelişmiş. MicroDVD, Subviewer ve SubRip desteği altyazıların ekranın istediğiniz bölümünde ve yazı tipi ile görüntülenmesine imkan tanıyor. Üstelik yazılım sistem kaynaklarını minimum düzeyde kullanıyor. BSPlayer AVI, MPEG, XviD, DivX gibi standart dosya türlerinin yanı sıra ogm, ogm ve matroska gibi dosya türlerini de oynatabiliyor. Görselliğe önem verenler için skin desteği de sunuluyor.

Bilgi için: <http://www.bsplayer.com>

Windows XP ile uzaktan erişim

Her yerden Windows

Yerinizden kalkmadan bilgisayarınıza ulaşmak ve üzerinde çalışmak mı istiyorsunuz?

Bilgisayarınızı dünyanın öbür ucundan bile kontrol etmenizi sağlayan uzaktan erişim kolaylığı ile tanışın.

Size acilen gereken dosyalar çoğu zaman ya evinizdeki ya da ofisinizdeki bilgisayarınızdadır. Önemli bir toplantı sırasında, aradığınız dosyaya bir türlü ulaşamadınız ve yapmanız gereken şey o dosyaya bir şekilde erişmek, ama nasıl? Toplantıyı terk edip gitmeniz ya da dosyayı size birisinin ulaştırmasını

istememiz yakışık almayabilir. Bu tür sorunlarla zaman zaman hepimiz yüzleşiriz. İhtiyacınız olan dosyaya ulaşmak için, evdeki veya ofisinizdeki bilgisayarınızın başına oturmanız gerekmiyor. Tüm bunları yapmak yerine, neden uzaktan erişimin getirdiği kolaylıklardan faydalanmıyorsunuz?

Windows XP işletim sistemi bu işlem için kullanıcılarına bir program yardımıyla kolaylık getiriyor. Bu kolaylık sayesinde artık dilediğiniz başka bir bilgisayara (ister yerel ağ üzerinde olsun, ister yerel ağ dışında farklı bir yerde olsun) rahatlıkla ulaşabilmeniz ve dilediğiniz işlemleri gerçekleştirmeniz mümkün.

Windows XP'de Uzak Masaüstü Bağlantısı

Farklı iki bilgisayarın uzaktan birbiriyle bağlantı kurması için kullanıcılar genellikle çeşitli yazılımlar kullanıyorlardı.

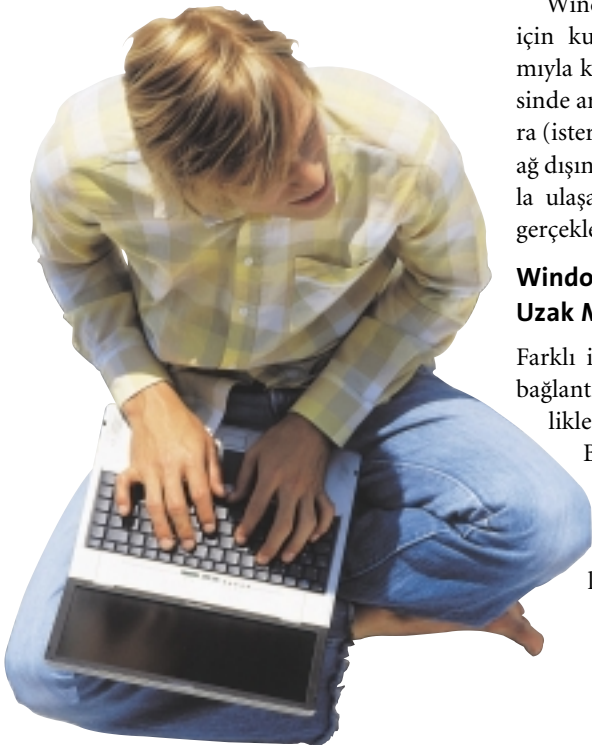
Bu tür programların varoluş sebebi, aslında kullanıcıların işletim sisteminde böyle bir seçenek bulunmamasıydı. Windows XP işletim sisteminde ise bu eksikliği iş-

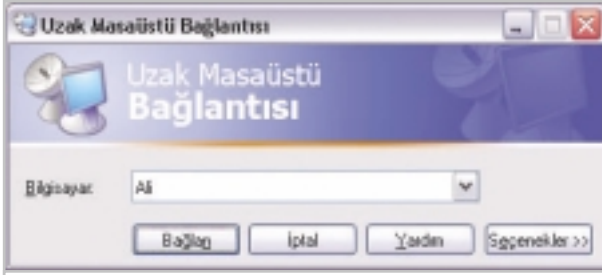
letim sisteminde yer alan "Uzaktan Masaüstü Bağlantısı" dolduruyor. Uzak Masaüstü Bağlantısı sayesinde, terminal sunucuya ya da Windows çalıştıran başka bir bilgisayarla bağlantı kurma imkanı bulabilirsiniz.

► **Uzak masaüstü bağlantısı yönetimi:** Windows XP ile beraber gelen uzak masaüstü bağlantısı yönetimi *Donatılar* üzerinden yürütülüyor. Uzak masaüstü bağlantısına ulaşmak için *Başlat* menüsünden *Programlar*'a gelin ve buradan *İletişim* kısmından *Uzak Masaüstü Bağlantısı* simgesine tıklayın.

Bağlanmadan önce yapmanız gereken küçük ayarlar

Bilgisayarınızla uzak masaüstü bağlantısı sayesinde başka bir bilgisayara bağlanmak için, öncelikle sisteminizde küçük bir ayarlama yapmanız gerekiyor. Bu ayarın hem sizin hem de karşı taraftaki yani bağlanacağınız bilgisayardaki işletim sisteminde de yapılması şart. *Bilgisayarım* simgesine sağ tıklayarak *Özellikler* kısmına geçin. Buradan *Uzak / Uzak Masaüstü* bölümü altında bulunan, *Kullanıcıların*

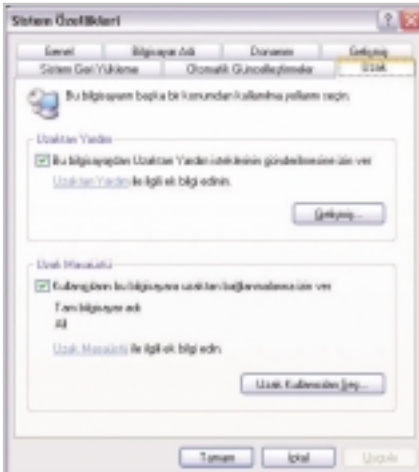

Tek gereken XP: Windows XP içerisinde başka bir yazılıma ihtiyaç duymadan, başka bir bilgisayarla uzak masaüstü bağlantısı yapmanız mümkün.

bu bilgisayara uzaktan bağlanmalarına izin ver seçeneğini işaretleyin.

► **Yeni bağlantı oluşturmak:** Uzak masaüstü bağlantısını gerçekleştirmeniz için öncelikle yeni bir hesap oluşturmanız gerekiyor. Uzak masaüstü bağlantısı penceresinde yer alan *Bilgisayar* seçeneğinin karşısına bağlanmak istediğiniz bilgisayarın adını ya da IP numarasını yazın. Eğer bağlanmak istediğiniz bilgisayar yerel ağ üzerindeyse bilgisayarın adını yazmanız yeterli olacak. Farklı bir konumda bulunan bilgisayara bağlanmak içinse IP numarasını girmeniz gerekiyor. IP numarasını ya da bilgisayar adını girdikten sonra *Bağlan* düğmesine tıklayın. Aradığınız bilgisayara bağlantı aşaması tamamlandıktan sonra, *Windows'a Oturum Aç* iletişim kutusuyla karşılaşacaksınız. Karşınıza

Gözden kaçırmayın: Bu bölümü atladığınız takdirde bağlantı yapmanız mümkün olmayacaktır.

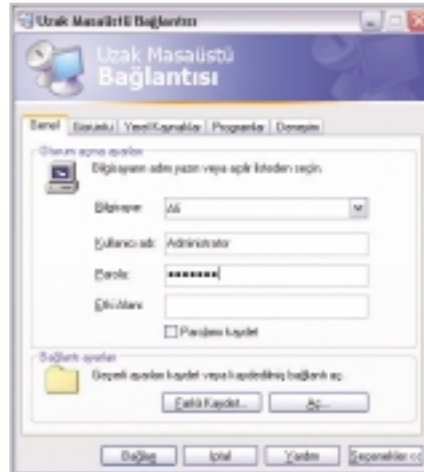
çıkan iletişim kutusuna kullanıcı adınızı, parolanızı ve etki alanınızı yazın. Etki alanı kısmını doldurmak mecburiyetinde değilsiniz. Bağlantı ayarları için, *Uzak Masaüstü Bağlantısı* iletişim kutusunda yer alan *Seçenekler* sekmesi oldukça zengin bir menü sunuyor diyebiliriz.

► **Görüntü ayarları:** Uzak masaüstü bağ-

lantısını gerçekleştireceğiniz bilgisayar için görüntü ayarlarını bu seçenek ile gerçekleştirmeniz mümkün. *Görüntü* bölümünde yer alan seçenekler ile, bağlantı sırasında diğer bilgisayarın masaüstü görüntüsünün kendi masaüstünüzde hangi ebatla yer alacağını belirleyebilirsiniz. Hemen altta bulunan *Renkler* kısmında, bağlantı sırasında görüntülemek istediğiniz renkleri seçebilirsiniz.

Yerel kaynakların seçimi ve kullanımı için gerekenler

Bu bölümde, bağlanacağınız bilgisayarda yer alan birçok yerel aygıt rahatlıkla kullanmanıza imkan veren seçenekler, kısayol tuşlarının kullanımı ve seslerle ilgili seçenekler yer alıyor. *Yerel kaynaklar* bölümünde yer alan *Uzak bilgisayar sesi* seçeneği ile, bağlantı kurduğunuz bilgisayardaki sesleri algılama imkanı bulabilirsiniz. Dilerseniz *Uzak bilgisayarda kalsın* seçeneğini işaretleyerek, seslerin bağlandığınız bilgisayarda kalmasına da imkan verebilirsiniz. *Klavye* bölümünde yer alan, *Windows tuş bileşenlerini uygula* seçeneği

Temel ayarlar: Oluşturacağınız yeni bağlantının yetki ve çeşitli ayarlarını *Seçenekler'den* gerçekleştirebilirsiniz.

sayesinde, Windows kısayol tuş bileşenlerini kullanmanıza imkan verecektir. *Yerel bilgisayarda* seçeneğini işaretlediğiniz takdirde, bu kısayol tuşları kendi bilgisayarınızda çalışacak şekilde ayarlanacaktır.

Uzak bilgisayarda seçeneği ise, Windows kısayol tuşlarının her zaman diğer bağlandığınızda bilgisayarda kullanılmasını sağlayacaktır. *Yalnızca tam ekran mo-*

dunda seçeneği ise, kısayol tuşlarının tam ekran modunda olduğunda uzak bilgisayarda etkili olmasını sağlayacaktır. [Ctrl]+[Alt]+[Del] kendi bilgisayarınızda her zaman olduğu gibi yine varsayılandır.

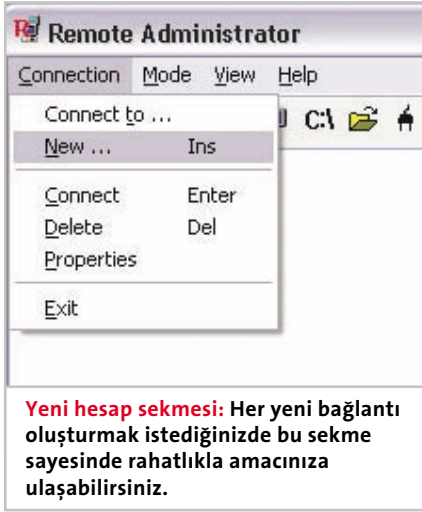
► **Deneyim ayarları:** *Deneyim* bölümünde yer alan seçenekler sayesinde bağlantı hızınızı seçip performansınızı en üst düzeye çıkarabilirsiniz. Kendinize en uygun bağlantıyı seçtikten sonra, alt bölümde yer alan seçeneklere bir göz atın. Bu seçenekler arasında, bağlantı sırasında uzak bilgisayarda kullanabileceğiniz bazı efekt ve uygulamalar yer alıyor. Bu uygulamaların →

KISAYOL TUŞLARI

Çoğu zaman kullandığımız kısayol tuşları, yaptığımız işlemlerde oldukça rahatça kullandığımız türdendir. Uzak masaüstü bağlantısında biraz değişmiş gibi gözükseler de işlemlerinizi oldukça hızlandırıyorlar.

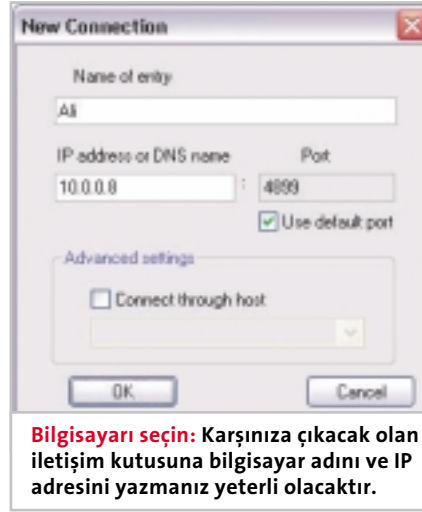
Alt + Page Up	Programlar arasında soldan sağa doğru geçiş yapar.
Alt + PageDown	Programlar arasında sağdan sola doğru geçiş yapar.
Alt + Insert	Başlatıldıkları sırada programlar arasında geçiş yapar.
Alt + Home	<i>Başlat</i> menüsünü görüntüler.
Ctrl + Alt + Break	İstemci görüntüsünün pencere veya tam ekran biçiminde olmasını sağlar.
Ctrl + Alt + End	<i>Windows Güvenlik</i> iletişim kutusunu görüntüler.
Alt + Delete	<i>Windows</i> menüsünü görüntüler.
Ctrl + Alt + -	(sayısal tuş takımından) İstemcideki etkin pencerenin bir görüntüsünü Terminal sunucusu panosuna yerleştirir (yerel bir bilgisayarda PrintScrN tuşunun yaptığı görevi yapar).
Ctrl + Alt + +	(sayısal tuş takımından) İstemcinin tüm pencere alanının bir görüntüsünü Terminal sunucusu panosuna yerleştirir (yerel bir bilgisayarda ALT+PrintScrN tuş bileşiminin yaptığı görevi yapar.)

olan iletişim kutusundan *Remote Control/View* sekmesine tıklayın. Bu bölümde iki tür seçenek göreceksiniz. Bunlardan ilki *Color Format* olacaktır. Bu seçenek ile, uzaktaki bilgisayara bağlandığınızda ekranın ne kadar renk derinliğine sahip olması gerektiğini belirleyebilirsiniz. Bu kısımda bulunan üç farklı seçenekten, sizin için en doğrusunu işaretlemeniz yeterli olacaktır.

Yeni hesap sekmesi: Her yeni bağlantı oluşturmak istediğinizde bu sekme sayesinde rahatlıkla amacınıza ulaşabilirsiniz.

► **Bağlantıyı gerçekleştirmek:** Artık bağlantınızı kurmak için gerekli tüm ayarlamaları yaptınız. Şimdi Remote Admin ana sayfasına gelin ve bağlantınızın üzerine çift tıklayın. Karşınıza iki ayrı kutucuğun çıkma ihtimali var. Eğer *Enter Password* iletişim kutusu ile karşılaştıysanız bağlanmak istediğiniz bilgisayarın şifresini (sizin daha önce belirlediğiniz şifre) girin ve bağlantıyı kurun. Karşınıza çıkan

Bilgisayarı seçin: Karşınıza çıkacak olan iletişim kutusuna bilgisayar adını ve IP adresini yazmanız yeterli olacaktır.

Bu kısımda bulunan bir diğer seçenek ise *View Mode* seçeneği. Uzaktaki bilgisayarla bağlantı kurduğunuzda, masaüstü ekran görüntüsünün bilgisayarınızın ekranında ne ebatda gözükmesi gerektiğini burada bulunan seçeneklerden birini işaretleyerek belirleyebilirsiniz.

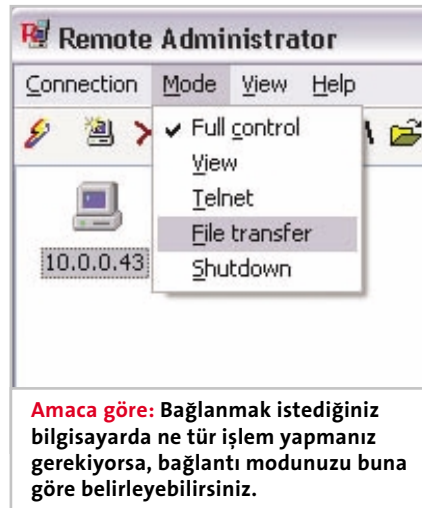
► **Bağlantı seçenekleri:** Gerekli tüm ayarları yaptıktan sonra, bağlanmak istediğiniz bilgisayara tam 4 farklı seçenek ile bağlanma imkanına sahipsiniz. Bu seçeneklere kısaca bir göz atalım.

İlk seçeneğimiz *Full Control*. Bu seçenek sayesinde, bağlanmak istediğiniz bilgisayar, klavye ve fare kontrollerini de kullanarak tıpkı kendi bilgisayarınız gibi rahatlıkla kullanabilirsiniz. Bir diğer seçenek *View* modu. Bu seçenek ile bağlandığınız bilgisayarın ekranını yalnızca izleyebilir ve herhangi bir şekilde müdahale edemezsiniz. *Telnet* seçeneği ise tahmin ettiğiniz gibi Telnet bağlantısı gerçekleştirebileceğiniz bağlantı modu. Fakat bu seçeneğin çok fazla kullanılmadığını söylemekte fayda var. Son bağlanma seçeneği ise *File Transfer* bağlanma modu. Bu seçenek ile bağlantı kurduğunuz bilgisayardan dosya aktarımı gerçekleştirebilirsiniz. Bu seçeneği yoğun olarak kullanacağınızı tahmin ediyoruz.

iletişim kutusunda "Connecting:195.122.2.15" gibi bir ibare görüyorsanız, yazdığımız IP adresi yanlış ya da bağlandığınız bilgisayarda *Remote Admin* programı kurulu değil demektir.

Pcanywhere ile uzaktan online bağlantı sağlamak

Eğer evdeki ya da ofisinizdeki bilgisayarınıza uzaktan erişimi internet üzerinden gerçekleştirmeye karar verdiyseniz, bunun için en doğru adreslerden biri de Pcanywhere. www.pcanywhere.com adresinden ulaşabileceğiniz GoToMyPC ya-

Amaca göre: Bağlanmak istediğiniz bilgisayarda ne tür işlem yapmanız gerekiyorsa, bağlantı modunuzu buna göre belirleyebilirsiniz.

zılımı, bağlanmak istediğiniz bilgisayara artık nerede olursanız olun, internet üzerinden erişim imkanı sağlamanıza imkan veriyor.

► **Kayıt işlemleri:** Yapmanız gereken şeylerin başında tahmin ettiğiniz gibi kayıt işlemi için, ana sayfada önerilen 30 günlük deneme sürümünü tıklayın. Hemen ardından kayıt işlemleri için gerekli bilgileri girebileceğiniz ekranı göreceksiniz. Bu ekrana bilgilerinizi doğru girmenizi tavsiye ederiz.

► **Programı indirmek ve kurmak:** Kayıt işlemlerinizi tamamladıktan ve kendinize yeni bir hesap oluşturduktan sonra, artık sıra bilgisayarınıza indirmeye ve hemen ardından kurma işlemlerine geliyor. Kayıt işlemlerini tamamladıktan sonra karşınıza çıkacak olan sayfada yer alan *Install GoToMyPC* düğmesini tıkladığınız takdirde, yazılım bilgisayarınıza kurulmaya başlayacaktır.

Kurulum işlemi yaklaşık 2 dakika sürüyor. Bu işlem tamamlandıktan sonra, bilgisayarınızın ekranında karşılaşılabileceğiniz kurulum aşamasını da tamamlayın. Tüm bu kurulum işlemlerinin ardından, görev çubuğunuzun sağ alt kısmında belirecek olan MY PC simgesini göreceksiniz. Bu simgeye tıkladığınızda karşınıza hesap adresinizi ve şifrenizi soracak bir diyalog kutusunu göreceksiniz. Artık bilgisayarınız uzaktan bağlanmaya hazır konuma gelmiş halde olacaktır.

► **Bağlantı ayarları:** Bilgisayarınızda bulunan MYPC yazılımının ayarlarını, sağ alt köşede bulunan MYPC simgesine sağ tıklayarak *Preferences* kısmından yapabilirsiniz. Bu bölümde yer alan seçenekler, bağlantı sırasında kullanacağınız çeşitli ayarları içeriyor. Seçenekler kısmında yer alan ayarlar ile, *Host* bölümünden bağlandığınız bilgisayardaki masaüstü ayarlarını, *Viewer* bölümünden ekran boyutunu, kısayol tuşlarını, güncelleme seçeneğini ve kopyalama yapıştırma özelliklerini değiştirebilirsiniz. *Security* bölümü altında yer alan seçenekler ile de bağlantınızın güvenlik ayarlarını yapabilirsiniz.

İnternet üzerinden bilgisayarınıza ulaşmak için yapmanız gerekenler ise oldukça basit. www.pcanywhere.com sayfasına girerek oturum açın. Hesap adınız ve şifrenizi girdikten sonra, bağlantınız gerçekleşecek ve karşınızda bilgisayarınızın masaüstünü göreceksiniz. Artık istediğiniz işlemi yapmanız mümkün. ■

İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

» ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Softdiv Dexter 1.0

Komple ses editörü

Softdiv Dexter 1.0, sahip olduğu işlevler, sunduğu çeşitli efektler ve desteklediği popüler dosya türleri ile bir ses düzenleyiciden beklenen tüm temel görevleri eksiksiz bir şekilde yerine getiriyor.

■ Bilgisayarların her geçen gün daha da hızlanması sayesinde video ve ses uygulamaları ile çok daha rahat ve performanslı bir şekilde çalışmak mümkün hale geldi ki artık ev kullanıcıları bile kendi bilgisayarlarını kullanarak video çekimlerini bilgisayara aktarabiliyor, bunlar üzerinde çeşitli değişiklikler yapabiliyor ve sonuç olarak kendi film VCD/DVD'lerini rahatlıkla hazırlayabiliyorlar. İşte bu noktada kaliteli bir video düzenleyicinin haricinde bir de etkili bir ses editörüne ihtiyaç duyuluyor.

CHIP'in bu ay sizler için tam sürümünü sunduğu Dexter 1.0, bir ses editöründen beklenen tüm temel fonksiyonları ek-

siksiz bir şekilde sunuyor.

Dexter, sahip olduğu anlaşılır ve kullanışlı arayüzü sayesinde ses dosyaları üzerinde görsel olarak çalışmanıza imkan tanıyor. Programı kullanarak, mevcut ses dosyalarını açabilir, yenilerini oluşturabilir ve kaydedebilirsiniz. Ses dosyası içerisinden belirli bir bölümü kesebilir, kopyalayabilir, seçili alanı silebilir, sessizliği silebilir, daha önceden kopyaladığınız bir kısmı üzerinde çalıştığınız dosyaya yapıştırabilir, başka bir dosyadan yapıştırabilir veya karışım yapabilirsiniz. Ayrıca programın sahip olduğu Amplify, Compressor, Delay, Envelope, Equalizer, Expander, Fade, Flanger, Invert, Normalize, Phaser,

Reverb, Reverse, Silence, Stretch, Trim, Vibrato efektleri yardımıyla da ses dosyanızı istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Bunun haricinde ses dosyanızın içerisinde gürültü ve sessizlik ekleyebilir veya seçili alana Band Pass, FFT, High Pass, High Shelf, Low Pass, Low Shelf, Notch filtrelerinden istediklerinizi uygulayabilirsiniz.

Dexter'ı kullanarak başka hiçbir programa gerek kalmadan mikrofon veya başka bir kaynaktan ses kaydı yapabilirsiniz.

Softdiv Dexter programının tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1 Program kurulumu ve temel ayarlar

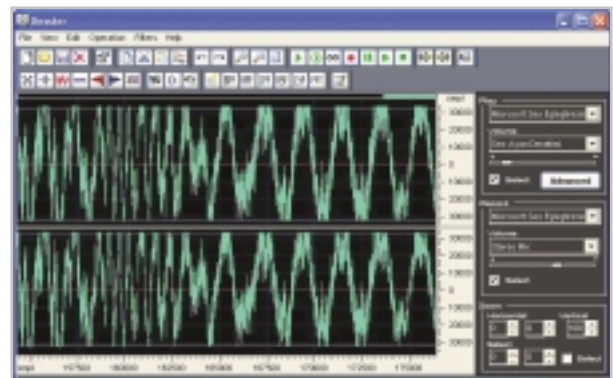
Özel hiçbir ayar gerektirmeyen program kurulumunu tamamladıktan sonra hemen sesler üzerinde çalışmaya başlamadan önce genel program ayarlarını kontrol etmeli ve gerekli değişiklikleri yapmalısınız. Program ayarlarına ulaşmak için *View / Properties* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki *System* sekmesi üzerinden çalma/kaydetme tapon belleğini ayarlayabilir, üzerinde çalışılan ses dosyalarının geçici olarak kaydedilecekleri konumu belirleyebilirsiniz. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli ayar *Undo / Redo Count*, yani geri/ileri al sayacı. Bu sayaca gireceğiniz değer yaptığınız kaç işlemi geri veya ileri alabileceğini gösterir.

Scales sekmesi üzerindeki seçenekler ise çalışma alanının görünümü ve burada kullanılacak ölçü birimleri ile ilgili. *Colors* sekmesini kullanarak çalışma ortamındaki nesnelerin renklerini belirleyebilirsiniz. *Data* sekmesinden geçiş efekti için kullanılacak süreyi ve *Recording* üzerinden de kayıtlı ilgili ayarları yapabilirsiniz.

2 Üzerinde çalışılacak sesin kaydedilmesi

Dexter, mikrofondan başka Windows işletim sisteminin sahip olduğu tüm kaynaklardan ses kaydı yapabilir. Bu sayede bir telefon hattından TV Tuner veya Line In girişine kadar çok çeşitli kaynakları kullanabilirsiniz. Kaydetme işlemine başlamadan önce ilk olarak programın sağ tarafında bulunan *Record* başlığı altından kayıt için kullanılacak cihazı seçmelisiniz. Hemen bunun altındaki *Volume* açılır listesinden ise kullanmak istediğiniz kaynağı seçebilirsiniz. Burada dikkat etmeniz gereken en önemli nokta sadece kullanacağınız kaynağı seçili olmasıdır. Bunun için buradaki tüm kaynakları tek tek kontrol edin ve kullanmak istediğiniz haricindeki tüm kaynakların *Select* kontrol kutucuklarının işaretli olmamasına dikkat edin. Bunun haricinde genel program ayarlarındaki *Record* sekmesi üzerinde bulunan ayarları da kontrol ettikten sonra artık kayıt işlemine başlayabilirsiniz. Bunun için artık yapmanız gereken tek şey araç çubuğu üzerindeki *Record* düğmesine tıklamak. Kayıt işlemi, siz *Stop* düğmesine basana kadar devam eder.

3 Ses dosyası üzerinde çalışma

Kaydettiğiniz ses dosyasını saklamak için *File / Save As* komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencereye bir dosya ismini girin, dosyanın saklanacağı konumu seçin ve *Kaydet* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ses kalitesini ve saklama biçimini seçebileceğiniz bir iletişim penceresi ekrana gelecektir. Bu penceredeki *Ad* açılır listesinden *CD Kalitesi*, *Radyo Kalitesi* veya *Telefon Kalitesi* seçeneklerinden birini işaretledikten sonra saklama biçimini belirleyebilirsiniz. Bunun için *Biçim* açılır listesinden programın desteklediği tüm saklama türlerini görebilir ve bunlardan istediğiniz seçebilirsiniz. Eğer programın hazır olarak sunduğu ses kalitesini yeterli bulmuyorsanız kendiniz de gerekli ayarları (*Biçim* ve *Öznitelikler*) yapabilir ve daha sonra istediğiniz bir isim altında kaydedebilirsiniz. Dosya ile beraber aynı zamanda şarkı, sanatçı ve albüm ismi gibi çeşitli bilgileri de kaydedebilirsiniz. Bu bilgileri girmek ya da görmek için *View / File Info* komutu ile açılan pencereyi kullanabilirsiniz. Ancak program herhangi bir internet veritabanı bağlantısını desteklemediği için bu bilgilerin tamamını kendiniz girmelisiniz.

4 Efektler ile yeni ses dosyaları elde etmek

Program ile kes, yapıştır ve kopyala gibi standart editör işlemlerinin haricinde özel efektler kullanarak ses dosyalarınızı yeniden oluşturabilirsiniz. Efektleri uygulamadan önce üzerinde çalışmak istediğiniz alanı seçmelisiniz. Eğer tüm dosya üzerinde çalışacaksanız yapmanız gereken tek şey *Edit / Select All* komutunu kullanmak. Ancak dosyanın sadece belirli bir bölümünü seçmek istiyorsanız fare kullanabilirsiniz. Seçmek istediğiniz alan görüntülenen alandan daha geniş ise *View / Selection Range* komutundan da faydalanabilirsiniz. Bu durumda yapmanız gereken tek şey, kullandığınız ölçü birimine göre başlangıç ve bitiş örnek veya saniyelerini girmek olacak. Bunun sonucunda program istediğiniz alanı otomatik olarak seçer. Artık programın sahip olduğu efektleri (*Amplify*, *Compressor*, *Delay*, *Envelope*, *Equalizer*, *Expander*, *Fade*, *Flanger*, *Invert*, *Normalize*, *Phaser*, *Reverb*, *Reverse*, *Silence*, *Stretch*, *Trim*, *Vibrato*) istediğiniz gibi uygulayabilir ve geri alabilirsiniz. Ses efektlerini tanımak için hepsini teker teker uygulamalısınız.

5 Sesin filtreler ile iyileştirilmesi ve karışımlar

Dexster'in sunduğu filtreleri ses içerisindeki rahatsız edici gürültüleri temizlemek için kullanabilirsiniz. Bunun için bir önceki adım da anlatıldığı gibi üzerinde çalışmak istediğiniz alanı seçmeli ve ihtiyacınıza göre uygun filtreyi uygulamalısınız. Program oldukça geniş bir geri alma hafızasına sahip olduğu için en iyi sonucu elde edene kadar tüm filtreleri tek tek deneyebilirsiniz. Program, *Filters* menüsünde sunduğu *Band Pass*, *FFT*, *High Pass*, *High Shelf*, *Low Pass* ve *Low Shelf* filtrelerinin haricinde araç çubuğu üzerinde bir *Notch* filtresine sahiptir. Bu filtreleri kullanarak özellikle plak gibi kaydetme sırasında oldukça gürültüye neden olabilecek kaynaklardan yaptığınız kayıtları temizleyebilirsiniz.

Programın dikkat çekici başka bir fonksiyonu ise sesleri birbirine karıştırabilmesidir. Bunun için *Edit* menüsündeki *Mix* ve *Mix From File* komutlarını kullanarak pano üzerindeki içeriği veya başka bir ses dosyasını, üzerinde çalışılan dosya veya sadece seçili olan kısma ekleyerek ilginç karışımlar elde edebilirsiniz.

6 %30 indirimli güncelleme imkanı

Dexster 1.0'ın tam sürümüne sahip olarak normalde 40 \$'dan satılan 2.0 sürümünü yüzde otuz indirimli olarak sadece 28 \$'a satın alma hakkını elde etmiş oluyorsunuz. Dexster 2.0, daha güncel ses biçimlerini (*Ogg Vorbis Supported*, *AIFF Supported*, *AVI Supported*, *VOX Supported*, *RAW Supported*, *WMA Supported*, *CD Audio Supported*, *AU Supported*, *G.72x Supported*) destekliyor ve satın alındığı takdirde 1 sene ücretsiz güncelleme imkanı sunuyor. Programı satın almanın belki de en önemli avantajı ise, özellikle ses dosyaları ile çalışma konusunda pek bilgisi olmayan kullanıcıların işine yarayacak olan ücretsiz teknik destek hizmeti. Programı, kredi kartı ile satın almak için ilk olarak bir form doldurmanız gerekiyor. Bu formu doldurduktan kısa bir süre sonra ilk olarak siparişinizi onaylamanız gereken bir e-posta ve siparişinizi onayladıktan sonra da birkaç saat içerisinde kayıt ismi ve kodunuz gönderilecektir. Bundan sonra program ile ilgili her türlü gelişme ve güncelleme hakkında da e-posta ile bilgilendirileceksiniz. ■

» ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Sceneo Vcopy 1.1

Evrensel video kopyalayıcı

Sceneo Vcopy ile video veya DVD dosyalarınızı dönüştürebilir, kendi DVD arayüzlerinizi oluşturabilir ve doğrudan CD veya DVD üzerine yazabilirsiniz.

■ Sceneo Vcopy, çeşitli biçimlerdeki video kliplerinizi Video CD, Super Video CD, DVD veya AVI biçimine dönüştürerek saklayabileceğiniz oldukça kullanışlı bir program. Bunun için TV dünyasından profesyonel bir codec olan nanoPEG'i kullanan Vcopy, yüksek görüntü kalitesi ve profesyonel veri optimizasyonunu garanti ediyor. Programın sunduğu Cutter modülü sayesinde dönüştürme işleminden önce video içerisindeki, örneğin reklamlar, gereksiz kısımları atabilirsiniz. Ayrıca programın sahip olduğu yazma işlevleri sayesinde dönüştürme sonrasında elde ettiğiniz dosyaları doğrudan CD veya DVD üzerine yazabilir, hatta derlediğiniz DVD filmler için etkileşimli menüler de hazırlayabilirsiniz. Ancak yazılım, lisans maliyetlerini düşük tutmak için 30 günlük deneme süresine sahip olan bir MPEG 1/2 Encoder'a sahip. Bu nedenle söz konusu sürenin sonunda MPEG2 modülünü kullanmaya devam etmek isteyenlerin 5 Euro gibi bir ücret ödemeleleri gerekiyor.

! DİKKAT: DVD'den AVI biçimine veya ters yönde dönüşüm yapmak için DivX veya Xvid codec'inin sisteminizde yüklü olması gerekli. Program, DV AVI biçimindeki (dijital video kameralardan elde edilmiş) görüntüleri de Video DVD veya Video CD olarak yazabiliyor.

Sceneo Vcopy 1.1'in tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1 Program yapısı ve genel ayarları

Program, Player, Cutter ve Converter olmak üzere toplam üç ayrı modülden oluşuyor. Bunlardan Player'ı kullanarak video dosyalarını oynatabilir, Cutter ile daha küçük parçalara ayırabilir ve son olarak Converter ile video dosyalarının dönüştürülme ve CD/DVD'ye yazılma işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz.

Options / Format komutunu kullanarak ulaşabileceğiniz pencere üzerinden kodlama seçeneklerine ulaşabilirsiniz. Buradaki *General* penceresindeki *Video Format* altından çıkış biçimini, TV standardını (Türkiye için PAL) ve *Media Size* açılır listesinden ise videoyu yazmak istediğiniz diskin boyutlarını belirleyebilirsiniz. MPEG altından ise yüksek kalite ile sıkıştırma oranı arasında tercih yapabilir veya video/ses üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan alınmasını sağlayabilirsiniz. AVI altında ses ve görüntü için farklı sıkıştırma seçenekleri kullanılabilir ve sistemde yüklü olan codec'e bağlı olarak farklı seçenekler de olabilir.

2 Player ve Cutter modülleri

Player modülünü kullanarak, Sceneo Vcopy tarafından desteklenen tüm biçimlerdeki video dosyalarını izleyebilirsiniz. Oldukça kullanışlı olan bu modülü hazırladığınız video dosyalarını CD/DVD'ye yazmadan veya dönüştürmeden önce kontrol etmek için kullanabilirsiniz. Dosya isimleri, video içeriği hakkında her zaman fikir vermeyebilir veya yanlış yönlendirebilir. Bir işleme başlamadan önce üzerinde çalışılacak dosyanın bozuk olup olmadığını kontrol etmek daha da önemli.

Cutter modülünü ise videolarınızı küçük parçalara ayırmak veya içerisinden istemediğiniz kısımları kesmek için kullanabilirsiniz. Bu modül ilk bakışta Player ile aynı görünebilir ancak burada normal Player düğmelerinin

haricinde videoları kesmek için kullanabileceğini fazladan işlevler mevcut. Bir videoyu kesmek için ilk olarak saklamak istediğiniz alanının başlangıç ve bitiş noktalarını belirlemelisiniz. Bundan sonra yapmanız gereken tek şey *Cut* düğmesine tıklamaktır. Bunun sonucunda elde edilen kısım sanal bir parça olarak listeye eklenecek ve bu sırada orijinal dosyada hiçbir değişiklik olmayacaktır. Son olarak bu parçaları ayrı birer video dosyalarına dönüştürmelisiniz.

3 Videoların dönüştürülmesi ve yazılması

İlk olarak dönüştürmek için video dosyasını seçmelisiniz. Eğer video kaynağı olarak *File*'i işaretlerseniz sabit diskiniz veya CD-ROM üzerinde bulunan ve Sceneo Vcopy'nin desteklediği türde bir video dosyasını belirtmelisiniz. Bunun haricinde kaynak olarak DVD de seçebilirsiniz ki bu durumda disk üzerindeki VIDEO_TS klasörünü açmalı ve buradan istediğiniz video sekanslarını seçmelisiniz. Sıra, videonun dönüştürüleceği biçimi seçmeye geldi. Bunun belirlemek için ilk olarak listeden bir kayıt seçin ve ardından *Format* düğmesine tıklayın. Daha önceden yaptığınız ayarları değiştirmek için buradaki *Options* düğmesine tıklayabilirsiniz.

Son olarak elde ettiğiniz dönüştürülmüş videoyu dosyalar halinde, DVD/CD Image olarak oluşturabilir veya doğrudan CD/DVD üzerine yazabilirsiniz. Son durumda ilk olarak dönüştürme işlemi gerçekleştirilecek ve hemen ardından yazma süreci başlayacaktır. Şayet hazırladığınız videonun çok sayıda kopyasını çıkarmak isterseniz imaj dosyası oluşturmanızı ve daha sonra buna bağlı olarak CD/DVD üzerine yazmanızı tavsiye ederiz. ■

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

WINDOWS

1	Windows XP: Kullanılan dosya sisteminin öğrenilmesi	210
2	Windows XP: IE ve Outlook Express'in yeniden kurulumu	210
3	Windows 2000, XP: Sözde silinemeyen klasör ve dosyaların kaldırılması	211
4	Windows Me, XP: Sistem klasörü uyarılarının etkinleştirilmesi	211
5	Windows 98, Me, 2000, XP: Büyük harf için uyarı sesi atanması	212
6	Windows XP Professional: Kullanıcı hesaplarının açılış penceresinde görüntülenmemesi	212
7	Windows XP: Görüntü Özellikleri seçeneklerinin kilitlenmesi	212

UYGULAMALAR

8	Access: Form pencerelerinin okunaklı şekilde görüntülenmesi	214
9	Word 97, 2000, XP, 2003: Metnin otomatik olarak alanlara bölünmesi	214
10	Word 97, 2000, XP, 2003: Satır yüksekliklerinin metne göre ayarlanması	214
11	Word 97, 2000, XP, 2003: Belge başındaki tablonun önüne metin eklenmesi	216

12	Powerpoint 2000, XP, 2003: Slayt içerik dizinin otomatik oluşturulması	216
13	Norton Internet Security 2004: Norton Antispam'ın Outlook'tan kaldırılması	216
14	Norton Internet Security 2003, 2004: Uyarı mesajlarının sayısını azaltmak	216

İLETİŞİM & İNTERNET

15	Internet Explorer: Kısa adres girişinin tekrar etkinleştirilmesi	217
16	Opera 6, 7: Bağlantıların görünümünün değiştirilmesi	217
17	Opera 7: Sık kullanılanlar simgelerinin devamlı görüntülenmesi	217

! DİKKAT: Yazıdaki program kodlarında veya komut listelerinde göreceğiniz ok, program satırının bir sonraki satırda devam ettiğini ifade eder. Yani her zaman komut satırını satır atlatmadan okların bittiği satıra kadar olduğu gibi yazın. Boşluk işaretlerine dikkat edin.

Tips & Tricks WINDOWS

1 Windows XP

Kullanılan dosya sisteminin öğrenilmesi

Birden fazla sabit disk ve çok sayıda disk bölümü içeren bir sistemde hangi sürücünün hangi dosya sistemini kullandığını hızlı bir şekilde tespit etmek isteyebilirsiniz.

İPUCU: İlk olarak *Başlat / Bilgisayarım* komutunu ve ardından ekrana gelen pencerede de *Görünüm / Ayrıntılar* komutu-

nu çalıştırın. Şimdi pencerenin sağ tarafında kalan sütun başlıklarına faremin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve takip eden kısayol menüsündeki *Dosya Sistemi* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda Windows gezgini penceresine *Dosya Sistemi* adında yeni bir sütun eklenecek ve sisteminizdeki tüm sürücülerin dosya sistemlerini ekrana getirecektir.

Bir sürücünün hangi dosya sistemini kullandığını daha eski Windows sürümlerinde görmek için ilk olarak bu sürüciye faremin sağ tuşunu kullanarak tıklamalı ve

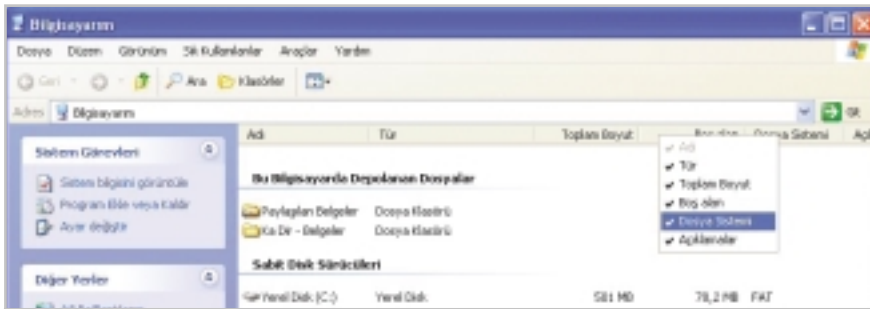
ardından açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırmalısınız. Şayet ekrana gelen pencerede Güvenlik isminde bir sekme bulunuyorsa dosya sistemi NTFS aksi takdirde FAT demektir.

2 Windows XP

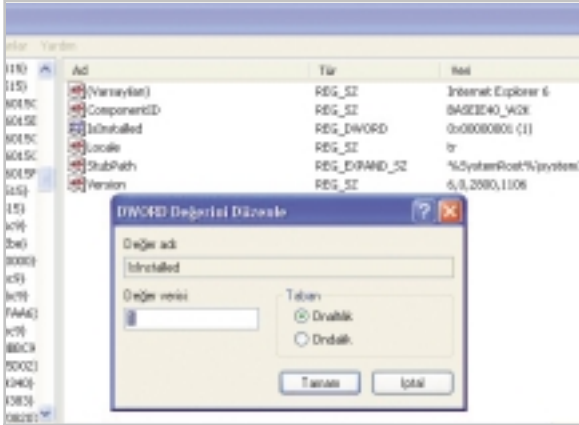
IE ve Outlook Express'in yeniden kurulumları

Bozulmuş bir dosya nedeniyle hem Internet Explorer 6 hem de Outlook Express 6 programlarını yeniden kurmak zorundasınız. Bunun için elinizde bulunan kurulum dosyalarını kullandığınız zaman Windows, Internet Explorer'ın daha yeni bir sürümünün bilgisayarınızda zaten yüklü olduğunu ve kurulumu devam edemeyeceğini bildiren bir mesaj ekrana getiriyor.

İPUCU: İşletim sistemi söz konusu hata mesajını, Internet Explorer ve Outlook Express'in sisteminizde yüklü olan sürümlerine ait kurulum dosyalarını yeniden kullanmak istediğiniz zaman ekrana

1 **Temel çalışma:** *Bilgisayarım* penceresinin *Ayrıntılar* görünüm modu tüm sürücülerin kullandıkları dosya sistemini listeler.

2 Engellenmiş: Enternet Explorer 6 ve/veya Outlook Express 6 programlarını yeniden yükleyebilmek için ilk olarak bu Kayıt Defteri öğesini değiştirmelisiniz.

getirir.

Ancak kurulum işleminin buna rağmen devam edebilmesi için sisteme yönetici olarak dahil olun, *Başlat / Çalıştır* komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencere-deki *Aç* kutusuna “regedit” yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şimdi ekrana gelen Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ndeki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Active Setup\Installed Components\{89820200-ECBD-11cf-8B85-00AA005B4383}” anahtarını etkinleştirin. Eğer sadece Outlook Express 6’yı yeniden kurmak istiyorsanız bunun yerine sadece “{44BBA840-CC51-11CF-AAFA-00AA00B6015C}” anahtarını açmalısınız. Pencerenin sağ tarafında bulunan *IsInstalled* DWORD değerine iki kere tıklayın, ekrana gelen pencere-deki *Değer Verisi* kutusuna “1” yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni kapattıktan sonra Internet Explorer 6 ve Outlook Express 6 programlarını sorunsuz bir şekilde yeniden yükleyebilirsiniz.

3 Windows 2000, XP

Sözde silinemeyen klasör ve dosyaların kaldırılması

Bilgisayarınız kaydettiğiniz arşiv dosyasını açtıktan oluşan, içerisinde geçici dosyaların saklandığı klasörü silmeniz izin vermiyor. Dosya özelliklerinden etkinleştirilmiş olan yazma koruması ise erişim denemelerinizi boşa çıkartıyor.

İpucu: Bu durumda söz konusu nesnenin sahibi siz olmadığınız için gerekli erişim haklarınız da yoktur. Bu nedenle ilk başta yönetici olarak sisteme dahil olun,

ardından Windows gezgini kullanarak silmek istediğiniz veya sorun çıkartan klasörün üzerine sağ tuşla tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere-deki *Güvenlik* sekmesinde bulunan *Gelişmiş* düğmesine tıklayın ve takip eden pencere-deki *İzinler* sekmesini etkinleştirin. Buradan söz konusu klasöre kimlerin (sahibi, sistem veya yönetici) tam erişim izinleri

olduğunu görebilirsiniz. Bunlar haricinde diğer kullanıcıların ise bu dosya ve klasörleri silme izinleri yoktur. Sisteme yönetici haklarını kullanarak dahil olduğunuz için dosyanın sahibine ait sekmesini etkinleştirin ve yöneticileri buradan seçtikten sonra alt konteynır ve nesnelere için de sahiplerin değiştirilmesini sağlayan seçeneğini işaretleyin. Şimdi sırasıyla *Uygula* ve *Tamam* düğmelerine tıklayın.

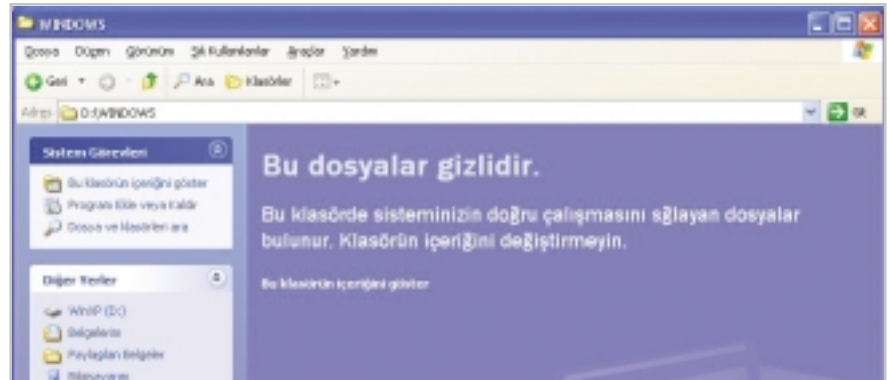
Böylece yönetici olarak aynı zamanda tüm klasörler ve bunların alt klasörlerin de sahibi oldunuz ve artık tam erişim hakkına sahip olduğunuza göre söz konusu nesnelere rahatlıkla silebilirsiniz. Eğer hala yazma koruması mevcutsa, Windows gezgininde bu nesnenin üzerine sağ tuşla tıklayın, ekrana gelen kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın ve *Genel* sekmesi altında bulunan *Salt Okunur* seçeneğindeki işareti kaldırın. Yaptığımız değişiklikleri sırasıyla *Uygula* ve *Tamam* düğmelerine tıklayarak onaylayın. Silinmeyi reddeden dosyaları en sonunda sorunsuz bir şekilde sisteminizden kaldırabilirsiniz.

4 Windows Me, XP

Sistem klasörü uyarılarının etkinleştirilmesi

Windows, sistem klasörlerinin ilk açılışlarında bir güvenlik uyarısında bulunur. Söz konusu klasörün içeriğini görebilmek için de ilk olarak bu güvenlik uyarısını geçmeniz gereklidir. Bunun sonucunda söz konusu klasörün koruması kalkacaktır. Ancak isterseniz bu uyarının belirli klasörler için gösterilmeye devam edilmesini sağlayabilirsiniz.

İpucu: İlk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni açın ve buradaki “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\WebView\BarricadedFolders” anahtarını etkinleştirin. Pencerenin sağında bulunan DWORD değerlerini kullanarak söz konusu uyarının sistem klasörlerinde görüntülenmesini isteyip istemediğinizi belirleyebilirsiniz. Buradaki *shell:Window* öğesi Windows’un kök dizinini, *shell:System* ise SYSTEM32 isimli klasörü temsil eder. Söz konusu güvenlik uyarılarını tekrar etkinleştirmek için istediğiniz öğenin üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen *DWORD Değeri Düzenle* penceresindeki *Değer verisi* kutusundaki “0” olan değeri “1” olarak değiştirin. Windows, korunmuş bir klasörün içeriğine eriştiğiniz zaman DWORD değerlerini ilk olarak Kayıt Defteri’ne yazar. Şayet sistem klasörüne ait söz konusu güvenlik uyarılarını genel olarak kapatmak istiyorsanız Windows gezginindeki *Araçlar / Klasör* seçenekleri komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere-deki *Görünüm* sekmesinde bulunan *Sistem klasörlerinin içeriğini görüntüle* seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. →

4 Güvenlik uyarısı: Her bir Windows sistem klasörüne ait güvenlik uyarısını Kayıt Defteri öğelerini kullanarak istediğiniz gibi etkinleştirebilir veya devre dışı bırakabilirsiniz.

5 Windows 98, Me, 2000, XP**Büyük harf kullanırken uyarı sesi almak**

Yazı yazarken devamlı olarak yanlışlıkla büyük harf tuşuna [Caps Lock] basıyor ve böylece küçük harfle devam etmeniz gerekirken büyük harfe mi geçiyorsunuz? Bu, özellikle şifre girerken rahatsız edici bir durum oluşturur. Bu nedenle söz konusu tuşu devre dışı bırakmak veya kontrol altında tutmak istiyorsunuz.

İPUCU: Windows; “Caps”, “Roll” ve “Num” tuşlarına basıldığı zaman bir uyarı sesi çıkartacak şekilde ayarlanabilir. Söz konusu işlevi etkinleştirmek için Windows XP'nin *Denetim Masası*'ni açın ve buradaki *Erişilebilirlik Seçenekleri* simgesine iki kere tıklayın. Takip eden pencere-deki *Klavye* sekmesini etkinleştirin ve buradaki *Geçiş Tuşları* başlığı altında bulunan *Geçiş Tuşları*'ni kullan seçeneğini işaretleyin. Ardından *Tamam* düğmesine tıklayarak yaptığımız değişikliği onaylayın. Artık Windows, söz konusu tuşlara basıldığı zaman uyarı sesleri çıkartacaktır.

5 Sesli yardım: Windows'un [Caps Lock] tuşuna basıldığında uyarı sesi çıkarmasını istiyorsanız bu seçeneği işaretlemelisiniz.

kinleştirin. Şimdi pencerenin sağ tarafındaki boş alana farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Yeni / DWORD Değeri* komutunu çalıştırın. Bu yeni kayda isim olarak açılış penceresinde görüntülenmesini istemediğiniz kullanıcı hesaplarından birinin ismini girin. Bu kaydın değerini ise olduğu gibi, yani “0” olarak bırakın. Bunun sonucunda söz konusu kullanıcı hesabı sistemin bir sonraki açılışında gö-

penceresinde görüntülenmeyen hesaplar ile çalışmaya devam edebilirsiniz. Bunlardan bir tanesini çağırmak için [Alt]+[Ctrl]+[Del] tuşlarına bir süre basılı tutun ve ekrana gelen kayıt penceresine kullanıcı ismi ve parolayı girin.

7 Windows XP**Görüntü Özellikleri seçeneklerinin kilitlenmesi**

Çocuklarınız bilgisayarınızla oynuyor ve bu sırada yanlışlıkla masaüstü ayarlarını değiştiriyorlar. Bunu yapmalarını engellemek istiyorsunuz.

İPUCU: Eğer yönetici haklarına sahipseniz Kayıt Defteri'ni kullanarak *Görüntü Özellikleri* penceresindeki birkaç veya tüm seçenekleri kapatabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni açın ve buradaki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\policies\ system” anahtarını etkinleştirin. Şayet *Görüntü Özellikleri* penceresindeki tüm ayarlara ulaşılmasını engellemek istiyorsanız *Düzen / Yeni / DWORD Değeri* ko-

6 Windows XP Professional**Kullanıcı hesaplarının açılış penceresinde görüntülenmemesi**

Aralarından bazılarını çok seyrek kullandığımız birçok kullanıcı hesabına sahipsiniz. Bunların, güvenlik nedeniyle ve karışıklığa neden olmamaları için açılış penceresinde görüntülenmemesini istiyorsunuz.

İPUCU: Bu isteğinizi yerine getirmek için Windows XP Kayıt Defteri'nde küçük bir değişiklik yapmanız yeterli olacaktır. İlk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve buradaki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion\Winlogon\SpecialAccounts\UserList” anahtarını et-

SEÇENEK PARAMETRELERİ

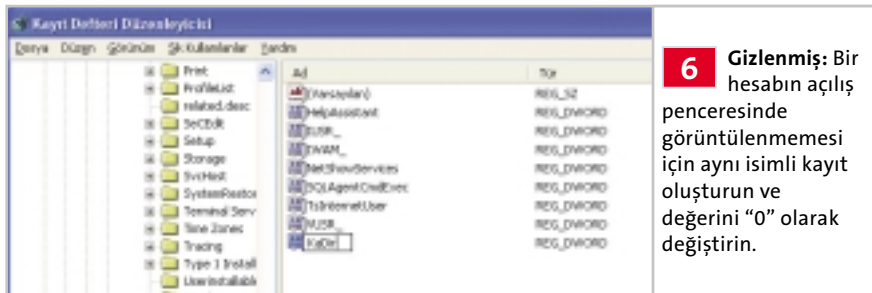
DWORD Değeri	İşlevi
NoDispAppearancePage	<i>Görüntü Özellikleri</i> penceresindeki <i>Temalar ve Görünüm</i> sekmesini kapatır.
NoDispBackgroundPage	<i>Masaüstü</i> sekmesini kapatır.
NoDispScrSavPage	<i>Ekran Korumucu</i> sekmesini kapatır.
NoDispSettingPage	Ekran çözünürlüğü ve renk kalitesi ayarlarının yapılabileceği <i>Ayarlar</i> sekmesini kapatır.

rüntülenmeyecektir. İleride bu hesabın görünmesi için yapmanız gereken tek şey ise DWORD değerini “1” olarak değiştirmektir. Son olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın.

Bu yöntemi kullanarak standart olarak gizlenmiş olan Administrator hesabının da görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için “Administrator” adında bir DWORD değeri oluşturun ve değerini “1” olarak değiştirin. Buna karşılık açılış

mutunu çalıştırın ve yeni değere standart olarak verilen ismi “NoDispCPL” olarak değiştirin. Ardından oluşturduğunuz bu yeni kaydın üzerine iki kere tıklayın ve değerini “1” olarak değiştirin. Bunun sonucunda Windows ne Denetim Masası ne de kısayol menüsü üzerinden *Görüntü Özellikleri* penceresine ulaşılmasına izin verecektir. Ayrıca bu seçeneğin sistem yöneticisi tarafından engellendiğine dair bir uyarı mesajı ekrana çıkacaktır.

Eğer *Görüntü Özellikleri* penceresindeki sadece belirli alanlara ulaşılmasını engellemek istiyorsanız “NoDispCPL” yerine aşağıdaki tabloda bulunan DWORD değeri türündeki kayıtları oluşturmaları ve değerlerini “1” olarak değiştirmelisiniz. Ulaşılmasını engellediğiniz *Görüntü Özellikleri* ne tekrar ulaşmak için söz konusu kayıtları silmeniz veya değerlerini “0” olarak değiştirmeniz yeterli olacaktır.

6 Gizlenmiş: Bir hesabın açılış penceresinde görüntülenmemesi için aynı isimli kayıt oluşturun ve değerini “0” olarak değiştirin.

Tips & Tricks UYGULAMALAR

8 Access

Form pencerelerinin okunaklı görüntülenmesi

Şayet bir Access formu üzerinde çok fazla bilgi alanına ihtiyacınız varsa bu form kullanıcının şaşırmasına neden olabilir. Bu nedenle formlarınızın oldukça okunaklı görünmesini sağlamalısınız.

İPUCU: Çok sayfalı formların okunaklı bir şekilde görünmesi için giriş alanları ve denetim araçlarını konularını göre yerleştirmeniz gereklidir. Bu sayede kullanıcılar [Page Up] ve [Page Down] tuşlarını kullanarak sayfalar arasında ileri geri hareket edebilirler.

Bunun için ilk olarak istediğiniz formu tasarım görünümünde açın ve *Görünüm / Araç Çubukları / Araç Kutusu* komutunu çalıştırın. Burada bulunan *Sayfa Sonu* düğmesine tıklayın ve bunu ayrıntılar görünümünde açılmış olan form üzerinde istediğiniz bir konuma yerleştirin. Bunun sonucunda formun sağ kenarında, fare yardımıyla aşağı yukarı hareket ettirebileceğiniz bir işaret ekrana gelir. Eğer formunuzu ikiden fazla sayfaya ayırmak isterseniz yeni Sayfa Sonu işaretleri de ekleyebilirsiniz. Bunun sonucunda kullanıcılar aynı form üzerinde farklı başlıklara atlamak için [Page Up] ve [Page Down] tuşlarını kullanabilirler. Bunun haricinde sayfalar arasında hareket edilmesini sağlayan düğmeler de ekleyebilirsiniz. Bunun için aşağıdaki komutu girmeniz yeterli olacaktır.

```
DoCmd.GoToPage <Rakam>
```

Yukarıdaki "Rakam" kelimesi yerine seçildiğini istediğiniz sayfa numarasını girmelisiniz.

! DİKKAT Eğer birden fazla sayfa sonu işareti kullanırsanız, formun aynı uzunlukta sayfalara ayrılması için bunları eşit uzaklıkta yerleştirmelisiniz. Her bir sayfanın yüksekliğinin ise veritabanı uygulamasının görülebilir yüksekliği ile aynı olması gereklidir. Bu sayede kullanıcının bir sayfayı tek bir seferde görmesi sağlanmış olur.

9 Bağlantı: İlişkilendirilmiş metin alanları, akan metin otomatik olarak bir sonraki metin kutusundan devam edecek şekilde bir zincir oluştururlar.

9 Word 97, 200, XP, 2003

Metnin otomatik olarak alanlara bölünmesi

Bir resmin yanına metin eklemek istiyor ve bunun için de metin alanları kullanıyorsunuz. Ancak bir alan için girilen metin uzun gelirse takip eden alandan devam etmesi gerekiyor. Bunun için her bir alanı tek tek düzenlemek istemiyorsunuz.

İPUCU: Birden fazla metin alanını, içerindeki metin diğerlerine akacak şekilde zincirleyebilirsiniz. Bu yöntemin en büyük avantajı biri için uzun gelen bir metnin otomatik olarak diğerinden devam etmesi. İlk olarak *Ekle / Metin Kutusu* komutunu kullanarak çok sayıda metin alanı ekleyin. Metni oluşturmak istediğiniz alan zincirinin ilk kutusuna girin. Ardından *Görünüm / Araç Çubukları / Metin*

Kutusu komutunu çalıştırın ve her bir metin alanının birbirleri ile ilişkilendirilmesini sağlayan zincir şeklindeki düğmeye tıklayın. Bunun sonucunda fare imlecini şekli de değişecek ve kova biçimini alacaktır. Şimdi yapmanız gereken tek şey birinci ile ilişkilendirilmesini istediğiniz diğer metin kutusuna tıklamaktır. Bu yöntemi kullanarak istediğiniz kadar metin kutusunu birbiri ile ilişkilendirebilirsiniz.

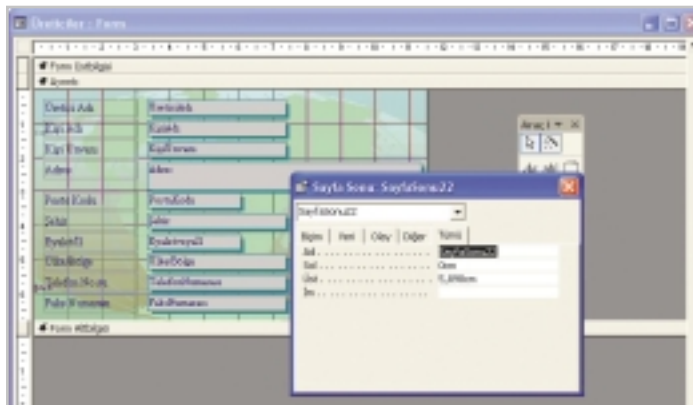
10 Word 97, 200, XP, 2003

Satır yüksekliklerinin metne göre ayarlanması

Tablo içerisindeki her bir hücreye uzun metinler kopyaladınız ancak Word, tablonun satır yüksekliğini metin uzunluğuna göre otomatik olarak ayarlayamadı ve bu nedenle metnin sadece bir kısmını görebiliyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu satırı veya tüm tabloyu seçin, *Tablo / Tablo Özellikleri* komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresi üzerindeki *Satır* sekmesini etkinleştirin. Burada bulunan *Yüksekliği Belirt* seçeneğindeki işareti kaldırın. Bunun sonucunda Word, kendi temel ayarlarına geri dönecek ve satır yüksekliğini, hücre içeriğine bağlı olarak otomatik bir şekilde ayarlayacaktır.

Ayrıca alternatif olarak *Satır Yüksekliği* açılır listesindeki "En az" öğesini de seçebilirsiniz. Bu durumda Word, minimum satır yüksekliği için buradaki *Yüksekliği Belirt* kutusunda verilen değeri kullanacaktır.

8 Daha çok içerik:

Hazırladığınız formun daha okunaklı olması için *Araç Kutusu*'nu kullanarak sayfa sonları ekleyebilirsiniz.

K Ü N Y E

ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztas, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CD Asistanı Sinan Yorulmaz, sinan@chip.com.tr

CHIP Online Sorumlusu Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr

CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven,
uguronur@chip.com.tr

Redaksiyon Barış Alkim, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, M. Gökhan Ahi,
Metin Pinar, Burak Tuyan, Ozan Ali Dönmez,
Onur Seven, Uğur Seven, İlkay Zaman,
(KK) Kim Kranz, (DM) Dieter M. Mayer,
(MG) Martin Goldmann, (DB) Daniel Bader,
(MF) Manfred Flhor, (LN) Loys Nachtmann,
(FK) Fabian von Keudell, (GT) Gunnar Troitsch

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Nihan Özkasap, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Gökhan Sungurtekin
Ltd. Şti. Adına Sahibi (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Müşteri Temsilcisi Zuhâl Söylemez, zuhal@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaş Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: <http://abone.vogel.com.tr>

REKLAM İNDEKSİ

ADAM	135	KARIZMA	155
AJANSPRESS	197	KONT	31-65-157
AKICI	73	KOYUNCU	7-25-97
ALTUN İŞ	137	LOGIZMO	51
ARMADA	43-87-125	MASCOM	27
ASUS	67-69-71	MERCURY	147
AYBİL	181	MERT	121
AYMAKSAN	57-59-133	MİNTON	Ö.K.İ.
BASCUDA	21-23	MULTİMEDYA	15-77-143
BEKO	19	OLUŞUM	93
BENQ	101-103-105	ÖZEL	60-61
BİLİŞİM	191	PARKORMAN	195
BSK	159	PASİFİK	49
CD ROM DATA	185	PENTA	173
COMPEX	177	PHILIPS	A.K.
ÇAĞLAYAN KİT.	163	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	84-85
ÇÖZÜM	39	SHOW RADİO	183
D.CENTER	119	SONY	17
D.TREND	141	TELLİOĞLU	127
DENGE	167	TELSİM	44-45
DMS	189	TEMA	175
EKSEN	34-35	TEKNO	24
ELEMENT	107	TURANLI	33-83-
EMN	55	UFOTEK	75
ERKAYALAR	171	VEGA	29
ESCORT	41-89	VEKTRON	129
GIGABAYT	109	VİSİONS	145
HIZLI SİS.	10-11.	MARKET	221-222-223-224-
İBM	78-79-110-111-A.K.İ.		225-226-227-228-229-230
İŞBANKASI	9		

SANAL ADEM

Bülent Oktay

Türk hukukunda yeni bir boyut

Elektronik imza kanunu

Elektronik İmza Kanunu'nun yürürlüğe girişiyle birlikte elektronik ortamda üretilen belgeler ve yapılan anlaşmalar da en azından kağıt üzerindeki kadar geçerlilik kazanıyor.

Bankacılık, finans, sigortacılık, sanayi ve ticaret alanında artık zorunlu hale gelen sayısal imza konusu da ülke gündemine girmiş, kanun koyucular da bu konuda bir düzenleme yapma ihtiyacı hissetmişlerdir. "Elektronik İmza Kanunu" adındaki yeni kanun 23.01.2004 tarihli ve 25.355 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmış, yürürlük tarihi ise 23.07.2004 olarak belirlenmiştir. Kanunun yayınlanması ile yürürlüğe girmesi arasındaki altı aylık süre ise, birtakım yönetmeliklerin hazırlanabilmesi amacıyla öngörülmüştür. Kanun, elektronik imza başlığını taşısa da, aslında düzenlenmiş olan sayısal imzadır.

§

İmza kavramı

Dijital ya da sayısal imza, nitelik olarak, tükenmez kalemle bir kağıda atılan bildiğimiz imzadan farklı değildir. Yani hukuki bakımdan aynı sonucu doğururlar. Aralarındaki tek fark, birinin bir kağıt üzerinde olması, diğeri de elektronik ortamda bulunmasıdır.

Birçok işlemde kullandığımız imzanın bazı sonuçları vardır. İmza, kişinin kimli-

ğini teyit ettiği gibi, altına imza atılan metnin de okunduğunu, anlaşıldığını, bu metinden kendisine yüklenen birçok sorumluluğun kabul edildiğini ve kendisini hukuken bağladığını teyit eder. Kısacası, imza, atıldığı belgenin her tür sonucunun kabul edildiğini gösterir. Bu belge, mektup, talimat, çek, senet, sözleşme, başvuru formu yahut bunlara benzer her tür belge olabilir. Bu belgelerin farklı bir şekilde olması, imzanın niteliğini ortadan kaldırmaz. İmzayla onaylanan her tür belge, her türlü tartışmaya kapatılmıştır. Bu sebeple, imzalanan içerik imza sahibi tarafından her tür sonucuyla kabul edilmiş sayılır ve bunun aksini başka şeylerle, örneğin tanık anlatımıyla ispat etmenin imkanı yoktur. Bu sebepten dolayı, Medeni Usul Kanunumuza göre, imzalı bir belgeye karşı ancak o belgenin aksini iddia eden başka bir imzalı belge getirilerek iddia çürütülebilir. O halde, imza, ispat bakımından oldukça önemlidir.

Borçlar Kanunu'nun 13. maddesine göre, yazılı olarak düzenlenen her tür sözleşmede, taahhütte veya beyanda bulunan birisinin imzası bulunmak zorundadır. Yine aynı kanunun 14. maddesine göre imza el yazısıyla atılmalıdır. Mühür veya buna benzer şekillerde oluşturulan imza-

lar el yazısı niteliği taşımadıklarından imza olarak kabul görmeyecektir. Bu husustaki tek istisna, çokça üretilen hisse senetleri ve benzeri evraklardır. Elektronik İmza Kanunu'yla birlikte Borçlar Kanunu'nun 14. maddesine ek yapılmış, güvenli elektronik imzaya, el yazısıyla atılan imzayla aynı ispat gücü tanınmıştır.

Elektronik İmza Kanunu'ndan önce, elektronik ortamda üretilen ve karşı tarafa ulaştırdığımız belgeler, hukukumuzda delil olarak itibar görmemekteydi. Bunun iki sebebi vardı: Birincisi, kanunda yazılı olan şekil şartına göre sadece ıslak imza bulunmak zorundaydı; ikincisi, elektronik ortamda üretilen belgelerin her zaman için manipüle edilmesi riski taşımasıydı. Bu ikinci halde de karşımıza güvenlik problemleri çıkmaktaydı. Karşı tarafa ulaşmasını istediğimiz bir beyanı, bir sözleşmeyi, internet ortamında ulaştırdığımız takdirde, bir başkası tarafından değiştirilme riski her zaman için varolabilecekti. Bu risk, hem gönderici hem de alıcı için aynı olmakla birlikte, ikisi için de işlem güvenliğini zedeleyebilecek nitelikteydi. Diğer bir risk de, gizli olması gereken belgelerin bir başkası tarafından ele geçirilmesi ihtimali idi. Ancak, yeni kanunla bu riskler bertaraf edilmiştir.

MERAK EDİLENLER

SORU: *Yapmış olduğum sitemde 10 MB kadar bir alanı sırf Kurtlar Vadisi'ne ayırmayı düşünüyorum. Dizi CD'lerindeki kareleri gerekli programları kullanarak resim olarak kaydediyorum, bunun yanı sıra yine programlar kullanarak konuşmaları alıyor ve MP3 olarak kaydediyorum. Bunları web siteme koymayı düşünüyorum. Herhangi bir illegallik mevcut mudur, bunu öğrenmek istiyorum...*

Hasan Gençosman

CEVAP: Ticari olsun olmasın, film karelerinin resim olarak, seslerin MP3 olarak yayınlanması dizi yapımcılarının (eser sahiplerinin) haklarını ihlal eder. Bu sebeple dizi yapımcılarından yazılı bir izin almak gerekir. Aklınıza şöyle bir soru gelebilir; "Bu kadar ünlü filmin, şarkıcıların ve oyuncuların gayri resmi fan siteleri var. Bunlar da mı yazılı izin alıyor?" Genellikle, adına site yapılan kişiyi rahatsız etmeyecek derecede ise pek ses çıkarılmıyor. Ancak, ticari bir amaç güdüldüğünü öğrendikleri an davaların açılabileceğini söyleyebiliriz.

SORU: *Ben tam 3 yıldır bilgisayar dersleri içeren CD'li bir dergi alıyorum. İçerisindeki kimi dersleri bir CD'ye dönüştürüp, okul arkadaşlarıma satmayı düşünüyorum. Acaba bu dergi ile bir problem yaşar mıyım?*

CEVAP: Derslerin bir bölümünü ya da tamamını eser sahiplerinden izinsiz olarak herhangi bir ticarete konu yapamazsınız. Dergi yetkilileri bunu tespit ettiği an, milyarlarca lira para cezası, 4 yıl hapis cezası ve tazminat talebiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Ayrıca belirtmem gerekir ki, telif hakkına konu olan bir eserin sadece 1 adet kopyasını bulundurma hakkına sahipsiniz.

SORU: *Mevcut ADSL bağlantımı ayrı binalarda 8 arkadaşım ile kablosuz ağ üzerinden paylaşmak istiyorum, bu olay yasal mı? Herhangi bir şikayet durumu olursa problem yaşar mıyım? İsimsiz okuyucu (Başka bir okuyucu ise, komşu internet kafeden ADSL bağlantısını kablo ile alıp alamayacağına sormuş).*

CEVAP: Yasalar ve yönetmelikler gereği, iletişim ağlarının, cihazlarının kurulması ve işletilmesi Telekomünikasyon Kurumu'na yetkilendirilen şirketlere bırakılmıştır. Yetkisi olmayan hiçbir şirket ya da kişi, iletişim ağ ve cihazlarından telli veya telsiz iletişim sağlayamaz. Dolayısıyla, tek bir ADSL bağlantısının ayrı binalarda veya dairelerde bulunan bilgisayarlara çekilmesi hem yasal değil, hem de bu şirketlerle imzalanan sözleşmelere aykırıdır. Ancak, aynı işyeri veya aynı evde bulunan farklı bilgisayarlara birden çok hat dağıtılması yasaldir ve herhangi bir sorun teşkil etmez.

SORU: *Ben web tasarımı ile ilgili bir site hazırlıyorum. Bunun için CHIP 100. Sayısındaki yazılardan faydalanmak istiyorum. Bu yazıların bir bölümünü kaynak göstererek ve CHIP Online'in linkini vererek siteme koyabilir miyim?*

Ünal K.

CEVAP: Yazıların sadece küçük bir bölümünü koyarak CHIP Online'a bağlantı vermeniz de bir sakınca yok. Ancak, sitenizin genelini ya da bir kısmının CHIP Dergisi ilkelerine ve kişiliğine ya da üçüncü bir kişinin kişiliğine zarar verici olmaması gerekir. Aksi halde, CHIP Dergisi bu bağlantıların ve bir bölümü yayınlanmış yazıların kaldırılmasını talep edebilir.

§

Sayısal İmza, tanımı ve çalışma şekli

Hemen belirtelim ki, sayısal imza, elektronik imza çeşitlerinden sadece birisidir. Elektronik imza, günümüz teknolojisinde çeşitli şekillerde olabilmektedir. Halen kullanılan imza dosyaları, biyometri tekniği (kullanıcının parmak ya da el izi, göz retinası vb. kişiye has özellikler) ile oluşturulan imzalar ve sayısal imzalar en çok bilinen ve tartışılan elektronik imza çeşitleridir. Hatta, çoğu kişi ve kurumların, fiziki ortamda imzaladıkları belgeleri tarayıp bilgisayara aktarmak ve sonra da karşı tarafa göndermek şeklinde elektronik imza uygulaması yaptıkları da sıkça görülmektedir. Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde kurulmuş Elektronik Ticaret Koor-

dinasyon Kurulu Hukuk Raporu'na göre sayısal imza; "Elektronik imzanın özel bir çeşidi olup, bir anahtar çifti (açık ve gizli anahtarlar) ile elektronik ortamda iletilen veriye vurulan bir mühürdür. Sayısal imzalar göndericinin kimliğinin açık ve net bir biçimde teyidini, elektronik dokümanın orijinliliğini ve güvenilirliğini mümkün kılar. Gönderici için ve mesajın gönderildiği taraf için tek olan sayısal imzalar doğrulanabilir ve inkar edilemez." diye tanımlanmaktadır.

Sayısal imza, bir imzacının imzalanacak metni şifreleme ve sıkıştırma mantığıyla çalışan, açık ve gizli iki anahtarlı kriptoloji tekniği ile sayısal karakterlere dönüşmüş özetini şifreli olarak belge altına eklemesidir. Ancak, bu işlem tek başına yeterli olmamakta, bir de arada onay makamı denilen ve kimlik doğrulaması ya-

pan bir kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşun diğer bir görevi de gönderilen belgelerin bir kopyasını kimsenin ulaşamayacağı şekilde saklamasıdır. Onay makamı, önceden kişinin kimlik bilgilerini teyit edip kayıt altına almaktadır.

Mesaj gönderici ve alıcılarının kimliklerinin belirlenmesi için üçüncü kişi veya kurumlarca elektronik sertifika düzenlenmesi gereklidir. Bu sertifikaları düzenleyen kurumlar, "Sertifika Otoritesi", "Onay Makamı" ya da "Onay Kurumu" olarak adlandırılmaktadır. Sertifika, Onay Makamı tarafından düzenlenerek, sayısal olarak imzalanır. Sertifika; kullanıcı ismi ile onun açık anahtarını ihtiva eden ve gizli anahtarının kullanıcıya ait olduğunu doğrulayan elektronik dokümandır.

§

Sayısal imzanın yararları

Buraya kadar anlatılanlar dahilinde, sayısal imzanın yukarıda sayılan riskleri bertaraf edici ve aynı zamanda pratik fayda sağlayıcı beş özelliği ortaya çıkmaktadır.

1 Bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin kesinlikle o kişi tarafından gönderildiği teyit eder. Kısacası, başkası tarafından gönderilmediğini garanti eder. Dolayısıyla, klasik imzadaki gibi taklit edilme olasılığı da ortadan kalkar. Gönderici göndermediğini, alıcı da almadığını iddia edemez.

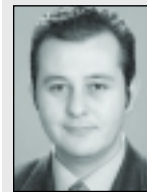
2 Bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin bir başkasının eline geçmesini veya değiştirilmesini engeller.

3 Gönderilen bilgi ve verilerin içeriği, gönderici tarafından veya alıcı tarafından inkar edilemez. Çünkü, değil başkası, kendileri dahi gönderimden sonra içeriğini değiştiremez.

4 Gönderilen verilerin tarih açısından damgalanmasını sağladığı gibi, arşivleme kolaylığı sağlar.

5 Gönderilen verilerin çabuk ulaşmasını sağlar, baskı, kağıt, posta ve arşivleme maliyetlerini en aza indirir. ■

BİLİŞİM HUKUKU DANIŞMANIMIZ

Avukat M. Gökhan Ahi her ay bilişim hukuku konusundaki gelişmeleri sizlere aktarıyor ve somut problemlerinize pratik çözümler getiriyor. Yazılarına yön verecek olan soru ve düşüncelerinizi hukuk@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Windows

vs.

Linux vs. Apple

Pratik

Photoshop hileleri

CHIP, profesyonellerin en önemli Photoshop sırlarını açıklıyor: Cansız renklerin canlandırılmasından, yapay deformasyonlara kadar en başarılı dijital fotoğraf işleme inceliklerini 10 atölyede açıklıyoruz.

Test

Güvenlik testi

MacOS ve Linux gerçekten Windows'tan daha mı güvenli? CHIP, her üç işletim sistemini masaya yatırıp, en önemli güvenlik açıklarını nasıl kapatabileceğinizi açıklıyor.

Donanım

TFT ekranlar testte

Nihayet büyük ekranlı TFT'ler de lüks değil. CHIP, gelişmiş özelliklere sahip piyasadaki en yeni TFT ekranları test ediyor.

DÜZELTME

2004 Haziran sayımızın TOP 10 Püskürtmeli yazıcılar bölümünde yer alan Epson ürünlerinin fiyatları Euro cinsinden olup 7. sıradaki ürünün ismi Epson Stylus C64'tür. Düzeltip özür dileriz.

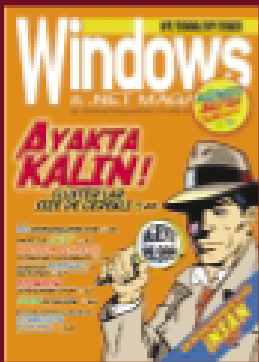

Windows & .NET Magazine TEMMUZ 2004

"BT Profesyonellerinin Yatırım & Çözüm Rehberi..." www.winnetmag.com.tr

KAPAK KONUSU:

AYAKTA KALIN!

Kümeleme (clustering) teknolojesi konusunda bilginizi yoklayın.

Eğer kümelemenin sadece birbirine destek olan iki sunucudan ibaret olduğunu düşünüyorsanız yolun çok başındasınız.

En büyük güvenlik açığı: İNSAN

Deneyimsiz ve kötü niyetli kullanıcılar, sistem yöneticilerinin en çok dikkat etmek zorunda oldukları güvenlik açığı...

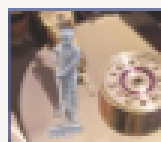

Active Directory limitlerinin üstesinden gelin

AD'nin MMC klasör görüntüleme limiti ve arama tampon boyutu gibi limitleri aşmanın yolları.

Uyarmayın - Siz yapın!

Kullanıcılarınız sabit disklerini birleştirmeye ve temizlemeye işeniyor mu? Bu işi onlar için kolay yoldan halletmek elinizde.

Spam'le DNSDL kullanarak savaşın

Sistemlerinizde SPAM'e karşı alınmaz gereken tedbirler.

Spam ile

tehlikenin kokusunu alın
Tehlikeli saldırılara karşı açmaz korurken ince eleyp sık dokuyun.

